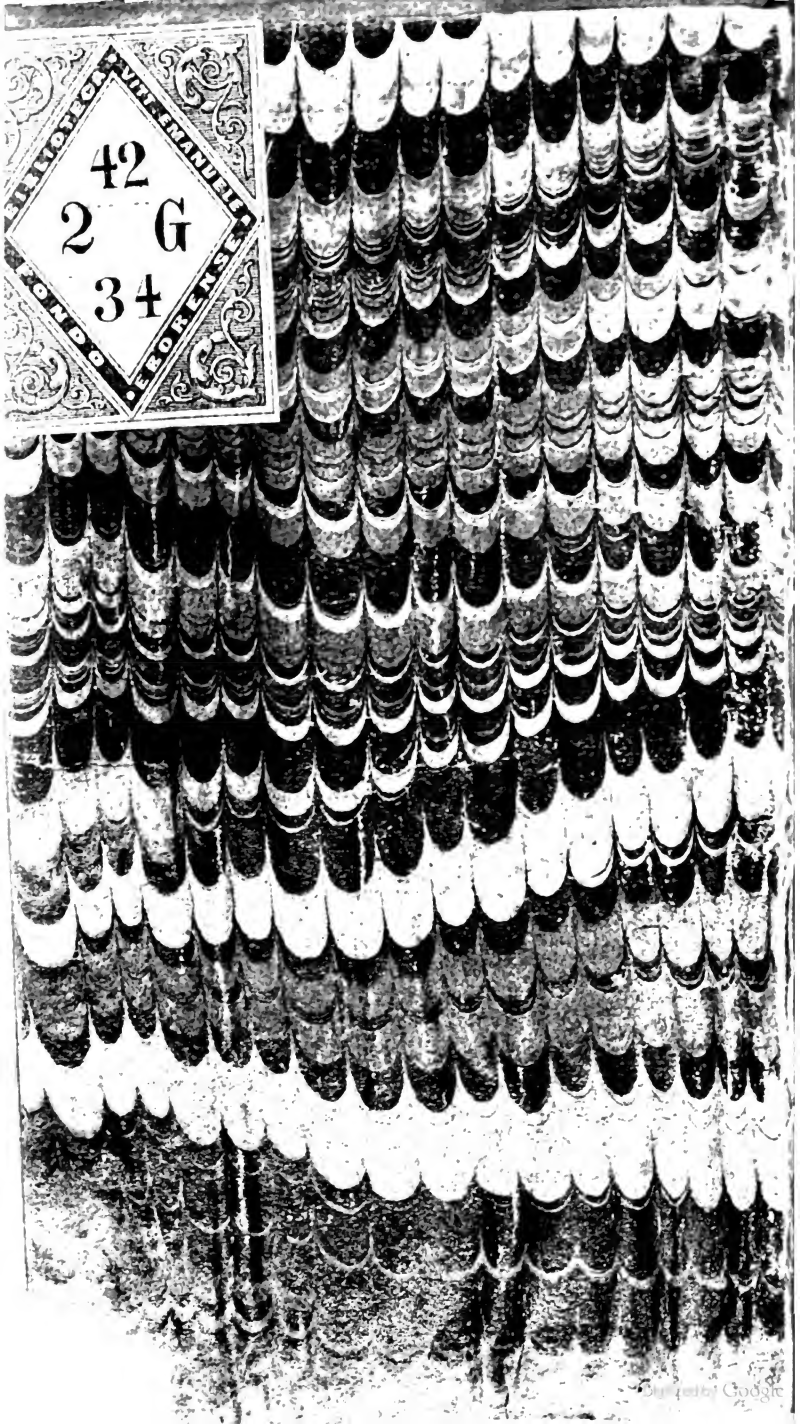
TIARA PONTIFICIA, SEPTEM GEMMIS, ID EST: PONTIFICIAE POTESTATIS PRAEROGATIVIS, ...

BIBLIOTECA VITT. EMANUELE
FONDO EBORENSE
42
2 G
34
Digitized by Google

TIARA
PONTIFICIA,
VII. GEMMIS
ILLUSTRATA.

TIARA PONTIFICIA,

SEPTEM GEMMIS,

Id eſt:

Pontificiæ Poteſtatis Prærogativîs,

Lapidum inſtar Pretioſorum fulgentibûs,

Ex Theſaurô Catholicô,

JODOCI COCCII, THEOL. & JULI. CAN.

Delectîs,

Operosâque Chronologarum,

Allegationum Inveſtigationê,

Multùm emendatîs,

Pro Auſpiciis Sanctiſſimi D. N. D. Papæ

INNOCENTII XIII.

Illuſtrata,

Et Illuſtriſ., ac Antiquiſ.

(Tit.) DD. SODALITATI,

Sub Patrociniô

B. V. MARIÆ,

IN COELOS ASSUMTÆ,

Annô, á Nati. Domini, M DCC XXII.

A Confirmatâ Sodal. C. XLIII.

In Domô Prof. Soc. JESU, pro Xeniô oblata.

VIENNÆ, Typis Joan. Jac. Kürner, 1722.

APPROBATIO
Facultatis Theologicæ.

INfrà ſcriptus cenſeo, reimprimi poſſe (*ſub Titulô hôc: Tiara Pontificia, VII. Gemmîs, id eſt, Pontificiæ Poteſtatis Prærogativîs, Lapidum inſtar Pretioſorum fulgentibûs, illuſtrata*) ſeptem Articulos Libri Septimi, ex Theſaurô Catholicô Jodoci Coccii: ſi ità videbitur Perilluſtri, & Magnifico Domino, Rectori Univerſitatis.

FRANCISCUS STAINDL,
S. J. SS. Theologiæ
Decanus.

Imprimatur.

JACOBUS IGNATIUS,
Nobilis de Focky,
Sacr. Cæſar. Majeſt.
Conſiliar. & Archiater; Univerſ. Vienenſis p. t. Rector.

CELSISSIMO,
AC REVERENDISSIMO,
S. R. I.
PRINCIPI,
DOMINO DOMINO,
SIGISMUNDO,
è Comitibûs,
DE KOLLONITZ,
DEI, & Apoſtolicæ
Sedis Gratiâ,
EPISCOPO VIENNENSI,
Sacræ Cæſareæ, Regiæq;
Cathol. Majeſtatis
Actuali intimo Conſi-
liario, &c.
Domino in Sibenbrünn &c. &c.
DOMINO DOMINO
RECTORI MARIANO.

Excellentissimo, & Illustrissimo Comiti,
DOMINO DOMINO,
GUNDACCARO THOMÆ,
Sacri Rom. Imp. Comiti, ac Domino
DE STARHENBERG;
In Schaumburg, & Waxenberg,
Domino Dominiorum, Eschelberg,
Liechtenhag, Rottenegg, Freystatt,
Oberwalsee, Senfftenberg, & Pottendorff;
Nec non Dominii Hattwann, in Hungar. &c.
Sacr. Cæsar. Catholicæquè Majestatis,
Actuali intimo Statûs, & specialium Confer.
Consiliario, & Camerario;
AUREI VELLERIS EQUITI,
Et Archid. Austr. tam suprà, quàm infrà Onasum
HÆREDITARIO MARESCHALLO;
Rectori Sodalit: jam septiès Emerito;
Nunc verò,
D. D. ASSISTENTI PRIMO.

Excellentissimo, & Illustrissimo Comiti,
DOMINO DOMINO,
SIGISMUNDO FRIDERICO,
Sacri Rom. Imp. Comiti
KEVENHULLER,
In Achelburg;
Comiti super. Osterwicii; L. B. in
Land-Cron, & Wernberg, &c. &c.
Sacr. Cæs. Catholicæquè Majestatis,
Actuali Intimo Statûs Consiliario, & Camerario,
AUREI VELLERIS EQUITI,
Hæred. Carinth. Suprem. Stabul. Præf. & Excelsi Regim.
Austr. Infer. supremo Prætori, &c. &c.
D. D. ASSISTENTI SECUNDO.
Ceterisque Cels. Reverendis. Excellentis. & Illustris. ac Perill.
Magnificisque D. D. Sodalibus Marianis.

Celſiſſimi, Reverendiſſimi, Excellentiſſimi, & Illuſtriſſimi; nec non Perilluſtres, ac Magnifici

DOMINI DOMINI,

SODALES MARIANI.

Uòd Pontificia Tiara, *Septenîs Eminentiſſimi fulgoris prærogativîs*, *ceu totidem Geminîs*, *pretioſîſque Lapidi-*

bûs exornata, quibûs Papalis Dignitas, Numinisque Vicaria Potestas, incomparabiliter illustrata, per universum Orbem coruscat, notô jam nominê, Xenii, *Celsissimis, Excellentissimis, Illustrissimisque &c.* Nominibus Vestris *nuncupata sit*; (a) peregrinum *nemo, quod reor, unus censebit. Multîs enim ex capitibûs, cœpti jam Anni Capiti (qui Secundus est, suprà vicesimum, Octavi jam, suprà decimum, seculi) Ter geminum hoc Pontificiæ Sanctitatis Coronarium decus,*

(a) Xenium, Græcis munus dicitur, peregrinis oblatum. Vit. Faber. in Thes. Erud. Schol. v. Xenium.

cus, non tam convenire, quàm arcanô videbatur consiliô destinatum. Cumprimìs autem ipsa, quæ pro Strenîs, offerri solitîs, recepta jam, ac trivialis est, appellatio Xenii, *favet immodicè: dum constat; sub eâdem Priscos olim, pro* Xeniô, (b) Muliebris Capitis Ornamentum *accepisse.*

Jam verò, quid, è sententiâ veterum Interpretum, in Orthodoxâ nostrâ, Sanctâque, veneramur Ecclesiâ? nisi Mulierem *illam* Fortem; *quam,* Unam, Unius (c) Viri sponsam, ab

)(5 ul-

(b) Pollux, apud Kürsch. in Cornu-Cop. Ling. Lat. V. Xenion. (c) Proverb. 31. v. 10. vide Cornel. loc. cit.

ultimîs finibûs *exſpectatam* ; *Divinus Parœmiographus*, *cumulatîs elogiîs depictam indicavit, ipsîs autem ex illîs, myſtici ſensûs lineamentîs, eandem, jam olim agnitam, antiqua Filiorum devotio*, (d) tanquàm Chriſti, veri Salomonis Uxorem, & Matrem - familias Fidelium omnium, *unanimî ſemper obſervantiâ coluit. Sicut igitur*, *oraculô Doctoris Gentium*, *hujus* Mulieris, *id eſt* Eccleſiæ Caput, (e) Chriſtum, *quiſquis credit, etiam confitetur; ità Petri quoquè Legitimum*

(d) Aut. Oper. Imperf. apud S. Chryſoſt. Homil. 23. in Matth. (e) Epheſ. 5. v. 23.

mum Successorem (*qui Servatoris ipsius Vicariâ Potestatê præstat*) *Ejusdem* Unius, *Fidelium omnium fœcundissimæ Matris*, Fortísque Mulieris, *non modò* Virum, *sed*, & Caput *esse, fateri debet: nisi reprobum in Fidê sensum, ac distortum habeat ab illô; cui tota consentiens Ecclesia, confitetur:* (f) Quoniam Vir, est Caput Mulieris. *Hinc verò satìs, & abundè, meâ quidem opinionê, liquet: etiam solâ* Xenii *nuncupationê consideratâ, quæ* Strenis *juxtà*, Capitísque Muliebris Ornamento *communis, ac eadem est, accommoda-*

)(6 *da-*

(f) Ephes. 5. v. 23.

datiùs nequicquam aliud pro Xeniô, *quàm* Xenion, Tiaram, *ſcilicet*, Pontificiam, *eligi*, *decernique potuiſſe: cùm hæc, totius Orbis irrefragabilî conſenſu, Coronamentum pariter, ac* Ornamentum *eſſe cognoſcatur illius* Capitis; *ex quô, reliquum in Corpus univerſalis Eccleſiæ, perpetuus influxus divini Spiritûs, eandem & animantis, & gubernantis, dimanat.*

Ad hæc, ſi Trinam Tiaræ Papalis Coronam, Tergeminæ Poteſtatis inſigne fulgentiſſimum, obſervare ſtat animô: nec indè quicquam aliud, niſi, numerîs ter beatîs,

tîs,

tîs, *auſpicatiſſimum augurium*, *in Anni cœpti* Caput, *â Ter Sanctô Felicitatis omnis Principiô*, Triadê nimirum ſacratiſſimâ, *deſumendum*. *Quis enim Pontificio Diademati*, *ſic redimito*, *minùs quicquam ineſſe divinæ Majeſtatis*, *ac veteri ſummi Sacerdotis Mitræ*, *ſuſpicetur? quæ*, (g) triplicî ordinê Coronæ aureæ circumdata, *luculentum adeò fulgorem*, *ſupremæ ſimul auctoritatis*, *ac poteſtatis*, *ex inſculptîs Divini tantùm Nominis characteribûs*, *omnium intuentium ocu-*

(g) Joſeph. Antiquit. Lib. 3. Cap. 8.

oculis infudit; *ut* omnes, (h) in Pontificê, DEUM venerarentur, *velut unô confitentes orê*: (i) Magnificentia tua in diadematê Capitis illius!

Nè tamen ejus insuper lateat instituti causa: *cur*, *huic Septi-collis Potestatis Tiaræ*, *septenas duntaxat Gemmas*, *Lapidésque pretiosos*, *ex Thesaurô Catholicô Jodoci Coccii* (*viri*, (k) *de Catholicæ Fidei Dogmatibûs*, *ex perpetuô consensu Patrum Antiquissimorum assertis*, *quàm optimè*, *si quis alius*, *me-*

(h) Cornel. â Lapid. in Eccli. Cap. 45. v. 14. (i) Sapient. 18. v. 24. (k) Jodoc. Coc. Thes. Cathol. Tom. I. Lib. 7.

meriti) ceterîs dimiſsîs, præoptare libuerit? id non eô tantùm ex Capitê ſuſceptum fuiſſe credendum; quòd idem in Quirinalî Soliô fulgeat, qui Pontificiô cernitur in Diadematê, plurimorum dives arcanorum, Septenarius numerus: verùm; ubi libelli, pro Xeniô deſtinati, moles exigua, pluribus impar apparuerat; illi de multîs, ab Auctorê ſolertiſſimô collectîs, Articuli delecti ſunt, in Ornamentum Tiaræ Pontificiæ, *tanquàm Gemmæ totidem pretioſiſſimæ, transferendi; quorum prærogativus fulgor oculos, voluntariâ caliginê laborantes,*

dum

dum offendet, apertè convincet: ejusdem eos esse Veritatis hostes; cujus inimici sunt Lucis.

Quòd porrò Xenion, *hujus anni* Capiti, *qui* Secundus *est suprà vicesimum, â* Tiarâ, *nuper inaugurati, S. D. N.* D. Innocentii Papæ XIII. *memoratîs prærogativîs illustratâ, pro Xeniô decretum; næ factum ex omnium votô censebitur. Quis enim unus omnium, Annum hunc exorsus, vel priùs quicquam, vel aliud optet? ac, ut sit idem, quàm numerô, tam cœlestium affluentiâ benedictionum, prosper universim, & in*

in omnem partem Secundus ! *Hoc autem ut â ſupremô , Bonorum omnium Largitorê , ſperare confidenter liceat , & exſpectari ſinè formidinê queat; ipsâ quoquè Gentium ſuperſtitionê firmatur : nunquàm eos divinîs deſtitui favoribûs ; imò compendiô quôdam ſecuræ felicitatis gaudere , pro totius incolumitatê Reipublicæ ; qui Religionis Caput , Vicariam ſcilicèt ſupremi Numinis Poteſtatem , debitæ ſubmiſſionis actuosâ conteſtationê venerantur. Id, quod olim, Romæ neglectum, Symmachus Valentiniano Cæſari queſtus*

ſtus eſt, publicæ fontem calamitatis fuiſſe: neceſſe (l) eſt enim, *eô teſtê*, perire omnibus; quod Religioni negatur. *Indè Magni Caroli, Cæſarum omnium hôc nominê Primi, non temeraria, nec vana, ſed provida, firmáque, de felicitatê ſui Principatûs, auguria conſtituta legimus*: (m) Id nobis ad Auguſtalis Excellentiæ culmen proficere credimus; ſi Eccleſiarum DEI Servis (*quantò verò potiùs, Ipſi totius Eccleſiæ Capiti?*) magnificentiam noſtram impertimus; & eorum

(l) S. Ambroſ. apud Baron. Tom. 4. Ann. 383. (m) Carol. Sigon. de Regn. Ital. Lib. 1.

rium ſtudiis libenter obſequimur. *Undè verò proſpera ſibi, vel auguratus, vel fidenter etiam (Imperii ſupremi moderamen auſpicatus) â DEô non defutura, pollicitus eſt, ipſe Valentinianus? Id ſanè, datîs ad ſupremum Eccleſiæ Caput ſuæ Devotionis indiciîs, luculenter teſtatus eſt; cùm, regnum exorſus*, Tuam, *inquit*, Sanctitatem, Principatum in Epiſcopatu divinæ Fidei poſſidentem, ſacrîs litterîs in principiô, (n) juſtum credimus, alloquendum: quia pro reverendâ, & Catholicâ

Re-

(n) Epiſt. ad Leonem Pont. An. 450.

Religionê Christianæ fidei, Virtutem nostræ potentiæ confidimus gubernari. *Proh! quàm faustum hinc, & felix initium! Quid, in omnis propositi Caput prosperum, atquè* Secundum, *â devotâ, debitâque* Tiaræ Pontificiæ, *Venerationê juxtà, ac Observationê, non augurandum? non exspectandum?*

Hoc igitur, ut ex omnium pariter votô respondeat, Vestris *erat* Nominibus, *Celsissimis, Excellentissimis, & Illustrissimis &c. nuncupanda* Tiara Pontificia. *Cùm enim Illa sumîs, in publi-*

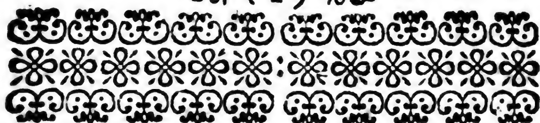
bli-

blicâ rê, *tam ſacrâ*, *quàm Po-*
liticâ, *prærogativîs*, *Munerum*
æquè, Virtutúmque, *præful-*
geant; *quicquid ſuîs Ipſa calculîs*
probant, *ità cunctis continuò*
perſuadent; *ut*, *quod omnibus*
commendandum, *agendúmque*,
creditur, *ſatìs abundéque ſit*,
placuiſſe Vobis. *Sic etenim in*
Vos, Veſtráque Tria, *jam*,
diù, primi ſemper, *in Ma-*
rianâ Sodalitatê, fulgoris No-
mina, *cunctorum reſpiciunt ocu-*
li; *nihil ut*, *ab omnium concor-*
dî ſenſu, *credam alienum*; *ſi cre-*
dam: Vos *univerſis*, *inſtar* Ma-
rianæ Tiaræ, *videri*, *coliq́;* Tri-
plex

plex *videlicet* Ornamentum, & *Coronamentum* Capitis, Mulieris *illius; quam, de Contritô Draconis capitê, Triumphantem in Ortu; ſupremùm autem ab ipsâ Sanctiſſimâ* Triadê *Coronatam in Gloriâ, non ipſi tantùm colitis; verùm, ut & innumeri colant alii, fervorê* Veſtrô, *quô Primi ſemper effulgetis, & præfulgetis, immodicô Marianæ Pietatis, ac Sodalitatis incrementô, præſtatis, & præſtabitis, ùt animitùs opto, DIU!*

Veſter, in Dominô, Dominâque Noſtrâ

Servus humillimus
T. W. è S. J.

Tiaræ Pontificiæ
GEMMA I.

Omnem Poteſtatem â Deô eſſe: vicê DEI Gladium, vel Spiritualem, vel Corporalem, geſtare: Quemlibet ſuo Magiſtratui, cùm Eccleſiaſtico, tùm Civili, parere; honorem, ac tributum, reddere debere.

Negant.

Ui â Judâ Galilæô ſunt, conſtantiſſimô libertatis amoré flagrant: credunt, ſolum DEUM, Dominum, ac Principem habendum, faciliùs, vel exquiſitiſſima pœnarum genera laturi, unà cum cognatîs, & chariſſimîs; quàm, mortalem aliquem appellaturi Dominum: Joſephus Lib. 18. Antiquit. Cap. 2. *Annô, poſt natum Chriſtum, 30.*

Creſconius dixit: *Dedit DEUS* 400.

 ho-

homini liberum arbitrium. Magistratûs igitur non est, in impios animadvertere. Augustinus contrà Cresconium Grammaticum. Lib. 3. Cap. 51.

1180. *Waldenses nullum omninò judicium sanguinis, aut cujuscunquè corporalis supplicii ferunt: quia scripsit: nolite judicare.* Guido de Waldensibus. Antoninus partê 4. titulô 11. Cap. 7. §. 2.

1300. *Begardi dicunt: eos, qui sunt in gradu perfectionis, & spiritu libertatis, non esse subjectos humanæ obedientiæ; nec ad aliqua præcepta Ecclesiæ obligari: quia, dicunt, ubi est spiritus, ibi libertas.* Clemen. 5. Extra: de hæreticîs. Cap. 4. Alvarus Pelagius de planctu Ecclesiæ Lib. 2. art. 52. Antoninus 4. partê Summæ tit. 11. Cap. 7. §. 4. Bernardus Lutzenb. de hæresibûs.

1390. *Joannes Wiclevus*, in articulîs Constantiæ damnatîs, *nullum vult esse Dominum civilem; dum est in mortali peccatô.*

1440. *Joannes Galecus, præter memoratum Wiclevi errorem, hunc de suô adjecit: Temporê novæ Legis nullum in judiciô occidendum esse: quia novum Testamentum id non dictat.* Bernardus Lutzenb. *Joan-*

Joannes Behaim, Tympanista, & pecorum pastor, telonia, vectigalia, & tributa negabat persolvenda: aquas verò, & nemora, omnibus libera esse volebat. Münsterus Lib. 3. Cosmographiæ, de Germaniâ. 1450.

Martinus Lutherus, librô de secularî potestatê: *Inter Christianos nulla potest esse Superioritas. Princeps, est caro ferina in cælô; id est, rara avis. Sunt enim Principes, apparitores, lictores, & carnifices DEI.* 1520.

Epistolâ, contrà duo Cæsaris mandata: *Mendaces, & obstinati sunt Principes nostri; nec homines rationê præditi, sed Germanicæ bestiæ. Ora cunctos pios Christianos: dignentur simul rogare DEUM pro hujusmodi miseris excæcatîs Principibûs; quibûs nos DEUS, procul dubiô magnô iræ suæ furorê, corripuit: nè ullô pactô obsequamur, vel in militiam ire, vel dare aliquid contrà Turcas. Turca decies probior est, prudentiórque, quàm nostri Principes. Quid talibus fatuis contrà Turcas prosperi eveniet?*

De Captivitatê Babylonicâ: *Nulla est alia remedii spes; nisi revocatô libertatis Evangeliô, secundùm ipsum, semel extinctis omnium hominum o-*

mnibûs legibûs, omnia judicemus, & regamus. Amen.

1525. Thomas Monetarius, Epiſtolâ ad rusticos, contrà Magiſtratum tumultuantes: *Super incudem Nimbrod dejicite turrim. Non eſt poſſibile, ut liberi ſitis â timoré hominum; quamdiù vivunt iſti. Non poteſt vobis aliquid dici de DEO; dum illi vobis dominantur.*

1530. Philippus Melanthon ad Cap. 13. Epiſtolæ ad Romanos: *Si quid Magiſtratus præcipit contrà jus divinum, ne obtemperes; ſed pertinaciter repugnes: ùt, quando præcipit, bellum ſuſcipi adversùm Turcas.*

1536. Anabaptiſtæ *docent: Chriſtianum non poſſe fungi Magiſtratu: Judiciîs opus non eſſe; &, licere populo, abrogare Magiſtratum.* Henricus Bullingerus de Anabaptiſtîs Lib. 1. Cap. 8. Schleidanus in hiſtoriâ.

1550. Libertini, *libertatem docent ab obedientiâ Principum, â decimîs, â cenſibûs, atquè redditibûs.* Lindanus in Dubitantiô.

1560. Petrus Kelſicenſis, *Pickardicæ nunc ſectæ dux, docet: Chriſtianis nullos Magiſtratus eſſe gerendos: in Republ. non eſſe ad profanos Magiſtratus ob ſui defenſionem confugiendum: nec*

nec fures, nec latrones, in vincula conjiciendos; aut plectendos esse. A Christianis nec pendenda tributa, nequè operas Dominis esse præstandas. Damnat omnes leges humanas, Imperatorum, Regum, Provinciarum, & Civitatum. Antonius Possevinus in examinê Sectæ Pickardicæ.

Asserunt Sacræ Litteræ.

DIis non detrahes, & Principi populi tui non maledices. *Exod. 22. v. 28.*

Constituit te DEUS Regem; ut faceres judicium, & justitiam. *3. Reg. 10. 9.*

Per me Reges regnant, & legum conditores justa decernunt. *Proverb. 8. 15.*

Rex justus erigit terram; vir avarus destruit eam. 14. Rex, qui judicat in veritatê pauperes, thronus ejus in æternum firmabitur. *Proverb. 29. 4.*

Audite Reges, & intelligite; discite Judices finium terræ. Præbete aures vos; qui continetis multitudines, & placetis vobis in turbîs nationum: quoniam data est â Dominô potestas vobis, & virtus ab Altissimô; qui interrogabit opera vestra, & cogitationes scrutabitur. 26. Multitudo sapientium, sanitas *Sapient. 6. 2.*

eſt Orbis terrarum; &, Rex ſapiens, ſtabilimentum populi eſt.

Matth. Liberi ſunt filii: ut autem non
17. 27. ſcandalizemus eos; vade ad mare, & mitte hamum; & eum piſcem, qui primus aſcenderit, tolle; &, apertô orê ejus, invenies ſtatêrem: illum ſumens, da eis pro mê, & tê.

Matth. Reddite, quæ ſunt Cæſaris, Cæ-
22. 21. ſari; &, quæ ſunt DEI, DEO.

Luc. 2. 4. Maria &, Joſeph paruerunt edicto Imperatoris Auguſti; ut irent in civitatem ſuam Bethlehem.

Joannis Non haberes poteſtatem adver-
19. 11. sùm me ullam; niſi tibi datum eſſet deſuper.

Rom. 13. Omnis anima Poteſtatibus ſubli-
1. mioribus ſubdita ſit. Non eſt enim poteſtas, niſi â DEô: quæ autem ſunt, â DEô ordinata ſunt. Itaquè, qui reſiſtit Poteſtati, DEI ordinationi reſiſtit. 7. Reddite omnibus debita: cui tributum, tributum; cui vectigal, vectigal; cui honorem, honorem.

1. Timot. Obſecro igitur: primùm omni-
2. 1. um fieri obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones, pro omnibûs hominibûs; pro Regibûs, & omnibûs, qui in ſublimitatê ſunt: ut quietam, & tranquillam vitam agamus. Ad-

Admone illos: Principibus, & Potestatibus subditos esse, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos esse, neminem blasphemare. *Ad Titum 3. 1.*

Obedite præpositis vestris, & subjacete eis. *Heb. 13. 17.*

Subjecti estote omni humanæ creaturæ propter DEUM: sive Regi, quasi præcellenti; sive Ducibus, tamquàm ab eô missis, ad vindictam malefactorum, laudem verò bonorum. 18. Regem honorificate. Servi, subditi estote in omnî timorê Dominis; non tantùm bonis, & modestis, sed etiam dyscolis. *1. Petri 2. 13.*

Asserunt Patres Græci.

Clemens Romanus. Annô post natum Christum 80.

ESTote subjecti omni Regi, & Potestati, in iîs, quæ Deo placent, tamquàm ministris Dei, & impiorum vindicibus, & ultoribus: exhibete iis omnē metum debitum, omne vectigal, omne tributum, omnem honorem, dationem, censum. Hæc enim est DEI lex: *Nemini quicquam debere*, præter amicitiæ fœdus; quod DEUS per Christum sanxit. *Const. Apost. L. 4. Cap. 12.* *Rom. 13.*

Lib. 7. Cap. 17. Timebis Regem: ſcis enim, Domini eſſe electionem. Magiſtratus ejus honorabis, ùt DEI miniſtros; ſunt enim vindices omnis injuriæ; & ſolvite eis, animô non ingratô, vectigal, & tributum, omnémque penſionem.

Canon. Apoſt. 84. Quiſquis Imperatorem, aut Magiſtratum, contumeliâ affecerit, ſupplicium luito: ſi Clericus ſit, deponitor; ſi Laicus, â communionê removetor.

Dionyſius Areopagita. 100.

De divinís nominibûs Cap. 12. Porrò, regnum eſt, omnis termini, & Mundi, & legis, & ordinis, diſtributio; Dominatio verò, non modò inter deteriores eminentia, verùm, omnis quoquè, honeſtorum, & bonorum, perfecta poſſeſſio, veráque & inconcuſſa firmitas. Undè & á liberâ Poteſtatê dominandi facienda eſt denominatio; & dominus, & dominans dicitur.

Ignatius. 100.

Epiſtolâ ad Smyrnenſes. Honorare oportet & Regem. Nec enim Regê quiſquam præſtantior; aut quiſquam ſimilis in rebûs omnibûs creatîs. Nec Epiſcopô quicquam majus in Eccleſiâ; qui DEO

DEO consecratus est pro totius Mundi salutê. Nec inter Principes quisquam similis Regi; qui in pacê, & optimîs legibûs, subditos moderatur.

Cæsari subjecti estote in iîs; in quibûs subdi nullum animæ periculum est. Principes nolite irritare, ut exacerbentur: nè ansam detis iis; qui illam contrà nos quærunt. *Epistolâ ad Antiochenos.*

Justinus. 150.

Vectigalia sanè, & collationes iis, qui â vobîs ordinati sunt, exactoribus, præ omnibûs ubiquè inferre contendimus: quemadmodùm ab eô sumus instituti. Illô namquè temporê accedentes quidam percunctati sunt ex illô: an Cæsari vectigalia pendere oporteat? Qui responsum hoc ab eô retulerunt: *Dicite*, inquit, *mihi; cujus imaginem nummus habet?* Qui, ubi dixissent: *Cæsaris. Reddite ergo*, ait, *quæ sunt Cæsaris, Cæsari; &*, *quæ DEI, DEO.* Proindè nos solum DEUM adoramus; & vobis, in rebûs aliîs, læti inservimus; Imperatores, ac Principes hominum esse, profitentes, & simul precantes; ut cum *Oratione ad Antoninum Pium.*

cum Imperialî potestatê sanam quoquè mentem obtinere comperiamini.

Theophilus Antiochenus. 170.

Librô 1. ad Autolycum. Quæ cùm ità sint, magis honorabo Regem, sive Cæsarem; non tamen eum adorabo; verùm pro eô orabo. DEUM, qui verè verus DEUS est, adorabo; sciens, Cæsarem ab ipsô esse ordinatum. Dicis ergò: Quare Regem, sive Cæsarem, adorare recusas? Quia non ad id institutus est, ut adoretur; sed, ut legitimo, qui ipsi congruit, honoretur honorê. Rex enim, sive Cæsar, DEUS non est: sed meminerit, se esse hominem, â DEô in hanc dignitatem promotum; non, ùt adoretur; sed, ut justè, quemadmodùm justitia exigit, judicet, &c. Regem, sive Cæsarem honora: honora, inquam, magnâ cum benevolentiâ subjectus ei existens, & orans pro eô: hoc faciens, DEI voluntatem exequêris. Nam divinæ legis hic tenor est: *Honora, fili mi, DEUM, & Regem; nec unquam eorum ulli inobediens sis.*

Librô 3. Etiam Magistratibus, & Potestatibus, ut pareamus, divina

Scri-

Scriptura monet: præcipit quoquè; ut pro his preces fundamus ad Dominum: *ut quietam, & tranquillam transigamus vitam.* Jubet omnibus divina Sapientia reddere omnia: *cui honorem, honorem; cui timorem, timorem; cui tributum, tributum.* Rom. 13.

Irenæus. 180.

Sicut ergò in principiô mentitus eſt; ità & in finê mentiebatur, dicens: *Hæc omnia mihi tradita ſunt; &, cui volo, do ea.* Non enim ipſe determinavit ſeculi hujus regna; ſed DEUS. *Regis enim cor in manu DEI.* Et per Salomonem Verbum ait: *Per me Reges regnant, & Poteſtates tenent juſtitiam: per me Principes exaltantur, & Tyranni terræ.* Et Paulus Apoſtolus hoc ipſum ait: *Omnibus Poteſtatibus ſublimioribus ſubjecti eſtote. Non eſt enim poteſtas, niſi â DEô. Quæ autem ſunt, â DEô diſpoſitæ ſunt.* Et iterum de ipsîs ait: *Non enim ſinè causâ gladium portat: DEI enim miniſter eſt, vindex in iram ei, qui malè operatur.* Quoniam hæc non de Angelicîs Poteſtatibûs, nec de inviſibilibûs Principibûs dixit, quo-

Lib. 5. Cap. 24. Matth. 4. Luc. 4. Prov. 21. Prov. 8. Rom. 13.

quomodò quidam audent exponere; ſed de hîs, quæ ſunt ſecundùm homines Poteſtates, ait: *Propter hæc enim & tributa præſtatis. Miniſtri enim DEI ſunt, in hoc ipſum ſervientes.* Hoc autem & Dominus confirmavit, non faciens quidem, quod â Diabolô ſuadebatur; tributorum autem exactoribus ju-
Matt. bens, *pro ſe, & pro Petrô, dare tribu-*
17. *tum*: quoniam miniſtri DEI ſunt, in hoc ipſum deſervientes. Quoniam enim abſiſtens â DEô homo, in tantum efferavit; ut, etiam conſanguineum, hoſtem ſibi putaret; & in omnî inquietudinê, & homicidiô, & avaritiâ, ſinè timorê verſaretur: impoſuit illi DEUS humanum timorem (non enim cognoſcebant timorem Domini) ut poteſtati hominum ſubjecti, & legê eorum aſtricti, aliquid aſſequantur juſtitiæ, & moderentur ad invicem, in manifeſtô poſitum gladium
Rom. 13. timentes, ſicut Apoſtolus ait: *Non enim ſinè causâ gladium portat: DEI enim miniſter eſt, vindex in iram ei, qui malè operatur.* Et propter hoc & ipſi Magiſtratus, indumentum juſtitiæ leges habentes, quæcunquè juſtè, & legitimè fecerint, de hîs non

non interrogabuntur, nequè pœnas dabunt: quæcunquè autem ad eversionem justi, iniquè, & impiè, contrà legem, & morê tyrannicô exercuerint; in hîs & peribunt, justô judiciô DEI ad omnes æqualiter pervenientê, & in nullô deficientê. Ad utilitatem ergo Gentilium terrenum regnum positum est â DEô; sed non â *Diabolô*; qui nunquàm omninò quietus est: imò, qui nec ipsas quidem Gentes vult in tranquillô agere; ut, timentes regnum humanum, non se alterutrum homines, vicê piscium, consumant; sed per legum positiones repercutiant multiplicem Gentilium injustitiam. Et secundùm hoc ministri DEI sunt; qui tributa exigunt â nobîs, in hoc ipsum servientes: quæ sunt *Potestates, à DEô ordinatæ sunt.* Manifestum est; quoniam mentitur Diabolus, dicens: *Mihi tradita sunt; &, cui volo, do ea.* Cujus enim jussu homines nascuntur; hujus jussu & Reges constituuntur, apti his; qui in illô temporê ab ipsîs regantur. Quidam enim illorum ad correctionem, & utilitatem subjectorum dantur, & conservationem justitiæ; quidam autem ad timorem,

Rom. 13.

Matt. 4.

rem, & pœnam, & increpationem; quidam autem, ad illusionem, & contumeliam, & superbiam, quemadmodùm & digni sunt; DEI justô judiciô in omnibûs æqualiter supervenientê.

Origenes. 230.

Lib. 9. in Epistolam ad Romanos. *Qui resistit Potestati, DEI ordinationi resistit*) Non hîc de illîs Potestatibûs dicit; quæ persecutiones inferunt fidei: Ibi enim dicendum est: *Oportet DEO obedire magìs, quàm hominibus*: sed de istîs communibûs dicit; quæ non sunt timori boni operis, sed mali. Quibus utiquè qui resistit, ipse sibi damnationem pro gestorum suorum qualitatê conquirit. *Act. 5.*

Eusebius Cæsariensis. 320.

Histor. Lib. 4. Cap. 14. Docemur, *inquit Polycarpus*, Magistratibus, & Potestatibus, â DEô constitutis, eum honorem, qui nostrorum animorum saluti, nostræque religioni nihil afferat detrimenti, pro dignitatê tribuere.

Basilius Magnus. 370.

In Moralibûs, Cap. 79. Quòd debent, qui Principes aliorum sunt, vindices esse justificationum DEI, Rom. 13. *Nam Prin-*

Principes non sunt timori bonorum operum, sed malorum. Vis autem non timere Potestatem? bonum fac, & laudem habebis ex illâ: DEI enim minister est tibi in bonum, &c. Quòd majoribus Potestatibus subjecti esse debemus, in iîs rebûs; quæ modò non sunt impedimento mandatis DEI. Romanorum decimô tertiô: *Omnis anima Potestatibus sublimioribus subdita sit, &c.*

Didymus Alexandrinus. 370.

Manifestat Paulus, in quibûs oporteat, Principibus, & Potestatibus humanis subdi: id est, ut tributum solvatur, & vectigal; ut libertatis pudor apud eos decentî jurê servetur. Sic enim redditur honor, cui congruit; & timor, cui debetur. Hoc enim præ omnibûs docuit Salvator, dicens: *Oportet reddi, quæ sunt Cæsaris, Cæsari; &, quæ sunt DEI, DEO; &c.* Scribit Petrus: Omni ordinationi humanæ subjiciendos; Regibus quidem, tanquàm egregium culmen habentibus; Ducibus autem, tanquàm missis ab eô, ad comprobationem bonorum, & malorum scilicèt ultionem.

Enarratione in primam Epistolam Petri.

Rom. 13. Matt. 22.

Gre-

Gregorius Nazianzenus. 380.

Orationê 17. ad cives Nazianzenos gravi timorê perculsos, &c. Jam verò inter ceteras nostræ doctrinæ leges, hanc quoquè habemus cum primìs laudandam, & â Spiritu, qui id, quod præstare possumus, cum eô, quod pulchrum, & honestum est, exploravit, legêque sanxit, præclarè constitutam; quâ, ùt servi heris suis, & uxores viris, & Ecclesia *Ephes.* 6. Christo, & discipuli magistris, ac *Col.* 3. Pastoribus, dicto audientes esse, atque obtemperare jubentur; ità nobis etiam præscribitur: ut sublimio- *Rom.* 13. ribus Potestatibus pareamus; non solùm propter iram, sed etiam propter conscientiam; ùt, qui pendendo tributo simus obnoxii: nec committamus; ut, ob scelera, & flagitia nostra, legem odiô habeamus, ac vindicem gladium expectemus: quin potiùs id agamus; ut, per timorem purgati, laudem â Potestatê consequamur.

Epiphanius. 380.

Hæresi 40. contrà Archonticos. Nam & in terrâ in singulîs regnîs multi sunt Principatus, sed sub unô Regê. *Quæ enim sunt Potestates, â DEô ordinatæ sunt,* Apostolus dicit: *Quare, qui resistit Potestati, DEI ordinationi resistit.* Principes enim non

sunt contrà bonum, sed pro bonô; & non sunt contrà veritatem. *Vis autem*, inquit, *Potestatem non timere? bonum facito, & habebis laudem ex ipsâ. Non enim frustrà gladium gestat: Minister enim est, ad hoc ipsum à DEô ordinatus, ei, qui malum facit.* Et vides, quòd Potestas hæc mundana ex DEô ordinata est; & gladii potestatem accepit; non autem aliundè, sed ex DEô, ad ultionem. In terrâ Principatus non sunt contrarii Regi; sed subditi in administrationem totius regni, & ad bonam ordinationem terræ: ubi cædes, & pugnæ, ignorantiæque, & doctrinæ; bonæ item leges, ac iniquitates: & hâc de causâ sunt Potestates; ut ad bonum ordinem gubernationis universi Mundi omnia ex DEô benè disponantur, ac administrentur.

Rom. 13.

Gregorius Nyssenus. 380.

Et gravis quidem est, ut in generê dicam, Princeps, ac Magistratus iis, qui ejus reguntur imperiô; sceleratis autem, & iniquis, etiam habetur odiô: eis enim est molestus; ùt, qui peccatum prohibeat. Hoc mecum rebûs exter-

Oratione adversùs eos, qui ægrè ferunt reprehensiones.

ternîs satìs etiam docet historia Ecclesiastica. Quis Mosê melior fuit Pastor? Quis Princeps, & Rector, æquè moderatus, & mitis? ùt, qui omnia fuit populo, Educator, Imperator, Sacerdos, ipse denique Pater. In bellô conservans, tanquàm injuriam faciens, seditionibûs fuit agitatus; probrîs, & contumeliîs affectus est, tanquàm lædens, &c.

Joannes Chrysostomus. 400.

Homiliâ in Psalm. 148. *Principes, & omnes judices terræ:* Hîc rursus loquitur de aliô generê providentiæ; nempè de Principibûs: quod Paulus quoquè in Epistolâ ad Romanos ponit, sapientissimè ostendens, hoc fuisse opus DEI Providentiæ: in eos, qui Magistratus gerunt; & in eos, qui illis parent, *Rom. 13.* Universum divisisse: *DEI enim minister est, tibi in bonum.* Si autem hoc sustuleris, Universum interit. Si enim, cùm nunc sunt Principes, & Magistratus, multíque sunt in eîs corrupti, ac depravati, tantus tamen rei est usus; ut, etiam, cùm mali sint, magna ex iîs capiatur utilitas? cogita apud te: si ij, quibus sunt crediti Magistratus, eos rectè gererent, quàm benè cum generê humanô

age-

ageretur? Sed Magistratus quidem constituere fuit DEI opus: quòd autem improbi ad eos provehantur; & eîs, non ùt decet, utantur; est hominum improbitatis. Dicit ergò: Oportere magnas DEO gratias agere; quòd sint, & Reges, & Judices. Certô enim ordinê, & modô constitutæ hominum administrationis curam gerens, &, nè plùs, quàm ferinô ritu, multi viverent, providens, veluti quandam currûs regendi artem, & navis gubernandæ scientiam, Magistratus, & regna, largitus est. Si ergò sis Princeps, aut Magistratus geras; benigno, & clementi DEO gratias age: quòd tuæ ostendendæ curæ, & diligentiæ, tanta tibi data sit occasio. Si privatus; rursus age gratias: quòd habes, qui tui curam gerat, nec permittat; ut te improbi, insidiîs circumventum, opprimant. *Prov. 8.* *Dan. 2.*

Quid est, quod inquit, *non solùm propter iram?* Non solùm, inquit, quòd DEO non subditus adversaris; neque, quòd maxima tibi ipsi mala, & â DEô, & ab hominibûs concitas; sed, & quòd in maximîs tibi benefacit Magistratus: dum & pacem, & administrationem politicam pro- *Ad Caput 13. ad Rom. Homil. 23.*

procurat. Nam innumera bona, civitatibus per Magiſtratus proveniunt; quos, ſi ſuſtuleris, omnia ſimul peſſum ibunt: ità, ut nequè urbes, nequè forum, aut aliquid aliud, conſiſtere queant; ſed omnia ſimul ſubvertantur, potentioribûs imbecilliores impunè devorantibûs. Itáque, etiamſi inobedientem, nulla ira conſequeretur; ſic quoquè tamen te ſubjici oportebat: nè conſcientiâ carere videreris, atquè ergà beneficium ingratus. *Et paulò pòſt*: Propter eà ab antiquîs temporibûs, communî omnium ſententiâ, Principes â nobîs deberi ſuſtentari viſum eſt, ob id; quòd, ſua ipſorum negligentes, communes res curant; univerſúmque ſuum optimum ad ea impendunt; quibûs non ſolùm ipſi, ſed, & quæ noſtra ſunt, ſalvantur.

Cyrillus Alexandrinus. 430.

De rectâ in Deum fidê ad Theodoſium Imperatorem.

Vos, omnî terrenô faſtigiô ſuperiores, ampliſſimarum dignitatum fontes eſtis. Vos, humanæ felicitatis principia, & origines. Clementiſſimîs Majeſtatis veſtræ nutibûs nemo non ad juſtam honeſtámque vivendi rationem promo-

movetur. Tandem, quicquid uſquam eſt Gentium; hoc totum regni veſtri Soliis ſubſtratum eſt. Quod ſi qui ſunt, qui jugum detrectant; *illi* veſtrâ potentiâ, nullô pene negotiô ſuperati, ſuccumbunt. Imò verò, ſi regium ſcutum vel ſemel concuſſum micuerit, vana illorum conſilia, atquè ſtudia, in ventos mox abeunt, &c. Supremum autem piiſſimi, clariſſimíque imperii veſtri firmamentum, eſt Dominus JEſus Chriſtus. *Per hunc enim*, ùt ſcriptum eſt, *Reges regnant, & legum conditores juſta decernunt*; cujus voluntas eſt potentiſſima; omníſque boni, ſi ſolùm annuat, copia. *Prov.* 8.

Iſidorus Peluſiota. 440.

Quoniam ex mê per litteras ſciſcitatus es; quidnam illud ſibi velit: *Non enim eſt Poteſtas, niſi â DEô?* ac dixiſti: Quid igitur? Omníſne, qui imperium gerit, â DEô inſtitutus eſt? hoc dixerim: te mihi videri (ac velim, nè mihi ſuccenſeas: nihil enim futile dicam) aut Apoſtolicas voces minimè legiſſe; aut certè non animadvertiſſe, atquè intellexiſſe. *Lib.* 2. *Epiſt.* 216. *Rom.* 13.

Ne-

Nequè enim dixit Paulus: Non eſt Præfectus, niſi â DEô: verùm, de rê ipsâ diſſerit, hîs verbîs utens: *Non enim eſt Poteſtas, niſi â DEô.* Nam, quòd inter homines Imperia, & Magiſtratus ſint; atquè alii imperent, alii pareant; ac non temerariô, ac cæcô impetu omnia ferantur, populîs videlicet, fluctuum inſtar, huc, atquè illuc, ſe agitantibûs; hoc â divinâ Sapientiâ proficiſci, ait. Quoniam enim, qui dignitatê pares ſunt, bellum plerúmque excitare ſolent; idcircò populare Imperium minimè eſſe permiſit; ſed regnum, ac, poſt illud, multa alia Imperia effecit. Quænam tandem, inquis? Præfecti, & ſubditi; Viri, & uxoris; Patris, & filii; Senis, & juvenis; Heri, & ſervi; Magiſtri, & diſcipuli. Quin, in brutîs etiam animantibûs idem perſpicere liceat. Atquè hoc apes comprobant; quæ Regis imperio ſubſunt; & grues, & ſilveſtrium pecudum greges. Quòd ſi mare quoquè conſideres; nè id quidem hujuſcè diſciplinæ expers eſſe comperietur. Multa illîc piſcium genera, ſub unius piſcis principatu, ac velut imperiô militarî, cenſentur: undè etiam longas peregri-

na-

nationes suscipiunt. Siquidem ubiquè molestissima res est, sublatio Principatûs, confusionísquè, ac perturbationis causa. Quô etiam fit; ut nè in corporê quidem, quod unum est, parî dignitatê omnia sint; verùm ex membrîs, alia præsint, alia subsint. Quocircà rem ipsam, Potestatem inquam, hoc est, Imperium, & Regnum, â DEô formatum, atque institutum esse, profitendum est; ut nè ornatus in statum inornatum degeneret. Quòd si quis impius, ac sacrilegus, in illud irruperit; haud quaquàm scilicet hunc, â DEô creatum, ac designatum esse dicimus; verùm, permissum esse: quò nimirum, aut Pharaonis in modum improbitatem omnem suam evomat, atque ità extremô suppliciô excrucietur; aut eos, qui crudelitatê opus habent, ad meliorem mentem revocet: quemadmodùm Rex Babylonis Judæos.

Theodoretus. 450.

Sive sit Sacerdos aliquis, sive Antistes, sive monasticam vitam professus, ijs cedat; quibus sunt mandati Magistratus. Clarum est autem, si cum pietatê; non enim, si DEI præcep-

Ad Caput 13. ad Romanos.

ceptis repugnet, Magiſtratibus parere permittitur. *Non eſt Poteſtas, niſi â DEô.* Ipſe, communis ordinis curam gerens, effecit; ut hi quidem imperarent, illi verò parêrent, veluti quoddam frænum iis, qui ſe injuſtè gerunt, Magiſtratuum terrorem incutiens. Porrò autem ſciendum eſt: quòd, & Magiſtratum gerere, eíque parêre, â divinâ Providentiâ pendere ſtatuit Apoſtolus. Nequè enim iniquorum hominum poteſtas â DEI procedit electionê; ſed, ipſa principatûs diſpenſatio.

Epiphanius Conſtantinopolitanus. 520.

Epiſtolâ ad Hormiſdam Papam.

Oret Sanctitas tua pro ſereniſſimô Principê noſtrô, & pro Chriſtianiſſimâ Auguſtâ: quia eorum ſalus communis ſanctarum ubiquè eſt Eccleſiarum futurum firmamentum.

Procopius Gazæus. 530.

Ad Exodi 12. Cap.

Diis non maledices.) Non maledictis inceſſes judices: ùt apparet ex ſequentibûs, cùm dicit: *Principibus populi tui non maledices.* Reverentia ſiquidem deferenda eſt Magiſtratibus; & ſolicitè cavendum: nè clam in illorum

rum incidamus furorem. Omne autem convitium, quod in verum jactatur principem, falſum eſt: propterеà, qui detrahit judicibus, ſpernit Legem, ipſúmque, qui nobis Legem dedit.

Maximus. 640.

Subjecti eſtote cuivis humanæ creaturæ propter Dominum; ſive Regi, tanquàm præcellenti; ſive præſidibus, tanquàm ab eô miſſis, ad, improbos ſuppliciô, bonos autem laudê, afficiendos.

Sermone 9. DeMagiſtratu Rom. 13.

Joannes Damaſcenus. 730.

Reddite omnibus debita, Paulus clamabat Apoſtolus: *cui tributum, tributum; cui vectigal, vectigal; cui timorem, timorem; cui honorem, honorem.* Regum, eſt civilis adminiſtratio; Eccleſiaſtica verò conſtitutio, Paſtorum, atquè Doctorum.

De Imaginibûs Orat. 2.

Photius. 850.

Hinc etiam lucrum facis, ait, quòd ſubderis; non ſolùm, quia præceptum comples; verùm, quia DEUM honoras, Poteſtatem ab ipsô ordinatam ac traditam ho-

Ad Cap. 13. ad Rom. Apud Oecumenium.

norans. Beatus, qui hôc modô, & propter iſta, Poteſtatem honorat, eíque ſubditur: quemadmodùm miſer eſt, qui propter hæc non ſubditur; ſiquidem duplex reportat judicium: Primùm â DEô; quòd ordinatam ac definitam ab eô poteſtatem contemnit: ſecundò, â deſpectîs Principibûs. Vide autem & lucrum, â Principibûs exceptum: prohibent malos, exhortantur probos; cùm ipſos honorent, & admoneant ad virtutem. Oportet ergo ipſos ſuſcipere etiam ob id; quia DEI miniſtri ſunt, voluntati DEI obſequentes: & tertiò; quòd, propriîs relictîs, communium curam habeant, proximorum utilitati incumbentes; &, propriâ requiê poſtpoſitâ, laborem pro illîs ſuſcipiant. Quis hos, ſi nullus etiam ſubeſſet timor, ex ipsâ judicii conſcientiâ non veneraretur; & patrum, ac præceptorum locô, haberet?

* *Theophylactus. 900.*

Ad Caput 13. ad Romanos.

Non eſt Poteſtas, niſi â DEô. Quid ais? Omníſne Princeps, vel Magiſtratus â Deô electus eſt? Non hoc dico, inquit Paulus; nequè de omnibûs

&,

&, singulîs Principibûs, vel Magistratibûs, mihi nunc sermo est; sed de rê ipsâ. Nam Principatus esse; & alios quidem magistratu fungi; alios verò magistratibus subdi; neque sursum, neque deorsum omnia misceri, DEI Sapientiæ dico opus esse. Non dixit: non esse Principem; sed, non esse Potestatem, nisi â DEô. Quare de ipsô magistratus officiô hîc disserit, &c. Potestates â DEô ordinatæ sunt: cujusmodi & patris ergà filium, & mariti ergà conjugem contemplaberis, aliásque universas; ùt in animalibûs, veluti apum, gruum, & piscium, &c. DEO etiam placet, ut ipsius ministris tributa pendatis. Vult enim DEUS pacem in Repub. versari, nec non virtutem; vitium autem profligari. Atquè in hôc Principes ministrant voluntati DEI, pro communî constitutionê, & salutê laborantes; inque idipsum perseveranter incumbentes; ut nos in pacê, ac tranquillitatê, ætatem suam quisque transigamus. Sin quisquam malè magistratu suô, & publicâ functionê abutatur; id nihil adversùs rei ipsius pulcherrimæ elegantiam facit. Irrefragabiliter

 igi-

igitur debes impositam tibi ergà Magistratum gratitudinem, ac benevolentiam. Redde, quod debes iis, quibus varii Magistratus sunt commissi: cui tributum debetur, sive exactio, capitumvè census, ei tributum da; cui vectigal, vectigal; vel, pro terrâ censum. Nec solùm pecunias reddite, sed timorem etiam; hoc est, reverentiam, & verecundiam, atquè eximium honorem, &c. Necessum est subdi, & obedire; non solùm, ut non experiaris iram, DEI, & Magistratûs, tanquàm immorigerus; & crucieris, puniarisvè intolerabiliter: verùm etiam, ut nè videaris expers esse conscientiæ; mentê, & rationê vacare; ingratus nimirum ergà benefactorem. Plurimùm enim prosunt Rebuspublicis Magistratus. Per ipsos enim vita nostra, & victus consistit; qui, nisi divinitùs suô fungerentur officiô; jam olim omnia periîssent, potentioribûs imbecilliores devorantibûs. Conscientia igitur tua persuadeat tibi: ut suô honorê tanta tibi bona donantes nunquàm non digneris. Ideò enim & tributa præstas.

In Matt. Cap. 12. In corporalibûs, & in externîs, obe-

obediendum est Regi; in internîs autem, & spiritualibûs, soli DEO.

Simeon Metaphrastés. 970. *

De obedientia autem, &, quòd oporteat Magistratibus parère, hæc quoquè adjecit: Etiam in iîs, quæ ad vitam mundanam pertinent: hoc est, quod omnia maximè continet; &, quod imperare quidem facit Imperatorem; parêre autem eum, qui est ei subjectus. Et si hoc sustuleris, ordinem quoquè sustulisti. *De sanctâ Melaniâ.*

Oecumenius. 1050.

Omnem animam instruit, sive Sacerdos sit quispiam, sive Monachus, sive Apostolus; ùt Magistratibus subdantur. Nam hæc subjectio non evertit pietatem. *Non est enim potestas &c.)* Non hæc de quocunquè dicit Principê; sed de ipsô Principatu. Quoniam enim honoris, ac conditionis æqualitas, in omnibûs seditiosa res erat, DEUS potestates adjunxit. *Ad Cap. 13. ad Rom.*

Euthymius. 1080. *

Est divinæ Sapientiæ opus, universum Orbem in Principes, atquè subditos distinxisse. Re- *Ad Psal. 148.*

ges autem, & Principes, & Judices appellat; eò quòd dominantur, regunt, & judicant. *Laudate* enim, inquit, *Dominum*: vos quidem, quia præpositi, & præfecti estis; populi verò, quia studio & curæ atque solicitudini superiorum â DEô donati sunt. Unà autem omnes id facite: quoniam ex hâc ordinum varietatê ordinem quendam DEUS in humanô generê constituit. Verùm, quòd Principes imperent, & dominentur, divinum quidem opus est; hoc est, â DEô datum: quòd verò malè imperent; hoc ad ipsorum Principum pertinet perversitatem. Similî modô, quòd pravi homines ad imperium assumantur; maligni, ac pravi ipsi homines in causâ sunt.

Præfatione in Panopliam. Quod imperiô caret, confusum est; & quod multorum regitur imperiô, seditiosum; & idcircò etiam imperiô vacans, atquè ideò confusum.

Theodulus. 1200.

Ad Cap. 13. ad Rom. Nè se deteriores, vilioresque reddi, Christi servi arbitrentur, si Potestatibus subjiciantur, ostendit; quòd necessarium sit obtempe-

perare, & non reluctari; nequè inobedientem eſſe quempiam Magiſtratui. Qui enim iſtud attentaverit, DEO reſiſtit; qui condidit, inſtituítque Magiſtratus. Eam autem ob rem dixit: DEI eam eſſe miniſtram ad bonum: quandoquidem miniſtret, ac inſerviat DEI voluntati; cùm bonos laudibûs evehens; tùm malos puniens: hinc te ad bonum etiam impellit. Non igitur Princeps, aut Magiſtratus, metûs tibi cauſa eſt; ſed ſcelerata tua vita.

Demetrius Gydonius. 1280.

Non reperies Reſpublicas leonum, aut elephantorum, aut aliorum animalium: ſed, civitates ſolorum hominum ſunt opera; in quibûs ſapientiæ ſuæ inventa, & mutua beneficia deponunt; atquè in hîs alii leges præſcribunt; alii dicto ſunt audientes; ac â ſubditîs honores, & tributa Principibus penduntur; quæ virtutis, & inferiorum curæ, præmia ſunt: Principes autem aſſiduam eorum ſolicitudinem, qui ipſis parent, perpetuámque providentiam conferunt; quam tantam præ ſe ferunt;

De contemnendâ mortè.

runt; ut bonus, & justus Princeps suôpte periculô salutem aliis præstet; & multi pro patriæ defensionê occubuerint.

Hieremias Constantinopolitanus. 1580.

Respons. 1. Cap. 16. Quantùm ad decimum sextum Caput attinet, in quô dicitur (non esse prohibitum Christianis, imperare aliis, judicia exercere legitima, & cetera civilia munera administrare) dicimus nos: oportere obedire omni magistratui, & potestati, non modò bonis, sed etiam pravis; & ipsorum decreta, mandatáque, observare diligenter.

Asserunt Patres Latini.

Martialis. Annô post natum Christum 100.

Epistolâ ad Tolosanos Cap. 8. PRincipi Stephano etiam obedire debetis in omnibûs: quia Princeps vobis â DEô constitutus est; â quô omnis potestas, & paternitas, in cælô, & in terrâ, originem, & fortitudinem sumsit.

Tertullianus. 200.

Ad Sca- Christianus nullius est hostis, nè dum

dum Imperatoris; quem, sciens â DEô suô constitui, necesse est; ut & ipsum diligat, & revereatur, & honoret, & salvum velit, cum totô Romanô Imperiô, quoúsquè seculum stabit: tam diù enim stabit. Colimus ergò & Imperatorem sic; quomodò & nobis licet, & ipsi expedit; ùt hominem, â DEô secundum, & quicquid est, â DEô consecutum, & solô DEô minorem. Hoc & ipse volet: sic enim omnibûs major est; dum solô verô DEô minor est. Sic & ipsis Diîs major est; dum & ipsi in Potestatê sunt ejus. Itaquè & sacrificamus pro salutê Imperatoris; sed, DEO nostro, & ipsius: sed quomodò præcepit DEUS, purâ precê. *pulam Cap. 2. 2. Thes. 2.*

Nos pro salutê Imperatoris DEUM invocamus æternum, DEUM verum, DEUM vivum; quem & Ipsi Imperatores propitium sibi præter ceteros malunt. *In Apologeticô Cap. 30.*

Sed etiam nominatim, atquè manifestè: *Orate*, inquit, *pro Regibûs, pro Principibûs & Potestatibûs: ut omnia tranquilla sint.* Vobiscum enim concutitur imperium: concussis etiam ceterîs membrîs ejus, utiquè & nos (licèt *Cap. 31. 1. Tim. 2.*

extranei â turbîs æſtimemur) in aliquô locô caſûs invenimur.

De Idololatriâ Cap. 15. Igitur, quod attineat ad honores Regum vel Imperatorum, ſatìs præſcriptum habemus: in omnî obſe- *Rom. 13.* quiô eſſe nos oportere, ſecundùm Apoſtoli præceptum, ſubditos Magiſtratibus, & Principibus, & Poteſtatibus, ſed intrà limites diſciplinæ; quouſquè ab idololatriâ ſeparamur. Propterea enim & illud exemplum trium fratrum præcurrit; qui, aliàs obſequentes ergà Re- *Dan. 3.* gem Nabuchodonoſor, honorem imaginis ejus conſtantiſſimè reſpuerint.

Cyprianus. 250.

De Baptiſmô Chriſti, & manifeſtationê Trinitatis. Scribæ, & Phariſæi, in cathedrâ Moſi ſedentes, dum agunt, quæ ad cathedram pertinent, per omnia plenitudinê poteſtatis utuntur; & officium, non vita tantùm, affectibûs honoratur.

Lib. 3. teſtimoniorum ad Quirinum C. 38. Rom. 13. Servum DEI innocentem eſſe debere, Epiſtola Pauli ad Romanos monet: *Vis non timere Poteſtatem? bonum fac, & habebis laudem ex illâ.*

Ambroſius. 370.

Magnum quidem eſt, & ſpirita-

le

le documentum; quô Christiani viri sublimioribus Potestatibus docentur debere esse subjecti: nè quis constitutionem Regis terreni putet esse solvendam. Si enim censum Filius DEI solvit; quis tu tantus es, qui non putes esse solvendum? Et illè censum solvit, qui nihil possidebat; tu autem, qui seculi sequeris lucrum, cur seculi obsequium non recognoscas?

Ad Cap. 5. Luc. Rom. 13. Matt. 17.

Optatus Milevitanus. 370.

Meritò Paulus docet: orandum esse pro Regibûs, ac Potestatibûs; etiamsi talis esset Imperator, qui gentiliter viveret. *Lib. 3.*

Hieronymus. 390.

Paulus docet: Credentes Principatibus, & Potestatibus debere esse subjectos: sed, quia dixerat: *Admone illos, Principatibus, ac Potestatibus subditos esse:* poterat his, qui tormenta formidant, occasio ad negandum dari: dum, juxtà Apostoli dictum, se assererent, Principatibus ac Potestatibus esse subjectos; & facere, quod juberent: propterea subjecit: *Obedire ad omne opus bonum.* Si bonum est, quod præcipit Imperator, *Ad Cap. 3. ad Titum.*

ac præſes; jubentis obſequere voluntati: ſi verò malum, & contrà DEUM ſapit; reſponde ei illud de
Act. 5. Actibûs Apoſtolorum: *Obedire oportet DEO magìs, quàm hominibus.*

* *Auguſtinus. 400.*

Epiſt.48. ad Valentinum. *Non eſt Poteſtas, niſi à DEô, &c.* Sive enim poteſtas veritati favens aliquem corrigat; laudem habet ex illâ, qui fuerit emendatus: ſive inimica veritati in aliquem ſæviat; laudem habet ex illâ, qui victor fuerit coronatus.

Epiſt.54. ad Macedonium. Nec ideò ſanè fruſtrà inſtituta ſunt, Poteſtas regis, jus gladii cognitoris, ungulæ carnificis, arma militis, diſciplina dominantis, ſeveritas etiam boni patris. Habent iſta omnia modos ſuos, cauſas, rationes, utilitates. Hæc cùm timentur; & coërcentur mali; & quietiùs inter malos vivunt boni: non, quia boni pronuntiandi ſunt; qui, talia metuendo, non peccant: veruntamen non inutiliter etiam metu legum humana coërcetur audacia.

De Civitatê DEI Lib. 5. *Cap.* 21. Non tribuamus, dandi regni, & imperii. Poteſtatem, niſi Deo vero; qui dat felicitatẽ in regnô cælorum ſo-

ſolis piis; regnum verò terrenum, & piis, & impiis; ſicut ei placet, cui nihil injuſtè placet. Qui Mario, ipſe Cajo Cæſari; qui Auguſto, ipſe & Neroni; qui Veſpaſianis, vel patri, vel filio, ſuaviſſimis Impp., ipſe & Domitiano crudeliſſimo. Et, nè per ſingulos ire neceſſe ſit, qui Conſtantino Chriſtiano, ipſe & Apoſtatæ Juliano. Hæc planè unus DEUS, & verus regit, & gubernat, ùt placet; etſi occultîs causîs; nunquid injuſtîs?

Quòd autem Apoſtolus ait: *Omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit: non eſt enim Poteſtas, niſi à DEô*, rectiſſimè admonet: nè quis ex eô, quòd à Dominô ſuô in libertatem vocatus eſt, factus Chriſtianus, extollatur in ſuperbiam; & non arbitretur, in hujus vitæ itinerê ſervandum eſſe ordinem ſuum: ut poteſtatibus ſublimioribus, quibus pro temporê rerum temporalium gubernatio tradita eſt, exiſtimet non ſe eſſe ſubdendum. Cùm enim conſtemus ex animâ & corporê; &, quamdiù in hâc vitâ temporalî ſumus, etiam

Idem, in Expoſitionê quarundam propoſitionum ex epiſtolâ ad Romanos, propoſit. 72. Rom. 11.

rebûs temporalibûs ad subsidium hujus vitæ degendæ utamur; oportet nos ex eâ partê, quæ ad hanc vitam pertinet, subditos esse Potestatibus, id est hominibus, res humanas cum aliquô honorê administrantibus. Ex illâ verò partê, quâ credimus DEO, & in regnum ejus vocamur, non nos oportet esse subditos cuiquam homini, idipsum in nobîs evertere cupienti; quod DEUS ad vitam æternam donare dignatus est. Si quis ergò putat: quoniam Christianus est; non sibi esse vectigal reddendum, aut tributum; aut, non esse exhibendum honorem debitum eis, qui hæc curant, Potestatibus; in magnô errorê versatur. Item, si quis putat, se esse subdendum; ut etiam in suâ fidê habere potestatem arbitretur eum; qui temporalibûs administrandîs aliquâ sublimitatê præcellit; in majorem errorem labitur. Sed modus iste servandus est; quem Dominus ipse præscribit: ut reddamus *Cæsari, quæ Cæsaris sunt*; *& DEO, quæ DEI sunt*. Quamquàm enim ad illud regnum vocemur, ubi nulla erit potestas ejusmodi; in hôc tamen itinerê, dum agimus, donec pe-

perveniamus ad illud ſeculum, ubi ſit evacuatio omnis Principatûs, & Poteſtatis, conditionem noſtram pro ipsô rerum humanarum ordinê toleremus, nihil ſimulatè facientes; & in eô ipsô non tam hominibus, quàm DEO, qui hæc jubet, obtemperantes.

Quod autem ait: *Ideóque necesſitati ſubditi eſtote*: ad hoc valet, ut intelligamus, quia neceſſe eſt propter hanc vitam ſubditos nos eſſe oportere, non reſiſtentes; ſi quid illi auferre voluerint, in quô ſibi poteſtas data eſt de temporalibûs rebûs; quæ, quoniam tranſeunt, ideò & iſta ſubjectio non in bonîs, quaſi permanſurîs, ſed in neceſſariîs huic tempori, conſtituenda eſt: tamen, quoniam dixit: *Necesſitati ſubditi eſtote*, nè quis non integrô animô, & purâ dilectionê ſubditus fieret hujuſmodi poteſtatibus, addidit, dicens: *Non ſolùm propter iram, ſed etiam propter conſcientiam*: id eſt, non ſolùm ad iram evadendam, quod poteſt etiam ſimulatè fieri; ſed, ut in tuâ conſcientiâ certus ſis, illius dilectionê te facere; cui ſubditus fueris juſſu Domini tui; qui *omnes vult ſal-*

Idem, Propoſit. 74.

1. Tim. 2.

ſalvos fieri, & in agnitionem veritatis venire.

Lib. 3. Confeſſionum Cap. 8. Generale pactum ſocietatis humanæ eſt, obedire Regibus ſuis.

Innocentius Primus. * 406.

** Epiſtola 2. ad Exuperium Cap. 3.* Quæſitum etiam eſt ſuper hîs, qui poſt baptiſmum adminiſtraverunt; &, aut tormenta ſola exercuerunt; aut etiam capitalem protulerunt ſententiam. De hîs nihil legimus â majoribûs definitum. Meminerant enim, â DEô Poteſtates has fuiſſe conceſſas; & propter vindictam noxiorum gladium fuiſſe permiſſum; & DEI eſſe miniſtrum, vindicem in hujuſmodi datum. *Rom. 13.* Quomodò ergò reprehenderent factum; quod auctorê DEO viderent eſſe conceſſum?

Leo Primus. 450.

Epiſt. 82. ad Julianum Coënſem Epiſcopum. Ad imperialem pertinet Poteſtatem; ut perturbatores Eccleſiæ, pacis, & Reipub., quæ Chriſtianîs Principibûs meritò gloriatur, inimici ſolicitiùs comprimantur, &c. Ut autem Imperialis eſt Poteſtatis, tumultus publicos, ac ſeditiones ſacrilegas ſeveriùs coërcere; ità auctoritatis eſt Sacerdotalis, monachis prædicandi aliquàm

quam contrà fidem licentiam non præbere, &c.

Sedulius. 460.

Quia pro tuâ solicitus est quietê: quoniam futurum judicium DEUS statuit, & nullum perire vult in hôc seculô, Rectores ordinavit; ut terrorê interpositô hominibus velut prædagogi sint, erudientes illos, quos servent; nè in pœnam futuri judicii incidant. *Ad Cap. 13. ad Romanos.*

Prosper. 460.

Reddendum, est quicquid Mundi bene postulat ordo, Epigram. 34.
Propositúmque piæ non violat fidei.
Mitibus, & sanctis nulla est spernenda potestas:
Æquum servire est Regibus, & Dominis.
Ut Christi famulis ad verum prosit honorem:
Dilexisse bonos, & toleràsse malos.

Salonius. 480.

Nunquid Christus omnibus, Tyrannis impiis, & Principibus, *Explicat. in Parab.* dat *Salom.*

dat regnum, & imperium? Non utique. Veruntamen, ipsô permittentê, impii Reges, & Principes, suscipiunt regna, vel imperia, juxtà illud Job: *Permittit regnare hypocritam, propter peccata populi.*

Job. 34.

Symmachus Papa. 500.

Apologeticó adversùs Anastasium Imperatorem.

Verùm tu, si Romanus Imperator es, etiam Gentium Barbararum legationes debes clementer admittere. Si Christianorum Princeps es; qualiscunque Præsulis Apostolici debes vocem patienter audire. Nos quidem potestates humanas suô locô suscipimus; donec contrà DEUM suas non erigunt voluntates. Ceterùm, si omnis Potestas â DEô est; magìs ergò, quæ rebus est præstituta divinis. Defer DEO in nobîs, & nos deferemus DEO in tê. Ceterùm, si non deferas; non potes ejus uti privilegiô, cujus jura contemnis, &c.

Hormisda. 516.

Epistolâ 22. ad Justinum August.

Significâstis, nolentibus, & recusantibus vobis, imperii pondus impositum: quâ rationê electos suos cœlestî constat esse judiciô, secundùm

dùm Apostolum, dicentem: *Non est Potestas, nisi â DEô: quæ autem sunt, â DEô ordinatæ sunt.* Superest, ut â DEô electi, sicut & credimus, Ecclesiæ, quam laborare cernitis, manûs vestræ solatia porrigatis.

Primasius. 540.

Omnis anima Potestatibus, &c.) Hæc causa adversùm illos, qui se putabant ità debere libertatê Christianâ uti; ut nulli, aut honorem deferrent, aut tributa redderent: quibus ità dicit, ut eos humiliet. *Ad Caput 13. ad Romanos.*

Gregorius Magnus. 590.

A Regibûs quidem defendendi sunt subditi; non bonîs propriîs spoliandi: auxilium præstare subjectis debent; agros, vineas, & oliveta auferre non debent. *In Lib. 1. Regum Cap. 10.*

Ad hoc divinæ dispensationis provisio gradus diversos, & ordines, constituit esse distinctos; ut, dum reverentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, vera concordiæ fieret ex diversitatê contextio; & rectè officiorum gereretur administratio singulorum. Nequè enim universitas aliâ poterat rationê subsiste- *Lib. 4. Epist. 52.*

ſiſtere; niſi hujuſmodi magnus eam differentiæ ordo ſervaret. Quia verò quæquè creatura, in unâ, eadémque qualitatê, gubernari, vel vivere non poteſt; cœleſtium militiarum exemplar nos inſtruit: quia, dum ſunt Angeli, & ſunt Archangeli; liquet, quòd non æquales ſunt; ſed in poteſtatê, & ordinê, ſicuti nôſtis, differt alter ab alterô.

Lib. 7. Epiſt. 120. Summum in Regibûs bonum eſt, juſtitiam colere, ac ſua cuiquè jura ſervare; & ſubjectis non ſinere, quod Poteſtatis eſt, fieri; ſed, quod æquum eſt, cuſtodire.

Iſidorus Hiſpalenſis. 620.

De Summô bonô Lib. 3. Cap. 49. Dedit DEUS Principibus præſulatum pro Regiminê populorum; & illis eos præeſſe voluit; cum quibûs una eſt eis naſcendi, moriendíque conditio. Prodeſſe ergò debet populis Principatus, non nocere; nec dominando premere, ſed condeſcendendo conſulere: ut verè ſit utile hoc Poteſtatis inſigne; & donô DEI pro tuitionê utantur membrorum Chriſti. Membra quippè Chriſti fideles ſunt populi; quos dum eâ Poteſtatê, quam accipiunt, optimè regunt; bonam utiquè viciſ-

cissitudinem DEO largitori rependunt.

Concilium Toletanum Sextum. 638.

Qui primatu dignitatis, atquè reverentiæ, vel gratiæ, ob meritum in palatiô, honorabiles habentur; his â junioribûs modestus honor per omnia deferatur. Quin etiam minores â senioribûs, & dilectionis amplectantur affectu, & utilitatis imbuantur exemplô. *Cap. 13.*

Concilium Toletanum Duodecimum. 681.

Undè, hîs cognitîs, atquè præscitîs, serviendum est DEO cœli, & prædicto Principi nostro Eringio Regi; eíque piâ devotionê obsequendum; & promptissimâ voluntatê agendum, & enitendum; quicquid ejus saluti proficiat; quicquid Gentis suæ utilitatibus, & patriæ consuluerit. Undè non erit jam deinceps, aut ab anathematis sententiâ alienus, aut â divinæ animadversionis ultionê securus; quisquis, contrà salutem ejus deinceps, aut erexerit vocem, aut commo- *Cap. 1.*

moverit cædem, aut quamcunquè quæsierit lædendi ultionem.

Beda. 700.

Ad Cap. 12. Marci. Quòd ait: *Reddite Cæsari, quæ sunt Cæsaris*; nummum, tributum, & pecuniam; *&*, *quæ sunt DEI, DEO*; decimas, primitias, oblationes, ac victimas sentiamus. Quomodò, & ipse reddidit tributa pro sê, & Petrô; & DEO, quæ DEI sunt, reddidit, Patris faciens voluntatem.

Alcuinus. 750.

Præfationê in libros de sanctâ Trinitatê ad Carolum Magnum. Dum dignitas imperialis â DEô ordinata, ad nil aliud exaltata esse videtur; nisi, populo præesse, & prodesse: proindè datur â DEô electis Potestas, & Sapientia. Potestas, ut superbos opprimat, & defendat ab improbîs humiles: Sapientia, ut regat, & doceat piâ solicitudinê subjectos, &c. Principem populi Christiani, cuncta scire, & prædicare, quæ DEO placent, necesse esse, notissimum est. Nequè enim quemquam magìs decet, vel meliora nôsse, vel plura; quàm Imperato-

torem: cujus doctrina omnibus prodesse debet subjectis.

Haymo. 820.

Omnis Potestas, sive major, sive minor, quæ hominibus præstatur, aut ex voluntatê DEI, aut ex permissionê constituta est; sicut dicitur per Salomonem: *Per me Reges regnant, & Principes docuerunt justitiam.* Si autem quærimus: quare hæ Potestates ordinatæ sint? id dicendum: quòd genus humanum, bestiale effectum, belluinô morê contrà se cœpit sævire, in tantum; ut primi parentis filius in fratrem consurgens interfecerit eum: Bestiarum enim est, & homines discerpere, & se invicem lacerare, atquè devorare. Hâc de causâ omnipotens DEUS bestialibus hominibus Principes præposuit; ut eorum terrorê acerbitas animorum illorum reprimeretur.

Ad Cap. 13. ad Rom.

Prov. 8.

Qui Potestati resistit, DEI ordinationi resistit. Sive bona sit illa Potestas, sive mala, quicunquè ei resistit (subtrahendo servitium ab eâ, denegando tributum, & honorem non præbendo, quem ei debet præbe-

bere) DEI ordinationi reſiſtit, & diſpoſitioni; cujus ordinationê illi principantur.

Concilium Pariſienſe. 828.

Librô 2. Cap. 8. Conſtat, Poteſtatem regalem omnibus ſibi ſubjectis, ſecundùm æquitatis ordinem, conſultum ferre debere; &, idcircò oportet, ut omnes ſubjecti fideliter, & utiliter, atquè obedienter, eidem pareant

Rom. 13. Poteſtati: quoniam, *qui Poteſtati â DEô, ordinatæ reſiſtit, DEI utiquè ordinationi*, juxtà Apoſtoli documentum, *reſiſtit.* Sicut enim ſubjecti, â Regê ſibi volunt, piè, & juſtè opitulari; ità ſpecialiter ei primùm, ad ſalutem animæ ſuæ procurandam, deindè generaliter, ad honeſtatem, & utilitatem Regni, ſecundùm DEI voluntatem diſponendam, atquè miniſtrandam, indiſſimulanter, atquè irretractabiliter, ſolatium opportunum debent exhibere. Quod, cùm faciunt, & divinum Præceptum adimplere, & fidem Regi debitam evidenter probantur conſervare. Hujuſmodi ergò obſequium â ſubjectîs Regiæ Poteſtati impendi debere, & legalia præcepta apertè teſtantur, & Domi-

minus in Evangeliô admonet, dicens: *Reddite, quæ sunt Cæsaris, Cæsari; &c.* *Matt. 12.*

Concilium Meldense. 843.

Si quis Potestati Regiæ, quæ non est, juxtà Apostolum, nisi â DEô, contumacî, & inflatô spiritu, contrà auctoritatem, & rationem, pertinaciter contradicere præsumserit, & ejus justis, & rationalibus imperiis, secundùm DEUM, & auctoritatem Ecclesiasticam, ac jus civile, obtemperare irrefragabiliter noluerit, anathematizetur. *Cap. 15.* *Rom. 13.*

Remigius Antisiodorensis. 880.

Principes majorî potentiâ subdi debent DEO, quàm sudditi: quia major vis Domini apparuit in conversionê Regum; quàm in conversionê pauperum. *Ad Psal. 88.*

Altercatio Synagogæ, & Ecclesiæ. 880.

Quòd Dux Moses, & Aaron Sacerdos, populo prælati sunt, significat: quòd in præsentî Ecclesiâ semper, Regum, Ducum, & Consulum defensionê indigeat Sacerdotalis sanctitas; &, cùm sibi conveniunt *Cap. 13.*

Sacerdotes, & Reges, nihil tutiùs: cùm dissentiunt, nihil pernitiosiùs.

Radulphus Flaviacensis. 950.

Lib. 3. in Levit. Cap. 4. DEO peccatorem punire præcipientê, humana clementia, inobedientia potiùs, & contumacia dicenda est. *Gen. 22.* Hinc est, quòd Abraham, qui, DEO jubentê, nec dilecto filio pepercit, tantam apud ipsum gratiam adeptus est. *1. Reg. 15.* Econtrà verò Saul, qui contrà imperium Domini pepercit peccatoribus Amalech, ad quos delendos missus fuerat, de Regnô dejectus est.

Petrus Damiani. 1050.

Epistolâ ad Carolum. Rex præcingitur gladiô, ut hostibûs Ecclesiæ munitus occurrat: item sub lancê justitiæ negotia debet terrena dirimere, &c. Constitutus est; ut nocentes, atquè scelestos legalium sanctionum censurâ coërceat.

Epistolâ ad Henricum Regem. Ad hoc puto, te universalis orat Ecclesia; ut, & labor tuus ei quietem pariat; &, orationibûs illius gloria tibi universalis, atquè triumphalis accrescat.

Radulphus Ardens. 1060.

Domini- *Reddite, quæ sunt Cæsaris, Cæsari;*

ri; &, quæ ſunt DEI, DEO.) Ità ceâ 23. reſponſum temperat; ut, nec contrà Legem, nec contrà ſecularem Poteſtatem dicat. In quô præcipit; quòd tributa Poteſtatibus reddi debent; ſicut decimæ, & oblationes DEO. Ipſe quippè ordinavit Poteſtates, & jura Regnorum. Undè, & præcipit Samueli; ut diceret Iſraelitis jus Regni. Quin ipſe etiam cum Petrô reddidit tributum Cæſari; cùm propter vitandum ſcandalum; tùm propter exemplum: oſtendens, bene reddere eos, qui debent; cùm ipſe reddidit, qui non debebat. Et Apoſtolus: *Qui Poteſtati reſiſtit, DEI ordinationi reſiſtit.* Et alibi: *Reddite, cui honorem, honorem; cui tributum, tributum; cui vectigal, vectigal.* Eſt enim officium juſtitiæ, unicuiquè, quod ſuum, reddere.

câ 23. poſt Trinitatem.

Rom. 13.

Anſelmus Cantuarienſis, 1080.

Rectè admonet: nè quis ex eô, quòd in libertatem vocatus eſt, factúſque Chriſtianus, extollatur in ſuperbiam; & non arbitretur in hujus vitæ itinerê ſervandum eſſe ordinem ſuum; & Poteſtatibus, quibus pro temporê rerum tempora-

Ad Caput 13. ad Romanos.

lium gubernatio tradita est, non se putet esse subdendum. Cùm enim constemus ex animâ, & corporê; &, quamdiu in hâc vitâ temporalî sumus, etiam rebûs temporalibûs ad subsidium ejusdem vitæ utamur; oportet nos ex eâ partê, quæ ad hanc vitam pertinet, subditos esse Potestatibus; id est: res humanas cum aliquô honorê administrantibus. Ex illâ verò partê, quâ DEO credimus, & in regnum ejus vocamur, non debemus subditi esse cuiquam homini, idipsum in nobîs evertere cupienti; quod DEUS ad vitam æternam dignatus est. Si quis ergò putat, quoniam Christianus est, non sibi esse vectigal reddendum, sive tributum; aut non esse exhibendum honorem debitum iis, quæ hæc curant, Potestatibus; in magnô errorê versatur. Itèm, si quis sic se putat esse subdendum; ut, etiam in suam fidem habere Potestatem, arbitretur eum; qui temporalibus administrandis aliquâ sublimitatê præcellit, in majorem errorem labitur. Sed modus iste servandus est, quem Dominus ipse præcepit: ut *reddamus* *Matt. 22.* *Cæsari, quæ sunt Cæsaris; & DEO,* *Luc. 20.*

quæ

quæ DEI sunt. Quamvìs enim ad illud regnum vocati simus, ubi nulla erit Potestas ejusmodi : in hôc tamen itinerê conditionem nostram pro ipsô rerum humanarum ordinê debemus tolerare, nihil simulatè facientes ; & in hôc, non tam hominibus, quàm DEO, qui hoc jubet, obtemperantes.

Bruno Carthusianus. 1080.

Verè omnis homo debet subdi Principibus. Nam, non est aliqua Potestas, seu bona, seu mala, nisi â DEô ; nec sic â DEô, ut hoc nolens permittat : *Quia, quæcunque sunt, sunt â DEô ordinata.* *Ad Caput 13. ad Romanos.*

Ivo Carnotensis. 1100.

Hîs documentîs instructi, quotidianîs precibûs pro honestatê vestrâ, & salutê, DEI clementiam imploramus ; ut in manu vestrâ Francorum Regnum dirigat ; & in electorum numerô vos adscribat. *Epist. 241. ad Ludovicum Francorum Regem.*

Interim respondeo : ut, quæcunquè pactio inter te fuerit, & Comitem, semper honorem ei deferas, & notam ei infamiæ non opponas. Sic enim dicit Apostolus : *Cui honorem, honorem ; cui timorem, timorem.* Et alibi : *Omnis anima Pote-* *Epist. 250.* *Rom. 13.* *1. Reg. 2.*

testatibus sublimioribus subdita sit. Sic David, quamvìs Rex futurus, Saul, perfido Regi, honorem detulit; &, cùm aliquando esset ei opportunitas eum occidendi, oram tantummodò chlamydis ejus incidit; &; de hôc tantillô, pœnitentiâ ductus, cor suum percussit. Et quamvìs eum persequeretur, semper honoravit vivum, & planxit defunctum. A talibûs ergò exemplum accipe; & ea, quæ sunt pacis, ac fidelitatis ergà Dominum, imitare. Si quam verò ab eîs injuriam expostulas, rationibûs utere; verba probrosa, & contumeliosa dimitte; nè verba superba interminabile odium generent: cùm superbia humiliet, humilitas exaltet.

Hugo Victorinus. 1130.

De Sacramentis fidei Lib. 2. parte 2. Cap. 8.

Secularis Potestas justitiam exercere debet; legum instituta sequens, & nihil præter justitiam, & veritatem approbans in judicando. Secularis autem Potestas caput habet Regem, sive Imperatorem: ab illô, per subjectas Potestates, Duces, & Comites, & Præfectos, & Magistratus alios descendentes: qui tamen omnes â primâ Potestatê aucto-

ctoritatem ſumunt in eô; quòd ſubjectis Prælati exiſtunt.

Habet autem Poteſtas ſecularis ornamenta quædam dignitatis ſuæ; quibûs, & excellentiâ ordinis oſtenditur, & Sacramentum miniſterii figuratur. Annulus fidem, armilla bonam operationem, ſceptrum juſtitiam, gladius vindictam, purpura reverentiam, diadema gloriam deſignat. Cap. 9.

Bernardus Abbas. 1130.

Si totus Orbis adversùm me conjuraret; ut quippiam moliar adverſum Regiam Majeſtatem; ego tamen DEUM timerem; & ordinatum ab eô Regem offendere temerè non auderem. Nec enim ignoro, ubi legerim: *Qui Poteſtati reſiſtit, DEI Ordinationi reſiſtit.* *Epiſt. 170.* Rom. 13.

Petrus Bleſenſis. 1160.

Mihi videtur non abſurdum, ſi Domino Regi, juxtà Apoſtolum, *tanquàm præcellenti honorem, & obſequium exhibetis.* Regibus enim non ſolùm bonis, & honeſtis, ſed etiam dyſcolis, in omnî humilitatê, & reverentiâ cenſeo ſerviendum. *Epiſt. 80.* 1. *Pet. 2.*

Joannes Sarisberiensis. 1182.

Librô 4. Polycrat. de Curialibûs nugîs Cap. 2.

Publicæ utilitatis Minister, & æquitatis servus, est Princeps; & in eô personam publicam gerit; quòd omnium injurias, & damna, sed, & crimina omnia æquitatê mediâ punit. Virga quoquè ejus, & baculus, adhibitâ moderationê sapientiæ, contractus omnium, & errores ad viam reducit æquitatis; ut meritò Potestati Spiritus congratuletur, dicens: *Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt.* Sed, & clypeus ejus, fortis quidem, sed infirmorum clypeus est; ut, qui malignantium jacula pro innocentibûs potenter excipiat. Officium quoquè ejus illis, qui minimùm possunt, plurimùm prodest; & illis, qui nocere desiderant, plurimùm adversatur. *Non ergo sinè causâ gladium portat*, quô innocenter sanguinem fundit: ut tamen vir sanguinum non sit; & homines frequenter occidat; & non incurrat nomen homicidii, vel reatûs.

Lib. 6. Polyc. Cap. 24.

Etsi in officiô virtutum sit remissior Principatus; colendus est tamen: &, sicut apes in humerîs Regem suum attollunt; ità subjecti, quos

quos pedes, & membra esse prædiximus, dummodò vitiîs pernitiosus non sit, omnimodum exhibeant famulatum. Nam, etsi laboret vitiîs, ferendus est; tanquàm in quô salutis auspicia provincialibus extant.

——Regê incolumî mens omnibus una:
Amissô rupêre fidem.

Guilielmus Parisiensis. 1230.

Si amoverimus ab hominibûs doctrinam, & disciplinam, & flagella, & correctiones, atquè justitias, & vindictas, quæ irrogantur per Principes, & Potentes; & eos absquè jugô, & reprehensionê vivere sustinuerimus; non homines, vitâ, & moribûs, sed silvestres belluæ apparebunt. *Lib. 1. de Sacramentîs.*

Alexander Alesius. 1240.

Per Potestatem homo DEI vicem gerit; & sinè Potestatê ordinariâ non regitur universitas; & ideò ei per se debetur reverentia. *Part. 3. Quæst. 137. memb. 3.*

Jacobus Vitriacus. 1244.

Judex secularis, qui non sinè causâ gladium portat, aliquandò potest, & debet gladiô materialî *Domin. in Sexages.*

putrida membra reſecrare, exercendo juſtitiam in malefactores.

Albertus Magnus. 1247.

In Lib. 2. Sententiarum, diſt. 44. Art. 7.

Duplex eſt Poteſtas; ſcilicèt, ordinata ſecundùm gradus Poteſtatis Eccleſiæ, vel civilis juris: & huic Poteſtati non eſt reſiſtendum, quoad obedientiam. Eſt etiam Poteſtas uſurpata; quæ eſt Poteſtas Miniſtri, quô cedit nos Dominus: & huic non eſt reſiſtendum, quoad hoc; quòd non ſuſtineamus, ſi Dominus velit: ſed bene poſſumus reſiſtere, quoad obedientiam; ſi poſſumus. Talium enim Poteſtas iniqua eſt; & iniquitati ſemper eſt reſiſtendum: ſi tamen Dominus velit; flagellum ſuſtinendum eſt.

Thomas Aquinas. 1274.

De Reginine Principum Lib. 1. Cap. 8.

Rex populum gubernando Miniſter DEI eſt, dicentê Apoſtolô Rom. 13. *Quòd omnis Poteſtas à Dominô DEô eſt; &, quòd eſt Miniſter DEI, vindex in iram ei, qui malè agit.*

Lib. 2. Cap. 15.

Reges, & Principes vices DEI gerunt in terrîs; per quos DEUS Mundum gubernat, ſicut per cauſas ſecundas. Undè, & Samuel Propheta, ſpretus in dominiô, cùm que-

querelam proponeret coràm DEô, responsum habuit: *quòd non ipsum Israëliticus populus spreverat, sed DEUM*, cujus vices gerebat. Et in Proverbiîs dicitur: *Per me Reges regnant.* 1.Reg. 8. *Prov.* 8.

Bonaventura. 1274.

In omnibûs debent Reges, & Principes seculares, sanctas, & cœlestes, intueri Potestates; scilicèt, ut sapienter regant, ordinatè vivant, & vindicent, innocentibus parcant, & injuriam fieri personis miseris non permittant: ut etiam de susceptâ Potestatê non superbiant; sed potiùs humilibus condescendant. Istæ conditiones in habentibûs Potestatem requiruntur: quia hujusmodi Reges, & Principes â DEô recepisse Potestatem hujusmodi dignoscuntur, &c. Potestas Regum, & Principum, inter homines â Dominô est ordinata; ut ipsorum metu malorum audacia refrenetur: quæ quidem tantum invalesceret; ut, si non resisteret Potestas publica, etiam humana societas penitùs dissiparetur. *Librô de Ecclesiasticâ Hierarchiâ partê 2.*

Jacobus Genuensis. 1280.

Cæsari debemus reddere tributum, *Dominicâ 23.*

post Trinitatem, Serm. 3. tum, & vectigal; DEO autem timorem, & honorem. Principi igitur terreno debemus reddere tributum; maximè, quandò videmus ipsum Rempub. strenuè gubernare. Est enim ad instar capitis; & ceteri, ad instar membrorum.

Durandus â Sanctô Portianô. 1310.

Lib. 2. Dist. 44. Quæst. 3. Si Christianus legitimè subest Potestati seculari; certè tenetur obedire in hîs, ad quæ se extendit Potestas; non solùm propter iram, id est, timorem pœnæ; sed propter conscientiam: quia, non obediendo, *resistit DEI Ordinationi*, ùt dicitur Rom. 13.

Petrus Bertrandus. 1349.

Tractatu de Origine, & usu Jurisdictionum. Inter Christianos duplex est Potestas, temporalis scilicèt, & spiritualis; sive secularis, & Ecclesiastica: & utraquè est â DEô; & ideò utriquè Potestati subsunt Christiani.

Thomas Argentinensis. 1360.

Lib. 2. Dist. 44. Quæst. 1. Art. 4. Omnis Principatus â DEô; quia omne bonum â DEô est. Sed Principatus, secundùm se consideratus, cùm sit quidam ordo, seu mo-

modus ordinatè vivendi, est non modicum bonum universi. Ergò est ab ipsô DEô.

Joannes Gerson. 1420.

Personæ privatæ, quæ nullam habet jurisdictionem, & auctoritatem, DEUS prohibet occidere; Regi autem, vel ministro justitiæ, præcipit occidere. Exodi 22. *Maleficos nè patiaris vivere.*

In Compendiô Theologiæ, in expositionê quinti Præcepti.

Retinere tributa, & subsidia, rationabiliter introducta, pejus est furtô simplicî in subditîs. Exigere violenter, aut fraudulenter, subsidia indebita â subditîs per Principem, rapina damnata est, &c. Omnia sunt Principis; non quidem proprietariô jurê, nec per se; sed pro necessitatê Reipublicæ.

In Regulîs moralibûs, de avaritiâ.

Laurentius Justinianus. 1430.

Quòd Dominus prohibuerit censum dari Cæsari, falsissimum est; undè mentita est Judæorum iniquitas sibi, adversùs veritatem testificantium iniquè. Quùm enim interrogâsset Petrum: *Quid tibi videtur? Reges terræ, â quibûs accipiunt tributum, vel censum? â filiîs suîs, an ab alienîs? illéque dixisset: ab alienîs: respondit Dominus: Ergò liberi*

De Triumphali Christi agonê Cap. 12. Matt. 17.

ſunt filii. Ut autem non ſcandalizemus eos: vade ad mare, & mitte hamum; & eum piſcem, qui primus aſcenderit, tolle; & apertô ore ejus invenies ſtaterem; illum ſumens da eis, pro mé, & tê. Aliô etiam temporê, cùm illum tentarent Phariſæi: ſi liceret, cenſum dari Cæſari, an non? audiêrunt: *Reddite, quæ ſunt Cæſaris, Cæſari; &, quæ ſunt DEI, DEO.* Minimè igitur prohibuit, quaſi illicitum; quod pro ſe, & Petrô exſolvi mandavit, atquè ab aliîs definivit eſſe ſolvendum. Quis autem dicere audeat: tributa Regia, ac vectigalia civilia, fore prohibita? Non ſunt illa deneganda tributa; quæ ad Poteſtatum onera ferenda honeſtè, & non tyrannicè, ordinata ſunt: quæ, ſi deeſſent, prorſus dignitates redigerentur ad nihilum. Poteſtatibûs non exiſtentibûs, ubi juſtitia? ubi ordo? ubi regimen? ubi legum decreta? ubi obedientia ſubjectorum? Nempè univerſa præ confuſionê defluerent. Ad coërcendos ergò malos, timorémque incutiendum, indiſciplinatis, diſpoſitæ ſunt leges, Prælati, Principes, atquè Judices ordinati. Audi, quid Paulus dicat: *Omnis*, inquit, *ani-*

Matt. 22.

Rom. 13.

anima Potestatibus sublimioribus subdita sit. Non enim est Potestas, nisi â DEô; quæ autem sunt, â DEô ordinatæ sunt. Itaquè, qui resistit Potestati, DEI Ordinationi resistit; qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt, &c.

Æneas Sylvius. 1450.

Absit â mê, ut dicam: Regibus non esse parendum; cùm, & Veritas in Evangeliô: *Reddi, quæ sunt Cæsaris, Cæsari jusserit; &, quæ sunt DEI, DEO*; cúmque ad Romanos Paulus, Doctor Gentium, dicat: *Omnis anima Potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim Potestas, nisi â DEô.* Clamo igitur, & ego: Obedite Principibus vestris omnes populi! subjicite vos sublimioribus Potestatibus, omnes gentes!

Libellô de aulicorum miseriis. Matt. 22. Rom. 13.

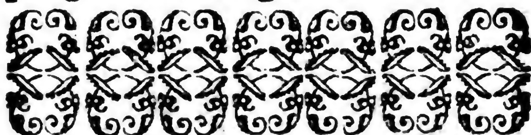
Dionysius Carthusianus. 1460.

Reddite, quæ sunt Cæsaris, Cæsari; utpotè censum, tributum, subjectionem: *&, quæ sunt DEI, DEO;* videlicèt oblationes, & cetera, quæ in Legê jubentur. Hæc subjectio Judæorum in temporalibûs, sub Romanîs, non derogavit spirituali veritati, & subjectioni eorum sub DEô.

Ad Caput 22. Matthæi.

Omnis

AdCaput 13. ad Romanos. Omnis homo, exiſtens ſub aliô, ſubditus ſit per obedientiam promtam, ac humilem, conſtitutis â DEô Principibus, ſecularibúſque Prælatis. Ideò enim, & tributa præſtatis; quod eſt ſignum ſubjectionis, &c. *Si malè feceris, time Poteſtatem. Non enim ſinè causâ gladium portat.* Poteſtas ſecularis portat gladium materialem; Eccleſiaſtica ſpiritualem: utraquè verò habet judiciariam Poteſtatem; quæ per gladium deſignatur.

Tiaræ Pontificiæ
GEMMA II.
In omnî Magiſtratu, Monarchicum Regimen, eſſe Optimum.
Negant.

Annô poſt natum Chriſtum 1530. HUldericus Zvinglius, Contemplationis Iſaiæ Prophetæ fœturâ primâ: *Quis non dicturus eſt, Ariſtocratiam, atquè De-*

Democratiam, longè præstantiorem esse Monarchiâ?

Martinus Bucerus ad Caput 5. Matthæi: *Profectò, qui in unum hominem transferre conatur Potestatem, quam quidem DEUS, ùt rebus humanis maximè conducebat, dispartitus est in plurimos; is* ordinationi DEI resistit, *ùt D. Paulus scripsit.* 1540.

Joannes Calvinus Lib. 4. Institut. Cap. 6. §. 9. *Verùm sit sanè, ùt volunt, bonum, atquè utile: Orbem totum Monarchiâ contineri; quod est tamen absurdissimum: sed ità sit: nunquàm tamen concedam, id ipsum in Ecclesiæ gubernationê valere.* 1550.

Cap. 20. §. 8. *Equidem, si in sê considerentur tres illæ, quas ponunt Philosophi, Regiminis formæ, minimè negaverim; vel Aristocratiam, vel temperatum ex ipsâ, & politiâ statum, aliis omnibûs longè excellere.*

Hieronymus Wolsius, in Annotationibûs in Nicoclem Isocratis, *ex professô Monarchiam improbat.* 1560.

Asserunt Sacræ Litteræ.

PAstores multi demoliti sunt vineam meam; conculcaverunt par- *Jeremiæ* 12. *Vers.* 10.

partem meam ; dederunt portionem meam desiderabilem in desertum solitudinis.

Ezechielis 37. 21. Ecce, ego assumam filios Israël de mediô nationum, ad quas abiêrunt; & congregabo eos undiquè; & adducam eos ad humum suam. Et faciam eos in gentem unam in terrâ, in montibûs Israel ; & Rex unus erit, omnibus imperans ; & non erunt ultrà duæ gentes; nec dividentur ampliùs in duo Regna. 24. Servus meus David, Rex super eos, & pastor unus erit omnium eorum.

Oseæ 1. 11. Congregabuntur filii Juda, & filii Israël pariter ; & ponent sibimet caput unum, & ascendent de terrâ : quia magnus dies Jezrahel.

Joannis 10. 16. Et fiet unum ovile, & unus Pastor.

Asserunt Patres Græci.

Justinus. Annô, post natum Christum, 150.

Ad Gentiles oratione cohortatoriâ. HOmerus, sub personâ Ulyssis, Græcorum exercitum alloquens, ait:

Non bene regnabunt multi : Rex unicus esto.

At-

Atquè equidem ille, non bonum esse Regimen multorum, sed ê diversô malum, reipsà ostendere institutum habens, eam ob causam bella illorum, propter multitudinem, & prælia, & factiones, & mutuas insidias, passim commemorat. Nam Monarchia, sivè Unius imperium pacatum esse consuevit.

Eusebius Cæsariensis. 320.

Quis non obstupescat, secum cogitans, atquè animô versans, non humanum hoc fuisse opus, vel ex eô, quòd nunquàm aliàs sub unô Romanorum Imperiô plurimæ Orbis Gentes esse potuerunt; nisi secundùm JESU tempora? Nam simul, ac ille admirabiliter ad homines venit, atquè inter homines versatus est, etiam res Romanas ad summum pervenisse contigit: quô primùm temporê videlicèt Augustus plurimarum Gentium Dominus evasit. Id verò fuit; cùm, & Cleopatra capta est; & Ptolomæorum successio in Agyptô dissoluta: atquè ex illô, in hunc usquè diem, quod ab initiô Orbis, & ab ipsâ, ut ità dicam, hominum originê steterat, Ægypti Regnum eversum est.

De Demonstratione Evangelicâ Lib. 3. Cap. 9.

Ex

Ex illô quoquè Judæorum Natio â Romanîs in ſervitutem redacta; Syrorum itèm, & Cappadocum, & Macedonum, & Bythiniorum, & Græcorum, ac deniquè reliquorum omnium, qui Romano Imperio ceſſerunt. Hoc autem non ſinè DEô, unà cum doctrinâ, quæ de Salvatorê noſtrô ferebatur, introiîſſe in Orbem, quis non fateatur? reputans, non facilem JESU Diſcipulis externarum regionum peregrinationem futuram fuiſſe; ſi Gentes inter ſe diviſæ, diſcordéſque fuiſſent; nequè ullum prorſus, ob multiplices principatus, inter illas commercium: quibûs ſanè ſublatîs Principatibûs, intrepidi jam, atquè impunè, negotium propoſitum, compleverunt: cùm ſupremus DEUS, & iter illis expeditum, ac facile compararet; & ſuperſtitioſorum in civitatibûs animos, terrorê majoris imperii cohiberet. Reputa enim tecum parumper: ſi nulla res impedimento fuiſſet iis, qui errorê colendi multos Deos tenebantur, nè doctrinam Chriſti oppugnarent: quàm multos ante hàc civiles ſeditiones, & in urbibûs, & in agrîs vidiſſes? quot vexationes, quot

quot bella, non mediocria illa quidem; si superstitiosi illi suæ ipsorum Potestatis fuissent? ac penes se jus imperii habuissent? Nunc autem hoc quoquè supremi DEI fuit opus: majorî quôdam terrorê supremæ alicujus Potentiæ, proprii Verbi inimicos habere jam domitos. Id enim proficere in dies, & apud cunctos homines crescere volebat.

Monarchia certè omnes alias Rerumpublicarum species, & administrationis modos, longè superat. Nam multiplex imperium, quod ex hominibûs, honorê, & sensu paribûs, constat; quodque cum Monarchiâ ex adversô pugnat; confusionis, ac seditionis potiùs, quàm Imperii, nomen meretur. Quamobrē, ut unus Deus est, non duo, non tres, nequè præthereà plures (nam Deorum introducere multitudinem, est reverà DEUM tollere) sic unus omnium Rex, & Imperator; unum illius verbum, & Regia lex una. *Oratione de laudibûs Constantini.*

Athanasius. 340.

Universitatis istius ordinê, & harmoniâ, necesse est, ut animadver- *Oratione contrà Idola.*

vertamus: omnium iſtorum Principem, eſſe DEUM; eumquè Unum, & non plures. Nam ille diſpoſitionis ordo, & rerum omnium conſentiens harmonia, non multos, ſed unum ſibi Ducem, Principémque eſſe declarat, nimirùm Verbum DEI. Non enim, ſi plures eſſent rerum naturæ Principes, ſervaretur ejuſmodi univerſitatis ordo; ſed omnia confuſa, & inordinata forent, propter multos iſtos: cùm unuſquiſquè omnia ad ſuum arbitrium traheret, & cum alienô depugnaret. Ut enim diximus: multitudinem Numinum nullitatem eſſe Numinum. Ità quoquè neceſſum eſt: multitudinem Principum id efficere; ut nullus eſſe Princeps videatur. Cùm enim quiſquè alterius Regnum tollebat; nullus reliquus conſpiciebatur princeps; ſed interregnum potiùs ſinè capitê erat. Ubi autem Princeps non eſt; ibi prorſus diſturbatio naſcitur.

Joannes Chryſoſtomus. 400.

Homiliâ 34. in 1. *Corinth.* Nam, & nobis DEUS unum dedit caput, nempè Adamum. Cur enim non naſcimur omnes ex terrâ? cur non perfectè, ſicut ille? ut,

&

& partus, & filiorum educationes, &, alium ex aliô inter nos nasci, nos inter nos colligarent. Propterea neque mulierem fecit ê terrâ. Nam, quoniam non sufficisset, ad nos incitandos ad concordiam; quòd similiter essemus ejusdem essentiæ; nisi etiam eundem haberemus primum parentem; hoc quoquè effecit. Nam, si nunc, solîs disjuncti locîs, nos â nobîs inter nos existimamus alienos? si nostrum genus duo haberet principia, multò magìs hoc fieret. Propterea, tanquàm ab unô quôdam capitê ligavit totum corpus humani generis. Et, quoniam ab initiô videbantur esse duo quidam; vide, quomodò rursus eos conglutinat; & in unum cogit per matrimonium: *Propter hoc*, inquit, *Gen. 2.* *relinquet homo patrem, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carnê unâ, &c.* Deindè, ut alterum quidem esset subjectum, alterum verò imperaret (nam, quod par est honorê, solet pugnam inducere) non sivit; ut esset populare imperium, sed regnum: &, sicut in castrîs, eundem videris ordinem in unaquâque domô. Est ergò, locô quidem Regis, maritus; præfecti au-

autem, & legati, uxor; tertium autem imperandi locum sortiti sunt filii; deindè post ea quartum imperium est servorum. Nam ipsi quoquè imperant minoribus; & unus sæpè ex iîs præest omnibus, locum tenens Domini; sed tamquàm servus. Et, cum eô, rursus aliud imperium, alterum mulierum, alterum puerorum. Et ipsis pueris rursus, aliud ex ætatê, & ex sexu. Non enim in infantibûs similiter dominatum obtinet fœmina. Et ubiquè ferè DEUS frequentia fecit imperia; ut omnia maneant in concordiâ, & pulchrô ordinê. Propterеà etiam, priusquàm genus hominum eductum esset in multitudinem, cùm duo soli essent, qui erant primi; alteri quidem jussit imperare, alteri verò parêre.

Homil. 34. in Epist. ad Hebræos. Magistratum, Ducem, & Rectorem, non habere, malum est; & est argumentum multarum calamitatum; & principium defectûs ordinis, & perturbationis, ac confusionis. Nam, sicut, si chori Coryphæum, & Ducem sustuleris; non erit ampliùs chorus modo congruus, & ordinatus: &, si â phalangê exercitûs amoveris Imperatorem; non erit

erit ampliùs numerosa, & ordinata acies; &, si navigio ademeris gubernatorem, navem demerges; ità etiam, si â gregê pastorem abstuleris, omnia evertisti, & delevisti. Atquè malum quidem est, Magistratûs, & Rectoris defectus.

Theodoretus. 450.

Defectum Principatûs, & multitudinem, ùt rem, maximè noxiam accusamus: Monarchiam verò, hoc est, unius Principis Potestatem, velut rem optimam laudamus. Eò fit; ut Homericam illam sententiam magnîs laudibûs efferamus; quæ hujusmodi legem nobis instituit. *Lib. 3. de Angelis.*

Haud bona res, multi Domini: Rex unicus esto,
Et Dominus.

Euthymius. 1200.

Quod imperiô caret, confusum est; &, quod multorum regitur imperiô, seditiosum; & idcircò etiam imperiô vacans, atquè ideò confusum &c. Nobis illa sententiæ comprobatur; quâ asseritur: uniùs imperiô, ac principatu, cuncta regi, atquè administrari. *In Panopliâ titulô 1.*

Nicephorus Callistus. 1300.

Eccle-siast. Hi-stor. Librô 1. Cap. 10.

Exiit edictum censûs, ac descriptionis; invitósque etiam, in serenâ illâ tranquillitatê pacis, quæ unius imperiô obvenerat, patriam suam quemquè petere, ibique censeri, ac describi coëgit.

Asserunt Patres Latini.

Cyprianus. Annô, post natum Christum, 250.

De idolorum vanitatê.

UNus omnium Dominus, est DEUS. Nequè enim illa sublimitas potest habere consortem; cùm sola omnem teneat Potestatem. Ad divinum Imperium etiam de terrîs mutuemur exemplum. Quandò unquàm Regni societas, aut cum fidê cœpit, aut sinè cruorê desiit? Sic Thebanorum germanitas rupta; & permanens rogîs dissidentibûs etiam in mortê discordia. Et Romanos geminos unum non capit Regnum; quos unum uteri cepit hospitium. Pompejus, & Cæsar, affines fuerunt; nec tamen necessitudinis fœdus in æmulâ Potestatê tenuerunt. Nec hoc tantùm de

de hominê mireris; cùm in hôc omnis natura consentiat. Rex unus est apibus; & Dux unus in gregibûs; & in armentîs Rector unus. Multò magìs Mundi unus est Rector; qui universa, quæcunquè sunt, verbô jubet, rationê dispensat, virtutê consummat.

Hieronymus. 390.

Muta animalia, & ferarum greges, ductores sequuntur suos: in àpibûs Principes sunt: grues unam sequuntur ordinê literatô: Imperator unus: judex unus Provinciæ. Roma, ùt condita est, & duos simul fratres Reges habere non potuit, & paricidiô dedicatur. In Rebeccæ uterô Esau, & Jacob, bella gesserunt. Singuli Ecclesiarum Episcopi, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, & omnis ordo Ecclesiasticus suîs Rectoribûs nititur. In navî unus gubernator; in domô unus dominus; in quamvìs grandî exercitu unius signum expectatur. Et, nè plura replicando fastidium legenti faciam, per hæc omnia ad illud tendit oratio; ut doceam, te non tuo arbitrio dimittendum; sed, vivere debere in

Epistola 4. Cap. 6.

Gen. 15.

monasteriô, sub unius disciplinâ Patris, consortiôque multorum.

Leo Primus. 445.

Sermone 1. in Natalem Apostolorum Petri, & Pauli Cap. 2.

Verbum caro factum, ità divinam naturam naturæ univit humanæ; ut illius ad infima inclinatio nostra fieret ad summa provectio. Ut autem hujus inenarrabilis gratiæ per totum mundum diffunderetur effectus; Romanum Regnum divina Providentia præparavit: cujus ad eos limites incrementa perducta sunt; quibus cunctarum undiquè gentium vicina, & contigua esset universitas. Dispositio namquè divinitùs operi maximè congruebat: ut multa Regna unô confœderarentur imperiô; & citò pervios haberet populos prædicatio generalis; quos Unius teneret Regimen civitatis.

Eucherius Lugdunensis. 450.

Epistolâ ad Valerianum.

Illa externa omnia, id est, Nationes, & Regna, putásne ob aliud in ditionem, ac jus cessisse Romanum? & ob aliud magnam partem generis humani in unum transîsse populum? nisi, ut faciliùs, tamquàm medicamentum per corpus unum, ità per unam gentem fides in-

infuſa penetraret? & , ùt capiti ingeſta, velociter ſe per membra diffunderet? Alioqui non ità cucurriſſet inter crebras , & diſcrepantes ritibûs, linguîſque gentes ; nec tam longè per novorum ſemper graduum objecta transîſſet. Deníque beatus Paulus, per hunc eundem populum diſterminans fidem ſcribit: ſe ab Hieroſólymîs, uſquè ad Illyricum, Evangeliô Chriſti cuncta replêſſe. Quandò autem iſtud inter Nationes, aut multitudinê innumeras, aut immanitatê barbaras, extitiſſet? Indè eſt, quòd nunc terra, â Solis Ortu, & Occaſu, ab Aquilonê, & marî, Chriſtum reſonat; quòd ad vitam omnia Mundi latera concurrunt: dum fidem Thrax, fidem Libys, fidem Syrus, fidem receptat Hiſpanus. Magnum ergò ex hôc divinæ Pietatis argumentum eſt; quòd ſub Cæſarê Octaviô, cùm utiquè Romana poſſeſſio verticem tenuit, tunc ſe DEUS terris dedit. Itaquè (ut tua apud te proferam: cùm ab ortu Regni hujus centeſimus, & octageſimus quintus ferè ſuprà milleſimum vertatur annus) quicquid, vel ſub illâ dominationê Regum vetuſtâ, vel ſub illâ

Rom. 15.

deindè geminâ administrationẽ consulum Romano accessit Imperio, omnia Christi adventui præparata, & diffundendæ fidei provisa, potest, si quis est idoneus assertor, ostendere.

Thomas Aquinas. 1274.

Partè 1. Quæst. 103. Artic. 3.

Optima est gubernatio, quæ fit per unum. Cujus ratio est: quia gubernatio nihil aliud est, quàm, directio gubernatorum ad finem; qui est aliquod bonum. Unitas autem pertinet ad rationem bonitatis. Probatur per hoc: quòd, sicut omnia desiderant bonum, ità desiderant unitatem; sinè quâ esse non possunt. Nam, unumquodquè in tantum est, in quantum unum est. Undè videmus: quòd res repugnant suæ divisioni, quantum possunt; & quòd dissolutio uniuscuiusquè rei provenit ex defectu illius rei. Et ideò id, ad quod tendit intentio multitudinem gubernantis, est unitas, sivè pax. Unitatis autem causa, est per unum. Manifestum est enim; quòd plures multa unire, & concordare non possunt; nisi ipsi aliquô modô uniantur. Illud autem, quod est per se unum,

unum, potest esse causa unitatis convenientiùs; quàm, multi uniti. Undè multitudo meliùs gubernatur per unum; quàm per plures. Relinquitur ergò; quòd gubernatio Mundi, quæ est optima, sit ab Unô gubernantê. Et hoc est, quod Philosophus dicit in 12. Metaph. *Entia nolunt disponi malè; nec bonum, pluralitas Principatuum: Unus ergò Princeps.*

Engelbertus Admontensis.

1300.

Justius, & melius est, omnia Regna, & omnes Reges, subesse uni Monarchæ: quia prima inventio, & constitutio Regnorum, & Regum, emanavit â naturâ: sicut patet in ferîs; in quarum generê leo est Rex omnium ferarum: & in avibûs aquilla, est Rex ceterarum volucrum omnium. Ars verò, & ratio imitatur naturam. *Librô de ortu, & finê Imperii Romani Cap. 15.*

Melius, & justius est, sempérque erit; quamdiù, secundùm provisum â DEô cursum rerum Mundi, ipsi DEO placuerit, omnia Regna, & omnes Reges, subesse uni Imperio, & Imperatori Christiano: quantùm de jurê, vel consuetudinê rationabilî, & *Cap. 18.*

& præſcriptâ, competit, & convenit unicuiquè Regno, ſubeſſe, & obedire imperio; quàm, ſi ſingula Regna, & Reges, per ſe ſtarent, ſinè omnî ſubjectionê, & obedientiâ Imperii, tamquàm multa capita in unô corporê Chriſtianæ Reipublicæ; quæ eſt una, & unius populi Chriſtiani; & pro tantô habens unum Caput omnium: niſi, de illâ Republicâ, & unô populô Chriſtianô, quis velit facere multorum capitum unum monſtrum.

Durandus â Sanctô Portianô.

1310.

Lib. 4. *Sentent. Diſtinct.* 24. *Quæſt.* 5.

Optimum Regimen unius multitudinis eſt; quandò regitur per unum ſupremum, â quô deſcendit auctoritas regendi in medios, & uſquè ad infimos.

Joannes Gerſon. 1420.

De Poteſtatê Eccleſiaſticâ Conſideratione 9.

Chriſtus Eccleſiam ſuam regi principaliter voluit ſub unô, & ab unô, monarchicè: ſicut eſt una fides, unum baptiſma, & una Eccleſia, unitatê Capitis, tam Primarii, quàm Vicarii: quoniam iſte eſt optimus principatus, præſertim in ſpiritualibûs, ad conſervationem unitatis fidei; ad quam obligantur omnes.

Al-

Alphonsus Tostatus Abulensis. 1454.

Natura habet Principem unum: ergò in Oeconomiâ erit unus Princeps. Sic enim dicit Aristoteles 12. Metaph. Mala est pluralitas Principum: Bonus est ergò unus Princeps. *Librô de optimâ Politiâ.*

Asserunt Gentiles Poëtæ, & Philosophi.

Homerus antè Christum, Annô, 823

Non multos regnare bonum: Rex unicus esto. Iliad. 2.
Unius imperium, cui Jupiter aurea magnus
Sceptra dedit, jussitquè, suis dare jura tuendis.

Herodotus, antè Christum, Annô, 450.

Propositîs tribûs statibûs, & hîs omnibûs optimîs, ùt optimè imperet populus, optimè pauci, optimè unus; inter hæc multùm antecellere unius imperium sentio. Nam, unius viri, qui optimus sit, nihil melius esse constat: qui enim hujus- *Lib. 3.*

jusmodi fuerit ingeniô ; plebem poterit sinè omnî reprehensionê moderari : ut taceam; sic præcipuè consilia in adversarios trahi solere.

Euripides, antè Christum, Annô, 406.

In Andromachê Act. 2.

Nunquàm gemina laudavero mortalium cubilia:
Nequè enim in civitatibûs gemina dominia,
Leviùs, & commodiùs, unô ferri solent.
Quippe onus oneri additum,
Seditionúmque civibus foret materia.
Quin, & fabris duobus hymnorum artifices
Litem miscere Musæ amant.
Quandò item flatus nautas ferunt celeres?
Gemina mentium sententia super gubernaculô,
Multitudóque frequens sapientium, imbecillior est
Unâ mentê; cui summa rei constituendæ Potestas est,
Licet sit tenuior. Unius potentia valet
Et publicè, & domî; cùm rerum expetitur tranquillitas.

Iso-

Isocrates, antè Christum, Annô, 320.

Monarchiæ Principem locum præstantissimi quique deferunt, &c. Quæ, etsi non ubiquè recepta in mores sunt; ea tamen est hujus imperii ratio, & voluntas. Quòd si, & ingenia hominum, & rationes spectemus; universi Monarchias præstare ceterîs fatebuntur. Quis verò sanæ mentis est? qui se non optet ejus potiùs civem esse Reipublicæ, in quâ sua virtus non ignoretur; quàm, nullâ rê vulgô potiorem delitescere? Quin etiam hanc, tantò, & mitiorem, & æquiorem judicemus; quantò faciliùs est, unius viri judicio, & voluntati satisfacere; quàm in id dare operam; ut multis, & variis ingeniis placeas. Monarchiam igitur, & jucundiorem esse, & leviorem, & æquiorem, pluribûs ostendi potest, &c. *In Nicoclê.*

Plato, antè Christum, Annô, 347.

Unius dominatio bonîs instructa legibûs, lex illarum omnium optima est: gubernationem verò *In Politicô ultrà medium.*

 eam,

eam, in quâ non multi imperant, mediam censere debemus: ceterùm, multorum administrationem, omnibûs in rebûs debilem, atquè infirmam.

Demosthenes, antè Christum, Annô, 246.

Olynthiacâ 1. de Philippô.

Quòd is unus omnia, & arcana moderatur, ac simul, & Dux est, ac Dominus, & Quæstor, & ipse ubiquè adest exercitui, ad res bellicas celeriter, & tempestivè conficiendas; multùm valet.

Aristoteles, antè Christum, Annô, 246.

Lib. 2. Philosophiæ.

Natura rem malè administrare non vult; & multorum principatus, ac dominatus, non est utilis. Unus ergò sit Princeps.

Serinus.

Apud Stobæum sermonê de Monarchiâ.

Cùm Lydis Cræsus imperaret, fratrem in consortium imperii assumsit. Tùm quidam ex Lydîs accedens, dixit: Omnium in terrâ bonorum, ô Rex, auctor est Sol; nequè quicquam extaret in terrâ, Solê non illustrantê. At si gemini Soles fierent, periculum immineret; nè omnia conflagrantia in pessum irent:

irent: ità, & Regem unum quidem accipiunt Lydi, & servatorem esse credunt; duos verò simul tolerare non possunt.

Livius, post Christum, Annô, 17.

Complurium imperium bello inutile est. *Decadis 1. Librô 4.*

Seneca, post Christum, Annô, 65.

Disputari de Marcô Brutô solet: an debuerit accipere â D. Juliô vitam; cùm occidendum eum judicaret? Quam rationem in occidendo secutus sit, aliàs tractabimus. Mihi enim, cùm permagnus fuerit in aliîs, in hâc rê videtur vehementer errâsse; nec ex institutionê Stoicâ se gessisse: qui aut Regis nomen extimuit; cùm optimus civitatis status sub Regê justô sit; aut ibi speravit libertatem futuram; ubi tam magnum præmium erat, & imperandi, & serviendi: aut existimârit, civitatem in priorem formam posse revocari, amissîs pristinîs moribûs, &c. *Librô 2. de Beneficiis Cap. 20.*

Lucanus, post Christum,
Annô, 65.

Lib. 1. *O malè concordes, nimiâque cupidinê cæci!*
Quid miscere juvat vires, Orbémque tenere
In mediô? dum terra fretum, terrámque levabit
Aër, & longi volvent Titana labores,
Noxquè diem cœlô, totidem per signa sequetur;
Nulla fides Regni sociis; omnísque Potestas
Impatiens consortis erit: nec gentibus ullis
Credite; nec longè fatorum exempla petantur:
Fraternô primi maduerunt sanguinê muri.

Plinius, post Christum,
Annô, 80.

Naturalis Historiæ Lib. 11. Cap. 5. Inter omnia insecta, principatus apibus, & jurê, præcipua admiratio, &c. Rempublicam habent, consilia privatim, ac Duces gregatim.

Plutarchus, post Christum,
Annô, 119.

De tribûs Quòd, si optio eligendi illi fuerit

rit concessa, ùt ex instrumentis, ità Reipublicæ generibûs, non aliud sibi, Platonem auscultans, deligat; quàm Unius Potestatem: quæ reverà sola perfectam illam, & rectam, virtutis æquabilem rationem retinet; nequè ad vim, nequè ad gratiam, si utilitas non poscat, accommodari potest, &c. *Reipub. generibûs: Monarchiâ, Democratiâ, & Oligarchiâ.*

Apud Cleopatram, veluti ad marinum quendam scopulum, submersus, ac contritus est tantus Imperator (*Antonius*,) ut unus superesset Cæsar. *De fortunâ Romanorum.*

Pomponius, *post Christum*, *Annô*, 200.

Romæ evenit; ut necesse esset Reipublicæ per Unum consuli. Nam Senatus non perindè omnes Provincias regere potest. *In Pandectis de originê juris.*

Dion Cassius Nicæus, *post Christum*, *Annô*, 230.

Democratia, id est, populi in Republicâ principatus, nomen speciosum habet; videtúrque ex legum æqualitatê non plùs uni, quàm alteri tribuere. Verùm ipsâ rê comprobatur; nihil ei cum suâ appellationê *Romanæ Hist. Lib. 44.*

tionê convenire. Ceterùm Monarchiæ nomen auditu difficile; tamen, penès unum hominem summam esse Reipublicæ, conducibile, omnium maximè est. Faciliùs enim, unus quispiam, vir bonus, quàm multi, reperiuntur. At si hunc invenire difficulter quidam existimant; omninò fateri illi coguntur: impossibile esse, ut multi boni inveniantur; quandò virtuosos esse consentaneum non est. Quò fit: ut, si quis summæ rerum vitiosus præest; tamen satiùs id sit; quàm â sui similium multitudinê Rempublicam administrari.

Tia-

Tiaræ Pontificiæ
GEMMA III.

Ab Orbê conditô, usquè ad Annum præsentem, perpetuâ Successionê semper fuisse unum Ecclesiæ Præsidem, & Monarcham.

I. MONARCHIA.

1. Adam, 930. Annis.

QUemadmodùm non, nisi unus, est DEUS; qui solus cœlum, & terram, & cuncta, quæ in eîs sunt, solô Verbô creavit, regit, ac moderatur; nec in tali dignitatê consortem imperii ferre potest: sic idem ille, indè ab initiô Orbis conditi, pluribus hominibus unum potiùs, quàm plures, præesse voluit. Cùm in terrîs duo tantùm adhuc agerent homines, Adam, & Eva; hunc præesse, illam parêre debere, dixit. Undè Genesis 3. *Sub viri Potestatê eris, & ipse dominabitur tui.* Hinc Theophilus Antiochenus Lib. 2. ad Autolycum: Evam ex costâ compegit, & duos fe-

fecit ambos; ſimul per hæc, quaſi in myſteriô ſuam Monarchiam, ſive Unitatem, demonſtrare voluit; dum ſimul utrúmque creat. Joannes Chryſoſtomus in priorem ad Corinth. Hom. 34. DEUS ab initiô innumerabilia eſt machinatus; ut charitatem nobis insereret: nam, ùt unum nobis dedit caput, nempè Adamum; propterea, tamquàm ab unô capitê, ligavit totum corpus humani generis, &c. Deindè, ut alterum quidē eſſet ſubditum; alterum verò imperaret (nam, quod eſt par honorê, ſolet pugnam inducere) non ſivit; ut eſſet Democratia, ſeu populare imperium; ſed Regnum.

Natis deindè Adamo duobus filiis, Cain, & Abel, ùt pius pater præfuit; & de modô, quô DEUM colerent, præcepta dedit: illi ſubjiciebantur. Sed, cùm Cain, excuſsô parentis imperiô, Abel fratrem occidiſſet; *&, egreſſus â faciê Domini, habitaret profugus in terrâ, ad orientalem plagam Edom, cognovit Adam uxorem ſuam, & peperit filium; vocavítque nomen ejus Seth, dicens: Poſuit mihi DEUS ſemen aliud pro Abel, quem occidit Cain.* Vidit deinceps filios filiorum in multas

Gen. 4.

ge-

generationes, ità; ut vixerit cum Seth, 800. cum Enos, 695. cum Cainan, 605. cum Malaleel, 535. cum Jared, 470. cum Enoch, 308. cum Mathusalem, 249. cum Lamech, 56. annis.

Quamdiù cum illis vixit, ipse pœnitentiam egit, solum DEUM agnovit, invocavit, coluit; illi sacrificia obtulit; venturum semen promissum expectavit; suis præfuit; quid facere, quid fugere deberent, dixit: sancta progenies illi, tamquam parenti, primas concessit, & dictis paruit. Hoc enim, vel â naturâ, humano generi est insitum; ut sic parentibus obediant, & honorem exhibeant. Undè Cicero de Aruspicum responsis: Parentibus nos primùm ipsa natura conciliat; quos non alere, nefarium est. Ad legem naturæ accedit Lex divina. Exod. 20. *Honora patrem tuum, & matrem tuam; ut sis longævus super terram.* Levit. 19. *Unusquisquè patrem suum, & matrem suam timeat.* Rectè ergò Martialis Epistolá ad Burdegalenses Cap. 1. Nam, & in illô seculô, ex quô primus homo cœpit, â DEô formatus de limô, congregatio filiorum DEI,

quæ

quæ jam congregatur, proclamabatur, &c. Et Epiphanius: Sancta, & Catholica Ecclesia principium omnium est. Adam novit DEUM Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum. Propheta enim erat; nequè Circumcisionem habens, nequè simulachra colens; sed Christianismi formam ostendens.

De sacerdotiô Adami sic refert Moses Barcepha de Paradisô, partê 1. Cap. 28. Auxit Adamum DEUS Sacerdotalî munerê. Nam, fuisse Sacerdotem, ex Davidis Psalmistæ verbîs cognoscitur: quòd, veluti loquentem Adamum cum DEô, inducens, ait: *Finxisti me, & posuisti super me manum tuam.* Sacerdotium enim manuum impositionê confertur. Itaquè Adamus quoad vixit, hoc est, Annîs 930, Monarcha Ecclesiæ fuit.

Psal. 139.

2. *Seth, 120. Annis.*

Defunctô Adamô Seth superfuit Annîs 120. Hîs temporibûs nemo in populô DEI, illô fuit major: omnes, ab ejus seminê prognati, illum tanquàm parentem sequebantur: & sic tot annîs eôdem, quô Adamus, jurê, Ecclesiasticam Monar-

narchiam obtinuit. De hôc Josephus Lib. I. Antiquit. Cap. 2. Seth, ubi eò ætatis venit, ut jam, quod rectum est, discernere valeret, virtutis studio se totum dedidit; &, cùm vir optimus evasisset, etiam nepotes sui similes post se reliquit. Qui, quoniam erant omnes bonâ indolê præditi; & patriam absquè seditionê incolebant, in perpetuâ felicitatê vitam exegerunt.

3. *Enos, 98. Annîs.*

Defunctô Seth, supervixit Enos Annîs 98. Hôc currentê temporê in populô DEI nemo illô major fuit, nec ætatê, nec dignitatê. Itaquè, ùt omnium parens, natis natorum imperabat. Illi, pii Progenitorîs monita procul dubiô sequebantur, & eis parebant. De hôc scribitur Genes. 4. *Iste cœpit invocare nomen Domini*: non, quòd hoc antè ipsum nemo fecisset; sed, quòd, magìs auctô humanô generê, ille magìs in dilatandô divinô cultu laboraverit. Ab hôc progeniti deinceps, filii Deorum; ùt, â Cain orti, filii hominum dicuntur, Genes. 6. & aliîs Scripturæ locîs.

4. *Cai-*

4. *Cainan, 105. Annis.*

Defunctô Enos, Cainan supervixit 105 Annis. Hôc currentê temporê inter primogenitos filiorum DEI nullus erat illô major natu. Itaquè tam diu eôdem, quô priores, jurê, primatum in populô DEI obtinuit.

5. *Malaleel, 45. Annis.*

Malaleel, Quintus populi DEI Monarcha, vixit Annos 895, obiit Annô 366. antè Diluvium, Annô vitæ Noë 234. Cainan patri defunćto 45. superstes fuit.

6. *Jared, 152. Annis.*

Defunctô Malaleële Jared 152. Annis in vivîs mansit, populi DEI Sextus Monarcha. Obiit Annô Mundi 1422. vixit cum Noë 266. Annos.

7. *Mathusalem, 234. Annis.*

Mortuô Jared vixit adhuc Mathusalem Annîs 234. usquè ad ipsum annum Diluvii. Quô temporis spatiô Septimus populi DEI Monarcha, multa summâ cum pietatê administravit; quæ, si scriptis tradita fuerunt, Diluviô perierunt.

8. *Noë.*

8. Noë, 350. Annis.

Enoch, quia antè majorum suorum mortem transferebatur; &, quia Lamech, pater Noë, quinquenniô antè Mathusalem, patrem suum, obiit, hujusmodi primatu fungi non potuerunt. Itaquè in talî Monarchiâ Noë Octavum locum obtinuit; qui, post obitum Avi, Mathusalem, vixit; & solus præfuit Ecclesiæ 350. Annîs. Undè 2. Petri 2. *Originali Mundo non pepercit; sed Octavum, Noë, Justitiæ præconem custodivit.* Torquent hîc se interpretes; quâ rationê, Noë, Octavus justitiæ præco vocetur? cùm ab Adamô, generationê, non sit Octavus, sed Decimus. Ambrosius Catharinus ad hunc locum: Nisi, inquit, aliqua sit historia, quam non habemus, declarans; quomodò Noë, octavus fuerit justitiæ præco; &, qui fuerint alii septem superiores, (ùt videtur ipsa literæ vera significatio exposcere) oportebit dicere: illum, vocatum esse, non respectu præconii; sed, quia cum illô septem animæ in arcâ, salutem, submersis aliîs omnibûs, adeptæ sunt. Si ità Scriptura hæc esset intelligenda, quâ

quâ rationê dicitur Octavus, & non Primus? Primus enim Noë arcam ingreditur; primus eandem egreditur; primus erat ætatê; primus dignitatê. Inter octo illas animas Cham erat impius: quatuor uxoribus tale encomium tribui nequit. *Mulieri*, inquit Paulus, *docere in Ecclesiâ non permitto.* Ergò hic locus, aut nequit intelligi; aut dicendum: Adamum 1. fuisse justitiæ præconem, Seth 2. Enos 3. Cainan 4. Malaleel 5. Jared 6. Mathusalem 7. Noë, 8.

9. *Sem, 120. Annîs.*

Defunctô Noê Sem supervixit 120. Annîs: quamdiu parens superfuit, illi primas detulit: quô defunctô apud suos nemo erat major; ille solus suis posteris, qui pietatem coluerunt, præfuit. Nonus justitiæ præco, & DEI altissimi Sacerdos fuit, sedem Regni habens in Salem: propterea, & Melchisedech, id est, Rex justitiæ dictus. De quô Genesis 14. *At verò Melchisedech, Rex Salem, proferens panem, & vinum (erat enim Sacerdos DEI altissimi) benedixit Abrahæ, & ait: Benedictus Abraham DEO excel-*

celſo, qui creavit cœlum, & terram; & benedictus DEUS excelſus, quô protegente hoſtes in manibûs tuìs ſunt; & dedit ei decimas ex omnibûs. Hinc Paulus Hebr. 7. *Hic enim Melchiſedech, Rex Salem, Sacerdos DEI ſummi, qui obviavit Abrahæ, egreſſo â cædê Regum, & benedixit ei, &c.* Sinè ullâ autem contradictionê, quod minus eſt, â meliorê benedicitur. Theophilus Antiochenus Lib. 2. ad Autolycum de Melchiſedech: Hic Sacerdos, fuit primus omnium Sacerdotum DEI ſummi: Primus, hìc, non ordinis, ſed dignitatis, nomen eſt. Nam antè ipſum multos alios ſacrificia obtuliſſe conſtat. Hieronymus in Quæſtionibûs, ſeu Traditionibûs Hebraicîs, in Geneſin: Ajunt Hebræi: Melchiſedech eſſe Sem, filium Noë; &, ſupputantes annos vitæ ipſius, oſtendunt, eum ad Iſaac uſquè veniſſe; omnéſque primogenitos Noë, donec ſacerdotiô fungeretur Aaron, fuiſſe Pontifices. Alcuinus, in Quæſtionibûs in Geneſin, eadem referens, addit: Hebræos prætereà ſentire; hæc eſſe primogenita, quæ vendidit Eſau fratri ſuo Jacob: qui etiam Melchiſedech, jurê, de

triumphîs abnepotîs sui decimas accepit.

Prima hæc Monarchia Ecclesiæ duravit usquè ad obitum Sem, Annîs 2158. Sed, quia deinceps illis, qui post Diluvium nascebantur, in tam multos annos vita non ampliùs prorogabatur; &, antè Sem, omnes ejusdem filii, nepotes, abnepotes, trinepotes decesserant; & ipse Abraham Annô 36. antè mortem Sem, obiit; prima talis Ecclesiæ Monarchia in Sem, Nonô Monarchâ, desiit.

II. MONARCHIA.

Cùm post Sem nulli ampliùs tam longævi reperirentur; & paulatim idololatria invalesceret; Sem adhuc viventê, DEUS Abrahamum, â suîs aliò secedere, & pietatem colere jussit: propterea, & Circumcisionis Sacramentum instituit; &, quibûs sacrificiîs se colere deberet, eundem edocuit. Ille, divinis monitis parens, & seipsum, & omnes in suâ familiâ masculos, circumcidit; abjectîs idolîs, unum solum verum DEUM coluit; atquè in suâ familiâ, quæ satìs erat ampla, primus Monarcha extitit; solum Mel-

chi-

chiſedechum, ùt ſuperiorem agnovit; & ab eô benedictionem accepit. *Sinè ullâ enim contradictionê, quod minus eſt, á melioré benedicitur.* Heb. 7.

Defunctô Abrahamô ISAAC, acceptâ omnî hæreditatê, & benedictionê paternâ, ſimilî modô ſuis præfuit; & ab iîs pro Principê, quoad vixit, habitus eſt.

Erant illi duo filii: Eſau, & JACOB. Eſau, parvi faciens jus primogenituræ, quô ille in ſacerdotiô patri debebat ſuccedere, ejuſmodî prærogativam Jacobo fratri vilî eduliô vendidit. Ille, præreptâ deindè paternâ benedictionê, in hujuſmodi ſacerdotiô, defunctô patri tertius Monarcha ſucceſſit.

Jacobo duodecim erant filii, Patriarchæ, omnes veræ religionis cultores. Inter eos LEVI, in ſacerdotiô, patri ſucceſſit; poſt hunc, CAATH; poſt Caath, AMRAM, pater MOYSIS, & AARONIS, perpetuâ ſucceſſionê Principes Eccleſiaſticæ Hierarchiæ extiterunt.

Duravit Secunda hæc Monarchia, in terrâ peregrinationis, Annîs 430. â temporê promiſſionis, factæ Abrahamo, uſquè ad exitum Iſraëlitarum ex Ægyptô.

III. MONARCHIA.

Tertia Ecclesiæ Monarchia cœpit ab exitu ex Ægyptô; & duravit usquè ad Christum Salvatorem. Catalogum summorum Sacerdotum, eô ordinê, quô, ab Aaronê, usquè ad postremum Hierosolymitanum excidium, aliis alii successerunt, referunt, Josephus, & plures alii: nos de iîsdem alibi agemus.

IV. MONARCHIA.

Advenientê Christô Salvatorê, Tertia Monarchia cessabat. Quarta, & ultima, instituebatur: quæ cœpit in Petrô, Principê Apostolorum; & duravit in ejus successoribûs ad hæc usquè tempora; &, vel invitîs inferorum portîs, durabit usquè ad Mundi consummationem. Catalogum hujus ultimæ Monarchiæ Pontificum multi referunt: nos de iîsdem alibi.

Nequè verò solùm in Ecclesiasticô Regiminê DEUS hujusmodi Monarchias instituit; sed etiam in civilî administrationê, apud exteros, magìs Monarchicum, quàm Polycraticum, vel Democraticum, impe-

perium elegit. Nisi enim â DEô ejusmodi Potestates fuissent; non potuissent tot seculîs consistere.

Prima talis Monarchia, fuit Assyriorum; quæ cœpit â Ninô, Beli filiô, & perpetuâ successionê duravit usquè ad Sardanapalum, Annîs 1240. ùt vult Eusebius: vel 1300. ùt colligit Justinus Librô 1. vel 1400. ùt vult Diodorus Librô 2. Capitê 7.

Secunda Monarchia, fuit Medorum, & Persarum, Annîs 522. circiter.

Tertia, fuit Græcorum.

Quarta, Romanorum; in quâ, Augustô Cæsarê, cùm totus Orbis describeretur, Christus nasci voluit. Horum Monarcharum Chronologiam, & successionem, suô locô deduximus.

De hîs Monarchiîs sic Daniel ait ad Nabuchodonosor: *Tu Rex Regum es; & DEUS cœli, Regnum, fortitudinem, & Imperium, & gloriam dedit tibi, & omnia; in quibûs habitant filii hominum, & bestiæ agri: volucres quoquè cœli dedit in manu tuâ; & sub ditionê tuâ universa constituit. Tu es ergò caput aureum; & post te consurget Regnum aliud, minus té, argenteum;* Dan. 2.

 &

& Regnum tertium aliud æreum; quod imperabit universæ terræ. Et Regnum quartum erit, velut ferrum. Quomodò ferrum comminuit, & domat omnia; sic comminuet, & conteret omnia hæc, &c. In diebûs autem Regnorum illorum suscitabit DEUS cœli Regnum; quod in æternum non dissipabitur: & Regnum ejus alteri populo non tradetur. Comminuet autem, & consumet universa Regna hæc; & ipsum stabit in æternum. Secundum, quod vidisti; quòd de montē abscissus est lapis sinè manibûs; & comminuit testam, & ferrum, & æs, & argentum, & aurum; DEUS magnus ostendit Regi, quæ ventura sunt posteà: & verum est somnium; & fidelis interpretatio ejus.

Tia-

Tiaræ Pontificiæ
GEMMA IV.
D. Petrum, Ecclesiæ Universæ Principem, & Pastorem, ab ipsô Christô Salvatore constitutum esse.
Negant.

MArsilius Patavinus, Apologiâ ad Ludovicum Bavarum, *asserit: D. Petrum, immediatè â DEô nullam habuisse super reliquos Apostolos, aut Christi discipulos, jurisdictionem, aut Potestatem; quâ eos, vel in Sacerdotalî officiô ordinaret, vel ab eô segregaret, vel aliquò mitteret ad suum officium exercendum.* *Annô post natum Christum* 1324.

Joannes Wiclevus Librô de Antichristô Cap. 6. *Erubescant hæretici, dicentes: quòd Petrus ceteris Apostolîs excellentiorem Potestatem habet; quia est Episcopus Romanorum. Tres Principales Apostoli non contulerunt sensum, vel notitiam Evangelii sanctô Paulo: sed Jacobus, qui erat Episcopus Hierosolymîs, ubi Christus* 1390.

fuit Episcopus, â DEô in hôc Evangeliô Simoni antefertur.

1414. Joannes Hussus Articulô 7. â Martinô Quintô damnatô: *Petrus non est, nec fuit, Caput Ecclesiæ Catholicæ.*

1520. Martinus Lutherus in Assertionibûs, Articulô 25. *Omnes Apostoli æquales fuerunt Petro; & nullum eorum ipse elegit, fecit, confirmavit, misit, aut aliquid illi mandavit.*

1550. *Joannes Calvinus*, Lib. 4. Instit. Cap. 6. §. 7. *asserit*: *Petrum fuisse unum ex duodecim, parem reliquis; socium, non Dominum; neque aliud posse colligi ex Scripturis.*

1560. *Magdeburgenses*, Centuriæ 1. Lib. 2. Cap. 7. fol. 524. *undecim adferunt argumenta; quibûs Petri primatum destruere conantur.*

Asserunt Sacræ Litteræ.

Matthæi 10. Vers. 2. DUodecim Apostolorum, nomina sunt hæc: Primus Simon, qui dicitur Petrus; & Andreas, frater ejus.

Matthæi 16. 15. Dicit illis JESUS: Vos autem, quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus, dixit: Tu es Christus,

ſtus, Filius DEI vivi. Reſpondens autem JESUS, dixit ei: Beatus es Simon, Barjona; quia caro, & ſanguis, non revelavit tibi; ſed Pater meus, qui in cœlîs eſt. Et ego dico tibi: quia tu es Petrus; & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam; & portæ Inferi non prævalebunt adversùs eam. Et tibi dabo claves Regni cœlorum. Et, quodcunquè ligaveris ſuper terram, erit ligatum, & in cœlîs; & quodcunquè ſolveris ſuper terram, erit ſolutum, & in cœlîs.

Dicit Angelus ad mulieres: Ite, dicite diſcipulis ejus, & Petro; quia præcedet vos in Galilæam. *Marc.* 16. 7.

Simon! Simon! ecce Satanas expetivit vos, ut cribaret ſicut triticum: ego autem rogavi pro tê; ut non deficiat fides tua: & tu, aliquandò converſus, confirma fratres tuos. *Lucæ* 22. 31.

Intuitus JESUS Simonem, dixit: Tu es Simon, filius Jona; tu vocaberis Cephas: quod interpretatur Petrus. *Joannis* 1. 42.

Cœpit JESUS lavare pedes Diſcipulorum, & extergere linteô; quô erat præcinctus: Venit ergò ad Simonem Petrum. Et dicit ei *Joannis* 13. 5.

 Pe-

Petrus: Domine, tu mihi lavas pedes?

Joannis 20. 4. Currebant autem duo simul; & ille alius Discipulus præcucurrit citiùs Petrô; & venit primus ad monumentum. Et, cùm se inclinâsset, vidit posita linteamina; non tamen introivit. Venit ergò Simon Petrus, sequens eum, & introivit in monumentum, &c. 8. Tunc ergò introivit & ille Discipulus; qui venerat primus ad monumentum.

Joannis 21, 15. Cùm prandissent, dicit Simoni Petro JESUS: Simon Joannis, diligis me plùs hîs? Dicit ei: Etiam Domine, tu scis, quia amo te. Dicit ei: pasce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Joannis, diligis me? Ait illi: Etiam Domine, tu scis, quia amo te. Dicit ei: pasce agnos meos. Dicit ei tertiò: Simon Joannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertiò: Amas me? & dixit ei: Domine, tu omnia scis; tu scis, quia amo te. Dicit ei: pasce oves meas.

Act. 2. 14. Stans Petrus cum undecim, levavit vocem suam, & locutus est eis: Viri Judæi, &, qui habitatis Jerusalem universi, &c. 37. Hîs au-

auditîs compuncti ſunt cordê; & dixerunt ad Petrum, & ad reliquos Apoſtolos: Quid faciemus, viri Fratres? Petrus verò ad illos: Pœnitentiam, inquit, agite, &c.

Petrus, & Joannes, aſcendebant in templum, ad horam orationis nonam. Et quidam vir, qui erat claudus ex uterô matris ſuæ, bajulabatur, &c. 3. Is, cùm vidiſſet Petrum, & Joannem, incipientes introire in templum, rogabat; ut eleemoſynam acciperet. Intuens autem in eum Petrus cum Joannê, dixit: Reſpice in nos. At ille intendebat in eos, ſperans; ſe aliquid accepturum ab eîs. Petrus autem dixit: Argentum, & aurum non eſt mihi; quod autem habeo, hoc tibi do: In nominê JESU Chriſti Nazareni, ſurge, & ambula. Et apprehensâ manu ejus dexterâ; allevavit eum; & protinùs conſolidatæ ſunt baſes ejus, & plantæ. Et exiliens ſtetit, & ambulabat. *Act. 3. 1.*

Dixit Petrus ad Ananiam: Quare poſuiſti in cordê tuô hanc rem? Non es mentitus hominibus, ſed DEO. Audiens Ananias hæc verba, cecidit, & expiravit, &c. 14. Magìs augebatur credentium in- *Act. 5. 4.*

Dominô multitudo, virorum, ac mulierum; ità, ut in plateas ejicerent infirmos; & ponerent in lectulîs, ac grabatîs; ut, venientê Petrô, ſaltem umbra illius obumbraret quemquam illorum; & liberarentur omnes ab infirmitatibûs ſuîs.

Act. 15. 7. In primô Conciliô Hieroſolymitanô Petrus, tamquàm primarius, primus ſententiam dicit.

Gal. 1. 18. Paulus Hieroſolymam profectus eſt; ut Petrum videret.

Aſſerunt Patres Græci.

Clemens Romanus. Annô, poſt natum Chriſtum, 80.

Epiſtolâ 1. ad Jacobum. SImon Petrus veræ fidei meritô, & integræ prædicationis obtentu, fundamentum Eccleſiæ eſſe, definitus eſt. Quâ de causâ etiam Domini orê, & cognominatus eſt Petrus; qui fuit primitiæ electionis Domini, Apoſtolorum primus; cui & primo DEUS Pater Filium revelàvit; cui, & competenter beatitudinem contulit: qui, & vocatus eſt, & electus eſt, & conviva Domini, & comes effectus, tanquàm bonus, & probatiſſimus diſcipulus; qui obſcuriorem Mundi pla-

plagam Occidentis (velut omnium potentior) illuminare præceptus est; quiquè, & integrè potuit implere præceptum.

Dionysius Areopagita. 100.

Aderat Petrus, supremum decus, & antiquissimum Theologorum columen. *De divinis Nominibûs Cap. 3.*

Theophilus Antiochenus. 170.

Socrus Petri Synagoga est, filiáque ejus Ecclesia; quam Petrus regendam accepit. *L. 2. Allegoriarum in Evang. secundùm Marcum.*

Hippolytus. 220.

Princeps Petrus, fidei petra; quem beatum judicavit Christus DEUS noster: Ille Doctor Ecclesiæ; ille primus discipulorum, qui Regni claves habuit, docuit me, dicens, &c. *Orationê de consummationê Mundi.*

Origenes. 230.

Vide magno illi Ecclesiæ fundamento, & petræ solidissimæ, super quam Christus fundavit Ecclesiam, quid dicatur â Dominô: *Modicæ fidei*, inquit, *quare dubitâsti?* *Homiliâ 5. in Exodum.*

Petrus, super quem Christi Ecclesia, contrà quam inferorum portæ non prævalebunt, ædificata est. *Ad Ps. 1. Apud Euseb. L. 6. Cap. 10.*

Homil. 17. in Lucam. Ergò scandalizati sunt universi in tantùm; ut Petrus quoquè Apostolorum Princeps tertiò denegârit.

Ad Cap. 6. ad Romanos. Joan. 20. Et Petro cùm summa rerum de pascendîs ovibûs traderetur; & super ipsum, velut super terram, fundaretur Ecclesia; nullius confessio virtutis alterius ab eô, nisi charitas, exigitur.

Eusebius Alexandrinus. 260.

Homiliâ de Resurrectionê. Explanans illud: *Dicite discipulis ejus, & Petro*: Veni, inquit, nè timeas: nihil tibi de gloriâ Apostolici chori minui; non te â dignitatê removi; non feci te secundum infrà alterum; non dedi alteri claves: nè timeas; quod promisi, impleo: super tuam fidem, quæ sit petra, ædificabo Ecclesiam meam.

Petrus Alexandrinus. 280.

Sermonê de Pœnitentiâ. Petrus quoquè Apostolorum Princeps in mentem revocetur; qui jam in custodiam erat rejectus.

Constantinus Imperator. 320.

In Donationê. Sanctus Petrus, est DEI in terrâ Vicarius.

Eusebius Cæsariensis. 320.

Eccles. Nam è vestigiô, sub ipsô Claudii Im-

Imperiô, benigna, & propitia DEI, totius hujus universitatis Rectoris, ergà humanum genus providentia, fortem, ac præpotentem, & reliquorum Apostolorum omnium, propter virtutis amplitudinem, facilè Principem, Petrum, Romam versùs, ad ejusmodi pestiferam vitæ humanæ corruptelam delendam, quasi manu deduxit. *Hist. Lib. 2. Cap. 13.*

Cùm Petrus Apostolus, divinâ Spiritûs Sancti revelationê suggerentê, intelligeret, Evangelium Marci deditum esse; ferunt, eum propensô, & acrî illorum hominum studiô magnoperè fuisse delectatum; hancquè Scripturam auctoritatê suâ ratam fecisse; quæ in Ecclesiîs passim prælegeretur. *Cap. 14.*

Petrus Romanorum Pontifex primus, cùm primùm Antiochiæ Ecclesiam fundâsset, Romam proficiscitur. *In Chronicis.*

Concilium Nicænum primum.

325.

Ille, qui tenet sedem Romæ, caput est, & Princeps omnium Patriarcharum: quandoquidem ipse est primus, sicut Petrus; cui data est Potestas in omnes Principes Chri- *Canone 39. Arabicô.*

stia-

ſtianos, & omnes populos eorum; ut, qui ſit Vicarius Chriſti Domini noſtri ſuper cunctos populos, & univerſam Eccleſiam Chriſtianam: &, quicunquè contradixerit, erit â Synodô excommunicatus.

Athanaſius. 340.

Epiſtolâ ad Felicem. Tu es Petrus, ſicut veraciter dicit divinum eloquium; & ſuper fundamentum tuum Eccleſiæ columnæ ſunt confirmatæ.

Dorotheus Tyrius. 350.

In Synopſi. Petrus, Apoſtolorum coryphæus, tandem Romæ prædicavit: Linus poſt Petrum, coryphæum Apoſtolorum, Romæ fuit Epiſcopus.

Baſilius Magnus. 370.

Ad Cap. 2. Iſaiæ. Unus ex hîs montibûs fuit Petrus; quem petram appellavit, propter firmitatem maximam fidei; propter infractum robur animi, ad non cedendum inflictis plagis tentationum; ſuper quam petram promiſit ædificare Eccleſiam ſuam.

In Proœmiô de judiciô DEI. B. Petrus, qui, & ceteris antelatus fuit diſcipulis, cuiquè magnificentius, quàm reliquis omnibus, datum teſtimonium eſt; magíſque, quàm reliqui omnes, beatus appella-

latus; cui claves Regni cœlestis commissæ.

Administer talis, ac tantæ sententiæ, est beatus Petrus; qui omnibus aliis discipulis antepositus fuit; &, qui testimonium majus, &, qui beatitudinem longè ampliorem ceterîs omnibûs adeptus erat; cui deniquè claves Regni cœlorum erant concreditæ, &c. *Orationè 3. de peccatô.*

Statim ex hâc você, petra, intelligimus Petrum, Jonæ filium, qui fuit ex Bethsaidâ, Andreæ fratrem; qui ex piscatorê ad Apostolatûs ministerium vocatus est: qui, quoniam fidê præstabat, Ecclesiæ commissam sibi ædificationem suscepit. *Lib. 2. contrà Eunomium.*

Ad hæc scitum fuerit, si illud Principis Apostolorum recordemur; meminerimúsque: quia, post tot præclarè sibi acta, & beatitudinis à Christô delatam gloriam, unius duntaxat errati gratiâ audivit: *Nisi lavero te, non habebis partem mecum.* *In proœmiô Preceptionum latiùs disputatarum.* *Joan. 13.*

Cyrillus Hierosolymitanus.

370.

Nemo desperet de suâ salutê: Petrus, Princeps Apostolorum excellentissimus, coràm ancillâ ter negavit *Catechesi 2.*

vit Dominum: ſed, ad ſe rediens, flevit amarè. Fletus enim veram ex cordê pœnitentiam deſignat. Atquè ideò non ſolùm negationis illius accepit condonationem; verùm etiam dignitatem Apoſtolicam non ablatam retinuit.

Catech. 11. Omnibûs Apoſtolîs reticentibûs (ſuprà vires enim hæc erat doctrina) Petrus, Princeps Apoſtolorum, & ſupremus Eccleſiæ præco, non comminiſcens ſibi, nequè rationê humanâ perſuaſus, ſed â Patrê DEO in mentê illuminatus, dicit ad ipſum: *Tu es Chriſtus, Filius DEI vivi.* *Matt. 17.*

Catech. 17. In eâdem Spiritûs Sancti virtutê, & Princeps Apoſtolorum, & Regni cœlorum claviger, Petrus Liddæ, in Chriſti nominê, paralyticum Æneam curavit.

Ephræm Syrus. 370.

In Panopliâ ſive armaturâ ſpirituali. Eâ fretus, Princeps Apoſtolici ordinis, Petrus, cùm Filium DEI vivi, Chriſtum JESUM, confeſſus eſſet, claves Regni cœleſtis accepit; Poteſtatem cœleſtium, ac terrenorum omnium obtinuit.

De va- Clamat Petrus, vertex, ac caput, de

de diê illâ, dicens: *Dies Domini, sicut fur de noctê, ità veniet.*

Sicut Moses societatis illius, & conjunctionis Hebræorum, jussu DEI, Princeps fuit; ità Petrus Ecclesiæ Christianorum. Atquè, ut ille veteris, sic hic novi Testamenti Princeps.

riis tormentis inferni. Sermone de Transfiguratione Domini.

Gregorius Nazianzenus. 380.

Occurrunt, hinc antiquus ille judex Manue; hinc deindè Petrus, Ecclesiæ columen; quorum alter cùm præstantiorem, quàm natura ipsius viresque ferrent, visionem sensisset, *periimus*, inquit, *mulier, DEUM vidimus*: Alter, Salvatoris præsentiam, vimque illam, & facultatem, cujus specimen illis, qui simul navigabant, in piscationê præbuerat, ferre non poterat.

Oratione 7. seu Apologeticô ad patrem Gregorium, cùm Episcopus Sasimorum creatus est. Jud. 13.

Vides, quemadmodùm ex Christi discipulîs, magnîs utiquè omnibûs, & excelsîs, atquè electionê dignîs, hic, scilicèt Petrus, petra vocetur, atquè Ecclesiæ fundamenta in fidem suam accipiat; Joannes ille impensiùs ametur, & suprà pectus JESU requiescat; ac reliqui discipuli eum sibi præferri æquô animô ferant.

Oratione 26. quæ est de moderatione in disputationibûs servanda.

Epi-

Epiphanius. 380.

Hæresi 51. Nequè verò de hôc quisquam ambigens curiosiùs perscrutetur; cùm videat: quòd Andreas primus obviam venit JESU; deindè Petrus, & per ipsum vocatus est; nequè hoc ægrè ferre incipiat. Occursus enim Andreæ primus contigit; cùm minor esset Petrus temporê ætatis. Posteà enim rursus, quandò perfecta renuntiatio facta est, â Petrô facta est: ipse enim fratrem suum præcessit. Insuper autem & in hôc DEUS est; qui novit vocationes cordium, & scit; quis dignus sit primô locô locari; & elegit Petrum, ut esset Dux suorum discipulorum; velut omninò clarè indicatum est.

In Ancorato. Ipse Dominus constituit Petrum primum Apostolorum, petram firmam; super quam Ecclesia DEI ædificata est, & portæ inferorum non valebunt adversùs illam. Portæ autem inferorum, sunt hæreses, & hæresiarchæ. Juxtà omnem enim modum in ipsô firmata est fides; quæ accepit clavem cœlorum, & solvit in terrâ, & ligat in cœlô.

Joan-

Joannes Chrysostomus. 400.

Petrus itaquè, qui post nefariam illam abjurationem, quoniam celeriter suum ipsius peccatum recordatus est, nullôque accusantê dixit peccatum, flevítque amarè, adeò abluit illam abnegationem; ut etiam primus Apostolorum fuerit factus; ac terrarum Orbem totum subjecerit. *Oratione 5. in Judæos.*

Petrus, orthodoxæ fidei principium, magnus, atquè illustris DEI Sacerdos, necessarius Christianorum consiliarius, supernarum Potestatum thesaurus, honoratus â Dominô Apostolus, &c. Dulce spectaculum est Ecclesiæ, splendor totius mundi, columba castissima, Apostolorum Doctor. Apostolus ardens, spiritu fervens, Angelus, & homo, gratiâ plenus, firma fidei petra, senilis Ecclesiæ sapientia; qui ob puritatem beatus, & filius columbæ, ex Dominicô orê audivit; qui claves Regni cœlorum ab ipsô Dominô accepit. *Oratione Encomiasticâ in Petrum, & Paulum.*

Petro Apostolo Orbis terrarum Ecclesiæ, & populorum multitudines ejus fidei committendæ erant; vel potiùs, creditæ sunt illi claves Re- *Homiliâ in Petrum Apostolum, &*

Heliam Prophetam. Regni cœlorum. Quid enim ait illi Dominus? *Quodcunquè ligaveris super terram, erit ligatum, & in cœlis.* Sed vide, cujusmodi peccato permisit subjici Petrum, illum talem, ac tantum virum, Apostolorum verticem, fundamentum immobile, & petram stabilem, &, quæ non posset concuti? Petrus, inquam!, ille Ecclesiæ columna, & propugnaculum, puellæ unius, non minas, sed unicum verbum non sustinuit: verbum puellæ processit; & columna concutiebatur: illa locuta est; & propugnaculum fluctuavit. Permissus est peccare is; cui Ecclesia credenda erat: illa videlicèt Ecclesiarum columna, & portus fidei; Petrus, Orbis terrarum magister, peccare permissus fuit, ob eam maximè causam; quòd populorum multitudo illi credenda erat: nè severus, & innocens, â veniâ, propriis fratribus impartiendâ, esset alienus.

Homiliâ 33. in Matth. Indicat nobis Marcus, Petrum esse omnibus Prælatum.

Homiliâ 83. in Matth. Qui super Petri confessionem Ecclesiam ità fundavit, atquè munivit; ut nullum periculum, nec mors ipsa posset eum superare: qui cla-

claves Regni cœlorum ei concessit, & tantam Potestatem ei commisit; nec unquam pro illîs omnibûs orationê indiguerit; quantò minùs hac in rê indiguisset? Maximâ quippè auctoritatê illa dixit: *Ædificabo super te Ecclesiam meam; & dabo tibi claves Regni cœlorum.*

Simon Joannis, diligis me plùs hîs?) Quid tandem, aliîs omissis, de hîs Petrum affatur? Os erat Apostolorum, & Princeps, & vertex ipsius cœtûs: propterea eum Paulus, præter alios visurus, ascendit Hierosolymam; simul, ut ei ostenderet, jam sibi fiduciam habendam, &c. Cùm magna Christus Petro communicâsset; Orbis terrarum curam demandâsset; Martyrium prædixisset; & majorem ergà eum dilectionem testatus esset, &c. *Homiliâ 87. in Joannem.*

Post illum gravem casum rursus Petrum ad priorem reduxit honorem pœnitentia; & ei per totum terrarum Orbem Ecclesiæ præsidentiam tradidit: &, quod omnibûs majus est, illum nobis, majorem omnibûs Apostolîs in Dominum habere charitatem, ostendit. *Homiliâ 80. ad populum Antiochenum.*

Petrus, ille Apostolorum Princeps, in Ecclesiâ prior amicus Christi, *Homiliâ 9. de Pœnitentiâ.*

ſti, qui revelationem ab hominibûs non accepit, ſed á Patrê, ſicut ſibi Dominus teſtimonium reddit: *Beatus es, Simon Barjona: quia caro, & ſanguis, non revelavit tibi; ſed Pater meus, qui in cœlis eſt.* Hic idem Petrus. Petrum cùm dico, petram nomino indebilem, non ſe: crepidinem immobilem, Apoſtolum magnum, primum diſcipulorum, primum vocatum, & primum obedientem.

Ad Pſalmum 50. Atquè, ut intelligas, juſtos miſericordiæ præſidiô muniri, audi, quid Chriſtus dicat Petro, columnæ inquam illi, & baſi, ac propterea Petro appellato; quia ſaxeâ fidê præditus erat: *Simon, Simon, ſæpè expetivit te Satanas, ut cribraret te velut triticum: ego autem oravi pro tê, &c.* Columna illa Eccleſiæ, illa fidei baſis, illud Apoſtolici chori caput. Petrus, an non, ſemel, & iterum, ac tertiò, Dominum abjuravit?

Philo Carpathius. 420.

In Cantic. *Caput ejus aurum, Cephas.*) Quòd aurum ipſum Cephas dicitur (quod Petrus, vel firmitas, interpretatur) ſtabilitatem eorum fidei aptiſſimè de-

declarat; ſive, quòd Petrus, qui, & Cephas, caput Eccleſiæ, ipſius ſponſæ, aliquandò futurus erat: utcumquè per aurum Sapientia deſignatur; quæ Filius eſt, Patri coæternus, & conſubſtantialis.

Nilus. 436.

Sacerdotium ſuſceperunt homines, ſimiles nobis, carnê, & ſanguinê compoſiti; ut, cùm aliquem in criminê deprehenderent, de propriîs peccatîs admoniti, humanitatem ergà homines ſui generis oſtenderent: ùt cerni poteſt in Petrô, primô lapidê Eccleſiæ; qui poſitus eſt poſt pœnitentiam vertex, caput, & faſtigium chori Apoſtolorum. *Epiſtola ad Euſebium. 310.*

Petrus, præcipuus Apoſtolorum. *Epiſtola ad Magnam.*

Joannes Caſſianus. 438.

Interrogemus non incipientem aliquem puerulum, cujus inſtitutio rudis; ſed ſummum illum, & inter diſcipulos, diſcipulum; & inter magiſtros, magiſtrum; qui, Romanæ Eccleſiæ gubernaculum regens, ſicut fidei habuit, ità & Sacerdotii principatum. Dic nobis ergò; dic nobis, Princeps Apoſtolorum, Petre; dic, quemadmodùm Eccleſiæ credere DEUM debeant. *De Incarnationê Domini Lib. 3. Cap. 12.*

 Æquum

Æquum est enim; ut doceas nos, doctus â Dominô; & aperias nobis januam, cujus clavem accepisti. Interroganti ergò Domino, quem eum crederent discipuli? respondit primus Apostolorum, Petrus; Unus utiquè pro omnibûs. Idem enim unius habuit responsio; quod habebat omnium fides: sed Primum decuit respondere; ut idem esset ordo responsionis, qui erat honoris; & ipse antecederet confessionê, qui antecedebat ætatê.

Cyrillus Alexandrinus. 439.

Lib. 2. in Joan. Cap. 12. Christus hâc rê Petrum instruit, eum se esse; qui cuncta, ante quàm fiant, novit: nec, Simon, fore jam sibi nomen, sed, Petrus, prædicit: vocabulô ipsô commodè significans; quòd in eô, tanquàm in petrâ, lapidêque firmissimô, suam esset ædificaturus Ecclesiam.

Lib. 4. Cap. 28. ad illud Joannis. *Domine, ad quem ibimus?* Per unum, qui præerat, omnes respondent, sanctam profectò, sanctísque congruentem disciplinam optimè conservantes; & posterioribus prudentiæ, & modestiæ, laudabilia præbentes exempla. Decet enim nos omnes confusè, nec prosilientes

tes impudenter, quasi raptâ uti ratione; sed cedere iis, qui, & consiliô, & ordinê, præpositi sunt. Opus erat igitur, divinitùs comprobatæ prudentiæ, soli responsionem committere illi; qui ordinê major erat.

Beatus Petrus, discipulorum omnium Princeps, narranti, quæ passurus erat, Salvatori resistebat, clamans: *Propitius tibi esto Domine, nè fiat hoc.* *Lib. 10. Cap. 41.*

Cùm Salvator â discipulîs quæreret: *Vos autem, quem me esse dicitis?* Petrus, ùt Princeps, capútque ceterorum, primus exclamavit: *Tu es Christus, Filius DEI vivi.* *Lib. 12. Cap. 64.*

Petrus, Apostolorum apex. *Librô 14. Thesauri Capite 2.*

Maximus Constant. 439.

Decebat, tantæ dignitatis, & sapientiæ virum, non ab aliô cœlestîs mysterii arcana requirere, nisi ab eô potissimum; quem non potuit caro, & sanguis instruere; sed cui Dominus ipse sua secreta dignatus est aperire. *Beatus es* (inquit) *Simon Barjona! quia caro, & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in cœlîs est.* Hunc enim ex ceterîs mortalibûs de totô Orbê Conditor *Epistolâ ad Orientales.* *Matt. 16.*

Orbis elegit; cui cathedram Magisterii principaliter possidendam tenere, perpetuô Privilegii jurê concessit: ut, quisquis divinum aliquod, aut profundum nôsse desiderat; ad hujus præceptionis oraculum, doctrinámque recurrat; nec illi humiliter offerre, quod solvendum est, erubescat; etiamsi ipse, quod quæritur, non ignoret. Nunquid Angelus, de cœlô veniens, erat nescius docere Cornelium; quem videlicet, ut id, quod sibi agendum esset, edisceret, destinavit ad Petrum? Poterat planè sanctus Angelus docere hominem gentilem; quid sibi opus esset ad salutem: sed ejus nolebat usurpare officium; cui docendi magisterium fuerat commissum.

Homiliâ habitâ Alexand. de Christi Nativitatê, deq; B. Cyrilli, qui ibi præstò erat, præstantiâ, & fidê.

Paulus Emesenus. 440.

Ubi autem: *Quem me esse dicitis?* inquit Christus, nonnè Petrus, Apostolorum coryphæus, eorundémque os, respondit: *Tu es Filius DEI vivi?*

Basilius Diaconus, & Archimandrita. 440.

Hausimus hanc fidei notitiam, primò quidem ab Apostolorum Prin-

Principê Petrô, secundùm cognitionem, quam divinitùs acceperat. *Epist. ad Theodosium, & Valentinianum AA.*

Isidorus Pelusiota. 440.

Fecit hoc Christus, cùm Petrum, Apostolici sodalitii coryphæum, non solùm corporeîs, sed etiam spiritualibûs peccatîs, ac morbîs liberavit. *Lib. I. Epist. 142.*

Non eâ de causâ Christus, qui pectus ipsum penetrat, ex discipulîs suîs percontabatur: *Quem me dicunt esse homines?* quòd variam hominum de se opinionem ignoraret; sed, ut hâc rationê certam omnibus confessionem traderet; quam ab eô inspiratus, Petrus, tanquàm basis, ac fundamentum, jecit; super quod Dominus Ecclesiam suam extruxit. *Epist. 235.*

Id etiam, Apostolorum Antesignanus, Petrus hîs verbîs confirmat: *Hanc promissionem implevit DEUS ipsorum filiis,* hoc est nobis, suscitatô JESU. *Lib. 2. Epist. 58. Act. 2.*

Ac quidem Apostoli ea, quæ fecerunt, litterîs complexi sunt; velut Petrus, Apostolici chori Præsul, in eô librô, quô res suas gestas narrat, apertè pronuntiavit. *Epist. 99.*

Sozomenus. 440.

Lib. 7. Cap. 4. Eô autem declarabat (*Imperator Theodoſius*) ſe velle: ut univerſi ſubditi eam religionem amplecterentur; quam Petrus, Apoſtolorum Princeps, Romanis ab initiô tradidiſſet.

Theodoretus. 450.

Ad Caput 1. ad Galatas. *Veni Hieroſolymam, ut Petrum viderem.*) Et hoc rurſus oſtendit ejus animæ virtutem. Etenim, cùm humana doctrina non indigeret; ùt, qui ab univerſorum DEô eam accepiſſet; Apoſtolorum Principi, quem par eſt, honorem tribuit. Eâ autem de causâ ad eum venit; non, ut ab eô aliquid diſceret, ſed, ut ſolùm videret.

Baſilius Seleucius. 450.

Sermone 1. in Danielem. His concurrens Petrus, Apoſtolorum coryphæus, clamat: *Juravit Davidi DEUS, &c.*

Serm. 4. in Davidem. Petrus, Apoſtolorum coryphæus, Chriſti diſcipulorum Præſes, eorum, quæ â Patrê revelantur, interpres diligentiſſimus, in maris fluctibûs ambulans.

Synodus Chalcedonenſis. 453.

Actione 3. Ter beatiſſimus, & omnî laudê di-

dignus, B. Petrus Apostolus, qui est petra, & crepido Catholicæ Ecclesiæ, & rectæ fidei fundamentum.

Galla Placidia. 453.

Dum in ipsô ingressu civitatis antiquæ hanc curam habuissemus; ut cultum B. Petro Apostolo redderemus; in ipsô adorandô altarî Martyris, Reverendissimus Leo Episcopus, paululùm se post orationem retinens, propter Catholicam fidem, apud nos deflevit, ipsum similiter summum Apostolorum, (*scilicèt Petrum*) quem nuper adieramus, testem objiciens, Episcoporum multitudinê circumseptus, quos ex innumerabilibûs civitatibûs Italiæ pro principatu proprii loci, seu dignitatê collegit; & verbis permiscens lachrymas, ad communionem sui fletûs, nostros quoquè gemitus provocavit. *Epistola ad Theodosium Imperatorem.*

Victor Antiochenus. 360. *

Nè quis casu, aut temerè, Apostolos electos putet; Evangelista singulorum nomina ordinê recenset. Dicit autem, Simoni imposuisse nomen Petri; quô nimirum nomen rem ipsam anticipet: quia enim Christus Dominus suprà pe- *Ad Marci Cap. 3.*

 tram,

ctram, hoc eſt, ſuprà infractam, ſanctámque Petri doctrinam, inconcuſſámque ejus fidem, Ecclésiam ædificaturus erat; ob id propheticô ſpiritu Petrum illum appellat.

Ad Marc. Cap. 8. *Vos verò quem me eſſe dicitis?* Quid ad hoc quæſitum, Apoſtolorum Os, Petrus; qui nuſquam non fervidum ſe declarat? omnibus interrogatîs ſolus ipſe: *Tu es Filius DEI vivi*, reſpondit, &c.

Juvenalis, Epiſc. Hieroſolymitanus. 470.

Epiſtolâ ad Preſbyteros Palæſtinos. Cùm ſummus, & Princeps Apoſtolorum, beatus Petrus dixiſſet: *Tu es Chriſtus Filius DEI vivi, &c.*

Epiſcopi Orientales. 500.

Epiſt. ad Symmachum PP. Sicut docuitglorioſus Apoſtolorum Princeps, Petrus; cujus cathedram beatitudini tuæ credidit Chriſtus.

Andreas Cæſareenſis. 500.

Ad Apoc. Cap. 13. Simon Magus in beati Petri, Apoſtolorum coryphæî, multorúmque Romanorum præſentiâ, mortuum per impoſturam excitavit.

Ad Cap. 21. Per Jaſpidem probabile fit, Divum Petrum coryphæum ſignificari; ùt, qui Chriſti mortificationem

in

in corporê suô portârit; vegetámque, & vernantem charitatem ergà illum semper ostenderit: qui etiam per ferventem fidem ad loca pascua Dux nobis extitit.

Anastasius Imperator. 516.

DEUS, ac Salvator noster, sanctos Apostolos divinô Sermonê docuit, ac maximè B. Petrum; in quô fortitudinem Ecclesiæ suæ constituit. *Epistolâ ad Hormisdam.*

Procopius Gazaeus. 560.

Atquè indè est, quòd Salvator Petro cœli claves tradidit, adjunctâ ligandi, solvendíque Potestatê; cùm pulchram fidei confessionem edidisset. *Ad Caput 62. Esaiæ.*

Andreas Cretensis. 560.

Petrus suprà petram, id est Christum, stabiliter fundatus est; & fidei fundamentum, &, quæ fit per virtutes Ecclesiæ, dispensationem in se suscepit. *Oratione de Transfiguratione Domini.*

Evagrius. 600.

Beatissimus, & omnî laudê celebrandus Apostolus, Petrus, qui est petra, & basis, Catholicæ, & Orthodoxæ fidei fundamentum. *Lib. 2. Cap. 4.*

De laboribûs, certaminibûs, & peregrinationibûs SS. Petri, & Pauli.

Sophronius Hierosolymitanus. 630.

Petro Mundi procuratio committitur; & traduntur cœlestium thesaurorum claves: super cœtum Apostolorum constitutus est.

Dialogô de Incarnatione Verbi.

Maximus Monachus. 650.

Ad hanc luctam summus quoquè Apostolorum, Petrus, discipulos excitans: *Sobrii*, inquit, *estote*, *&c.*

Epistolâ ad Martinum Papam.

Stephanus Dorensis. 650.

Magnus secundùm veritatem, & Princeps Apostolorum, Petrus, pascere primus oves jussus est Catholicæ Ecclesiæ.

In edictô pro sextâ Universali Synodô.

Constantinus Quartus Imp. 680.

Hæc Petrus; qui, & petra fidei est, & Princeps Apostolorum.

In Theoriâ rerùm Ecclesiasticarum.

Germanus Constantinopolitanus 720.

Vertex enim ornatûs, & corona duodecim lapillorum, Apostoli sunt: Petra verò, sanctissimus Apostolus, primus hierarchiarum Christi.

Joan-

Joannes Damascenus. 730.

Hoc, inquam, Petre â Christô supplex contende; ab eô, inquam, qui Ecclesiæ immaculatus sponsus est; qui te cœlestis Regni clavicularium instituit; qui tibi, vinciendorum, ac solvendorum peccatorum Potestatem concessit; quem tu divinô orê DEI viventis Filium prædicâsti, &c. Assumsit Dominus Petrum, ùt Antistitem; qui totius Ecclesiæ gubernacula suscepisset. *Oratione de Transfiguratione Domin.*

Princeps discipulorum Petrus, fidei petra, salutiferæ passionis tempòrê, certô quôdam consiliô, aliquantisper â DEô desertus, eò peccati prolapsus est; ut Dominum abjuraret: non tamen salutis spem abjecit; sed acerbissimas ex oppresso pectorê lacrymas profudit; Principem locum rursus tenuit: quemadmodùm totius Orbis magister institutus fuerat; ità etiam pœnitentiæ exemplar effectus. *Historiæ Barlaam Cap. 11. Luc. 22.*

Elias Cretensis. 780.

Quòd si etiam Principem illum Petrum â sanctô hôc virô legislatorê dictum fuisse existimemus; nè sic quidem malè accipiemus. Nam, cùm ipse pastoralem curam, & præ- *In orationem primam Nazianzeni.*

fecturam primus â verô pastorê acceperit; haudquaquàm absurdè ipse, & omnis pastoralis disciplinæ legislator (duntaxat post primum, & verum pastorem,) & lex ipsius, constitutiones dici queunt.

Constantinus, & Irene AA. 780.

Epistolâ ad Episcopos in Synodô secundâ Nicænâ.

Petrus, Apostolicæ Sedis Primus Dux, servilem, & temerariam insaniam verberans, Judaici auditûs instrumentum gladiô amputavit.

Synodus Nicæna secunda. 780.

Can. 4. *1.Pet.5.*

Præcepit enim & Petrus, Apostolus summus: *Pascite gregem Domini Episcopatum gerentes, non per vim, sed sponté, ac voluntaté secundùm DEUM.*

Theophanes Cerameus. 800.

Sermonê de sanctîs Apostolîs

Ego verò dico tibi, quòd tu es Petrus; & super hanc petram, ædificabo Ecclesiam meam. Tu, inquit, Petrus es, petra fies fidei, verbi, & Ecclesiæ firmatæ fundamentum; ac spiritualis ædificationis primus aditus: super hanc enim confessionem fundamentum Ecclesiæ stabit.

bit. Talî namquè petrâ, & rupè collocatâ, reliqua dogmata firmè, ac tutè ædificabuntur.

Theodorus Studites. 820.

Audi Apostolicum caput, â DEô electe Claviger Regni cœlorum, petra fidei; super quam ædificata est Ecclesia Catholica. *Epistolâ ad Paschalem PP.*

Proindè intelligo asservari Romæ claves Petri, Apostolici senatûs Principis, honoris gratiâ; etiamsi claves nullas sensibiles Dominus Petro dederit, sed orê tenùs in hôc; ut penes illum esset Potestas ligandi, atquè solvendi. *Epistolâ de imaginibûs.*

Methodius Constantinopolitanus. 830.

Petrus Apostolus Romæ prædicavit; ut, tamquàm coryphæus sanctorum Apostolorum, in ordinê Apostolatûs factus primus, in urbê Româ fieret particeps passionum Christi. *In Martyriô Dionysii Areopagitæ.*

Michaël Syngellus. 830.

Hic magno illi, & omnium summo, Petro comparandus est; cui æternam Filii generationem Pater revelavit: super quem, tamquàm petram, & inconcussum fidei fun- *In Dionysiô Areopagitæ.*

damentum, Christus, veræ vitæ petra, qui omnia fecit, & continet, propriam Ecclesiam fabricavit; quemquè cœlestis habitationis, ac hæreditatis clavigerum, ac hæredem declaravit; ac potestatem illi divinam, ligandi, atquè solvendi funes peccatorum præbuit.

Ignatius Constantinopolitanus. 860.

Epistolâ ad Arianum Secundum. Omnium Magister dicit Petro, & magno, summo Apostolorum: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Tales beatas voces non secundùm quandam utiquè sortem Apostolorum Principi Petro solùm circumscripsit, & definivit; sed, ad Successores quoquè derivari voluit.

Leo Sextus Imp. 900.

In Sermonê de Petrô. Post resurrectionem ter Petrum Dominus percontatus, an ab eô diligeretur? Principem pastorem constituit; deditque ei pascendi potestatem; petens ab eô pascendi curam, tamquàm vicem redamandi. Idcircò enim ajebat: *Amas me? pasce agnos meos.* Petrus verò, cùm intelligeret, principatum eum magnum esse, & magnis indigentem

tem viribûs; viderétque Joannem ſequentem, illum dico, *quem JESUS* vehementer amabat: *Hic*, inquit, *quid?* Quod perindè erat, quaſi diceret: Menè præfici vis Caput diſcipulis? hunc verò, â tê dilectum, qui voluit ſedere ad dexteram, hunc, inquam, quid facere jubes? Nè igitur occaſionem erroris aliqui conciperent; quòd omnibus diſcipulis communiter dixiſſet: *Quæcunquè ſolveritis in terrâ, &c.* reſpondit Dominus, quaſi increpans Petrum: *Sic volo eum manere, donec veniam; quid ad te? Tu me ſequere*; id eſt, ſequere me hôc baculô paſtoralî: &, ſicut ego, cùm eram vobiſcum, ſervabam vos, ùt pater, & caput, ac magiſter, vigilans pro vobîs; ſic tu eſto meô locô, & ſequere me, principatu, ac poteſtatê tuâ, fratres tuos confirmans. Te enim volo eſſe meô locô. Undè manet in hodiernum uſquè diem Petrus ſequens Chriſtum in Succeſſorê ſuô.

Simeon Metaphraſtes. 850.

Cùm verò, quæ Hieroſolymîs erat Eccleſia, ad hoc eſſet congregata; ut Petrus, Primus Apoſtolorum, *In vitâ Jacobi Apoſtoli.*

rum, præesset fidei, & dejiceret semina impietatis: *Viri fratres*, inquit Jacobus, &c.

In encomio Joannis. Petrus non audebat Dominum interrogare; quàmvìs inter Apostolos primatum teneret.

Psellus. 1050.

In Cantica. *Matt. 16.* Ad illud: *Crura ejus sunt columnæ marmoreæ.* Per crura Petrum intellige, Apostolorum Principem; super quem Dominus in Evangelio Ecclesiam se ædificaturum promisit.

Theophylactus. 1071.

Ad Caput 16. Matthæi. Remunerat Petrum Dominus, mercedem ei dans magnam; quòd super eum ædificavit Ecclesiam.

Ad Caput 22. Lucæ. *Tu conversus.*) Planus hujus intellectus est: quia te habebo, ùt Principem Discipulorum; postquàm mê negatô fleveris, & ad pœnitentiam veneris; confirma ceteros. Hoc enim te decet; qui post me Ecclesiæ petra es, & firmamentum.

Ad Cap. 21. Joannis. Totius Orbis ovium præfecturam Petro committit: non autem alii, sed huic tradit; primùm quidem; quia omnes præcellebat, & totius cœtûs os erat, &c.

Et

Et hoc insignis humilitatis animi signum; si, qui tanta transegerat, ad Petrum abiit; non utilitatis gratiâ, sed solô visendi studiô, honorans eum, ceu majorem se. Propterea neque dixit; ut cernerem Petrum; sed, ut viderem, & cum observationê intuerer; quod magnas, & præclaras urbes addiscentes dicunt: perindè, ac nos abimus ad sanctos Viros; sed nos potiùs utilitatis causâ; ille verò solius honoris gratiâ. *Ad Cap. I. Epist. ad Gal.*

Oecumenius. 1077.

Surgit Petrus, non Jacobus, tamquàm ferventior, & veluti is; cui Discipulorum præsidentia commissa erat. *Ad Cap. 1. Act.*

Redii Hierosolymam, ut Petrum viderem. Considera animi modestiam. Post tot, tantáque certamina abiit; ut videret Petrum, tamquàm majorem. Ut autem etiam maneret, causâ honoris, quem Petro deferebat, actum est. *Ad Caput 1. Epistolæ ad Galatas.*

Georgius Cedrenus. 1100.

Gregorius, Apostolicus vir, & Petri, Apostolorum coryphæi confessor. *In compendiô historiarum fol. 375.*

Euthy-

Euthymius. 1118.

Ad Caput 16. Matthæi. *Super hanc petram, ædificabo Ecclesiam.*) Tu es Petrus; ùt, qui post abnegationem fidei, petra futurus es, vel tanquàm jam prudentiâ firmus. Itaquè super hanc firmitatem ædificabo Ecclesiam meam; sive, te ponam fundamentum credentium. *Et dabo tibi claves Regni cœlorum.*) Cúmque confessus esset, ipsum esse DEI Filium legitimum, jam ei demonstrat suæ divinitatis dignitatem, dicens: *Ædificabo super te Ecclesiam meam; & dabo tibi claves Regni cœlorum:* videlicèt, ut ad illud introducas; siquidem clavigeri est, introducere.

Ad Caput 21. Joannis. Petro pascendi curam, & gubernationem committit; ut, qui, & priùs amarîs illîs lacrymîs negationis maculam abluerit; & nunc rursum pro trinâ negationê trinam offerat confessionem. Et post: *Et, cùm hæc dixisset, dicit illi: Sequere me.*) Hinc rursum ostendit: quòd præ ceterîs sibi eum familiarem faciat, ac ampliorî dignetur honorê; ut etiam promtior fiat. Quòd, si quis dicat: Quomodò ergò Jacobus

bus Hierosolymitanam accepit sedem? Dicemus: quòd Petrus Orbis constitutus est Præceptor.

Primùm apparuit Christus Magdalenæ, & alteri Mariæ; deindè his duobus; postmodùm Petro; demum verò illis duobus. Sanè his non habita est fides: Petro verò, tamquàm summo, & ceterorum Principi, creditum est; & ità duo, qui apud Lucam ab Emaus reversi sunt, invenerunt Apostolos, dicentes: *Surrexit Dominus verè, & visus est à Simonè.* *Ad Cap. 16. Marci.*

Nilus Thessalonicensis. 1150.

Petrus quidem, & Apostolus, & Apostolorum Princeps, &c. Et Petrus quidem Præceptor universi Orbis. *De Primatu Papæ.*

Theodorus Balsamon. 1191.

Portæ inferi adversùs Ecclesiam non prævalebunt; quæ â Dominô suprà DEI præconem Petrum ædificata est. *Ad Canonem 16. Synodi Carthaginensis.*

Nicephorus Callistus. 1350.

Sub Claudii Imperiô, quæ omnia sapienter propter summum in genus humanum amorem dirigit providentia, quasi antesignanum, & insu- *Lib. 2. Historiæ Cap. 14.*

ſuperabilem, atquè invictum fidei propugnatorem, qui virtutis, ardoríſque gratiâ primas inter Apoſtolos divinitùs eſt conſecutus, Petrum, perindè atquè contrà feram agreſtem, ac pernitioſam, excitavit.

Cap. 44. Coryphæus, & Princeps ejus chori, eſt Petrus.

Gennadius Scholarius. 1450.

De Primatu Papæ Sect. 2. Si mundanæ Poteſtates, quandò disjunctæ ſunt, intereunt, ac dilabuntur; quomodò debuit Chriſtus Eccleſiam ſuam omittere ſinè capitê? ut confuſio ſequeretur, & ex confuſionê deſtrueretur: ſed utì ſuprà omnem ordinem poſitus, & uti exiſtens is, qui ordinem conſtituit, voluit, & ordinê ſuam ſocietatem, videlicèt Eccleſiaſticam, contineri; &, ùt ipſe in terrîs erat Caput, Dominus, ac magiſter Diſcipulorum, & pater, & paſtor; ſic, cùm decreviſſet ad paternum thronum aſcendere, Petrum præfectum ipſis conſtituit, patrem, & magiſtrum; &, ut unô verbô dicam, ſuum Vicarium, & Succeſſorem.

Gregorius Trapezuntius. 1460.

Ad illud Joannis. *Si eum volo manere,)* Petrus etiam

etiam anteà, quandò ipsi claves Regni cœlorum commendatæ fuerunt, totius Ecclesiæ Princeps constitutus, apertiùs tunc vel restituitur, vel confirmatur.

Zaga Zabo Episcop. Æthiops. 1540.

Credo, sanctum Petrum, petram esse Legis; quæ Lex ædificata est super sanctos Prophetas, fundamentum, & caput Ecclesiæ Catholicæ, & Apostolicæ, Orientalis, & Occidentalis, ubi est nomen Domini nostri JESU Christi; cujus Ecclesiæ Potestatem Petrus Apostolus habet, ac claves Regni cœlorum; quibûs claudere, & aperire; solvere, & ligare potest. *In Confessione fidei Æthiopicæ.*

Hieremias Patr. Constantinopolitanus. 1580.

Responsô 2. Capite de justitiâ fidei, & bonis operibûs.

Age igitur, tu venerandorum Apostolorum coryphæe, Petre, dic testimonium, &c.

Ex Apostolîs autem Coryphæus inquit: *Accipietis donum Spiritûs Sancti.* *Responsô 3. Act. 2.*

As-

Asserunt Patres Latini.

Tertullianus. Annô, post natum Christum, 200.

De præscriptionibûs Hæreticorum Cap. 22.

LAtuit aliquid Petrum, ædificandæ Ecclesiæ petram dictum, claves Regni cœlorum consecutum, & solvendi, & alligandi in cœlîs, & in terrîs Potestatem?

De Monogamiâ Cap. 8.

Petrum solum invenio, maritum per socrum; monogamum præsumo, per Ecclesiam; quæ super illum ædificata, omnem gradum ordinis sui de monogamîs erat collatura.

De Pudicitiâ Cap. 21.

Super te, inquit, *ædificabo Ecclesiam meam, &c. Dabo tibi claves*, non Ecclesiæ; *& quæcunquè solveris*, vel alligaveris; non, quæ solverint, vel alligaverint. Sic enim & exitus docet: In ipsô Ecclesia extructa est, id est, per ipsum; ipse clavem imbuit: vides quam.

Cyprianus. 250.

Epistola 40. *Li.* 1. *Ep.* 8.

DEUS unus est, & Christus unus, & una Ecclesia, & Cathedra una, super Petrum Domini você fundata. Aliud altare constitui, aut Sacerdotium novum fieri, præter unum altare, & unum sacerdotium, non potest.

Pe-

Petrus tamen, super quem ædificata â Dominô fuerat Ecclesia, unus pro omnibûs loquens, & Ecclesiæ você respondens, ait: *Domine, ad quem ibimus?* *Epist.55. Li. 1. Ep. 3. Joan. 6. Librô 4.*

Conversus Dominus ad duodecim, dixit: Nunquid & vos vultis ire? Respondet ei Petrus, dicens: Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes; & nos credimus, & cognovimus: quoniam tu es Filius DEI vivi. Loquitur illic Petrus; super quem ædificata fuerat Ecclesia. *Epist.10. Epist.69. Joan. 6.*

Una est Ecclesia, â Christô Dominô super Petrum, originê unitatis, & rationê fundata. *Epist.70. Li. 1. Ep. 12.*

Nam, nec Petrus, quem primum Dominus elegit, & super quem ædificavit Ecclesiam suam, cùm secum Paulus de circumcisionê postmodùm disceptaret, vindicavit sibi aliquid insolenter. *Epist.71. ad Quintum fratrem.*

Petro primùm Dominus, super quem ædificavit Ecclesiam, & undè unitatis originem instituit, & ostendit, Potestatem istam dedit; ut id solveretur in cœlîs, quod ille solvisset in terrîs. *Epist.73. ad Jubajanum.*

Loquitur Dominus ad Petrum: *Ego tibi dico*, inquit: *quia tu es Petrus,* *De unitate Ec-*

clesiæ Catholicæ. Matt. 16. *trus, & super illam petram ædificabo Ecclesiam meam; & portæ inferorum non vincent eam. Et tibi dabo claves Regni cœlorum; & quæ ligaveris super terram, erunt ligata & in cœlis, &c.* Et iterum eidem post resur-
Joan. 21. rectionem suam dicit: *Pasce oves meas.* Super illum unum ædificat Ecclesiam suam; & illi pascendas mandat oves suas. Et quamvìs Apostolis omnibus post resurrectionem suam parem Potestatem
Joan. 20. tribuat, & dicat: *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos; accipite Spiritum sanctum: si cui remiseritis peccata, remittentur illi; si cui tenueritis, tenebuntur*; tamen, ut unitatem manifestaret, unam Cathedram constituit; & unitatis ejusdem originem, ab unô incipientem, suâ auctoritatê disposuit. Hoc erant utiquè, & ceteri Apostoli, quod fuit Petrus, parî consortiô præditi, & honoris, & Potestatis; sed exordium ab Unitatê proficiscitur. Primatus Petro datur; ut una Christi Ecclesia, & cathedra una monstretur. Et pastores sunt omnes: sed grex unus ostenditur; qui ab Apostolîs omnibûs unanimî consensionê pascatur.

Cum

Cum ſeptem liberîs planè copulatur, & mater, origo, & radix, quæ Eccleſias ſeptem poſtmodùm peperit, ipſa prima, & una, ſuper Petrum, Domini você fundata. *Exhortatione ad Martyrium Cap. 11.*

Zeno Veronenſis. 260.

Non ſinè rationê Simoni, ſuper quem ædificavit Eccleſiam Chriſtus, Petrus, nomen impoſuit. *Sermone de Circumciſione.*

Marcellus Primus. 309.

Ipſe eſt caput totius Eccleſiæ, cui ait Dominus: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.* *Epiſtolâ 1.*

Melchiades. 313.

Licet cunctorum Apoſtolorum par eſſet electio: beato tamen Petro conceſſum eſt, ut aliîs præemineret. *Epiſtolâ ad Epiſcopos Campaniæ.*

Julius Primus. 352.

Sicut in unô corporê multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent: ità multi unum corpus ſumus in Chriſtô, ſinguli autem, alter alterius membra. Connexio totius corporis unam ſanitatem, unam pulchritudinem facit; & hæc quidem connexio totius ope- *Epiſtolâ primâ ad Epiſcopos Orientales.*

ris unanimitatem requirit; ſed præcipuè exigit concordiam ſacerdotum: quibus, etſi dignitas communis non eſt, tamen ordo generalis eſt. Quoniam inter beatiſſimos Apoſtolos, in ſimilitudinê honoris, fuit quædam diſcretio Poteſtatis: &, cùm omnium par eſſet electio; uni tamen datum eſt, ut ceterîs præemineret. De quâ formâ orta eſt Epiſcoporum quædam diſtinctio; & magnâ ordinationê proviſum: nè omnia ſibi omnes vindicarent.

Hilarius. 350.

Ad Pſalm. 131. Cùm JESUS quædam de paſſionê ſuâ locutus ad Diſcipulos fuiſſet, & Petrus, tamquàm indignum hoc DEI Filiô, deteſtatus eſſet: Petrum, cui ſuperiùs claves Regni cœlorum dederat, ſuper quem Eccleſiam ædificaturus erat, adversùs quam portæ inferi nihil valerent; qui, quæ in terrîs vel ſolviſſet, vel ligâſſet, ea in cœlîs vel ſoluta perſiſterent, vel ligata. Hunc itaquè, talî convitiô deteſtantem, hoc Sacramentum paſſionis excepit: *Vade poſt me Satana, ſcandalum mihi es.* Tanta enim ei religio fuit pro huma-

mani generis ſalutê patiendi; ut Petrum, primum Filii DEI confeſſorem, Eccleſiæ fundamentum, cœleſtis Regni janitorem, & in terrenô judiciô judicem cœli, Satanæ convitiô nuncuparet.

Petrus reſpondit: *Tu es Chriſtus, Filius DEI vivi, &c.* Et dignum planè confeſſio Petri præmium conſecuta eſt: quia DEI Filium in hominê vidiſſet. Beatus hic eſt; qui, ultrà humanum modum oculos intendiſſe, & vidiſſe, laudatus eſt: non id, quod ex carnê, & ſanguinê erat, contuens; ſed DEI Filium cœleſtis Patris revelationê conſpiciens; dignúſque indicatus; qui, quod in Chriſtô DEI eſſet, primus agnoſceret. O! in nuncupationê novî nominis felix Eccleſiæ fundamentum! dignáque ædificationê illius petra; quæ infernas leges, & Tartari portas, & omnia mortis clauſtra diſſolveret. O beatus cœli janitor! cujus arbitrio claves æternî aditûs traduntur; cujus terreſtre judicium præjudicata auctoritas ſit in cœlô: ut, quæ in terrîs, aut ligata ſint, aut ſoluta, ſtatuti ejuſdem conditionem obtineant & in cœlô.

In Matthæum Canone 16.

Ambrosius. 374.

Sermone 11. de Mirabilibûs. *Matt. 16.*

Hanc solam Ecclesiæ navem ascendit Dominus; in quâ Petrus magister est conditus, dicentê Dominô: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Quæ navis in altum seculi istius ità natat; ut pereuntê mundô omnes, quos suscepit, servet illæsos. Cujus figuram jam in veterî videmus Testamentô. Sicut enim Noæ arca, naufragantê mundô, cunctos, quos susceperat, incolumes servavit; ità, & Petri Ecclesia, conflagrantê seculô, omnes, quos amplectitur, repræsentabit illæsos. Et, sicut tunc transactô diluviô, ad arcam Noæ columba signum pacis detulit; ità, & transactô judiciô, ad Ecclesiam Petri Christus gaudium pacis referet: quia ipse columba, vel pax est.

Serm. 47.

Petrus, fidelior factus est, postquàm fidem se perdidisse deflevit; atquè ideò majorem gratiam reperit, quàm amisit. Tamquàm bonus enim pastor tuendum gregem accepit; ut, qui sibi antè infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum; &, qui ipse interrogationis ten-

tentationê nutaverat, ceteros fidei ſtabilitatê fundaret. Deniquè, pro ſoliditatê devotionis Eccleſiarum, petra dicitur, ſicut ait Dominus: *Tu es Petrus; & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.* Petra dicitur; eò, quòd primus in nationibûs fidei fundamenta poſuerit; &, tamquàm ſaxum immobile, totius operis Chriſtiani compagem, molémque contineat.

Primum ſignum mirabilium ſuorum Petrus fecit, claudo pedum reſtituendo veſtigia. Diximus frequenter, ipſum Petrum â Dominô nuncupatum, ſicut ait: *Tu es Petrus; & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.* Si ergò Petrus petra eſt, ſuper quam ædificatur Eccleſia; rectè priùs pedes ſanat: ut, ſicut in Eccleſiâ fundamentum continet; ità, & in hominê membrorum fundamentum confirmet. *Serm. 68.*

Undè & contriſtatur Petrus, quia tertiò interrogatur: *Amas me?* Is enim interrogatur, de quô dubitatur; ſed Dominus non dubitat, qui interrogabat; non, ut diſceret, ſed, ut doceret: quem, elevandus in cœlum, ſui amoris nobis velut Vi- *Ad Caput 24. Lucæ. Joan. 20.*

Ambrosius, 374.

Sermone 11. de Mirabilibûs. Hanc ſolam Eccleſiæ navem aſcendit Dominus; in quâ Petrus magiſter eſt conditus, dicentê Dominô: *Super hanc petram ædificabo* *Matt. 16.* *Eccleſiam meam.* Quæ navis in altum ſeculi iſtius ità natat; ut pereuntê mundô omnes, quos ſuſcepit, ſervet illæſos. Cujus figuram jam in veterî videmus Teſtamentô. Sicut enim Noæ arca, naufragantê mundô, cunctos, quos ſuſceperat, incolumes ſervavit; ità, & Petri Eccleſia, conflagrantê ſeculô, omnes, quos amplectitur, repræſentabit illæſos. Et, ſicut tunc tranſactô diluviô, ad arcam Noæ columba ſignum pacis detulit; ità, & tranſactô judiciô, ad Eccleſiam Petri Chriſtus gaudium pacis referet: quia ipſe columba, vel pax eſt.

Serm. 47. Petrus, fidelior factus eſt, poſtquàm fidem ſe perdidiſſe deflevit; atquè ideò majorem gratiam reperit, quàm amiſit. Tamquàm bonus enim paſtor tuendum gregem accepit; ut, qui ſibi antè infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum; &, qui ipſe interrogationis ten-

tentationê nutaverat, ceteros fidei stabilitatê fundaret. Deniquè, pro soliditatê devotionis Ecclesiarum, petra dicitur, sicut ait Dominus: *Tu es Petrus; & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Petra dicitur; eò, quòd primus in nationibûs fidei fundamenta posuerit; &, tamquàm saxum immobile, totius operis Christiani compagem, molémque contineat.

Primum signum mirabilium suorum Petrus fecit, claudo pedum restituendo vestigia. Diximus frequenter, ipsum Petrum â Dominô nuncupatum, sicut ait: *Tu es Petrus; & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Si ergò Petrus petra est, super quam ædificatur Ecclesia; rectè priùs pedes sanat: ut, sicut in Ecclesiâ fundamentum continet; ità, & in hominê membrorum fundamentum confirmet. *Serm. 68.*

Undè & contristatur Petrus, quia tertiò interrogatur: *Amas me?* Is enim interrogatur, de quô dubitatur; sed Dominus non dubitat, qui interrogabat; non, ut disceret, sed, ut doceret: quem, elevandus in cœlum, sui amoris nobis velut Vi- *Ad Caput 24. Lucæ. Joan. 20.*

carium relinquebat. Sic enim habes: *Simon Joannis, diligis me? Utiquè, tu ſcis Domine, quia amo te. Dicit ei JESUS: Paſce agnos meos.* Benè conſcius ſui, non ad tempus aſſumtum, ſed jam dudùm DEO cognitum, Petrus teſtificatur affectum. Quis eſt alius, qui de sê hoc profiteri poſſit? Et ideò, quia ſolus profitetur ex omnibûs, omnibus antefertur.

Ad Cap. 1. ad Galatas. Dignum fuit, ut cuperet videre Petrum: quia primus erat inter Apoſtolos; cui delegaverat Salvator curam Eccleſiarum; non utiquè, ut aliquid ab eô diſceret, qui jam ab auctorê didicerat; â quô & ipſe Petrus fuerat inſtructus: ſed, propter affectum Apoſtolatûs; &, ut ſciret Petrus, hanc ipſi datam licentiam; quam & ipſe acceperat.

Ad Cap. 2. Petrum (*Paulus*) ſolum nominat, & ſibi comparat: quia primatum ipſe acceperat ad fundandam Eccleſiam, &c. Soli Petro gratia primatûs inter Apoſtolos eſt conceſſa.

Ad Cap. 12. poſterioris ad Corinth. Prior ſecutus eſt Andreas Salvatorem, quàm Petrus; & tamen primatum non accepit Andreas, ſed Petrus.

Æter-

Æterne rerum conditor: In Hymnô
Hôc (scilicèt gallô) *nauta vires colligit,* qui incipit.
Pontíque mitescunt freta:
Hoc ipsa petra Ecclesiæ
Canentê, culpam diluit.

Prudentius. 370.

Et jam tenemus obsides Hymnô de S. Laurentiô
Fidissimos hujus spei:
Hic nempè jam regnant duo
Apostolorum Principes:
Alter, vocatur Gentium;
Alter cathedram possidens
Primam, recludit creditas
Æternitatis januas.

Optatus Milevitanus. 370.

In urbê Româ Petro primo cathedra Episcopalis est collata; in quâ sedit omnium Apostolorum caput, Petrus; undè, & Cephas appellatus est: in quâ unâ cathedrâ unitas ab omnibûs servaretur; nè ceteri Apostoli singulas sibì quisquè defenderent: ut jam schismaticus, & peccator esset; qui, contrà singularem cathedram, alteram collocaret. Ergò cathedra unica est; quæ est prima de dotibûs. Sedit prior Petrus, &c. *Contrà Donatistas Lib. 2.*

Potuit ubiquè caput Apostolorum, *Lib. 7.*

rum, Petrus ità se gubernare; ut nihil incurreret, quod doleret: sed ideò in unô titulô ejus multa videntur errata; ut possit ostendi, bonô unitatis, omnia debere DEO servari.

Pacianus. 380.

Epist. 3. ad Sympronianum.

Ad Petrum locutus est Dominus: ad unum, ideò; ut unitatem fundaret ex DEô unô: mox idipsum in commune præcipiens; qualiter tamen ad Petrum incipit: *Et ego tibi dico*, inquit: *quia tu es Petrus, & super istam petram ædificabo Ecclesiam meam, &c.*

Damasus. 380.

Epist. 2.

Princeps Apostolorum, Petrus solus, & præ omnibûs creditus est; atquè percipere meruit â Regê Regum, Christô DEô, claves Regni cœlorum, ad aperiendum fidelibus, & benevolis hominibus in eundem Dominum nostrum; & claudendum infidelibus, & malevolis.

Epist. 4. quæ inseritur concilio Tolensi; appellatúrq;

Syricius. 390.

Cùm in unum plurimi fratres convenissemus ad Sancti Apostoli Petri Reliquias; per quem, & Aposto-

ſtolatûs, & Epiſcopatûs in Chriſtô cœpit exordium: placuit nobis, &c. *Epiſtola tractatoria ad Epiſcopos Afros.*

Hieronymus. 390.

Nullus de Diſcipulîs, neque Petrus, qui caput eſt Eccleſiæ; quia, & ipſe negavit: nullus de hominibûs; quia totus Mundus ad inferiorem partem declinaverat, præter unum hominem, qui eſt Chriſtus. *Ad Pſalm. 13.*

Sicut ipſe lumen Apoſtolis donavit; ut Lumen Mundi appellarentur; ceteráque ex Dominô ſortiti ſunt vocabula: ità & Simoni, qui credebat in petram Chriſtum, Petri largitus eſt nomen. Ac ſecundùm metaphoram petræ rectè dicitur ei: *Ædificabo Eccleſiam meam ſuper te, &c.* Prudens lector inquirat: quomodò poſt tantam beatitudinem: *Beatus es Simon Barjona, &c.*! nunc audiat: *Vade retrò me Satana, ſcandalum mihi es?* aut quæ ſit tam repentina converſio; ut poſt tanta præmia Satanas appelletur? Sed, ſi conſideret, qui hoc quærit, Petro illam benedictionem, ac beatitudinem, ac poteſtatem, & ædificationem ſuper eum, Eccleſiæ in futurô promiſſam, non in præſentî datam, intelliget: *Ædificabo,* *Ad Cap. 16. Matth.*

inquit, *super te Ecclesiam meam, & portæ Inferi non prævalebunt adversùs eam; & dabo tibi claves Regni cœlorum:* omnia de futurô. Quæ, si statim dedisset ei; nunquàm in eô pravæ confessionis error invenisset locum.

Ad Cap. 2. Epist. ad Gal. Et quomodò, cùm etiam de minimîs fratribûs hoc faciendum jusserit, ausus est Apostolorum maximum (*Petrum*) in publicâ faciê tam procaciter, tam constanter arguere? nisi & Petro sic placuisset argui; & Paulus non ei faceret injuriam, de quô antè dixerat: *Veni Hierosolymam videre Petrum.*

Lib. 1. *adversùs Jovinianum Cap.* 14. *Matt.* 16. 18. At dicis: Super Petrum fundatur Ecclesia; licèt id ipsum aliô in locô super omnes Apostolos fiat; & cuncti claves Regni cœlorum accipiant; & ex æquô super eos Ecclesiæ fortitudo solidetur: tamen propterea inter duodecim unus eligitur; ut capitê constitutô schismatis tollatur occasio.

Lib. 1. *Dial. adversùs Pelagianos. C.* 4. *Epist.* 54. Ut Plato, Princeps Philosophorum; sic Petrus, Princeps Apostolorum fuit; super quem Ecclesia Domini stabilî molê fundata est; quæ nec impetu fluminis, nec ullâ tempestatê concutitur.

Si Apostolus Petrus, super quem Do-

Dominus fundavit Ecclesiam, & prophetiam, & promissionem Domini, illô temporê completam memoravit: quomodò possumus nobis aliud tempus vindicare? *ad Marcellam.*

Tanctæ auctoritatis Petrus fuit; ut Paulus in epistolâ suâ scripserit: *Deindè post annos tres veni Hierosolymam, videre Petrum; & mansi apud eum diebûs quindecim.* *Epist. 89. ad Augustinum* Cap. 2.

Augustinus. 420.

Dicunt exactores didrachmæ ad Petrum, Apostolum: *Magister vester non solvit didrachma? &c.* Quô dictô, magistrum, ut pro omnibûs discipulîs solveret, convenerunt. Salvator autem, cùm pro sê, & Petrô, dare jubet, pro omnibûs exolvisse videtur: quia, sicut in Salvatorê erant omnes causæ magisterii; ità &, post Salvatorem, in Petrô omnes continentur. Ipsum enim constituit caput eorum; ut pastor esset gregis Dominici. Nam inter cetera dicit discipulis: *Vigilate, & orate; nè intretis in tentationem.* Et Petro dicit: *Ecce, satanas expostulavit; ut vos ventilet sicut triticum: Ego autem rogavi pro tê; ut non deficiat fides tua: & tu, tandem conversus,* *Quæstionum veteris, & novi Testamenti Quæst. 75. Matt. 17.* *Matt. 26.* *Luc. 22.*

confirma fratres tuos. Quid ambigitur? Pro Petrô rogabat; & pro Jacobô, & pro Joannê non rogabat? ut ceteros taceam: Manifestum est, in Petrô omnes contineri: rogans enim pro Petrô, pro omnibûs rogâsse dignoscitur. Semper enim in Præpositô populus, aut corripitur, aut laudatur.

Tractat. 56. in Joannem.

Quis nescit: primum omnium Apostolorum, esse beatissimum Petrum?

Tractat. 124. in Joannem.

Hoc agit Ecclesia spê beata, in hâc vitâ ærumnosâ; cujus Ecclesiæ B. Petrus Apostolus, propter Apostolatûs sui primatum, gerebat figuratâ generalitatê personam. Quod enim ad ipsum propriè pertinet, naturâ unus homo erat; gratiâ unus Christianus; abundantiorê gratiâ unus, idémque primus, Apostolus: sed quandò ei dictum est: *Tibi dabo claves Regni cœlorum; & quodcunquè solveris super terram, erit solutum & in cœlis; & quodcunquè ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis*, universam significabat Ecclesiam; quæ in hôc seculô diversis tentationibûs, velut imbribûs, fluminibûs, tempestatibûsque quatitur, & non cadit.

Pu-

Puto, quòd sinè ullâ sui contumeliâ Cyprianus Episcopus Petro Apostolo comparatur; quantùm attinet ad martyrii coronam: ceterùm; magìs vereri debeo; nè in Petrum contumeliosus existam. Quis enim nescit, illum Apostolatûs principatum cuilibet Episcopatui præferendum? Sed, etsi distat cathedrarum gratia; una est tamen Martyrum gloria, &c. In Apostolô Petrô primatus Apostolorum excellentî gratiâ præeminet. De baptismô contrà Donatistas Lib. 2. Cap. 1.

Solus inter Apostolos meruit audire: *Amen dico tibi: quia tu es Petru, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Dignus certè; qui, ædificandis in domo DEI populis, lapis esset ad fundamentum, columna ad sustentaculum, clavis ad Regnum. *Sermone 5. in festô* Petri, & *Pauli.*

In librô, contrà Epistolam Donati, dixi in quôdam locô de Apostolô Petrô: quòd in illô, tamquàm in petrâ, fundata sit Ecclesia: qui sensus etiam cantatur orê multorum in versibûs beatissimi Ambrosii; ubi de gallô gallinaceô ait: *Lib. 1. Retract. Cap. 21.*

Hôc ipsa petra Ecclesiæ
Canentê culpam diluit.

Sed, scio, me posteà sæpissimè sic ex-

posuisse, quod â Dominô dictum
Matt. 16. est: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Ut, super hunc intelligeretur, quem confessus est Petrus, dicens: *Tu es Christus, Filius DEI vivi;* acsi Petrus, ab hâc petrâ appellatus, personam Ecclesiæ figuraret; quæ super hanc petram ædificatur, & accepit claves Regni cœlorum. Non enim dictum est illi: Tu es petra; sed:
1. Co. 10. *Tu es Petrus; petra autem erat Christus;* quem confessus Simon, sicut eum tota Ecclesia confitetur, dictus est Petrus. Harum autem duarum sententiarum, quæ probabilior sit, eligat lector.

Innocentius Primus. 406.

Epistolâ ad Victricium. Incipiamus ergò, adjuvantê DEô, &, sanctô DEI Apostolô, Petrô; per quem, & Apostolatûs, & Episcopatûs in Christô, cœpit exordium.

Paulinus Nolanus. 420.

In Natali S. Felicis. *Bissenô Princeps super agminê, Discipulorum*
Petrus.

Maximus Taurinensis. 420.

Homiliâ 1. in Nat. Hic est Petrus, cui Christus Dominus communionem sui nominis li-

libenter indulſit. Ut enim (ſicut Paulus Apoſtolus edocuit) petra erat Chriſtus ; ità per Chriſtum Petrus ſactus eſt petra; dicentê ei Dominô : *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.* Nam ſicut in deſertô, juſſu Dominicô, ſitienti populo aqua fluxit è petrâ; ità univerſo Mundo, perfidiæ ariditatê laſſato, de orê Petri fons ſalutiferæ confeſſionis emerſit. Hic eſt Petrus; cui Chriſtus, aſcenſurus ad Patrem, paſcendas oviculas ſuas, agnóſque commendat: ut, quos ille pietatê, miſerationêque redemerat, hic fidei ſuæ virtutê ſervaret. Et rectè ſanè ei arbiter occultorum, DEI Filius, paſcendas oves ſuas, tuendáſque commiſit; cui noverat, in nutriendô gregê Dominicô, nec ſtudium deeſſe, nec fidem.

SS. Petri, & Pauli AA.

Matt. 16.

Quanti ergò meriti apud DEUM ſuum Petrus erat; ut ei, poſt naviculæ parvæ remigium, totius Eccleſiæ gubernacula traderentur?

Homilia 3. de iiſdem.

Philippus Presbyter. 430.

Nulli dubium, imò ſeculis omnibus notum eſt : ſanctum, beatiſſimúmque Petrum, Apoſtolorum Principem, & Caput, fideíque Co-

In Concilio Epheſinô tom. 2. Cap. 16.

lu-

lumnam, Ecclesiæ Catholicæ fundamentum, â Dominô JESU Christô, Salvatorê nostrô, humaníque generis Redemtorê, cœlestis Regni claves accepisse; solvendíque, atquè ligandi Potestatê, quam acceperat, usum fuisse; nec non per Successores suos huc usquè semper vivere.

Sixtus Tertius. 440.

De malîs Doctoribûs, & operibûs fidei. Sed, si hæc dicere voluerimus, illicò ille Apostolorum Princeps, Petrus, suprà cujus firmitatem fidei, spiritalis fabricæ ædificata constructio est, & Ecclesiasticæ domûs collocata fundamina; quiquè cœlestis Regni janitor dignus inventus est; & cujus, super terram gesta, judicia confirmantur in cœlîs; è contrariò respondebit, & dicet, &c.

Petrus Chrysologus. 440.

Serm. 78. Petrus misit se in mare: ut esset primus in reditu; qui acceperat in ordinê principatum.

Serm. 107. Petrus est custos fidei, petra Ecclesiæ, janitórque cœlorum. Ipse est Apostolus, piscator electus; qui ad se turbas, errorum fluctibûs mersas, hamô sanctitatis invitat.

Serm. 154. Petrus Apostolici chori vetustum te-

teneat principatum; aperiat intrantibus Regnum cœlorum; reos Potestatê vinciat; pœnitentes clementer absolvat.

Arnobius Romanus. 440.

Ecce Apostolo (*Petro*) pœnitenti succurritur; qui est Episcopus Episcoporum: & major gradus redditur ploranti; quàm sublatus est deneganti. Quod ut doceam, illud ostendo: quòd nullus Apostolorum nomen Pastoris accepit. Solus enim Dominus JESUS Christus dicebat: *Ego sum pastor bonus*; *me*, inquit, *sequuntur oves meæ.* Hoc ergò nomen sanctum, & ipsius nominis Potestatem, post resurrectionem suam, Petro pœnitenti concessit; &, ter negatus, negatori suo hanc, quam solus habuit, tribuit Potestatem: ut non solùm recuperâsse, quod amiserat, probaretur; verùm etiam, & multò amplius, pœnitendo, quàm negando perdiderat, acquisîsse.

Ad Psalm. 138.

Joan. 10.

Eucherius Lugdunensis. 440.

Dicit ei: *Pasce oves meas.* Priùs agnos, deindè oves commisit ei: quia non solùm pastorem, sed pastorum Pastorem eum constituit.

In Vigilia S. Petri.

Pa-

Paſcit igitur Petrus agnos; paſcit & oves; paſcit filios, paſcit & matres; regit & ſubditos, & prælatos. Omnium igitur Paſtor eſt: quia, præter agnos, & oves, in Eccleſiâ nihil eſt.

Leo Magnus. 450.

Serm. 2. in anniverſariô diê aſſumtionis ſuæ ad Pontificatum. Manet ergò diſpoſitio veritatis; & B. Petrus, in acceptâ fortitudinê petræ perſeverans, ſuſcepta Eccleſiæ gubernacula non reliquit. Sic enim præ ceterîs eſt ordinatus; ut, dum petra dicitur, dum fundamentum pronuntiatur, dum Regni cœlorum janitor conſtituitur, dum ligandorum, ſolvendorúmque arbiter, manſurâ etiam in cœlîs judiciorum ſuorum definitionê, præficitur; qualis ipſi cum Chriſtô eſſet ſocietas, per ipſa appellationum ejus myſteria noſceremus.

Serm. 3. de anniverſariô diê aſſumtionis ſuæ ad Pontificatum. Unus de totô Mundô Petrus eligitur; qui, & univerſarum gentium vocationi, & omnibus Apoſtolis, cunctíſque Eccleſiæ Patribus præponatur: ut, quamvìs in populô DEI multi Sacerdotes ſint, multíque paſtores, omnes tamen propriè regat Petrus; quos principaliter regit & Chriſtus. Magnum, & mira-

rabile huic viro consortium suæ potentiæ tribuit divina dignatio: &, si quid, cum eô commune, ceteris voluit esse Principibus; nunquàm nisi per ipsum dedit, quicquid aliis non negavit. Omnes deniquè Apostolos Dominus, quid de se opinentur homines, interrogat; & tamdiù sermo respondentium communis est; quamdiù humanæ intelligentiæ ambiguitas explicatur. Primus est in Domini confessionê; qui primus est in Apostolicâ dignitatê. Qui, cùm dixisset: *Tu es Christus, Filius DEI vivi*; Respondit ei JESUS: *Beatus es Simon Barjona; quia caro, & sanguis non revelavit tibi; sed Pater meus, qui in cœlis est.* Id est: ideò beatus es, quia Pater meus te docuit; nec terrena opinio te fefellit; sed inspiratio cœlestis instruxit: &, non caro, & sanguis, sed ille me tibi (cujus sum unigenitus Filius) indicavit. *Et ego*, inquit, *dico tibi*: hoc est: sicut meus Pater tibi manifestavit divinitatem meam; ità & ego tibi notam facio excellentiam tuam: *quia tu es Petrus*, id est: cùm ego sim inviolabilis petra; ego lapis angularis, qui facio utráque unum; ego

Mat. 16.

Eph. 2.
1. Cor. 3.

ego fundamentum, præter quod nemo poteſt aliud ponere: tamen tu quoquè petra es: quia meâ virtutê ſolidaris; ut, quæ mihi Poteſtatê ſunt propria; ſint tibi mecum participationê communia. *Et ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam; & portæ Inferi non prævalebunt adversùs eam.* Super hanc, inquit, fortitudinem æternum extruam templum; & Eccleſiæ meæ cœlo inferenda ſublimitas in hujus fidei firmitatê conſurget. Hanc confeſſionem portæ Inferi non tenebunt; mortis vincula non ligabunt. Propter quod dicit beatiſſimo Petro: *Tibi dabo claves, &c.* Tranſivit quidem etiam in alios Apoſtolos vis poteſtatis illius; & ad omnes Eccleſiæ Principes decreti hujus conſtitutio comeavit: ſed non fruſtrà uni commendatur; quod omnibus intimetur. Petro enim ideò hoc ſingulariter creditur; quia cunctis Eccleſiæ rectoribus Petri forma præponitur. Manet ergò Petri privilegium; ubicunquè ex ipſius fertur æquitatê judicium. Nec minima eſt, vel ſeveritas, vel remiſſio: ubi nihil erit ligatum, nihil ſolutum; niſi, quod B. Pe-

B. Petrus aut ſolverit, aut ligaverit.

Interrogaverat Dominus Diſcipulos ſuos, inter diverſas aliorum opiniones: quid ipſi de eô crederent, quidvè ſentirent? ubi Petrus Apoſtolus, per revelationem ſummi Patris, corporea ſuperans, & humana tranſcendens, vidit mentis oculîs Filium DEI vivi; & confeſſus eſt gloriam Deitatis: quia non ad ſolam reſpexit carnis ſubſtantiam, & ſanguinis; tantúmque in hâc fidei ſublimitatê complacuit; ut beatitudinis felicitatê donatus, ſacram inviolabilis petræ acciperet firmitatem; ſuper quam fundata Eccleſia portis Inferi, & mortis legibus prævaleret: nec in ſolvendîs, aut ligandîs quorumcunquè causîs, aliud ratum eſſet in cœlîs; quàm, quod Petri ſediſſet arbitriô. *Homilia de Transfiguratione Domini Cap. 1.*

Beatiſſimus Petrus Apoſtolicum â Dominô accepit Principatum; & Romana Eccleſia in ejus permanet inſtitutîs. *Epiſtola 81. ad Dioſcorum Alexandrinum.*

Sed hujus muneris Sacramentum ità Dominus ad omnium Apoſtolorum officium pertinere voluit; ut in beatiſſimô Petrô, Apoſtolorum omnium ſummô, principaliter collo- *Epiſt. 89. Cap. 1.*

locaret: ut ab ipsô, quasi quôdam capitê, dona sua velut in corpus omne diffunderet: ut exortem se Mysterii divini intelligeret esse; qui ausus fuisset â Petri soliditatê recedere. Hunc enim, in consortium individuæ unitatis assumtum, id, quod ipse erat, voluit nominari, dicendo: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*: ut æterni ædificatio templi mirabilî munerê gratiæ DEI in Petri soliditatê consisteret: hâc Ecclesiam suam firmitatê corroborans; ut illam, nec humana temeritas posset appetere; nec portæ contrà illam Inferi prævalerent.

Matt. 16.

Prosper Aquitanicus. 460.

De vocationê Gentium Lib. 2. Cap. 28.

Quis ergò ambigat? quis ignoret? hanc fortissimam petram, quæ ab illâ principalî petrâ communionem, & virtutis sumsit, & nominis, hoc desiderium semper habuisse; ut ei moriendi pro Christô constantia donaretur?

Felix II. 490.

Epistolâ 1. ad Petrum Episcopum

Nunc igitur sum exorsus adversùs te proferre sententiam: magis autem summus Princeps Apostolorum, Petrus; qui inter sanctorum Apo-

Apoſtolorum præconia veridicus eſt. *Antiochenum.*

Gelaſius. 490.

Nullus veraciter Chriſtianus ignorat, uniuſcujuſquè Synodi conſtitútum; quod univerſalis Eccleſiæ probavit aſſenſus; nullam magìs exequi ſedem, quàm primam; quæ, & unamquamquè Synodum ſuâ auctoritatê confirmat; & continuatâ moderationê cuſtodit: pro ſuô ſcilicèt principatu; quem B. Petrus Apoſtolus, Domini você perceptum, Eccleſiâ nihilominùs ſubſequentê, & tenuit ſemper, & retinet. *Epiſtolâ 11. ad Epiſcopos Dardaniæ.*

Poſſeſſor Epiſcopus. 520.

Quis majorem circà ſubditos ſolicitudinem gerit? aut â quô magìs eſt, nutantis fidei ſtabilitas expetenda? quàm ab ejus Sedis Præſidê; cujus primus, â Chriſtô Rector audivit: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam?* *Epiſtolâ ad Hormiſdam P.*

Aurelius Caſſiodorus. 530.

Qualî diſcretionê benefaciendi ſunt amici? Sanè Dominus Joanni prætulit Petrum; nec affectum ſubtraxit Diſcipulo; quem diligebat, Petro conferens principatum. *Librô de amicitiâ, capitê.*

Claves

ves Regni cœlorum Petro contulit; ut cœlum aperiret, & clauderet: Joanni verò nobis aperiendi sua arcana pectoris facilitatem reseravit. Petro commisit curam, & Regimen Ecclesiæ suæ; Joanni verò curam, & custodiam Matris suæ. Petrus ergò sublimior; sed Joañes certior. Non audet Petrus inquirere â Dominô: quis eum traderet? Joannes autem innuentê Petrô (quod Princeps Apostolorum inquirere verebatur) confidenter interrogat.

Arator. 540.

Historiæ Apost. Lib. I.

Primus Apostolicô, parvâ de puppê vocatus,
Agminê Petrus erat; quô piscatorê, solebat
Squammea turba capi; subitò de littorê visus
Dum trahit, ipse trahi meruit: piscatio Christi
Discipulum dignata rapit: quia retia laxat,
Humanum captura genus: quæ gesserat hamum,
Ad clavim translata manus; quique æquoris imi
Ardebat madidas ad littora vertere prædas,

Et

Et spoliîs implere ratem; melioribûs undîs
Nunc aliâ de partè levat; nec deserit artem,
Per latices sua lucra sequens, cui tradidit Agnus
Quas passus salvavit oves; totúmque per Orbem
Hôc auget pastorè gregem; quô munerè Summus
Surgit, & insinuans divina negotia, coràm
Sic venerandus ait, &c.
Ferrea quid mirum, si cedunt ostia Petro;
Quem DEUS æthereæ custodem deputat aulæ?
Ecclesiæquè suæ faciens retinere cacumen,
Infernum superare jubet?

——— *Sic claudus utérque* Librò 2.
Cùm properat, genus omne levat, gentísque salutem
Personæ signavit iter; quæ gloria rerum
Contulit; ut Petro Paulum gerat ordo secundum;
Qui fundamentîs manet architectus in illîs.

Pelagius. 555.

Epistola I. ad Vigilium Episcopum.

Memor sum: me sub illius nominê Ecclesiæ præsidere; cujus â Dominô nostrô JESU Christô est glorificata confessio: & cujus fides omnes quidem hæreses destruit; sed maximè impietatem præsentis erroris expugnat.

Joannes Tertius. 560.

Epist. ad Episcopos Germaniæ, & Galliæ.

Sic Petrus, Princeps Apostolorum, adjutores sibi ascivit, Linum, & Cletum; non tamen potestatem Pontificii, aut ligandi, aut solvendi eis normam tradidit; sed Successori suo, sancto Clementi; qui sedem Apostolicam, post eum, & potestatem pontificalem, tradentê sibi Beatô Petrô, tenere promeruit. Linus verò, & Cletus, ministrabant exteriora; Princeps autem Apostolorum, Petrus, verbo, & orationi insistebat.

Gildas Sapiens. 560.

Correptione in Ecclesiasticum ordinem.

Audiamus ergò; quid Princeps Apostolorum, Beatus Petrus, de talî negotiô signaverit: *Benedictus*, inquit, *DEUS.*

For-

Fortunatus. 570.

Cœlorum portæ, lati duo lumina Mundi,
Orê tonat Paulus, fulgurat arcê Petrus.
Inter Apostolicas radiantî lucê coronas,
Doctior hic monitîs, celsior ille gradu.
Hunc per corda hominum reserantur, & astra per illum:
Quos docet iste stylô, suscipit iste polô.
Pandit iter cœli hic dogmatê, clavibûs alter;
Est via cui Paulus, janua fida Petrus. Lib. 3. Carminum, in honorem Petri, & Pauli, Apostolorum.
Princeps clavê Petrus, primus quoquè dogmatê Paulus;
Quamvìs celsæ animæ, corpora terra tegit. Lib. 11. ad Chilpericum Regem.

Gregorius Magnus. 590.

Petrus auctorê DEô Ecclesiæ sanctæ principatum tenens, â benè agentê Corneliô, & sese humiliter ei prosternentê, immoderatiùs venerari recusavit; sequè illi similem recognovit, dicens: *Surge, nè feceris, & ego homo sum.* Sed, cùm Ana- Lib. 1. Epist. 24. Act. 10. Act. 5.

Ananiæ, & Sapphiræ culpam reperit; mox, quantâ potentiâ super ceteros excrevisset, ostendit. Verbô namquè eorum vitam perculit; quam spiritu perscrutantê deprehendit: & Summum se intrà Ecclesiam contrà peccata recoluit; quod honorê sibi vehementer impensô coràm benè agentibûs fratribûs non agnovit. Hîc communionem æqualitatis meruit sanctitas actionis; illic zelus ultionis vim aperuit Potestatis.

Lib. 3. Epist. 13. ad Theodelindam Reginam. Cùm itaquè integritatem nostram ex apertâ meâ traditionê, seu professionê, cognoscitis; dignum est, ut de Ecclesiâ Beati Petri, Apostolorum Principis, nullum ulteriùs scrupulum dubietatis habeatis: sed in verâ fidê persistite; & vitam vestram in petrâ Ecclesiæ, hoc est, in confessionê B. Petri, Apostolorum Principis, solidate.

Lib. 4. Epist. 32. ad Mauritium Augustum. Cunctis Evangelium scientibus liquet: quòd você Dominicâ sancto, & omnium Apostolorum Principi, Petro Apostolo totius Ecclesiæ cura commissa est. Ipsi quippè dicitur: *Petre, amas me? Pasce oves meas, &c.* Ecce, claves Regni cœlestis accipit; Potestas ei li-

Joan. 21.

gan-

gandi, & solvendi tribuitur; Cura ei totius Ecclesiæ, & principatus committitur.

Quis enim nesciat, sanctam Ecclesiam in Apostolorum Principis soliditatè firmatam? quia firmitatem mentis traxit in nominê; ut Petrus â petrâ vocaretur; cui Veritatis você dicitur: *Tibi dabo claves Regni cælorum.* *Lib. 6. Epist. 37.* *Matt. 16.*

Quâ in rê considerandum nobis est: cur omnipotens DEUS eum, quem cunctæ Ecclesiæ præferre disposuerat, ancillæ vocem pertimescere, & seipsum negare permisit? Quod nimirum magnæ esse actum pietatis dispensationê cognoscimus: ut is, qui futurus erat pastor Ecclesiæ, in suâ culpâ disceret; qualiter aliis misereri debuisset. Priùs itàquè eum ostendit sibi; & tunc præposuit ceteris: ut ex suâ infirmitatê cognosceret; quàm misericorditer aliena infirma toleraret. *Homilia 21. super 16. Cap. Marci.*

Isidorus Hispalensis. 620.

Simon Petrus filius Joannis, frater Andreæ, Apostolorum Princeps est, & confessor primus Filii DEI, & Discipulus, pastor humani gregis, petra Ecclesiæ, clavicularius *De vitâ, & mortê Sanctorum Cap. 69.*

Regni, amator Domini, atquè negator; confitendo laudatus, negando lapſus, lacrymando purificatus, confeſſionê probatus, paſſionê coronatus; cujus nomini ex operê datur titulus, ex meritô Poteſtas imponitur.

De officiis Eccleſiaſticis Lib. 2. Cap. 5. Matt. 16.

In novô Teſtamentô poſt Chriſtum ſacerdotalis ordo â Petrô Apoſtolô cœpit. Ipſi enim primus Pontificatus datus eſt in Eccleſiâ Chriſti. Sic enim loquitur ad eum Dominus: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, &c.* Hic ergò, ligandi, ſolvendíque Poteſtatem, primus accepit; primúſque ad fidem populum virtutê ſuæ prædicationis adduxit. Siquidem & ceteri Apoſtoli, cum Petrô, par conſortium honoris, & Poteſtatis acceperunt; qui etiam in totô Orbê diſperſi Evangelium prædicaverunt; quibúſque decedentibus ſucceſſerunt Epiſcopi; qui ſunt conſtituti per totum Mundum in ſedibûs Apoſtolorum.

Hildephonſus Toletanus. 660.

Sermonê 5. de Aſſumtionê Mariæ.

Beatiſſimo etenim Petro, Apoſtolorum Principi, ceteríſque Apoſtolis, non incognita fuit ejus puriſſima vita, & actio.

Ald-

Aldhelmus, 680.

Paſtor gregis Dominici, & janitor cœleſtis aulæ, de quô Poëta: *De laudibûs Virginitatis ad ſacras virgines Cap. 28.*

Claviger æthereus, portam qui pandit ad æthra:

Ità auctoritatê Principalî, & authenticô pontificatu promulgat.

Si ergò Petro claves cœleſtis Regni â Chriſtô collatæ ſunt, de quô Poëta ait: *Epiſtolâ ad Geruntium.*

Claviger æthereus, portam qui pandit ad æthra:

Quis, Eccleſiæ ejus ſtatuta principalia ſpernens, & doctrinæ mandata contemnens, per cœleſtis Paradiſi portam gratulabundus ingreditur? &, ſi ipſe Poteſtatem ligandi, atquè monarchiam, in cœlô, & terrâ, felicî ſortê, & peculiarî privilegiô, accipere promeruit; quis paſchalis feſti regulam, & tonſuræ Romanæ ritum refutans, non potiùs ſe ſtrictîs nexibûs inextricabiliter obligandum, quàm clementer abſolvendum, ullatenùs arbitretur? &c. Fundamentum Eccleſiæ, & firmamentum fidei principaliter in Chriſtô, & conſequenter in Petrô collocatum, nequaquàm ingruentibûs tempeſtatum turbinibûs nutabun-

bundum vacillabit, ità Apostolô promulgantê: *Fundamentum aliud nemo potest ponere, &c.* Petro autem Veritas ità privilegium Ecclesiæ sanxit: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

Agatho. 680.

Epistolâ ad Constantinum Imp. Heraclium, & Tiberium AA.

1. Pet. 5.

Quod & beatus Petrus, Apostolorum Princeps, commonet: *Pascite, qui in vobîs est, gregem Christi, &c.* Hanc doctrinam beatus Petrus tradidit: quia ejus vera confessio â Patrê de cœlîs est revelata; pro quâ â Dominô omnium beatus esse pronuntiatus est Petrus: qui, & spiritales oves Ecclesiæ ab ipsô Redemtorê omnium ternâ commendationê pascendas suscepit: cujus adnitentê præsidiô hæc Apostollica ejus Ecclesia nunquàm â viâ veritatis, in quâlibet erroris partê deflexa est: cujus auctoritatem, utpotè Apostolorum Principis, semper omnis Catholica Christi Ecclesia secuta est.

Julianus Pomerius. 680.

Contrà Judæos Lib. 3.

Sic Petrus ipse, Discipulorum omnium primus, nullis calculationum obicibus prædicationem suam obnoxiam cernens, inquit, &c.

Apo-

Aponius. 700.

Manifestata est autem omni terræ, ubi pascua sanæ doctrinæ Apostolorum Principi revelata est Petro; dum interrogantê Christô respondet: *Tu es Christus, Filius DEI vivi; qui in hunc Mundum venisti, &c.* Ista pascua non videt Judæus, nequè Gentilis, nequè omninò hæreticus; qui non sequuntur pastorem; quem Princeps pastorum Christus Mundo Vicarium dereliquit, dicendo: *Si amas me, pasce oves meas.*

Lib. 2. in Cantica.

Matt. 16.

Joan. 21.

Beda. 700.

Sicut ipse tuam fidem, nè Satanâ tentantê deficiat, orando protexi: ità, & tu infirmiores quosquè fratres exemplô tuæ pœnitentiæ, nè de veniâ fortè desperent, erigere, & confortare memento.

Ad Cap. 22. Lucæ.

Venit quoquè ad Simonem Petrum.) Quasi aliquibus jam lavisset, & post eos venisset ad primum. Quis enim nesciat, primum Apostolorum esse beatissimum Petrum? Sed non ità intelligendum est; quòd post aliquos ad illum venerit: sed, quòd ab illô cœperit.

Ad Cap. 13. Joannis.

Quod Petro dictum est: *pasce oves*

Homil. in Vigiliâ

Apostolorum Petri, & Pauli. *oves meas*, omnibus utiquè dictum est. Hoc namquè erant ceteri Apostoli, quod fuit Petrus: sed primatus Petro datur; ut unitas Ecclesiæ commendetur.

Homilia in diê Apostolorum Petri, & Pauli. Ideò beatus Petrus, qui Christum verâ fidê confessus, verô est amorê secutus, specialiter claves Regni cœlorum, & principatum judiciariæ Potestatis accepit: ut omnes per Orbem credentes intelligant; quia quicunquè ab unitatê fidei, vel societatis illius, quôlibet modô semetipsos segregant; tales nec vinculîs peccatorum absolvi, nec januam possint Regni cœlestis ingredi.

Zacharias Papa. 730.

Epist. ad Vittam. Pro quô, & nos ardentî animô, & divinô juvaminê, ac auctoritatê B. Petri, Apostolorum Principis, cui data est â DEô, ac Salvatorê nostrô, JESU Christô, ligandi, solvendíque Potestas peccata hominum, in cœlô, & in terrâ, &c.

Alcuinus. 750.

Ad Cap. 21. Joan. Trinæ negationi redditur trina confessio; nec minùs amori lingua serviat, quàm timori: &, sicut fuit indicium timoris, negare pastorem; sic

sic officium, amorê pascere Domini gregem, &c. Pascere oves, est, credentes, nè deficiant, confortare; terrena subsidia, si necesse est, subditis providere; exemplaa virtutum præbere, adversariis obsistere, peccantes corrigere.

Stephanus Tertius. 768.

Quapropter, & beatus Petrus, *Epistolâ*
Princeps Apostolorum, cui Regni *ad Caro-*
cœlorum claves â Dominô traditæ *lum*, &
sunt, ac in cœlô, & in terrâ, ligandi, *Carolo-*
solvendíque concessa est Potestas, *mannum,*
firmiter excellentiam vestram, per *Reges*
nostram infelicitatem obtestatur, *Franco-*
&c. *rum.*

Adrianus Primus. 790.

Evangelium scientibus liquet: *Epistolâ*
quòd você Dominicâ sancto, & *3.*
omnium Apostolorum Principi, Petro claves Regni cœlorum, & totius Ecclesiæ cura commissa est.
Ipsi quoquè dicitur: *Petre, amas* *Joan.* 21.
me? pasce oves meas. Ipsi dicitur: *Luc.* 22.
Ecce, Satanas expetivit, ut cribraret vos, sicut triticum; sed ego rogavi pro tê. Ipsi dicitur: *Tu es Petrus,* *Matt.*
&c. Ecce, cura ei totius Eccle- *16.*
siæ, & principatus committitur.

Haymo. 820.

Dominicâ 2. post Pascha. Undè primus Pastor Ecclesiæ reliquos Pastores admonet, dicens: *Seniores, qui in vobis sunt, obsecro.*

Walafridus Strabo. 849.

De rebûs Ecclesiasticis Cap. 22. Et Romani quidem usum observationum â beatô Petrô, Apostolorum Principê, accipientes, suîs quiquè temporibûs, quæ congrua judicata sunt, addiderunt. Quorum morem ideò in sacrîs rebûs tam multæ gentes imitantur; quia, & tanti magisterii, ex apicê Apostolicô, primordiîs clarent; & nulla per Orbem Ecclesia, æquè, ùt Romana, ab omnî fæcê hæresum cunctîs retrò temporibûs pura permansit.

Rabanus Maurus. 850.

Ad Matt. Cap. 16. Habent quidem judiciariam Potestatem Apostoli; quibus post resurrectionem ait: *Accipite Spiritum Sanctum, &c.* Habet, & omnis Ecclesia in Episcopîs, & presbyterîs: sed ideò specialiter Petrus accepit; ut omnes intelligant: quòd, quicumquè ab unitatê fidei, & societatê ejus se separaverit; nec â peccatîs solvi, nec cœlum potest ingredi.

Si-

Simon, id eſt, obediens, qui propter primatum Apoſtolici ordinis vocatur Petrus, id eſt, firmus. *Ad Cap. ultim. Joannis.*

Lupus Ferrarienſis, 850.

In eô læſiſti Apoſtolos, quorum Princeps eſt Petrus; læſiſti Epiſcopos, qui jam cum DEô regnant in cœlîs. *Epiſt. 84.*

Nicolaus Primus. 860.

Poſtquàm B. Petro Principi Apoſtolorum Dominus, ac Redemtor noſter, JESUS Chriſtus, ligandi, atquè ſolvendi, in cœlô, & in terrâ, Poteſtatem tribuit; & januas Regni cœleſtis reſerandas conceſſit; ſuprà ſoliditatem fidei ſuam ſanctam dignatus eſt ſtabilire Eccleſiam, ſecundùm illius veridicam vocem: *Tu es Petrus, &c.* Ad quam promiſſionem S. Apoſtolicæ inſtitutionis cæmentô cœperunt hujus fundamenta ex pretioſîs ſuccreſcere lapidibûs; & annuentê divinâ Clementiâ, per ſtudium ſtructorum, & Apoſtolicæ auctoritatis ſolicitudinem, uſquè ad culmen inſolubiliter perducta, perpetualiter manſura, ſinè ſiniſtræ auræ impulſu conſiſtere; cujus primatum beatus Petrus, Princeps Regni cœlorum, & *Epiſt. 6.* *Matt. 16.*

janitor Regni cœlestis meritò promeruit.

Epistolâ ad Mediolanenses. Ecclesiam Romanam solus ipse fundavit; & super petram fidei mox nascentis erexit; qui beato Petro, æternæ vitæ clavigero, terreni simul, & cœlestis imperii jura commisit. Non ergò quælibet terrena sententia, sed illud verbum, quô constructum est cœlum, & terra, per quod deniquè omnia condita sunt elementa, Romanam fundavit Ecclesiam. Illius certè privilegiô fungitur; cujus auctoritatê fulcitur.

Joannes Octavus. 870.

Epist. 75. Convertimini igitur ad beatum Petrum, Apostolorum Principem; qui primus cognovit, & confessus est Filium DEI; qui oves Dominicas regendas accepit; &, ut has ad æternæ pascua vitæ introducere posset; & hîc ligandi, solvendíque Potestatem, & illic reserandi eis claves cœlestis Regni promeruit.

Eulogius Toletanus. 880.

In memoriali Sanctorum. Nam, & B. Petrus, Princeps Apostolorum, firmissimum Ecclesiæ Catholicæ fundamentum, utpotè, cui ab ipsô Redemtorê dictum est: *Tu es*

es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, ità in suîs Epistolîs ait, &c.

Annales Caroli Magni, scripti Annô, 890.

Próque locîs sanctîs aliîs specialiter ejus Librô 5.
Menti Romanæ sedis inhæsit amor.
Nam sanctum venerans Petrum, qui claviger extat
Cæli, quíque chori primus Apostolici:
Ejus ad Ecclesiam donaria maxima sæpè
Mittens, thesauros contulit innumeros.

Altercatio Synagogæ, & Ecclesiæ, 880.

Romanæ sedis nunquàm intermorituram esse fidem Christus pronuntiâsse videtur: quandò concreditîs, atquè collatîs Petro cœlestis Regni clavibûs, id est, totius Ecclesiæ supremâ Potestatê commissâ, *Ego*, inquit, *rogavi pro tê, ut non deficiat fides tua.* Et alibi: *Tu es Petrus, &c.* Petrum quippè Romanæ Ecclesiæ Præsulem fore, ibíque Mar- Cap. 19.

Martyriô consummandum prævidit; cujus fidem non defecturam promittit. Quid quæso nobis insinuâsse censendus est; quàm, quòd ea potissimùm Ecclesia, cujus Petrus velut ê vicinô (cùm esset aliàs omnium post Christum Ecclesiarum caput, & summus Antistes) Præsul erat futurus, in unius, ac veræ fidei confessionê perpeti consensu semper esset permansura?

Luitprandus Ticinensis. 946.

Lib. 6. Cap. 8. Princeps Apostolorum, B. Petrus, verbô cœlum indignis claudit, justis aperit.

Smaragdus. 960.

Ad Cap. ultimum Marci. Omnipotens DEUS, quem cunctis præferre disposuerat, ancillæ vocem pertimescere, & seipsum negare, permisit.

Leo Nonus. 1049.

Ad Michaëlem Imp. & Leonem Acridanum Cap. 7. Taliter sancta Ecclesia super petram, id est, Christum, & super Petrum, vel Cepham, filium Joannis, qui priùs Simon dicebatur, ædificata, quia Inferi portîs, disputationibûs scilicèt hæreticorum, quæ vanos ad interitum introducunt, nullatenùs foret superanda, sic pollice-

cetur ipsa Veritas, per quam sunt vera, quæcunquè vera sunt: *Portæ Inferi non prævalebunt adversùs eam*; cujus promissionis effectum se precibûs impetrâsse â Patrê idem Filius protestatur, dicendo ad Petrum: *Simon, ecce, Satanas expetivit vos; ut cribraret sicut triticum: ego autem rogavi pro tê; ut non deficiat fides tua: & tu aliquandò conversus confirma fratres tuos.* Erit ergò quisquam tantæ dementiæ; qui orationem illius, cujus velle, est posse, audeat in aliquô vacuam putare?

Matt. 16.

Luc. 22.

Nimirùm solus est ille, pro quô, nè deficeret fides ejus, Dominus, & Salvator asseruit, se rogâsse, dicens: *Simon, ecce, Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum; ego autem rogavi pro té, ut non deficiat fides tua: & tu aliquandò conversus confirma fratres tuos*; quæ venerabilis, & efficax oratio obtinuit; quòd hactenùs fides Petri non deficit; nec defectura creditur in thronô illius usquè in seculum seculi; sed confirmabit corda fratrum variîs concutienda fidei periclitationibûs; sicut usquè nunc confirmare non cessavit.

Epistolâ ad Petrum Episcopum Antiochenum, cùm multa dixisset de dignitate Petri, & Romanæ sedis prærogativâ, subjungit.

Pe-

Petrus Damianus. 1050.

Sermone I. de B. Andreâ Apostolô. Et, ut magìs stupeas, non molestè tulit Andreas; quòd in fidê primus, factus est ordinis dignitatê secundus: nec zelô ductus est; quòd Petrus, qui ejus ducatu posterior credidit, cujusque ad fidem ipse prævius fuit, Prioratûs tamen inter Apostolos jura suscepit.

Alexander Secundus. 1061.

In Conciliô Romæ celebratô. Cùm omnibus discipulis parem ligandi, atquè solvendi Potestatem Dominus daret, Petro præ omnibûs claves Regni cœlestis se daturum promisit. Quicunquè ergò ab unitatê Ecclesiæ, quæ per Petrum intelligitur, fuerit alienus; exsecrare potest, consecrare non potest.

Gregorius Septimus. 1076.

Lib. 8. Epist. 21. Quis ignorat vocem Domini nostri JESU Christi, dicentis in Evangeliô: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; & portæ Inferi non prævalebunt adversùs eam. Et tibi dabo claves Regni cœlorum, &c.* Nunquid hîc Reges excepti? aut non sunt de ovibûs, quas Filius DEI Petro comisit? Quis rogo in hâc universalî concessio-

ſionê ligandi, atquè ſolvendi, â Poteſtatê Petri excluſum ſe eſſe exiſtimet? Niſi fortè infelix ille; qui, jugum Domini portare nolens, diaboli ſe ſubjicit oneri; & in numerô ovium Chriſti eſſe recuſat. Cui tamen hoc ad miſeram libertatem minimè proficit; quòd Poteſtatem Petri divinitùs ſibi conceſſam â ſuperbâ cervicê excutit. Quoniam, quantò eam quiſquè per elationem ferre abnegat; tantò duriùs ad damnationem ſuam in judiciô portat. Hanc itaquè divinæ voluntatis inſtitutionem, hoc firmamentum diſpenſationis Eccleſiæ, hoc privilegium B. Petro, Apoſtolorum Principi, cœleſtî decretô principaliter traditum, atquè firmatum, ſancti Patres, cum magnâ veneratione ſuſcipientes, ſanctam Romanam Eccleſiam univerſalem matrem appellârunt.

Anſelmus, 1080.

Quorum remiſeritis peccata. Eam Poteſtatem ideò, quaſi uni Petro conceſſit ſpecialiter; ut ad unitatem nos invitaret. Ideò enim eum Principem Apoſtolorum inſtituit; ut Eccleſia, quaſi unum Principa-
Ad Caput 16. Matthæi.

em

lem Vicarium Christi haberet; ad quem diversa Ecclesiæ membra recurrerent; si fortè inter se dissentirent: quoniam, si diversa essent capita in Ecclesiâ, unitatis vinculum rumperetur per diversa schismata.

Ivo Carnotensis. 1100.

Epistolâ 54. Petrus, postquàm Christum cum perjuriô negavit, culpam lacrymîs diluens, non solùm Apostolus, sed etiam Apostolorum Princeps mansit.

Honorius Augustodunensis. 1120.

Sermonê de Petrô, & Paulô. Petrum Dominus pisces insequentem de navî vocavit, claves ei Regni cœlorum donavit, Principem Ecclesiæ exaltavit.

Sermonê de decollationê Joannis Baptistæ. Petrus, qui â DEô Princeps Ecclesiæ, janitórque cœli constituitur, versîs pedibûs, ùt canis; suspenditur.

Rupertus Tuitiensis. 1120.

De Trinitatê, & operibûs ejus, in volumen quatuor Potestas quidem communis est omnium Apostolorum; sed unum, & singulare unius est Petri privilegium; cui priùs, & singulariter dictum est: *Tibi dabo claves Regni cœlorum.*

Re-

Rectè Petrus hîc intelligitur unus de Seraphim. Ipse enim est Apostolorum primus; & ipsi præ ceterîs dictum est: *Quodcunquè ligaveris super terram, erit ligatum in cœlîs.*

Evangeliorum Lib. 1. Cap. 25. De Processionê Spiritûs Sancti Lib. 9. Cap. 18.

Hugo Victorinus. 1130.

Sermonê 64. de Apostolîs, Petrô, & Paulô.

Petrus ceterîs eminet excellentiâ Potestatis: Paulus excellentiâ prædicationis. Petrus Sol, Paulus Luna; Petrus Sol, per collatam sibi divinitùs potentiam; Paulus Luna, per collatam sibi cœlitùs sapientiam. Luminare majus fecit DEUS, dum dixit Petro: *Caro, & sanguis* fidei Sacramentum *tibi non revelavit; sed Pater meus, qui est in cœlîs:* & illum tunc lucere in cœlô præcepit; dùm illi claves Regni cœlorum contradidit. Luminare minus fecit; dum Saulum stravit, & Paulum erexit, &c. Petrum Soli comparo: cùm Petro soli dictum esse constet: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, &c.* Petróque soli inter ceteros, & præ ceterîs, â Dominô cura pastoralis principaliter, & specialiter injuncta est, ubi dicit: *Pasce agnos meos.*

Ber-

Bernardus. 1130.

Sermone 3. de septem misericordiarum fragmentis. Testis est Paulus, Gentium Doctor; qui plùs omnibûs divinâ gratiâ laboravit. Testis est Matthæus de teloniô in Apostolum electus; cui etiam, novi Testamenti primum scriptorem esse, donatum est. Testis, & Petrus; cui post trinam negationem totius Ecclesiæ cura pastoralis commissa est.

De consideratione ad Eugenium Lib. 2. Cap. 9. Cui enim, non dico Episcoporum, sed etiam Apostolorum, sic absolutè, & indiscretè totæ commissæ sunt oves? *Si me amas Petre; pasce oves meas.* Quas? illius, vel illius populos civitatis, aut regionis, aut certè Regni? *Oves meas* (inquit) Cui non planum: non designâsse aliquas, sed assignâsse omnes? Nihil excipit, ubi distinguitur nihil. Et fortè præsentes ceteri condiscipuli erant; cùm committens uni, unitatem omnibus commendaret, in unô gregê, & unô pastorê, secundùm illud: *Una est columba mea, perfecta mea.* (*Cant. 6.*) Ubi unitas, ibi perfectio. Reliqui numeri perfectionem non habent, sed divisionem, recedentes ab unitatê. Indè est; quòd alii singuli singulas sor-

ſortiti ſunt plebes, ſcientes Sacramentum. Deniquè Jacobus, qui videbatur columna Eccleſiæ, unâ contentus eſt Hieroſolymâ, Petro univerſitatem cedens. Pulchrè verò ibi poſitus eſt, ſuſcitare ſemen defuncti fratris; ubi occiſus eſt ille: nam ille dictus eſt frater Domini. Porrò, cedentê Domini fratrê, quis ſe alter ingeret Petri prærogativæ? &c. Diſcipuli navigabant, & Dominus apparebat in littorê; quodquè jucundius erat, in corporê redivivô: *ſciens Petrus, quia Dominus eſt, in mare ſe miſit*, & ſic venit ad ipſum, aliîs navigiô pervenientibûs. Quid iſtud? Nempè ſignum ſingularis Pontificii Petri; per quod non navem unam, ùt ceteri quiquè ſuam, ſed ſeculum ipſum, ſuſceperit gubernandum: mare enim, ſeculum eſt; naves, Eccleſiæ. Indè eſt; quòd alterâ vicê, inſtar Domini gradiens ſuper aquas, unicum ſe Chriſti Vicarium deſignavit; qui non uni populo, ſed cunctis præeſſe deberet. Siquidem *aquæ multæ, populi multi*. Ità, cùm quiſquè ceterorum habeat ſuam, tibi uni commiſſa eſt grandiſſima navis, facta ex omni-

Gal. 2.

Gal. 1.

Joan. 21.

omnibûs, ipsa universalis Ecclesia, totô Orbè diffusa.

Sermonè 1. in diè Petri, & Pauli. Quid Petrô potentius? cui, & terra obedivit, cùm mortuos reddidit; & mare sub pedibûs ejus se calcabile præbuit: qui Simonem Magum spiritu oris sui in aërê attigit; qui claves Regni cœlorum tam singulariter accepit; ut præcedat sententia Petri sententiam cœli.

Epist. 237. ad Eugenium Pap. *Locus, in quô stas, terra sancta est;* locus Petri, locus Principis Apostolorum, ubi steterunt pedes ejus: locus illius est; quem constituit Christus Dominum Domus suæ, & Principem omnis possessionis suæ. Meritò tali pastori, tali nutritio commissa est Ecclesia; quum adhuc tenera, adhuc in incunabulîs esset; cujus docta magisteriô, & exemplô educata, omnia terrena calcaret.

Otto Frisingensis. 1150.

Librô 3. Chronicorum Cap. 15. Petrus, aliorum Princeps, totius Orbis dominam sortitur Romam.

Potho Prumiensis. 1152.

De statu Domûs DEI Lib. 1. In hâc totâ domô beatus Petrus cum suîs Successoribûs plenitudinem Potestatis accepit. Undè, quicunquè in partem solicitudinis vocati sunt, ut ea, quæ in partem regen-

genda ſuſceperunt, providâ diſpenſationê gubernent, ejus auctoritatê roborandi, ejus exemplîs informandi ſunt; qui in plenitudinê Poteſtatis toti Eccleſiæ præeſſe dignoſcitur.

Hugo Etherianus. 1177.

Quibûs ex rebûs liquidò claret, quòd Petrum, ejúſque Succeſſorem, Chriſtus Principem, & caput, non modò Latinorum, & Græcorum, Occidentis, & Septentrionis univerſi; verùm etiam Armenorum, Arabum, Judæorum, Madianitarum, & totius Orientis, & Meridiani climatis, in perpetuum conſtituit.

De proceſſione Spiritûs Sancti Lib. 3. Cap. 17.

Guarricus Igniacenſis. 1170.

Sic inter Petrum, qui plùs diligebat; & Joannem, qui plùs diligebatur, hæreditatem ſuam Chriſtus diviſit; ut Petrus ſortiretur Eccleſiam, Joannes Mariam.

De Aſſumtione Mariæ Serm. 4.

Propterea non ego, ſed magis Eccleſiæ Princeps, & Paſtor, vos admonet: *Quaſi modò geniti infantes, rationabile, & ſinè dolô lac concupiſcite.*

Sermone ad excitandam devotionem in Pſalmod.

Go-

Godefridus Viterbiensis. 1180.

Partê 14. Chronicorum de Simonê Petrô. Petrus firmamentum petræ in Ecclesia est; Cephas caput Ecclesiæ est; Petrus Apostolorum Princeps est; primus confessor DEI, & Discipulus est; Pastor humani generis, claviger æthereus.

Adam Victorinus. 1180.

Prosa de Petrô, & Paulô.

Petrus præit principatu,
Paulus pollet magistratu
Totius Ecclesiæ.
Principatus uni datur,
Unitásque commendatur
Fidei Catholicæ.
Unus cortex est granorum,
Sed, & una vis multorum
Sub eôdem corticê.

Prosa de sanctô Petrô.

Petro sunt oves creditæ,
Clavésque cœli traditæ:
Petri præit sententia,
Ligans, ac solvens omnia.

Innocentius Tertius. 1200.

Sermonê 1. in Festô Gregorii Papæ. Licèt communiter omnes Apostoli claves Regni cœlorum acceperunt; ac per hoc omnes Episcopi; ut, quicquid adhibitîs clavibûs ligaverint super terràm, sit ligatum & in cœlîs; & quicquid solverint su-

ſuper terram, ſit ſolutum & in cœlîs; principaliter tamen beatus Petrus claves Regni cœlorum accepit; & per hoc Succeſſor ejus: ut ipſe poſſit ligare ceteros, ſed ligari non poſſet â ceterîs. Ei namquè ſingulariter dictum eſt: *Tu vocaberis Cephas*, id eſt, Caput. Sicut enim in humanô corporê ſolum caput habet plenitudinem ſenſuum; ceterà verò membra partem recipiunt plenitudinis: ſic, & in Eccleſiaſticô corporê ceteri Epiſcopi vocati ſunt in partem ſolicitudinis; ſed ſupremus Pontifex aſſumtus eſt in plenitudinem Poteſtatis.

Omnibus Apoſtolis Chriſtus unum præpoſuit, videlicèt Petrum; cui totius Eccleſiæ principatum, & antè paſſionem, & circà paſſionem, & poſt paſſionem commiſit. Antè paſſionem, cùm dixit: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, &c.* Licèt enim univerſis Apoſtolis communiter dixerit: *Quorum remiſeritis peccata, remittuntur iis*; principaliter tamen Petro conceſſit, cùm dixit: *Quodcunquè ligaveris ſuper terram, &c.* Circà paſſionem autem, cùm pluraliter dixiſſet de omnibûs: *Si-*

Lib. 1. myſteriorum Miſſæ Cap. 8.

Matt. 16.

Joan. 20.

mon, ecce Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum; singulariter tamen pro Petrô subjunxit: *Ego autem rogavi pro té; ut non deficiat fides tua*; statímque subjunxit: *& tu, aliquandò conversus, confirma fratres tuos*. Ad Petrum igitur, tamquàm ad magistrum, pertinet, ceteros confirmare; cujus fides in nullâ tentationê defecit, &c. Post passionem autem, cùm tertiò quæsisset â Petrô:

Joan. 21. *Simon Joannis, diligis me plùs his?* & ille tertiò respondisset: *Domine, tu scis, quia amo te*; tertióque præcepit: *Pasce oves meas*; statímque subjunxit: *Sequere me*. Petrus enim secutus est Christum, non solùm generê Martyrii, sed & in ordinê Magisterii.

Jacobus Vitriacus. 1240.

Historiæ Orientalis Cap. 75. Cephas, qui simpliciter caput interpretatur, id est: Petrus, totius Mundi Caput â Dominô est constitutus, dicentê Dominô absquè aliquorum exceptionê: *Matt. 16.* *Quodcunquè ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis*. *Joan. 21.* Et iterum: *Pasce oves meas*. Non dixit: tantùm Latinos, vel Occidentales; sed simpliciter, oves meas; ut esset unum ovile, & unus Pastor.

Al-

Albertus Magnus. 1247.

Petrus primus dignitatê, non vocationê; propter quod vertex dicitur Apostolorum, &c. Attende: quòd, licèt Petrus vertex dicatur primus, non tamen Andreas, secundus dicitur; nec Philippus, tertius; & sic deinceps; sed omnes secundi sunt â Petrô, ad jurisdictionem; quia non unus sub aliô, sed omnes sub Petrô.

Ad Caput 10. Matth.

Dico autem tibi.) Singulariter: non, quòd singulariter acceperit claves Petrus; sed, quia in unitatê ordinis Ecclesiæ unus est; qui accipit plenitudinê Potestatis; qui est Successor Petri, & Petrus in Potestatê.

Ad Cap. 16. Matthæi.

Thomas Aquinas. 1274.

Habetur ex Græcorum Doctorum auctoritatibûs; quòd Romanus Pontifex habeat in Ecclesiâ plenitudinem Potestatis. Dicit Cyrillus, Patriarcha Alexandrinus, in librô Thesaurorum: Sicut Christus accepit â Patrê sceptrum Ecclesiæ Gentium, ex Israël egrediens, super omnem principatum, & Potestatem, super omne, quodcunquè est, ut ei cuncta curventur: sic &

Librô 1. contrà errores Græcorum Cap. 32.

Petro, & ejus Successoribus, plenissimam Potestatem plenissimè commisit; ùt etiam nulli alii, quàm Petro, Christus, quod suum est plenum ipsi soli dedit, &c. Hoc etiam traditur auctoritatê Scripturæ. Nam Dominus Matth. 16. universaliter Petro dixit: *Quodcunquè solveris super terram, &c.* Ostenditur etiam, quòd Petrus sit Christi Vicarius; & Romanus Pontifex, Petri Successor, in eâdem Potestatê ei â Christô collata.

Guibertus Tornacus. 1260.

De Officiis Ecclesiasticis Cap. 35. Ceteris Apostolis singulæ naviculæ, singulæ scilicèt Ecclesiæ, commissæ sunt: Petro verò maris universitas est commissa. Jacobus, qui columna esse videbatur Ecclesiæ, solâ Hierosolymâ contentus est, & singuli singulîs; Petro verò universalis Ecclesia, in totô Orbê diffusa; in quô terminatur omnis perfectio hierarchica.

Jacobus Genuensis. 1280.

Sermonê ultimô de Petrô, & Paulô. Petrus fuit ceterîs Apostolîs sublimior in præfationê; Christus enim eum summum Pontificem fecit, & suum Vicarium constituit, & dereliquit, quandò ei dixit: *Petre, pasce oves meas.* *Au-*

Augustinus Triumphus. 1320.

Paulus fuit minor Petrô, & major, & æqualis. Minor quidem fuit Potestatê prælationis; quia solus Petrus fuit Cephas, id est: Caput totius Ecclesiæ Major autem prærogativâ electionis; quia electus fuit â Christô post resurrectionem, & post glorificationem; undè in bullâ Papæ Paulus ponitur â dextrîs, Petrus verò â sinistrîs: sed æqualis fuit, officiô prædicationis. *De Potestatê Ecclesiastica Quæst. 7. Art. 2.*

Christus instituit Petrum, suum Vicarium; cui totum, quod suum erat, plenè commisit: ut locô ejus regeret totam Ecclesiam. *Quæst. 8. Art. 3.*

Nicolaus Lyranus. 1320.

Primus Simon.) Non propter primitatem temporis, sed dignitatis: quia tamquàm principali Apostolo Christus commisit sibi Ecclesiam regendam: ùt patet Joannis ultimô. Andreas autem, frater ejus, fuit primus Christi discipulus ordinê temporis; ùt patet Joannis 1. *Ad Cap. 10. Matth.*

Potestas clavium data Petro, intelligitur dari aliis; licèt Petro principaliùs: in quantùm erat ordinê Capitaneus. *Ad Cap. 16. Matt.*

Ludolphus Saxo Carthusianus. 1330.

Vitæ Christi Par. 2. Cap. 1. Respondit Petrus pro omnibûs; scilicèt, pro sê, & pro aliîs: quia omnes unum sciebant, & idem sentiebant. Licèt alii Apostoli etiam scirent; iste tamquàm senior, & Princeps, & caput aliorum, fit os totius collegii; ac pro omnibûs respondit; qui omnibus præesse, ac prodesse debuit, &c. Hic Petrus eligitur Ecclesiæ Prælatus: sed pòst cum aliîs Apostolîs hanc promissam Potestatem accepit; ubi Apostoli Episcopi sunt ordinati: quandò post resurrectionem Dominus, in-*Joan. 20.* sufflans in eos, dixit: *Accipite Spiritum Sanctum, &c.* Sed pastorem omnium fidelium, & Apostolorum Principem, ac suum Vicarium in totâ Ecclesiâ præfecit, cùm ei dixit: *Pasce oves meas.*

Petrus Bertrandus. 1349.

Tractatu de originè, & usu jurisdictionum, Quæst. 4. Etsi Andreas priùs venit ad fidem, quàm Petrus; Prælatus est tamen Petrus Andreæ: cùm in Apostolorum catalogô semper Petrus, quasi præcipuus, præmittatur: non, quòd Petrus sit prior, sivè potior temporê; sed potior dignitatê.

Gui-

Guido Carmelita. 1330.

Constat: quòd Dominus Petrum, & in Petrô Petri Successores, posuit omnium fidelium Caput. *Contrà Waldenses errore primô.*

Joannes Bocatius. 1360.

Christus ascensurus, Petro Simoni, postquàm vices suas commiserat, eumquè pio gregi præfecerat, claves concessit, asserens: adversùs eum nec Ditis januas prævalere. *De casibûs virorum illustrium Lib. 9.*

Catharina Senensis. 1370.

Petrus, Princeps ceterorum Apostolorum, claves ab unigenitô Filiô DEI Regni cœlorum accepit. *Tract. 3. Cap. 119.*

Petrus Aliacus. 1400.

Sic docuit nos Apostolorum, Prælatorúmque omnium Princeps, dicens: *Obsecro; pascite, qui in vobis est, gregem DEI.* *Sermone in Synodô. 1. Pet. 5.*

Thomas Waldensis. 1420.

Jam audîsti de primatu Petri; ùt cognominatus â petrâ. Petrus eô ipsô claruit principatu Apostolatûs; & ipsô in ordinê Apostolorum primus, non quidem temporê; quem Andreas frater ejus præcessit vocationê. Non ergò primus, nisi auctoritatis prælationê. Quod *Doctrinalis fidei Lib. 2. Artic. 1. Cap. 1.*

etiam manifeſtavit, quandò appellatur Princeps: ſic enim ſancti Patres Eccleſiæ ſingulos Apoſtolos, Eccleſiarum Principes, ſolùm autem Petrum, Principem Apoſtolorum, vel prælatum, appellant.

Laurentius Juſtinianus. 1430.

De obedientiâ Cap. 12.

Hujus ſiquidem Apoſtolicæ Sedis arcem, hujuſquè Catholicæ Eccleſiæ monarchiam Apoſtolus Petrus primus accepit; quandò DEI Filium eſſe Dominum noſtrum JESUM Chriſtum confeſſus eſt, dicens: *Tu es Chriſtus, Filius DEI vivi.* Quamobrem ab eôdem Dominô audire promeruit: *Et ego dico tibi: quia tu es Petrus; & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.*

Joannes Capiſtranus. 1440.

De Papæ, & Conciliorum auctoritatê fol. 114.

Nec obſtat; quod dicunt nonnulli Schiſmatici: quòd Poteſtas data fuit â Chriſtô omnibus Apoſtolis: quia, licèt omnibus data fuerit Poteſtas clavium, tamen cum ſuô ordinê; ut â Chriſtô principaliter in Petrum, & â Petrô in ceteros condeſcendat: *Sicut unguentum in capitê*, ſcilicèt Chriſtô; *quod deſcendit in barbam Aaron*, ſcilicèt ſummi Pontificis; *quod deſcendit in oram* ve-

vestimenti ejus, scilicèt in alios Episcopos; & ab Episcopîs in alios Sacerdotes. Hinc etiam dixit Dominus Petro: *Confirma fratres tuos.* Lucæ 22.

Pius Secundus. 1460.

Non duos, aut plures, instituit Dominus; qui suum locum, tamquàm capita tenerent; sed unum, constituit, & verticem, & pastorem universi gregis, Simonem Petrum, dicens: *Tu es Petrus, &c.* *In Bulla retractationum suarum.*

Petrus, Apostolorum Princeps, & caput Ecclesiæ, dicit: *Subjecti estote omni humanæ creaturæ propter DEUM.* *Librô de Aulicorum miseriîs.*

Gabriel Bielius. 1480.

Petrus fuit summus, ac Caput Apostolorum; cui claves Regni cœlorum collatæ sunt; qui, & ceterorum confirmator fuit, postquàm â negationê Domini conversus surrexit: cujus adhuc Successor totius Ecclesiæ obtinet principatum. *Lectionê 32. in Canonem.*

Albertus Crantzius. 1500.

Petrus, antè Simon Joannis vocatus, â petrâ Christô, super quem fundata est Ecclesia, Princeps Apostolorum; cui tradidit excellenter *In Metropoli Lib. 2. Cap. 1.*

Christus claves Regni cœlorum. Omnibus quidem Apostolis generaliter contribuit; sed ordo deposcebat Hierarchicus; ut esset in unô super omnes plenitudo Potestatis. Primus in terrîs Christi Vicarius, Cephas, indè dictus, sedit Antiochiæ annîs 7. Sed, quoniam Caput Ecclesiæ congruenter ad Caput Imperii erat transferendum; venit Romam, secundô Claudii annô.

Baptista Mantuanus. 1510.

Librô 6. Fastorum in Martyrió Petri, & Pauli.

Nomen erat Petro, Simon, ab originê: sed, cùm
Vellet eum DEUS esse basin templo ædificando,
Fecit ei solidæ nomen de nominê petræ:
Posteritas, quia rector erat, clavúmque tenebat,
Appellare Cephan voluit; quæ nomina Grajô
A sermonê trahunt, sicut sonus indicat, ortum.

Tia-

Tiaræ Pontificiæ
GEMMA V.
D. Petrum Apostolum, Romanam Ecclesiam fundâsse; gubernâsse; suô sanguinê consecrâsse.

Negant.

G*Uilhelmus quidam, Joannis* *Annô, post*
Wiclevi præceptor, dixit: *natum*
Petrum Apostolum, nequè *Chri-*
Episcopum Romæ fuisse, nequè ibi *stum,*
prædicâsse: sed Paulum potiùs ibi fuis- 1350.
se Episcopum. Thomas Waldensis doctrinalis fidei Lib. 2. Art. 1. Cap. 7.

Martinus Lutherus in Colloquiîs 1530.
ad mensam habitîs, capitê de Antichristô: *Omnes historiæ testantur, Petrum primum Romæ fuisse Episcopum; sed meræ sunt fabulæ.*

Udalricus Velenus editô librô no- 1540.
vendecim argumentîs persuadere conatur: Petrum nunquàm fuisse Romæ; sed Hierosolymîs esse occisum.

Joannes Calvinus, *Lib. 4. Insti-* 1550.
tut. Cap. 6. §. 15. postquàm rem totam dubiam ostendit, ità conclu-

dit: *Propter Scriptorum consensum non impugno; quin illic mortuus sit: sed, Episcopum fuisse, præsertim longô temporê, persuadere nequeo.*

Ad Caput 5. prioris epistolæ D. Petri: *Multi ex veteribus Romam, ænigmaticè, Babylonem dici putârunt. Hoc commentum Papistæ libenter arripiunt; ut videatur Petrus Romanæ Ecclesiæ præfuisse. Atqui vetus illud commentum nihil habet coloris; nec video; cur Eusebio, & aliis placuerit? nisi, quòd errorê jam occupati erant, Petrum Romæ fuisse.*

Ad Caput 22. Hieremiæ: *Roma nunquàm vidit Petrum; ùt arbitror.*

1560. Magdeburgenses Cent. 1. Lib. 2. Cap. 10. fol. 561. *Si Romæ fuit Petrus; cur Lucas non facit ejus mentionem?*

1560. *Joannes Baleus*, Centuriæ 1. Scriptorum Britanniæ, & *Matthæus Dresserus*, in suæ Historiæ millenariô quintô, *dicunt: Hieronymum, & Lyranum asserere, Petrum Hierosolymis esse crucifixum. Sed, quàm falsò hoc asserant; eorundem Patrum contraria testimonia infrà ponenda testantur.*

1580. Henricus Butingus in Itinerariô de itineribûs D. Petri: *Credibile est,* in-

inquit, *Petrum nunquàm Romæ fuiſſe; ſed, aut Babylonê in Ægyptô; ubi primam ſcripſit Epiſtolam; aut Hieroſolymîs interfectum eſſe ab Agrippâ Regê; quod Linus vult.* Sed mox videbis, Linum â nobîs ſtare.

Prædixit Sibylla.

ELegit ſibi ex piſcatoribûs, & delectîs, numerum duodenarium, unúmque diabolum (*Judam ſcilicèt.*) Non in gladiô, bellôve Æneadem urbem (*Romam*) Regéſque ſubjiciet; ſed in hamô piſcantis (*ſcilicèt Petri.*) *Citatur hæc prophetia â Franciſcô Petrarchâ, de otiô Religioſorum Lib. 1. & ſubjungit:* Quæ Erythrææ procul dubiô Sibyllæ ſunt; ùt quæ ex illius librô ad contextum elicui. *Citantur eadem â Bernardinô Senensé 6. partê Sermonê 1. de feſtivitatê Mariæ; & ab Antoninô in Chronicîs partê 1. tit. 3. Cap. 9. §. 14.*

In prophetiâ suâ, quæ ex Chaldæô sermonê in Græcum, & ex Græcô in Latinum translata extat.

Aſſerunt Patres Græci.

Linus. Annô, poſt natum Chriſtum, 70.

UT Petrus portam civitatis Romæ voluit egredi, vidit ſibi Chri-

De Paſſionê Petri.

Christum occurrere; & adorans eum, ait: *Domine, quò vadis?* Respondit Christus: *Romam venio, iterum crucifigi, &c.*

Clemens. 80.

Epistolâ 1. ad Jacobum. Petrus pro immensâ charitatê, quam ergà omnes gerebat, palàm cum omnî fiduciâ, adversantê etiam tyrannô totius Mundi, bonum prædicare non destitit; & Regem omnium seculorum per Orbem terræ, usquè ad ipsius Romanæ urbis notitiam, ut etiam ipsa salvaretur, invexit.

Papias. 120.

In explanationibûs sermonum Domini. Petrus in epistolâ suâ, quam ex urbê Româ scripsit, meminit Marci, cùm dixit: *Salutat vos Ecclesia, quæ est in Babylonê electa, & Marcus, filius meus.* Citant Eusebius Lib. 2. Cap. 14. Niceph. Lib. 2. Cap. 15. & Beda in prologô super Marcum.

Egesippus. 170.

De excidiô Hierosolymitanô Lib. 3. Cap. 2. Erant tunc temporis Petrus, & Paulus, Doctores Christianorum, sublimes operibûs, clari magisteriô; qui virtutê suorum operum Neronem adversum fecerant, captum Magi Simonis deliramentîs, &c.

&c. Datô, ut Petrus, & Paulus comprehenderentur, præceptô, rogatur Petrus, ut aliò se conferret; primâ noctê, salutatîs fratribûs, & celebratâ orationê, proficisci solus cœpit: ubi ventum est ad portam; vidit sibi Christum occurrentem; & adorans eum, dixit: *Domine, quò vadis?* Dicit ei Christus: *Iterum venio, Crucifigi.* Intellexit Petrus de suâ dictum passionê; quòd in eâ Christus passurus videretur, qui patitur in singulîs; non utiquè corporis dolorê, sed quâdam misericordiæ compassionê, aut gloriæ celebritatê; & conversus, in urbem rediit; captúsque â persecutoribûs, cruci adjudicatus, popoſcit; ut inversis vestigiîs cruci affigeretur: quòd indignus esset; qui similî modô cruci affigeretur, ùt passus est DEI Filius. Quô impetratô, vel quia ità debebatur, ùt Christus prædixerat; vel quia persecutor non invitus indulget pœnarum incrementa; & ipse, & Paulus, alter crucê, alter gladiô, necati sunt.

Dionysius Corinthiacus. 160.

Petrum, & Paulum, qui Romanos, & Corinthios primùm in Ecclesiam ... *Epistolâ ad Romanos.*

cle-

clesiam Christi inseruerunt, prudenti quâdam admonitionê impulsi, in unum locum conclusistis. Nam ambo, cùm, & nostram Corinthi, & vestram Romæ, Ecclesiam fundâssent; & ejusdem doctrinæ præceptîs tum nostros animos, tum vestros imbuissent, eôdem temporê pariter mortem subiêrunt.

Irenæus. 180.

Lib. 3. Cap. 1. Matthæus in Hebræîs ipsorum linguâ scripturam edidit Evangelii: cùm Petrus, & Paulus, Romæ evangelizarent, & fundarent Ecclesiam.

Cap. 3. Maxíma, & antiquissima, & omnibus cognita, & gloriosissimîs duobûs Apostolîs, Petrô, & Paulô, Romæ fundata est, & constituta Ecclesia.

Clemens Alexandrinus. 200.

Librô Hypotyposeon. Cùm Petrus Romæ publicè Verbum DEI prædicaret; & Spiritûs Sancti instinctu Evangelium Christi exponeret; multos, qui præstò aderant, Marcum magnoperè obsecrâsse ferunt: ut ea, quæ fuissent ab illô prædicata, scriptîs mandaret. *Citat Eusebius Lib. 6. Cap.* 11.

Ori-

Origenes. 230.

Petrus circà finem vitæ Romæ constitutus capitê demissô cruci est affixus; eò, quòd ipse hunc passionis modum expetîsset. *Lib. 3. in Genesin.*

Petrus Alexandrinus. 280.

Petrus, Apostolorum primus, sæpè comprehensus, & custodiæ traditus, ignominiâque affectus, postremò Romæ crucifixus est. *De Pœnitentiâ Canonê 9.*

Eusebius Cæsareensis. 320.

Petrus, nationê Galilæus, Christianorum Pontifex primus, cùm primùm Antiochenam fundâsset Ecclesiam, Romam proficiscitur; ubi, Evangelium prædicans, viginti quinquè annîs ejusdem urbis Episcopus perseverat. *In Chronicis.*

Sub ipsô Claudii Imperiô benigna, ac propitia DEI ergà humanum genus providentia, fortem, ac præpotentem, & reliquorum omnium Apostolorum, propter virtutis amplitudinem, facilè Principem, Romam versùs ad ejusmodi pestiferam vitæ humanæ corruptelam (*Simonem Magum*) delendum, quasi manu deduxit. *Ecclesiasticæ historiæ Lib. 2. C. 13.*

Paulum, Romæ, regnantê Neronê se- *Cap. 24.*

securî percussum, & Petrum etiam, suffixum cruci, historiarum monumentîs proditum est: quin etiam insignis, ac testata Petri, & Pauli inscriptio, quæ in cæmiteriîs Romæ ad id usquè tempus manet, hujus rei gestæ fidem facit.

Lib. 3. Cap. 1. Petrus ad extremum, cùm Romæ versaretur, capitê deorsum statutô (sic enim perpeti cupiebat) cruci est suffixus.

Athanasius. 340.

In Apologiâ de fugâ suâ. Petrus, & Paulus, cùm audîssent, oportere se Romæ Martyrium subire, cum gaudiô abiêrunt.

Dorotheus Tyrius. 350.

In Synopsi. Petrus, Apostolorum coryphæus, tandem Romæ prædicavit, ibíque crucifixus est.

Cyrillus Hierosolymitanus. 370.

Catechesi 6. Simon Magus ità seduxerat civitatem Romanam; ut Claudius illi statuam erexerit, cum eâ inscriptionê in linguâ Romanâ: *Simoni, Deo sancto.* Dilatatô autem errorê, par amicorum bonorum illam calamitatem correxit, Petrus, & Paulus; cùm essent præsides Ecclesiæ: &

& ostentantem se, istum Simonem, statim extinxit. Cùm enim prædicaret Simon, in cœlos se ascensurum; & vehiculô dæmonum in aërem sublatus esset: flexîs genibûs servi DEI, & concordiam ostendentes, de quâ dixit JESUS: *Quòd, si duo ex vobis concordaverint, de quâcunque rê, quam petierint, fiet ipsis*; concordiæ hoc telum per orationem emittentes in Magum, dejecerunt illum in terram. Nec mirum est: Petrus enim erat, qui claves Regni cœlorum portabat. Non est mirandum: Paulus enim erat, qui in tertium cœlum raptus fuerat. Ex aërê in terram depresserunt eum; qui se DEUM appellabat, deinceps ad inferos detrudendum.

Epiphanius. 380.

In Româ fuerunt primi, Petrus, *Hæresi 27.* & Paulus, Apostoli iidem, ac Episcopi; deindè Linus, deindè Cletus, deindè Clemens; qui contemperaneus fuit Petri, & Pauli, &c. Et nemo miretur; quòd ante ipsum alii Episcopatum assumserunt: cùm sub Apostolîs hic fuerit contemporaneus Petri, ac Pauli: nam, & illi con-

contemporanei Apoſtolorum fuerunt. Sivè igitur adhuc ipſis ſuperſtitibûs â Petrô accepit impoſitionem manuum Epiſcopatûs, & eô recuſatô remoratus eſt: (dicit enim in unâ epiſtolâ ſuâ: Secedo, abeo, erigatur populus DEI; hoc enim in quibûſdam commentariîs reperimus) ſivè poſt Apoſtolorum ſucceſſionem â Cletô Epiſcopô hic conſtituitur, non ità clarè ſcimus. Verumtamen etiam hic potuit, ſuperſtitibûs adhuc Apoſtolîs, Petrô videlicèt, ac Paulô, alios Epiſcopos conſtituere; propterea, quòd Apoſtoli ſæpè ad alias terras ablegabantur, propter Chriſti prædicationem; non potuit autem urbs Roma ſinè Epiſcopô eſſe. Paulus enim in Hiſpaniam profectus eſt; Petrus verò ſæpè Pontum, & Bithyniam, viſitavit. Poſſibile eſt autem, poſtquàm diſceſſit, & recuſavit Clemens, poſteà poſt obitum Lini, & Cleti, quorum uterquè ad duodecim annos Epiſcopatum tenuit, poſt ſancti Petri, ac Pauli obitum, qui contigit duodecimô annô Neronis, hunc rurſus coactum eſſe ad ſuſcipiendum Epiſcopatum. Attamen Epiſcoporum in Româ ſucceſ-

cessio hanc consequentiam habuit: Petrus, & Paulus, Linus, Cletus, Clemens, Evaristus, &c.

Valentinianus, Gratianus, & Theodosius, AAA. 370.

Cunctos populos, quos Clementiæ nostræ regit imperium, in tali volumus religionê versari; quam D. Petrum Apostolum tradidisse Romanis religio adhuc ab ipsô insinuata declarat; quamquè Pontificem Damasum sequi claret. *Codicê de summâ Trinitatê, & fidê Catholicâ.*

Gregorius Nazianzenus. 380.

Paulus, Petrúsque, lanceam Romæ ferunt:
Præambulonem dat neci vox libera. *Jambicô 1.*

Joannes Chrysostomus. 400.

Non ità cœlum splendescit, quandò radios suos Sol ex sese dimittit; quemadmodùm Romanorum Urbs, duas illas lampades ubiquè terrarum effundens. Hinc rapietur Paulus, hinc Petrus. Considerate, & horrete; quale spectaculum visura sit Roma? Paulum repentè ex thecâ illâ cum Petrô resurgentem, in occursum Domini sursum ferri. Qualem rosam Christo mit- *Homiliâ 32. in epistolam ad Romanos, in Moralî.*

mittet Roma? Qualibûs coronîs duabûs ornatur Urbs iſta? Qualibûs catenîs aureîs cincta eſt? Quales habet fontes? Propterea celebro hanc Urbem; non propter copiam auri, non propter columnas, neque propter aliam phantaſiam: ſed propter Columnas illas Eccleſiæ, &c.

In encomió duodecim Apoſtolorum. Hinc Petrus Romam accipit in diſciplinam; Paulus illinc Mundo accinit Evangelium; Andreas corrigit Græciæ Sapientes; Simon Barbaros docet.

In encomió Petri, & Pauli. Obdormiêrunt in magnâ Urbê Româ, mensê Juniô, diê 29. â Neronê iniquiſſimô ſublati, & ad præceptorem, ac Dominum omnium profecti.

Joannes Caſſianus. 438.

De Incarnatione Verbi Lib. 3. Cap. 12. Interrogamus ſummum illum, & inter diſcipulos diſcipulum, & inter magiſtros magiſtrum; qui Romanæ Eccleſiæ gubernaculum regens, ſicut ſidei habuit, ità & ſacerdotii principatum. Dic nobis quæſumus, Apoſtolorum Princeps Petre, &c.

Sozomenus. 440.

Lib. 4. Cap. 14. Haud ità diù pòſt moritur Felix, ſo-

ſolúſque deinceps Liberius Eccleſiæ præeſt. Quod quidem non ſinè divinâ Providentiâ factum eſt: nè Sedes Petri, â duobûs Præſulibûs gubernata, & â Sacroſanctîs Eccleſiæ Legibûs aliena, ullâ infamiæ maculâ aſpergeretur.

Alaricus Romam obſidionê cinctam proditionê cepit; ac militibus ſuis, univerſis, ac ſingulis, permiſit Romanorum opes diripere; niſi, quòd aſylum eſſe voluerit, ob reverentiam Apoſtoli, Divi Petri, templum illud ampliſſimum; quod ſuprà illius tumbam conſtructum eſt, & loci plurimum ambit. *Lib. 9. Cap. 9.*

Theodoretus. 450.

Magnus Petrus ab Hieroſolymâ, uſquè ad Romanorum Urbem, percurrit, omnibus veritatis radios afferens. *Ad Pſalm. 116.*

Deſidero, inquit, *venire ad vos; ut communicem id, quod ego accepi.* Et, quia Petrus primus Evangelii doctrinam illis tradiderat, ſubjungit: *ad confirmandos vos*: quod perindè eſt, ac ſi diceret: non aliam doctrinam vobis trado; ſed traditam confirmare volo. *Ad Caput 1. ad Romanos.*

Roma habet omnium Patrum, & *Epiſtola*

ad Leonem Papam. veritatis Doctorum, Petri, & Pauli sepulchra; quæ fidelium animas illuminant.

Lib. 1. hæreticarum fabularum. Simon Magus Romanos suîs præstigiîs tantâ admiratione affecit; ut etiam æneâ columnâ honoraretur: sed rursus veniens divinus Petrus, fraudis eum pennîs nudavit; qui, cùm eum tandem in miraculorum certamen provocâsset, & divinæ Gratiæ, & præstigiarum discrimen ostendisset, omnibûs Romanîs videntibûs, eum ex magnâ altitudinê deturbavit, cùm orâsset; & qui miraculum viderant, eos cepit ad salutem.

Galla Placidia Imperatrix.

453.

Epistolâ ad Pulcheriam Augustam. Omnibûs integrîs permanentibûs, ad Apostolicæ Sedis, in quâ primus Apostolorum B. Petrus, qui etiam claves Regni cœlestis suscipiens, Sacerdotii principatum tenuit, Episcopatûs causa mittatur.

Victor Antiochenus. 360.

In Evang. D. Marci paulò post principium. Ubi Romam Marcus advenisset, secutus est Petrum. Quare is in priori suâ Canonicâ ad hunc modum de illô scribit: *Salutat vos Ecle-*

clesia, quæ est in Babyloné collecta, & Marcus, filius meus.

Andreas Cæsareensis. 500.

Narrat Apollonius, & alii confirmant: dæmones incantationum, & præstigiarum vî, per imagines, & statuas, per arbores rursum, & aquas, perquè alia ejusmodi sæpenumerò locutos. Arbitror, & per mortuorum cadavera loqui quoquè posse. Nam, & Simon Magus in Beati Petri, Apostolorum coryphæi, multorúmque Romanorum præsentiâ, mortuum hactenùs suscitavit; quatenùs sesé movere palàm videretur: etsi interim Apostolus imposturam, hoc est, virtutem, quâ falsò eum excitaverat, aperuerit; & vim, quâ mortui verè resurgunt, publicè declaraverit. *Ad Caput 37. Apocalypsis.*

Epiphanius Archi-Episcopus Constantinopolitanus. 520.

Est mihi oratio magnoperè, Beatissime, uniri me vobis, & divina amplecti dogmata; quæ ex beatîs, & sanctîs Discipulîs, & Apostolîs DEI, præcipuè Petri, summi Apostolorum, Sedi sanctæ vestræ sunt tradita; & nihil eis pretiosius existimare. *Epistola ad Hormisdam Pontificem Romanum.*

Justinianus. 530.

In Authenticâ, ut Ecclesia Romana centum annorum privilegiô gaudeat.

Quod igitur nostra æternitas ad omnipotentis DEI honorem venerandæ Sedi summi Apostoli Petri dedicavit; hæc habeant omnes terræ, omnes insulæ totius Occidentis; quæ usquè ad ipsos Oceani recessus extenduntur, &c.

Marianus Archimandrita, & ceteri. 530.

Supplicatione ad Justinianum Imperatorem.

Misit DEUS huic civitati Agapetum; qui verè Pontificem antiquæ Romæ, in depositionê Anthimi, tanquàm olim Petrum magnum Apostolum Romanis, in depositionê Simonis Zoëtici.

Procopius Chartophylax. 600.

In Encomiô D. Marci.

Hîs armîs unà cum Petrô ipsô tu Petri filius Italorum gentem subjecisti; ab Orientê Solê motus, ad Occidentem advolans.

Maximus Monachus. 650.

Ad Cap. 4. de divinis Nominibûs.

Post Petrum Ignatius fuit Episcopus Antiochiæ, translatô Petrô in Urbem Romam.

Joannes Damascenus. 730.

Epistolâ de Trisagiô.

Petrus ex vicô Bethsaidâ originem duxit; patrem Joannem habuit;

buit; ac Romæ ſub Neronê Martyriô functus eſt.

Taraſius Conſtantinopolitanus. 780.

Mundi ſumus â ſanguinê eorum, qui tranſgrediuntur Canonicas conſtitutiones; & multò magìs eorum, qui pecuniîs ordinaverunt, vel ordinati ſunt: cùm divinus Petrus Apoſtolus, cujus cathedram ſortita eſt veſtra Sanctitas, ùt Simonem Magum eum depoſuerit. *Epiſtolâ ad Adrianum Papam de non faciendis pecuniâ ordinationibûs.*

Elias Cretenſis. 780.

Petrus, & Paulus, Romæ â Neronê mortê afficiuntur. *In orationem tertiam Nazianzeni.*

Nicephorus Conſtantinopolitanus. 815.

Expoſitio nominum Epiſcoporum: Petrus Apoſtolus 25. Annîs. Linus 12. Annîs. Clemens novem Annîs, &c. *In Chronologiâ.*

Methodius Conſtantinopolitanus. 830.

Beatus Apoſtolus Petrus, poſt aliquot annos prædicationis, ſublimē Romam aſſecutus eſt; &, ut illic prædicaret, cælitùs ei concreditum eſt: ut, tanquàm coryphæus ſanctorum *In Martyriô Dionisii Areopagitæ.*

rum Apostolorum, in ordinê Apostolatûs, factus Romæ in certaminê fieret consors Christi passionum. Ut enim illa Urbs maximîs ducebatur erroribûs; majorê opus habebat correctionê: ut, cujus error erat gravissimus; illic & gratia summa contingeret. Posteà, quemadmodùm dicitur, impius tyrannus Nero, sperans, se terras, & mare, suæ tyrannidi subditurum, irâ crudelitatis suæ, & vî furoris sui insaniens, adversùs servos Christi inflammatus est; & decimô quartô annô imperii sui beatos, Petrum, & Paulum, injustæ morti adjudicavit.

Michaël Syngellus. 830.

In Martyriô Dionisii Areopagitæ.

Petrus Regiam Romam miraculîs editîs, quæ â Christô uberrimè etiam manaverunt, illustravit; & occiduam obscuritatem in splendorem clarissimum commutavit.

Theophylactus. 1071.

Ad Caput 1. epistolæ ad Romanos.

Cùm Petrus Romæ Evangelium prædicâsset, quæ illius erant, sua reputans, pro fidê Petri Discipulorum, Paulus gratias agit.

Simeon Metaphrastes. 850.

In Com-

Quô in locô, cùm Petrus quidem Ma-

Maximum inſtituiſſet, & baptizâſſet, & Epiſcopum ordinâſſet, Romam appellit; in quâ, cùm quotidiè Synaxes celebraret, attraxit multos ad fidem Chriſti. Hæc videns Simon, non ſatìs duxit, tacere, & ſuam celare improbitatem; ſed gloriâ, & exiſtimationê, ſe ſuperatum eſſe arbitratus, ſi ſineret Apoſtolum totîs viribûs iis, qui Romæ eſſent, veritatem annuntiare, audacter ſimul, & indoctè, cœpit liberè loqui in mediâ civitatê.

mentariô de certaminibûs, laboribûs, & peregrinationibûs Petri, & Pauli.

Cùm ſic fuiſſet dignatus Archiepiſcopatu, & præfectus eſſet paſcendis ovibus Domini, ſicut Petrus ſummus Apoſtolus, cujus etiam Sedis, vel potiùs zeli, ac ardoris, fuit Succeſſor; ejus ad ſalutaria adducebat paſcua, DEI, inquam, & Salvatoris noſtri mandata.

Vitæ ſancti Silveſtri Cap. 6.

Suidas. 970.

Tunc Simon quoquè Magus florebat; &, cùm Petrus, & Simon, præſentê Neronê inter ſe diſputarent, eductus eſt ê carcerê Paulus. Hi tres, cùm adſtarent, Nero Simonem interrogat, &c.

In Nerone.

Oecumenius. 1050.

Primus, Simon Petrus, Apoſto-

De duo-

decim Apoſtolis. lorum Coryphæus, in Pontô, Galatiâ, Cappadociâ, Bithyniâ, & Italiâ, prædicans Evangelium, Romæ tandem ſub Neronê crucifigitur, capitê inversô, ipsô ſic pati volentê: ſepelitur autem in ipsâ Româ ad tertium Kalendas Julii.

Euthymius. 1118.

Proœmiô in Marcum. Marcus cum Petrô Romæ converſatus eſt: quemadmodùm prior ejus epiſtola demonſtrat.

Joannes Zonaras. 1118.

Tom. 2. Petrus ſub Claudiô Romæ ſalutaris præconii ſemina ſparſit; cui multi ex Romanîs fidem habuerunt.

Georgius Cedrenus. 1110.

In Neronê. Imperantê Neronê Romam profectus Simon Magus, cùm artibûs magicîs multa edidiſſet prodigioſa, ſibi DEI nomen arrogavit. Quô temporê magnus ille Apoſtolus, Petrus, Romam cùm veniſſet, ſtatuit Simonem adire, &c.

Michaël Glycas. 1120.

Partê 3. Annalium. Nero impuriſſimus Princeps perſequi Chriſtianos cœpit; & duos ſummos viros, Petrum, & Paulum interfecit. Uterquè, ùt Chryſoſtomus teſtatur, obdormivit in Urbê Româ. *Ni-*

Nilus Thessalonicensis. 1150.

Romæ Petrus diem suum obiit. *De Primatu Papæ.*

Theodorus Balsamon. 1180.

Apostolicam Sedem Romanam nominârunt: utpotè, cùm Petrus, Apostolorum Princeps, in eâ claruerit; & Linum, primum Pontificem in eâ constituerit. *In Commentariis ad Synodum Carthaginensem.*

Nicetas Choniates, 1210.

Tandem, cùm Romam, omnium civitatum decus (*Petrus*, & *Simon Magus*) appulissent; ibi controversis dogmatibûs concertârunt. Jam autem apud Romanos Simon tantam nominis celebritatem consecutus erat; ut æreâ statuâ donatus esset â Claudiô Cæsarê, cujus ea fuisse fertur inscriptio: *Simoni Deo sancto.* Cùm itaquè Simon Petro refragaretur; atquè partim Spiritûs Sancti verbîs, partim miraculîs præstigiæ illius, & imposturæ patuissent; ille, gravî se affici ratus ignominiâ, in cœlos ad proprium patrem ascensurum se, pœnásque de incredulîs repetiturum, comminatus est. Et, cùm â dæmonibûs in cœlos ferebatur; Petrus orando effecit; ut in caput ex altô *Orthodoxæ fidei Lib. 4. Cap. 1.*

Magus corruerit; pedibûſque in aërâ protenſis, miſeram animam exhalans, effusô viam cerebrô diſperſerit.

Nicephorus Calliſtus. 1300.

Lib. 2. Cap. 15. Meminit Petrus Marci in priorî epiſtolâ, quam Romæ agens compoſuiſſe fertur; in quâ etiam figuratè Romam Babylonem nominat.

Cap. 35. Non minùs etenim Petrus, Orbê peragratô, & iis, qui ex Circumciſionê erant, omnibus in Palæſtinâ, & Syriâ, & ubiquè ferè terrarum prædicationê promulgatâ, cùm ſub Neronis imperiô Romam, propter deteſtandum illum Simonem, qui publicîs inſcriptionibûs DEUM ſe vocare, prædicationémque Chriſti evertere eſt auſus, veniſſet, factîſque illum ſimul, & ſermonum vî coarguiſſet, atquè Romanorum Eccleſiæ, primùm quidem Lino, deindè Anacleto, & poſt hos tertio, ad mortem vadens, ſapientiſſimo Clementi, claves commiſiſſet, ad DEUM migravit.

As-

Asserunt Patres Latini.

Anacletus. Annô, post natum Christum, 110.

PAulus, unô diê, unô quoquè temporê, cum Petrô, gloriosâ mortê sub Principê Neronê agonizans, coronatus est; & ambo sanctam Romanam Ecclesiam consecrârunt, &c. Prima Sedes est cœlestî beneficiô Romanæ Ecclesiæ, quam beatissimi, Petrus, & Paulus, suô Martyriô consecrârunt. Sic Roma, quæ priùs erat cacodæmonis artificiô omnium errorum mater, & altrix, excussîs tenebrîs, & vanîs superstitionibûs abjectîs, filiorum DEI, exortô Solê justitiæ, facta est copiosa propagatrix. *Epist.* 1.

Pius Primus. 160.

Festina palmam perseverabilem cum sanctîs Apostolîs tenere; quam per multas passiones Paulus suscepit, & Petrus; cui crux charitatem Christi tollere non potuit. *Epistolâ ad Justum Episcopum.*

Tertullianus. 200.

Age jam; qui voles curiositatem meliùs exercere in negotiô salutis tuæ: percurre Ecclesias Apostoli- *De præscriptionibûs ad-*

versùs hæreticos Cap. 36.

cas; apud quas ipsæ adhuc cathedræ Apostolorum suîs locîs præsidentur. Si Italiæ adjaces, habes Romam; undè nobis quoquè auctoritas præstò est: ubi Petrus passioni Dominicæ adæquatur; ubi Paulus Joannis in exitu coronatur; ubi Apostolus Joannes, postquàm in oleum igneum demersus nihil passus est, in Insulam relegatur.

Contrà Gnosticos ad Scorpiacum Cap. 15.

Vitas Cæsarum legimus: Orientem fidem Romæ primus Nero cruentavit: tunc Petrus ab alterô cingitur; cùm crucî astringitur: tunc Paulus civitatis Romanæ consequitur nativitatem; cùm illic martyrii renascitur generositatê.

De Baptismô Cap. 4.

Ideóque nulla est distinctio, mari quis, an stagnô; fluminê, an fontê; lacu, an alveô diluatur. Nec quicquàm refert inter eos; quos Joannes in Jordanê, & quos Petrus in Tyberî tinxit.

Contrà Marcionem Lib. 4. Cap. 5.

Romanis Evangelium Petrus, & Paulus, sanguinê quoquè suô signatum reliquerunt.

In Carm. contrà Marcionem Librô 3. Cap. 9.

Ex quibûs electum magnum, plebique probatum
Hâc cathedrâ, Petrus quâ sederat ipse, locatum
Maxima Roma Linum primùm considere jussit.

Ca-

Callixtus. 224.

Ego habeo trophæa Apoſtolorum, quæ oſtendam: ſi enim procedas viâ regalî, quæ ad Vaticanum ducit; aut viâ Oſtienſi, invenies trophœa defixa; quibûs ex utrâque partê conſtitutîs Romana cuſtoditur Eccleſia. *Epiſtolâ ad Proclum Cataphrygam.*

Cyprianus. 250.

Poſt iſta adhuc inſuper, pſeudo-epiſcopô, ſibi ab hæreticîs conſtitutô, navigare audent; & ad Petri cathedram, atquè ad Eccleſiam principalem, undè Unitas ſacerdotalis exorta eſt, â ſchiſmaticîs, & profanîs litteras ferre; nec cogitare, eos eſſe Romanos (quorum fides Apoſtolô prædicantê laudata eſt) ad quos perfidia non poſſit habere acceſſum. *Epiſt. 55. Lib. 1. Epiſt. 3.* *Rom. 1.*

Factus eſt autem Cornelius, Epiſcopus; de DEI, & Chriſti ejus judiciô; de clericorum penè omnium teſtimoniô; de plebîs, quæ tunc adfuit, ſuffragiô; de Sacerdotum antiquorum, & bonorum collegiô: cùm nemo antè ſe factus eſſet; cùm Fabiani locus, id eſt, cùm locus Petri, & gradus Cathedræ ſacerdotalis vacaret. *Epiſt. 52. Lib. 4. Epiſt. 2.*

Librô de unitatê Ecclesiæ Catholicæ de Romanâ Ecclesiâ loquens.

Qui Cathedram Petri, super quam fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesiâ se esse non confidat.

Arnobius. 285.

Lib. 2. adversùs Gentes.

Enumerari possunt, atquè in usum computationis venire ea, quæ in Indiâ gesta sunt aput Seras, Persas, & Medos; in Arabiâ, Ægyptô, Asiâ, & Syriâ; apud Galatas, Parthos, Phrygas; in Achaiâ, Macedoniâ, Epyrô; in Insulîs, ac Provinciîs omnibûs; quas Sol oriens, atquè occidens lustrat: ipsam deniquè dominam, Romam, in quâ, cùm homines sint, Numæ Regis artibûs, atquè antiquîs superstitionibûs occupati, non distulerunt tamen res patrias linquere, & veritati coalescere Christianæ. Viderant enim cursum Simonis Magi, & quadrigas igneas, Petri orê difflatas, &, nominatô Christô, evanuisse. Viderant, inquam, fidentem Diis falsis, & ab iîsdem metuentibûs proditum, ponderê præcipitatum suô, cruribûs jacuisse præfractîs. Pòst deindè perlatum Brundam, cruciatibûs, & pudorê defessum, ex altissimi culminis se rursum præcipitâsse fastigiô.

Mar-

Marcellus Primus. 306.

Petri Sedes primitùs apud vos fuit; quæ jubentê Dominô Romam translata est: cui, adjuvantê gratiâ divinâ, hodiernâ diê præsidemus. *Epistolâ ad Antiochenos.*

Eusebius Papa. 310.

Benedictus Dominus DEUS noster; qui per misericordiam suam Romanam Ecclesiam Beati Petri Apostolorum Principis sacerdotiô ditavit. *Epistolâ 3.*

Lactantius. 290.

Discipuli, per Provincias dispersi, fundamenta Ecclesiæ ubiquè posuerunt; facientes & ipsi, in nominê Magistri DEI, magna, & penè incredibilia miracula: quia discedens instruxerat eos virtutê, ac Potestatê; quâ posset novæ annuntiationis ratio fundari, & confirmari: sed, & futura aperuit illis omnia; quæ Petrus, & Paulus, Romæ prædicaverunt; & ea prædicatio in memoriam scripta permansit. *Divinarum Institutionum Lib. 4. Cap. 21.*

Ambrosius. 370.

Ad hoc Ecclesia Romana quid respondet? Utiquè ipse auctor est nobis hujus assertionis Petrus Apostolus; qui Sacerdos fuit Ecclesiæ Romanæ. *Lib. 3. de Sacramentis Cap. 1.*

Idem

Lib. 5. Epist. 32. Idem Petrus posteà, victô Simonê, cùm præcepta DEI populo seminaret, & doceret castimoniam, excitavit animos Gentilium; quibus, eum quærentibus, Christianæ animæ deprecatæ sunt, ut paulisper cederet. Et, quamvis esset cupidus passionis, tamen contemplationê populi precantis inflexus est. Rogabatur enim: ut, ad instituendum, & confirmandum populum, se reservaret. Quid multa? Noctê murô egredi cœpit; &, videns sibi in portâ Christum occurrere, urbémque ingredi, ait: *Domine, quò vadis?* Respondit Christus: *Venio Romam, iterum crucifigi.* Intelligit Petrus, ad suam crucem divinum pertinere responsum (Christus enim non poterat iterum crucifigi; qui carnem passionê susceptæ mortis exuerat.) Intellexit ergò Petrus; quòd iterum Christus crucifigendus erat in servulô. Itaquè spontê remeavit. Interrogantibûs Christianîs, responsum reddidit; statímque correptus, per crucem suam honorificavit Dominum JESUM.

Optatus Milevitanus. 370.

Negare non potes, ſcire te: in Urbê Româ Petro primo cathedram Epiſcopalem eſſe collatam; in quâ ſederit omnium Apoſtolorum Caput, Petrus; undè & Cephas appellatus eſt.

Librô 2. contrà Donatiſtas.

Philaſtrius. 380.

Simon, cùm fugeret beatum Petrum Apoſtolum de Hieroſolymitanâ civitatê, Romámque veniret, ibíque pugnaret cum B. Petrô Apoſtolô, apud Neronem Regem, devictus undiquè orationê B. Petri Apoſtoli, atquè percuſſus ab Angelô, ſic meruit interire; ut ejus magiæ mendacium cunctis pateſieret.

De Simone Magô.

Damaſus. 380.

Beatus Pettus Apoſtolus, & Princeps Apoſtolorum, filius Joannis, Provinciæ Galileæ, ex vicô Bethſaidâ, frater Andreæ, primò ſedit in cathedrâ Epiſcopatûs Antiochiæ annîs ſeptem. Hinc B. Petrus ingreſſus eſt Urbem Romam, ſub Claudiô Cæſarê; ibíque ſedit in cathedrâ Epiſcopatûs annîs viginti quinquè.

In vitâ D. Petri.

Pru-

Prudentius. 380.

Hymnô 12. de passionê Petri, & Pauli.

Plùs solitô coëunt ad gaudia, dic amice, quid sit?
Romam per omnem cursitant, ovántque:
Festus Apostolici nobis redit hic dies triumphi,
Paulì, atquè Petri, nobilis cruorê.
Unus utrumquè dies, plenô tamen innovatus annô,
Vidit superbâ mortê laureatum.
Scit Tyberina palus, quæ fluminê labitur propinquô,
Binîs dicatum cespitem trophæîs:
Et crucis, & gladii testis, quibûs irrigans easdem,
Bis fluxit imber sanguinis per herbas.
Prima Petrum rapuit sententia, legibûs Neronis
Pendêre jussum præminentê lignô.
Ille tamen veritus celsæ decus æmulando mortis,
Ambire tanti gloriam Magistri,
Exigit: ut pedibûs versum caput imprimant supinîs;
Quò spectet imum stipitem cerebrô.
Figitur ergò manus subter, sola versus in cacumen,
Hôc mentê major, quô minor figurâ.

Hîc

Hic (nempè Romæ) *jam regnant duo*
Apostolorum Principes:
Alter, vocator Gentium;
Alter, Cathedram possidens;
Primus recludit creditas
Æternitatis januas.
Discede adulter Juppiter,
Stuprô sororis oblite;
Relinque Romam liberam,
Plebémque jam Christi fuge.
Te Paulus hinc exterminat;
Te sanguis exturbat Petri:
Tibi id, quod ipse armaveras,
Factum Neronis officit.

Hymnô secundô, qui est de S. Laurentiô.

Hieronymus. 390.

Christus credentibus dixit: *Discite à mê: quia mitis sum, & humilis cordê*; de quô, & Clemens, vir Apostolicus, qui post Petrum Romanam rexit Ecclesiam, scribit ad Corinthios, &c.

Ad Caput 52. Esaiæ.

Cùm venisset Petrus Antiochiam.) Primum Episcopum Antiochenæ Ecclesiæ Petrum fuisse, accepimus; & Romam deìndè translatum; quod Lucas penitùs omisit.

Ad Caput 2. ad Galatas.

Simon Petrus Provinciæ Galileæ, vicô Bethsaidâ, frater Andreæ Apostoli, & Princeps Apostolorum, post Episcopatum Antiochen-

Librô de viris illustribûs Cap. 1.

ſis Eccleſiæ, & prædicationem diſperſionis eorum, qui de Circumciſionê crediderant, in Pontô, Galatiâ, Cappadociâ, Aſiâ, & Bithyniâ, ſecundô Claudii annô, ad expugnandum Simonem Magum, Romam pergit; ibique viginti quinquè annîs Cathedram ſacerdotalem tenuit, uſquè ad ultimum Neronis annum, id eſt decimum quartum. A quô & cruci affixus, Martyriô eſt coronatus, capitê ad terram versô, & in ſublimê pedibûs elevatîs; aſſerens: ſe indignum, qui ſic crucifigeretur, ùt Dominus ſuus.

Ruffinus. 390.

Invectivâ ſecundâ in Hieronymum.

Petrus per viginti quatuor annos Romanæ Eccleſiæ præfuit. Dubitandum non eſt: quin, ſicut cetera, quæ ad inſtructionem pertinent, etiam librorum inſtrumenta Eccleſiæ ipſe tradiderit.

Auguſtinus. 420.

Contrà litteras Petiliani Lib. 2. Cap. 51.

Cathedra tibi quid fecit Eccleſiæ Romanæ; in quâ Petrus ſedit? &, in quâ hodiè Anaſtaſius ſedet? vel Eccleſiæ Hieroſolymitanæ; in quâ Jacobus ſedit, & in quâ hodiè Joannes ſedet; quibus nos in Catholicâ uni-

unitatê connectimur; & â quibûs vos nefariô furorê ſeparâſtis?

Puto tibi eam partem Orbis ſuffi- cere debere; in quâ primum Apo- ſtolorum ſuorum voluit Dominus glorioſiſſimô Martyriô coronari. Cui Eccleſiæ præſidentem B. Inno- centium, ſi audire voluiſſes, jam tunc periculoſam juventutem tuam Pelagianîs laqueîs exuiſſes. *Contrà Julianum Pelagianum Lib. 1. Cap. 4.*

Jovem ſe credi volebat Simon Magus; Minervam verò, meretri- cem quandam, Selenem; quam ſibi ſociam ſcelerum fecerat; imaginéſ- que, & ſuam, & meretricis, diſci- pulis ſuis præbebat adorandas; quas & Romæ, tanquàm Deorum ſimulachra, auctoritatê publicâ conſtituerat. In quâ Urbê eum B. Petrus verâ omnipotentis DEI vir- tutê extinxit. *Ad Quod vult Deum hæreſi 1.*

Si ordo Epiſcoporum ſibi ſucce- dentium conſiderandus eſt; quan- tò certiùs, & verè ſalubriter, ab ipsô Petrô numeramus? Petro enim ſuc- ceſſit Linus, Lino Clemens, Cle- menti Anacletus, Anacleto Evari- ſtus, &c. *Epiſt. 165.*

Innocentius Primus. 406.

Quis enim neſciat, id, quod â *Epiſtolâ* Prin-

primâ ad Decentium Eugubinum. Epistolâ 14. ad Bonifacium Presbyterum.

Principê Apostolorum, Petrô, Romanæ Ecclesiæ traditum est, ab omnibûs debere servari?

Ecclesia Antiochena, quam, priusquàm ad Urbem perveniret Romam, B. Apostolus Petrus suâ præsentiâ illustravit, velut germana Ecclesiæ Romanæ, diù ab eâdem alienam esse non passa est.

Paulinus Nolanus. 420.

Natalì 3. de S. Felicê.

Ipsaquè cœlestûm sacrîs procerum monumentîs
Roma Petrô, Paulôque potens, rarescere gaudet.

Severus Sulpitius. 420.

Sacræ historiæ Librô 2.

Namquè eô temporê divinâ apud Urbem religio invaluerat, Petrô ibi Episcopatum gerentê, & Paulô, postquàm ab injustô Præsulis judiciô Cæsarem appellaverat, Romam deductô, &c. Etenim tunc illustris illa, adversùs Simonem, Petri, & Pauli congressio fuit: qui, cùm magicîs artibûs, ut se DEUM probaret, duobûs suffultus dæmoniîs evolâsset, orationibûs Apostolorum fugatîs dæmonibûs, delapsus in terram, populô inspectantê disruptus est, &c. Pòst etiam datîs legibûs religio vetabatur,

tur; palámque, edictîs propositîs, Christianum esse non licebat. Tùm Paulus, & Petrus, capitis damnati: quorum uni cervix gladiô dejecta; Petrus in crucem sublatus est. Dum hæc Romæ geruntur, Judæi, Præsidis sui Festi injurias non ferentes, rebellare cœperunt.

Paulus Orosius. 420.

Claudius, ab Augustô quartus, Regnum adeptus est; mansítque in eô annîs quatuordecim. Exordiô Regni ejus Petrus, Apostolus Domini nostri JESU Christi, Romam venit; & salutarem cunctis credentibus fidem fidelî verbô docuit, potentissimîsque virtutibûs approbavit. Atquè exindè Christiani Romæ esse cœperunt. Sensit hoc collatum fidei suæ Roma beneficium. *Librô 7. Cap. 6.*

Nero, primus, Romæ Christianos suppliciîs, ac mortibûs affecit; ac per omnes Provincias parî persecutionê excruciari imperavit; ipsúmque nomen extirpare conatus, beatissimos Christi Apostolos, Petrum crucê, Paulum gladiô occidit. Mox acervatim miseram civitatem undiquè clades oppressêre. *Cap. 7.*

Ma-

Maximus Taurinensis. 420.

In natali Petri, & Pauli. Hi ſunt ergò beatiſſimi, Petrus, & Paulus; qui, Sacramentum cœleſtis Regni unô ſpiritu prædicantes, ſub unius paſſionê diei doctrinam ſuam piô ſanguinê, & mortê fortiſſimâ conſecrârunt; qui etiam, tamquàm Eccleſiarum omnium Principes facti, diſpenſationê cœleſtî Romam petentes, ſacratiſſima ſua corpora in illius Urbê arcê recondèrent; quæ totius Orbis obtinuerat principatum: quatenùs potentiam virtutis ſuæ Chriſtus oſtendens, ubi Mundus Caput habebat Imperii, ibi Regni ſui Principes collocaret.

Arnobius Romanus. 440.

Ad Pſalmum 106. Lætatus eſt Petrus, *quia ſiluerunt; & deduxit eum in portum voluntatis ſuæ*; in Eccleſiâ ſinè dubiô; ubi *exaltant eum in Eccleſiâ populi, & in cathedrâ ſeniorum laudant eum*: quia *poſuit flumina in deſertô*, id eſt, hujus ſeculi perambulans, quouſquè perveniret ad Romam, prædicavit baptiſmum JESU Chriſti; in quô univerſa flumina benedicuntur uſquè hodiè â Petrô. Ipſe poſuit *exitus aquarum in ſitim*, ità; ut, qui exierit foràs ab Eccleſiâ Petri, ſitî

ſitî pereat. *Poſuit terram fructiferam in ſalſuginem.* Sicut ſalſugo terram â fructu revocat; ità litera Mundi â fructu ſpiritalî revocat mentes: ſed per Petrum, in ſalſuginê litterarum poſitam Romam, fecit eam fructum afferre.

Philippus Presbyter. 430.

Nulli dubium eſt: Petrum per Succeſſores ſuos huc uſquè ſemper vivere, cauſâſque decernere, ſempérque victurum eſſe. Hujus itaquè ordinarius Succeſſor, & Vicarius ſanctus, beatiſſimus Papa, & Epiſcopus noſter, Cœleſtinus, nos, ſuos pro sê quaſi Vicarios, ad hanc ſanctam Synodum miſit. *In Conciliô Ephesinô Tomô 2. Cap. 16.*

Petrus Chryſologus. 440.

Hortamur te, frater honorabilis; ut his, quæ â beatiſſimô Papâ Romanæ civitatis ſcripta ſunt, obedienter attendas: quoniam Beatus Petrus, qui in propriâ ſedê & venit, & præſidet, quærentibus fidei veritatem præſtat. *Epiſtolâ ad Eutychen.*

Leo Primus. 450.

Iſti ſunt viri, per quos tibi Evangelium Christi Roma reſplenduit; &, quæ eras magiſtra erroris, facta es di- *Sermonê 1. in Natalí Petri,*

& Pauli Apostolorum capitê I. discipula veritatis. Isti sunt patres tui, veríque pastores; qui te, Regnis cœlestibus inserendam, multò meliùs, multóque feliciùs condiderunt, quàm illi; quorum studiô prima tuorum mœnium fundamenta locata sunt; ex quibûs is, qui tibi nomen dedit, fraternâ te cœdê fœdavit. Isti sunt, qui te ad hanc gloriam provexerunt; ut gens sancta, populus electus, civitas Sacerdotalis, & Regia, per sacram *1. Pet. 2.* beati Petri sedem caput Orbis effecta, latiùs præsideres Religionê divinâ, quàm dominationê terrenâ, &c.

Cap. 3. Cùm duodecim Apostoli, acceptâ per Spiritum sanctum omnium locutionê linguarum, imbuendum *Actor. 2.* Evangeliô Mundum, distributîs sibi terrarum partibûs, suscepissent; beatissimus Petrus, Princeps Apostolici Ordinis, ad arcem Romani destinatur Imperii: ut lux veritatis, quæ in omnium gentium revelabatur salutem, efficaciùs se ab ipsô capitê per totum Mundi corpus effunderet. Cujus autem nationis homines in hâc tunc Urbê non essent? aut, quæ usquàm gentes ignorarent, quod Roma didicisset? Hîc

con-

conculcandæ Philoſophiæ opiniones; hîc diſſolvendæ erant terrenæ ſapientiæ vanitates; hîc confutandi dæmonum cultus; hîc omnium ſacrilegiorum impietas deſtruenda: ubi diligentiſſimâ ſuperſtitionê habebatur collectum; quicquid uſquàm fuerat variîs erroribûs inſtitutum.

Ad hanc ergò Urbem tu, beatiſſime Apoſtole, Petre, venire non metuis; & (conſortê gloriæ tuæ Apoſtolô Paulô, aliarum adhuc Eccleſiarum ordinationibûs occupatô) ſilvam iſtam frementium beſtiarum, & turbulentiſſimæ profunditatis Oceanum, conſtantior, quàm, cùm ſuprà mare gradereris, ingrederis; nec Mundi Dominam times Romam; qui in Caiphæ domô expaveras Sacerdotis ancillam. *Cap. 4.* *Matt. 14.* *Matt. 26.*

Et ideò, frater chariſſime, oportet dilectionem tuam totô cordê perſpicere; cujus Eccleſiæ gubernaculis voluerit te Dominus præſidere; & ejus meminiſſe doctrinæ; quam præcipuus Apoſtolorum omnium, beatiſſimus Petrus, per totum Mundum quidem uniformî prædicationê, ſed ſpeciali magiſteriô, in Antiochenâ, & Romanâ Urbê fundavit. *Epiſtolâ 62. ad Maximum, Antiochenum Epiſcopum Capitê 2.*

Prosper. 460.

De promissionibus, & prædictionibus dimidii temporis Cap. 5.

In ipsâ Hierusalem, Jacobus, & Stephanus, primus Martyr; Joannes apud Ephesum; Andreas, & ceteri per totam Asiam; Petrus, & Paulus, Apostoli in Urbê Româ, Gentium Ecclesiam pacatam, unámque, posteris tradentes, sanguinê, memoriîsque suîs ex Dominicâ Passionê sacrârunt.

De ingratis Cap. 2.

Sedes Roma Petri, quæ pastoralis honoris
Facta Caput Mundo, quicquid non possidet armis,
Religioné tenet.

Cap. 8.

Ergò Petri solium, Romam, & Carthaginis altæ
Concilium repetant humiles.

Gelasius. 490.

In Decretô de Apocryphis Scripturæ locis.

Petro etiam data est societas beatissimi Pauli Apostoli, vasis electionis; qui non diversô, sicut hæretici garriunt, sed unô temporê, unô, eôdemque diê gloriosâ mortê cum Petrô, in Urbê Româ, sub Cæsarê Neronê, agonizans coronatus est; & pariter supradictam sanctam Romanam Ecclesiam Christo Domino consecrârunt; talémque omnibus Urbibus in universô Mundô suâ

præ

præſentiâ, atquè venerandô triumphô prætulerunt. Ergò prima Petri Apoſtoli Sedes eſt Romana Eccleſia.

Fulgentius. 500.

Quod duorum magnorum luminarium, Petri ſcilicèt, Paulíque, Urbs, tamquàm ſplendentibûs radiîs illuſtrata, eorúmque decorata corporibûs; Romana (quæ Mundi caput eſt) tenet, & docet Eccleſia. *De Incarnationê, & gratiâ JESU Christi C. 11.*

Elpis, uxor Boëtii. 500.

O felix Roma, quæ tantorum Principum
Es purpurata pretiosô ſanguinê:
Non laudê tuâ, ſed ipſorum meritîs,
Excellis omnem Mundi pulchritudinem.

Hymnô de Apoſtolis, Petrô, & Paulô.

Symmachus. 500.

Roma mihi teſtis eſt, & ſcrinia teſtimonium perhibent: utrum â fidê Catholicâ, quam in Sedê beati Petri Apoſtoli, veniens ex paganitatê, ſuſcepi, aliquâ ex partê deviaverim. *Apologeticô ad Anaſtaſium Imperatorem.*

Synodus Romana III. ſub Symmachô. 501.

Memoriæ Pontifices ſuggeſſerunt;

runt; ipsum, qui dicebatur Imperitus, debuisse Synodum convocare: scientes; quia ejus Sedi primum Petri Apostoli meritum, vel principatus, singularem in Ecclesiis tradidit Potestatem.

Possessor Africanus. 515.

Epistolâ ad Hormisdam Papam.

A quô magis est nutantis fidei stabilitas expetenda; quàm ab ejus Sedis præsidê? cujus primus â Christô rector audivit: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

Jornandes. 530.

Librô de Regnorum, & temporum successionê.

Nero ipsos Doctores fidei, Petrum, & Paulum, in Urbê interemit, alterum cruci affigens, alterum capitê plectens.

Marcellinus Comes. 530.

In Chronicô.

Leonê Pontificê, Sedem B. Petri regentê, 630. Patrum sancta, & universalis Synodus contrà Eutychen firmata est.

Arator. 540.

In Actâ Apostolorum ad finem.

Venit ad excelsæ sublimia culmina Romæ, &c.
Petrus, in Ecclesiæ sacratô corporê Princeps.

Au-

Aurelius Cassiodorus. 530.

Secundô, & Venustô, consulibûs, Petrus Apostolus Romam mittitur; ubi Evangelium prædicans viginti quinquè annîs ejusdem Urbis Episcopus perseverat. *In Chronicis, in Claudiô.*

Hîs Consulibûs Romæ sanctus Petrus, & Paulus, Apostoli, trucidati sunt â Neronê. *Idem in Neronê.*

Fortunatus. 570.

Vitæ S. Martini Librô 3.

Principibûs geminîs fidei, sub Principê Româ,
Carnis Apostolicæ quô sunt duo celsa sepulchra,
Prima tenent terrîs, & utriquè priora supernîs,
Dogmatis orê pares, & Sedis honorê curules.
Ambo triumphantes spargunt nova dona per Orbem:
Unâ nempè diê, quos passio sancta beavit, &c.
Juris-Consulti Pauli comitantê volatu,
Princeps Romanâ currit ab arcê Petrus.

Gregorius Turonensis. 580.

Beatus Petrus Apostolus, sub Imperatorê Claudiô, quartô, ab Augu- *Historiæ Franco-*

 stô,

rum Lib. 1. Cap. 25. stô, Romam aggreditur, ibíque prædicans, in multîs virtutibûs manifestissimè, Christum esse DEI Filium, comprobavit. Ab illîs enim diebûs Christiani apud civitatem Romanam esse cœperunt, &c. Nero Petrum crucê, Paulum gladiô jubet interfici.

Gregorius Magnus. 590.

Ad Psalm. 4. pœnitentialem. Actor. 8. Saulo persecutori dixit: *Saule, Saule, quid me persequeris?* Et Petro ait: *Venio Romam, iterum crucifigi.* Qui enim in sê ipsô jam pridem crucifixus fuerat, in Petrô (Româ discessurô) se iterum crucifigendum dicebat.

Lib. 6. Epist. 37. Petrus sublimavit Sedem; in quâ etiam quiescere, & præsentem vitam finire dignatus est.

Isidorus Hispalensis. 620.

De vitâ, & mortê Sanctorum Cap. 69. Petrus, postquàm Antiochenam fundavit Ecclesiam, sub Claudiô Cæsarê, contrà Simonem Magum Romam pergit; ibíque, prædicans Evangelium, viginti quinque annîs ejusdem tenuit Pontificatum; septimô autem atquè trigesimô annô, post passionem Domini, â Neronê Cæsarê in Urbê Româ, deorsum versô capitê, ùt ipse voluit, crucifixus est.

eſt. Sepultus eſt Romæ in Vaticanô, ſecùs viam triumphalem, tertiô lapidê ab Urbê, ad Orientalem plagam.

Beda. 700.

Petrus Apoſtolus, cùm priùs Antiochenam fundâſſet Eccleſiam, Romam pergit, ibique 25. annîs Cathedram tenet Epiſcopalem, id eſt, uſquè ad ultimum Neronis annum, &c Nero primus, ſuper omnia ſcelera ſua, etiam Chriſtianos perſequitur; quorum eximios Romæ, Petrum crucê, Paulum occidit gladiô. *De ſex ætatibûs Mundi.*

Clemens in 6. diſpoſitionum librô hæc ità eſſe deſcribit: cui ſimile dat teſtimonium etiam Hierapoleos Epiſcopus, nominê Papias; qui, & hoc dicit: quòd Petrus in primâ epiſtolâ ſuâ, quam de Urbê Româ ſcripſit, meminit Marci; in quâ tropicè Romam Babylonem nominat, cùm dicit: *Salutat vos Eccleſia, quæ eſt in Babyloné, electa; & Marcus, filius meus.* *Prologô ſuper Marcum.*

Salutat vos Eccleſia, quæ eſt in Babyloné.) Babylonem tropicè Romam dicit; videlicèt, propter confuſionem multiplicis idololatriæ: in *Ad C. 5. prioris Epiſt. Petri.*

in cujus mediô sanctâ Ecclesia fulgebat.

Ad Caput 15. Actorum. Scimus enim, Petrum, & Paulum, Apostolos, annô post resurrectionem Domini trigesimô octavô, id est, ultimô Neronis annô, passos fuisse Martyrium; & B. Petrum Romæ 25. annîs Episcopalem sedisse Cathedram. Viginti quinquè autem, & quatuordecim, non triginta octo, sed triginta novem faciunt. Sequitur ergò: ut, B. Petrum, eôdem quartô decimô post Domini Passionem annô, quô eum Hierosolymîs alloquitur Paulus, quartô Claudii Cæsaris annô Romam venisse, credamus.

Paulus Diaconus. 760.

De Vitâ SS. Syri, & Juventii. Acto. 11. Quô temporê beatissimus Petrus, Christi Apostolus, fundatâ Antiochenâ Ecclesiâ, in quâ primum novellæ gentis Christianum nomen, exortum est, ædificaturus Romanam Ecclesiam, ad Romanam Urbem transivit, ibi prædicans Christum crucifixum; omnésque virtutes faciens, & miracula, quæ coràm conspectibûs Judæorum fecerat, multos ad credulitatem sui convertit oraculi.

Ut

Ut Petrum, sedémque Petri Rex cerneret hospes,
Cujus fontê sacras sumeret albus aquas, &c.

De gestis Longobardorum Lib. 6. Cap. 4.

Paulinus Aquilegiensis. 780.

Nero primùm Romæ Christianos suppliciîs affecit: ipsum quoquè nomen extirpare conatus, beatissimos Apostolos, Petrum cruci affixit, Paulum capitê gladiô secuit.

Librô 8. Histor.

Haymo. 820.

Dominus discipulis suis partes Mundi ad prædicandum distribuit; Petro, & Paulo, Romam; Andreæ Achaiam, Jacobo Judæam, Joanni Asiam, &c.

Homiliâ Dominicæ 3. in Quadragesimâ.

Freculphus Lexoviensis. 830.

In Claudii Tiberii Regni exordiô Petrus, Apostolus Domini nostri JESU Christi, Romam venit; ibíque viginti quinquè annîs Cathedram tenuit Episcopalem, & salutarem cunctis credentibus fidem Christi fidelî verbô docuit, potentissimîsque virtutibûs approbavit; atquè ex hinc Christianorum plurimi Romæ esse cœperunt: sensit hoc fidei suæ Roma beneficium.

Tomô 2. Lib. 1. Cap. 12.

Drepanius Florus. 850.

Hymnô ad Michaëlem Archangelum.

Clarent Angelici sublimia festa diei,
Allatura piè dona beata animæ.
Hunc etenim Michaël, aulæ cœlestis alumnus,
Conspicuô nobis consecrat orê diem:
Dignatus Petri, Paulique invisere Sedem,
Imperiúmque fovens inclyta Roma tuum.

Rabanus Maurus. 850.

Ad Caput 12. Judith.

Claudius Imperator, licèt Judæos diversîs calamitatibûs affligeret, Christianos non læsit. Undè factum est; quòd, ipsô regnantê, Petrus Apostolus in Urbê Romanâ prædicando plurimos ad fidem Christi converteret.

Hincmarus. 850.

Epistolâ de Dionysiô Areopagitâ.

Procedentê temporê Dionysius, Magistri desideriô, & B. Petri amorê, Romam venit; quos nequissimi Neronis crudelitatê jam Martyriô coronatos invenit.

Nicolaus Primus. 860.

Epistolâ 7.

Tunc convocatô multorum sanctissimorum Episcoporum cœtu, & collectâ sanctâ Synodô in Ecclesiâ DEI, ubi Beatus Petrus, Apostolorum

rum Princeps, corporê floret, & virtutibûs emicat, &c.

Petri, & Pauli, gloriosô agonê sancta hæc Romana Ecclesia, cui divinâ dispensationê præsumus, est Domino consecrata. *Epistolâ 32.*

Romanam Ecclesiam sanctorum Apostolorum Principes, Petrus, & Paulus, & prædicationê suâ instituerunt, & pro Christi amorê fusô propriô sanguinê sacraverunt. *Ad consulta Bulgarorum Cap. 92.*

Adrianus Secundus. 867.

Hæc capitula synodicè in Ecclesiâ DEI, ubi sanctum corpus Apostolorum Principis Petri quiescit, promulgavimus. *Epist. 3.*

Joannes Octavus. 870.

Pro hâc purissimâ fidê Beatus Petrus, Romæ moratus, in hôc stabilivit Ecclesiam; & Sedê Apostolicâ diutiùs gubernatâ, pro hâc fidê decus mortis assumsit: sicquè in hâc fidê sanctam Romanam Ecclesiam fundatam propriô sanguinê, cum Paulô, DEO consecravit. *Epist. 76.*

Ado Viennensis. 880.

Claudius regnavit annîs 14. Exordiô Regni ejus Petrus, ad superandum Simonem Magum, cum *Ætatê 6. de annô 45.*

priùs Antiochenam fundâsset Ecclesiam, Romam venit; & salutarem cunctis credentibus fidem fidelî verbô docuit; ibique 25. annîs Cathedram tenuit Episcopalem.

Regino Prumiensis. 908.

Lib. 1. *Annalium.* Scimus: Petrum, & Paulum, annô post Passionem Domini 38. id est, ultimô Neronis annô passos fuisse; & B. Petrum Romæ 25. annîs Episcopalem sedisse Cathedram. Sequitur ergò; ut, B. Petrum, eôdem, decimô quartô post Passionem Domini annô, quô eum Hierosolymîs alloquitur Paulus, id est, quartô Claudii annô, Romam venisse credamus. Annô Incarnationis Dominicæ 72. Romæ Petrus crucifigitur, Paulus decollatur.

Luitprandus Ticinensis. 946.

Lib. 1. *Cap.* 8. Romæ B. Petri, Apostolorum, Principis, beatum, pretiosúmque corpus quiescit.

Lib. 4. *Cap.* 3. Petrus, Antiochenâ dimissâ Ecclesiâ, ad Romanam Urbem, quæ potentiæ magnitudinê cunctis tunc nationibus imperabat, postmodùm transvolavit: ubi, cùm disponentê DEô sanctam, totô Orbê venerandam, fundaret Ecclesiam, discipulo suo

ſuo Marco priſtinam Antiochenam ſimul comendavit, &c. Venit Petrus Romam, non ambitionê inflamatus, ſed Martyriô animatus; non quærens aurum, ſed animarum lucrum.

Hugo Floriacenſis. 1050.

Petrus Romæ ſedit annîs 25. menſes duos, dies 7. Qui, antè finem vitæ fratribûs convocatîs, poſt ſe Clementem Romanæ Eccleſiæ præfecit; qui â perſecutoribûs captus cruci adjudicatus eſt. *In Chronicis ætatê 6.*

Petrus Damianus. 1050.

Illud etiam dilectiſſimi ignorare vos non patiar: quoniam octavô Neroniani Imperii annô triumphalem Martyrii palmam B. Marcus obtinuit; cui mox, & Anianus in Alexandrinæ dignitatis Sedê ſucceſſit; & B. Petrus Romæ ſeptenniô ſupervixit. *Sermonê de S. Marcô.*

Hermannus Contractus. 1050.

Primus Nero ſuper omnia ſcelera ſua etiam Chriſtianos perſequitur; quorum eximios Romæ, Petrum crucê, Paulum gladiô occidit. *In Chronicîs de Neronê.*

Marianus Scotus. 1070.

Beatiſſimus Petrus Apoſtolus annô Dominicæ incarnationis 47. Regni autem Claudii Cæſaris annô quar- *Ætatê 6. de annô 72.*

quartô, supernâ visionê ordinantê, Romam ingressus, salutarem cunctis credentibus fidem constantissimâ assertionê prædicavit; & ejusdem Urbis Pontificatum annîs 25. strenuissimè rexit.

Florentius Wigorniensis. 1100.

Lib. 2. Chronicorum. Clemens Papa, primus post Petrum, Romanam Ecclesiam tenuit, vel, cum Linô, & Cletô, sicut cum Petrô, fuit. Post Petrum, imò etiam cum Petrô, primus Papa S. Clemens Romanam rexit Ecclesiam, &c. Sanctus Clemens non solùm Successor B. Petri fuit; sed etiam viventê Jacobô, novem annîs antè Passionem Petri, Romanam Cathedram tenuit; deindè post Petrum, &c. Petrô in Urbê Romana interfectô, & Christianîs pœnarum diversitatê laniatîs, de Hispaniâ illicò Galba surrexit. Hîs aliud nihil, quàm, quòd Petri sedes fuerit Romæ, confirmatur: cetera ex aliîs liquent.

Honorius Augustodunensis.

1120.

Sermonê de Petrô, & Paulô. Petrus in circuitu Verbum DEI disseminans, Romam pervenit; ibiquè Pontificatûs regimen totius Ecclesiæ â Christô sibi collatum suscepit.

Ru-

Rupertus Tuitiensis. 1120.

Hujus Sacramenti, & omnis Ecclesiæ Religionis Lex, & ordo, multimodìs Romæ munitur, ac roboratur decretîs: eò quòd beati Principis Apostolorum Petri Sedes facta sit; ejusdem, & consortis ejus Pauli, sicut prædicationê illustrata, ità & Martyriô coronata, cunctîs Ecclesiîs Caput altiùs extulerit; latiúsque dominetur per omnes gentes sacra Pontificum ejus lingua; quàm dominata fuerit Cæsarum, sivè Augustorum, purpura. *Ad Cap. 3. Jonæ.*

Bernardus. 1130.

Locus, in quô stas, terra sancta est; locus Petri est, locus Principis Apostolorum, locus illius, quem constituit Christus Dominum domûs suæ, & Principem omnis possessionis ejus. *Epistolâ 237. ad Eugenium Papam.*

Hugo Victorinus. 1130.

Petrus Romæ thronô veritatis constitutô, crucem triumphans ascenderat; & Clemens, Successor Cathedræ, infulam Pontificalem acceperat. *Institutionis monasticæ, de vanitate Mundi Lib. 4.*

Circà hos dies Simon Magus populum Romanum ità dementare

cœ-

Institut. monast. excerptorum priorum Lib. 6. Cap. 6. cœpit; ut antè missîs imaginibûs suîs adoraretur ùt DEUS. Sed, cùm Petrus adolescentem, propinquum Cæsaris, quem Simon magicîs artibûs suscitare non valebat, in nominê JESU Christi suscitâsset, confusus Simon offensum se dixit â Galilæîs; relicturúmque se Urbem minatur; & diem, quô supernis Sedibus veheretur, pollicetur. Cùm volaret, orantê Petrô corruit, & confractus mortuus est. Sed Nero Cæsar, super hoc indignatus, jussit comprehendi Petrum, &c.

Petrus Cluniacensis. 1130.

Epist. 1. Quid enim, nunquid per 25. annos, quibûs Romæ Petrus Apostolus sedit, absquè templô, vel Ecclesiâ, id est, orationis domô, vel parvô saltèm Oratoriô fuit? Nónne, ùt gestorum veracium series narrat, primus ipse, Princeps Apostolorum Petrus, in Urbê Orbis capitê templum Christo inter innumera gentilium templa construxit? Nónne, & nos ipsi, Romæ positi, frequenter vidimus, in cryptîs antiquissimîs oratoria, & altaria, qualia eô temporê fieri poterant; quæ ab eôdem Apostolô constructa, sicut per succes-

cessionem fama consentiens, ac celeberrima, protestatur, in monumentum tantæ sanctitatis fidelibus ostenduntur, ac devotissimè exosculantur?

Otto Frisingensis. 1150.

Petrus, Romam veniens, Simonem Hæresiarcham, omnium in magicâ artê peritissimum, Urbem subvertentem invênit. *Lib. 3. Chronicorum Cap. 15.*

Egbertus Presbyter. 1160.

Petrus Antiochiâ Romam profectus, in eâ fidem Christianam docuit, ac maximam partem civitatis ad Christum convertit, ac per 25. annos Ecclesiam Christi ibi gubernavit. *Adversùs Catharos Serm. 3.*

Petrus Comestor. 1150.

Petrus crucifixus est in Vaticanô, in vicô scilicèt, qui est extrà civitatem, ubi fiebant dolia. *In Historiâ Scholasticâ Lib. Act. Apost. Cap. 127.*

Petrus de Regia. 1170.

Ultimus annus erat Regni, vitæque Neronis,
Cùm Petrus, & Paulus, geminis intuêre coronis,
Qui fudêre suum sub eâdem lucê cruorem:
Annô non aliô fidei servando vigorem
En-

Ad finem Actuum Apostolorum.

Ensê sacrat Paulum par lux, Urbi
dux crucê Petrum.

Godfridus Viterbiensis. 1180.

Partê 14. Chronicorum

Roma priùs Mundum totum vicisse
videtur:
Solus eam verbô potuit devincere Pe-
trus.

Guntherus. 1180.

Librô 4. Ligurini.

Jámque aderat veneranda dies, quæ
clara triumphô
Fulget Apostolicô, totum festiva per
Orbem.
Illa quidem, sed Romuleæ specialiter
Urbi,
*Cujus sacra suô lustrârunt mœnia **
Patres
Martyriô, sævi dum spernunt sceptra
Neronis.

Adam Victorinus. 1180.

Prosa de sanctis Apostolis Petrô, & Paulô.

Roma Petrô glorietur,
Roma Paulum veneretur,
Parí reverentiâ.
Hi sunt ejus fundamenta,
Fundatores, fulcimenta,
Bases, Epistylia &c.
Romam convenerant salutis nuntii,
Ubi plùs noverant inesse vitii,
Nihil disciplinæ,

In-

Innocentius Tertius. 1200.

Dignum providit DEUS, & congruum; sed & congruum providit, & dignum; ut ille, qui erat Princeps Ecclesiæ, sedem constitueret apud Urbem, quæ tenebat seculi principatum. Et ideò Dominus inquit ad Petrum: *Duc in altum*: quasi diceret: Vade Romam; te cum tuîs transfer ad Urbem; & laxate ibi retia in capturam. Ecce liquidò patet: quantùm DEUS istam Urbem dilexerit: ut eadem esset sacerdotalis, & regia, imperialis, & Apostolica, obtinens, & exercens, non solùm dominium super corpora, verùm etiam magisterium super animas. *Sermone 2. de festô SS. Petri, & Pauli.*

Conradus Abbas Urspergensis. 1220.

Petrum quartô Claudii annô Romam venisse, ferè omnes sanctorum temporum scriptores testantur: *In Chronicîs de annô 43.* quidam autem, Pontificatum in Urbê Romanâ hôc annô illum suscepisse, opinantur. Et hoc exindè verum conjiciunt: quia Petrus Sedem Romanam 25. annîs tenuisse dicitur; & ultimus Neronis annus, quô Petrus passus esse narratur, vige-

gesimus quintus â quartô Claudii numeratur. Undè satis apparet: quòd eôdem annô, quô Romam venit, etiam sedem Pontificatûs accepit.

Jacobus Vitriacus. 1240.

In historiâ Orientali Cap. 78. Spiritus promtus est, secundùm voluntatem rationis; caro autem infirma, secundùm sensualem voluntatem; secundùm quam alius cinxit Petrum, & duxit, quò non voluit; qui tamen, spontê reversus Romam, voluit crucifigi voluntatê rationis.

Albertus Stadensis. 1250.

In Chronicis. Petrus, Apostolorum Princeps, primùm sedit Antiochiæ annos 7. pòst, ingressus Romam, pugnaturus contrà Simonem Magum, in Episcopalî Cathedrâ sedit annos 25.

Thomas Cantipratanus. 1260.

Lib. 2. miraculorum Cap. 53. Fuit Romana Ecclesia sanguinē tincta, præcipuè Apostolorum, Petri, & Pauli.

Guilielmus Durantes. 1270.

In Rationali divinorum Lib. 7. Cap. 43. Tres Apostoli leguntur tantùm, vivi fuisse Romæ; scilicèt Petrus, & Paulus, & Joannes: & tres Evangelistæ; scilicèt Joannes, Marcus, & Lucas.

Ni-

Nicolaus Tertius. 1280.

Petrus, & Paulus, illi ſunt, per quos Evangelium Romæ reſplenduit. Iſti ſunt ejus Patres, veríque paſtores: iſti ſunt, qui unâ diê pro meritô, unô locô pro gloriâ, ſub unô perſecutorê pro parilî virtutê compaſſi, Urbem ipſam gloriosô cruorê Martyrii Chriſto Domino conſecrârunt. Iſti ſunt, qui illam in hanc gloriam provexerunt, ut ſit gens ſancta, populus electus, civitas ſacerdotalis, & Regia, per ſacram beati Petri Sedem Caput totius Orbis effecta. *De electionê, & electi Poteſtatê Cap. 17.*

Nicolaus Lyranus. 1320.

Hanc epiſtolam ſcripſit Romæ, ſicut & præcedentem. Nam, ſicut 1. dicitur hîc, propinquus erat paſſioni ſuæ, quam ſuſtinuit Romæ. *Ad Cap. poſterioris Petri.*

Martinus Polonus. 1320.

Cùm dividerentur Apoſtoli, Petrus Romam venit: priùs tamen Pontum, Galatiam, Bithyniam circuit, &c. *In Chronicis in Petrô.*

Nero etiam omnibus flagitiis ſuis hoc addidit; ut ſanctos DEI Apoſtolos, Petrum, & Paulum, trucidaret. *In Neronê.*

Al-

Alvarus Pelagius. 1330.

De planctu Ecclesiæ Lib. 1. Articulô 68.

Petrus post Ascensionem Christi primus rexit Antiochenam Ecclesiam, & tum erat illa caput; postmodùm translata est ejus Sedes Romam, jubentê Dominô.

Matthæus Westmonasteriensis. 1370.

In Chronicis de annô 41.

Claudii Regni exordiô Petrus, cùm priùs Antiochenam rexisset Ecclesiam, Romam veniens, salutarem cunctis credentibus fidem fidelî verbô docuit, ibíque Cathedram Episcopalem 25. annîs tenuit, usquè ad ultimum Neronis annum.

Thomas Waldensis. 1420.

Doctrinalis fidei Lib. 2. Art. 2. Cap. 7.

Ex Scripturæ locîs habes testimonium, quòd Petrus Romæ fuerit, quandò in epistolâ suâ ipse se commemorat, epistolam suam Romæ scripsisse. Ibi: *Salutat vos, quæ in Babylone est, Ecclesia*, id est, Romæ, secundùm Papiam, & Bedam.

Martinus Quintus. 1420.

Constitut. 4.

Urbem nostram Romam Princeps Apostolorum Petrus, & in similem sortem vocatus Paulus, fidei Orthodoxæ cardines, aliíque victorio-

riosi innumeri Martyres sui sanguinis aspersionê inundârunt.

Æneas Sylvius. 1460.

Quis locus electus â Dominô, nisì Roma? quam beatorum, Petri, & Pauli, martyrium consecravit, &c. *Epist.* 130.

Wernerus Rolevingius. 1470.

Audiens Petrus, Simonem Magum Romanos deludere, zelô fidei Romam adiit, annô quartô Claudii, &c. *In Fasciculô temporum.*

Petrus Apollonius Collatius. 1480.

In Fastis, Natalitiis Petri, & Pauli Apostolorum.

Quos docuit Paulus, firmant miracula Petri:
Vita duos habuit, mors quoquè juncta duos.
Hi tibi Cæsareos auxerunt Roma triumphos;
Hîs Ducibûs semper Tu, Caput Orbis eris.
Hostibus hi nullis tibi discutienda dederunt
Mœnia; quæ nunquàm deserat alma fides.

M. Antonius Sabellicus, 1490.

Alterô Claudii annô Petrus Barjona, Christi Apostolus, ex Antio- *Æneadis 7. Lib. 2.*

chiâ Italiam petiit, pluribûs in Asiâ Ecclesiîs constitutîs, &c. Petrus, Romam reversus, Clementem Episcopum consecravit; tradidítque illi sacram Sedem obtinendam: haud multò pòst, cum Paulô, qui tùm Romæ erat, Neronis jussu interfectus est; nec eôdem suppliciô: Petrus, pedibûs in sublime elatîs, crucifigitur; quod supplicii genus sibi optâsse ferunt. Est & Paulus eôdem diê securi subjectus. Hic, Hostiensi viâ est sepultus; Petrus in Vaticanô, viâ Aureliâ, secùs hortos Neronis: quibûs locîs nobilissima est, ejus nominê, procedentê temporê, Basilica constituta. Præfuit Romanæ Ecclesiæ annos quinquè, & viginti.

Albertus Crantzius. 1500.

In Metropoli Lib. 2. Cap. 1. Petrus, primus in terrîs Christi Vicarius, Cephas dictus indè, sedit Antiochiæ annîs 7: sed, quoniam Caput Ecclesiæ congruenter ad Caput Imperii erat transferendum, venit Romam annô 2. Claudii; & ibi consedit 25. annîs, ad penultimum Neronis, qui Claudio successit sinè mediô: post magistrum crucê vitam finivit; ut, & testimoniô san-

ſanguinis fidem firmaret, & meritô paſſionis theſaurum Eccleſiæ cum ceterîs augeret.

Baptiſta Mantuanus. 1510.

Multa marî, & terrîs, diſcrimina paſ-ſus, ad Urbem *Lib. 6. Faſtorum in Martyriô Petri, & Pauli.*
Romuleam, Mundi dominam, rerúm-que potentem
Venit; ubi æterni jaceret primordia Regni.
Tùm Magus, Æneadas, Simon, ipſúm-que Neronem,
Præſtigiis ludens, ſeſe jactabat, iturum
Aërium per iter, volucréſque æquare volatu.
Petrus, ùt è terrîs ſublatum in nubila vidit,
Submiſsís genibûs multâ precê numi-na flexit,
Ut rueret præceps. Igitur, quaſi plum-bea moles,
Cum ſtridorê ruit; fusîſque attrita medullîs,
Oſſa ſolo hæſerunt, animam Vulcanus ad Umbras
Traxit, & in tetri foricîs ſepelivit Averni.

Tiaræ Pontificiæ
GEMMA VI.

Romanum Pontificem, legitimè electum, verum esse B. Petri Successorem; eandem cum illô, in omnibûs ubiquè Ecclesiîs, ligandi, & solvendi, Potestatem obtinere.

Negant.

Annô, post natum Christum, 200. TErtullianus, librô de Pudicitiâ, *negat: Romanum Pontificem habere Potestatem absolvendi mœchos, & adulteros; etiamsi pœnitentiam agant.*

450. *Anatolius, Patriarcha Constantinopolitanus, fretus Urbis suæ magnitudinê, & potentiâ, Romanæ Ecclesiæ detraxit; ceterarum sedium privilegia, & Episcoporum confirmationem, ad se unum revocare, & sibi subdere conatus est*, ùt colligitur ex Leonis Papæ epistolîs ad Marcianum Imp.

453. *Græci in Chalcedonensi Conciliô Act. 16., absentibûs legatîs Romanîs, definiunt; Constantinopolitanum Episcopum ità secundum â Romanô esse debere; ut tamen habeat æqualia privilegia.*

Ze-

Zeno Imp. Arianis, in gratiam Acacii Patriarchæ Constantinopolitani, similiter Ariani, decrevit: Constantinopolitanæ Urbis sedem, privilegia, & honores omnes, super Episcoporum creationibûs, & jurê antè alios residendi, & cetera omnia habere. Codicê de Sacrosanctîs Ecclesiæ: Decernimus. 480.

Joannes Nesteuta, Patriarcha Constantinopolitanus, adversùs sedem Romanam insurrexit; & sibi œcumenici, hoc est, Orbis terræ, seu universalis Episcopi nomen assumsit. Post illum Cyriacus, in eâdem Sedê Successor, idem fecit. Gregorius Magnus Lib. 4. Epist. 76. 78. 80. Lib. 6. Epist. 168. 169. 170. 500.

Photius, Patriarcha Constant., se Romano Pontifici prætulit; contrà illum, & contrà Latinos, Synodos celebravit; eos odiô, & publicîs scriptîs persecutus èst. Liber Romanorum Pontificum, Concilium Romanum 2 & 3. Contrà hunc Photium celebrata Synodus Octava Canonê 21. Regino Prumiensis Lib. 2. Platina in Nicolaô Primô. 860.

Græci apertè pronuntiant: Romanum Pontificem, propter additionem in Symbolô Nicænô, Filióque, *de suô* 1050.

 gra-

gradu excidisse; & jam, summum, at primum omnium Episcoporum, esse Constantinopolitanum Patriarcham. Leo Nonus Epistolâ ad Leonem Æridanum; Sigebertus in Chronicîs.

1070. *Henricus Quartus Imp. usquè ad mortem persequebatur omnes; qui obedientiam Christi Vicario exhibebant.* Trithemius in Chronicô Hirsaug.

1070. *Berengarius, videns â Romanâ Ecclesiâ suam doctrinam damnari, vocavit illam, Ecclesiam malignantium, Concilium vanitatis, Sedem satanæ; Romanum Pontificem, pompificem, atquè pulpificem, per probrum, appellavit.* Lanfrancus, & ceteri, qui scripserunt contrà Berengarium.

1117. *Anna Comnena, Græcorum Imperatrix,* Lib. 1. historiæ, *dicit: frustrà gloriari Latinos, præsidere Papam toti terrarum Orbi. Cùm enim sceptrum, totáque imperii administratio indè Constantinopolim translata sit; eódem quoquè Ecclesiasticam prærogativam translatam esse.*

1150. *Nilus, Thessalonicensis Episcopus, de primatu Papæ Romani, duos libros (qui Græcè, & Latinè, editi extant) scri-*

scripsit; in quibûs de Potestatê Papæ, & ejus primatu, quæstiones movet. 1180.

Waldenses, cùm obtinere non possent; ut Romanus Pontifex suam sectam probaret, dixerunt: quòd Romano Pontifici non teneamur obedire; ejus decreta nullius esse momenti; totum Romanæ Ecclesiæ statum, in capitê, & membrîs, damnârunt; Romanam Ecclesiam purpuratam meretricem appellârunt. Conradus Urspergensis de annô 1180. Nicolaus Eymericus Part. 2. Quæst. 14. Guido de Waldensibûs.

Gerardus Sagarellus, & Dulcinus 1300.
Novariensis, dixerunt: quòd tota auctoritas à Dominô nostrô JESU Christô tradita, & collata Ecclesiæ Romanæ, est omninò evacuata; & jam dudùm cessavit, propter malitiam Prælatorum: &, quòd Ecclesia Romana, quam tenent Papa, Cardinales, Clerici, & Religiosi, non est Ecclesia DEI, sed reprobata Ecclesia. Dicunt: quòd nullus Papa Romanæ Ecclesiæ potest aliquem absolvere à peccatîs; nisi esset ità Sanctus, sicut fuit B. Petrus Apostolus, vivendo in omnimodâ paupertatê sinè propriô. Dicunt: quòd Romana Ecclesia sit illa meretrix; quæ â fidê Christi apostatavit.

vit; de quâ scribit Joannes in Apocalypsi. Nicolaus Eymericus Partê 2. Quæst. 11. Guido Carmel. de sectâ Pseudo-Apostolorum Cap. 1.

1300. *Hermannus quidam, Italus, cum suis Fratricellis, seu Beguinis, dicit: Romanam Ecclesiam esse meretricem; Pontifices omnes post Silvestrum fuisse impios; quòd in paupertate non degissent: ideóque ipsis denegandas esse decimas.* Palmerius in Chronicîs, Joannes de Turrecrematâ, de Ecclesiâ Librô quartô, Partê 2. Cap. 37.

1320. *Marsilius Paduanus, & Joannes de Jandunô, dicebant: Christum, quandò in cœlum ascendit, non dimisisse Vicarium; & ideò, Papam non esse Vicarium Christi; nec esse aliis Sacerdotibûs superiorem; judicari illum posse ab Imperatorê, sicut Christus à Pilatô, & Cæsarê, judicatus est.* Joannes de Turrecrematâ Lib. 4. de Ecclesiâ, Part. 2. Cap. 37. Bernardus Lutzenburgus de Sectîs.

1390. *Joannes Wiclevus Cap. 37. super illud Evangelii:* Cùm videritis abominationem desolationis: *Romanus Pontifex radix est totius malitiæ: quoniam mendaciis à sequelâ Christi degenerat. Ipse est abominatio desolationis in abstractô.*

Joan-

Joannes Hussus dixit: Papæ, non imitantis vitam Christi, Potestas non est timenda; nec concedi potest, quòd sit Caput, vel Cardinalis alicujus Ecclesiæ, particularis, vel universalis; nisi in vitâ, Christo, & Apostolis, conformetur. His non conformis, non Christi, sed potiùs Antichristi est Vicarius, & bestia illa, de quâ in Apocalypsi. Cochlæus Lib. 3. Historiæ Hussiticæ. 1414.

Thaboritæ Romanam Ecclesiam nolunt, in alias habere primatum. Æneas Sylvius Epistolâ 130. 1430.

Martinus Lutherus in Resolutionibûs: *Potestas Papæ est lerna, tartarus, simonia libidinum, pomparum, cædium, reliquarúmque abominationum in Ecclesiâ.* 1520.

In Captivitatê Babylonicâ: *Qui jurê Papa super nos constituit leges? Quis dedit ei Potestatem captivandæ hujus nostræ libertatis, per baptismum nobis donatæ? Dico itaquè: nequè Papa, nequè Episcopus, nequè ullus hominum habet jus unius syllabæ constituendæ super Christianum hominem; nisi id fiat ejusdem consensu: quicquid aliter fit, tyrannicô spiritu fit. Papatus aliud reverà nihil est; quàm, Regnum Babylonis, & veri Antichristi.*

 Phi-

1530. *Philippus Melanchthon*, Librô de Potestatê Papæ, seu de Regnô Christi, *Romani Pontificis dignitatem, & primatum, ex professô oppugnat.*

1050. *Joannes Calvinus*, Lib. 4. Instit. Cap. 6. *scribit: non esse ex Christi institutô primatum Romanæ Sedis; nequè utile esse, nequè fieri posse; ut unus homo universæ Ecclesiæ præsit. Papam, potiùs Antichristum, quàm Christi Vicarium esse.*

1560. *Magdeburgenses in singulîs Centuriîs ad finem capitis septimi, contrà Romani Pontificis primatum disputant.*

Asserunt Patres Græci.

Ignatius. Annô, post natum Christum, 100.

In inscriptionê epistolæ ad Romanos.

IGnatius Ecclesiæ sanctificatæ; quæ præsidet in locô Regionis Romanorum.

Polycarpus. 100.

Hieronymus de Virîs illustribûs in Polycarpô.

Hic, propter quasdam super diê Paschæ quæstiones, sub Imperatorê Antoninô Piô, Ecclesiam in Urbê regentê Anicetô, Romam venit.

Dionysius Corinthiacus. 100.

In hôc sacrô diê Dominicô vestram

ſtram epiſtolam legimus; ſicut etiam priorem, nobis â Clementê miſſam, ad noſtram inſtitutionem legere ſolemus.

Epiſtola ad Soterem Papam Romanum.

Irenæus. 180.

Lib. 3. Cap. 3.

Sed, quoniam valdè longum eſt, in hôc talî voluminê omnium Eccleſiarum enumerare ſucceſſiones; maximæ, & antiquiſſimæ, & omnibus cognitæ, â glorioſiſſimîs duobûs Apoſtolîs, Petrô, & Paulô, Romæ fundatæ, & conſtitutæ Eccleſiæ, eam, quam habet ab Apoſtolîs traditionem, & annuntiatam hominibûs fidem, per ſucceſſiones Epiſcoporum pervenientem uſquè ad nos, indicantes, confundimus omnes eos; qui quoquô modô, vel per ſui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem, & malam ſententiam, præterquàm oportet, colligunt. Ad hanc enim Eccleſiam, propter potentiorem principalitatem, neceſſe eſt omnem convenire Eccleſiam; hoc eſt, eos, qui ſunt undiquè, fideles; in quâ ſemper ab hîs, qui ſunt undiquè, conſervata eſt ea, quæ eſt ab Apoſtolîs, traditio.

Origenes. 230.

Eusebius Lib. 6. Cap. 12. Origenes Adamantius, Zephyrinô, iîsdem temporibûs Romanam Ecclesiam gubernantê, scribit: se propterea Romam iter suscepisse; quòd sibi admodùm erat in optatîs, Ecclesiam Romanam planè antiquissimam visere.

Cùm Origenes in varios errores incidisset; ob eamquè rem sciret, se debere Romano Pontifici suæ fidei rationem reddere; ad Fabianum, Romanæ Urbis Episcopum scribit; inquè eâ epistolâ (testê Hieronymô, ad Pammachium, & Oceanum, de erroribûs Origenis) pœnitentiam agit; cur talia scripserit; & causam temeritatis in Ambrosium (non Mediolanensem illum) refert: quòd, secretò editam in publicum protulerit. Hinc perspicitur; quanta olim ratio tam Romanæ Ecclesiæ, quàm Pontificis, etiam in Græciâ habita fuerit: utpotè apud quem etiam doctissimi viri pœnitentiam per epistolas agebant.

Eusebius Cæsareensis. 320.

Ecclesiasticæ hist. Lib. 7. Cap. 24. Cùm Paulus Samosatenus, in Conciliô Antiochenô, de Episcopatu ejectus, ex Episcopi domô, quæ illius Ecclesiæ propria erat, exire nol-

nollet, Imperator Aurelianus, rogatus sententiam, sanctissimè, quid esset agendum, decrevit. Præcepit enim; ut domus Ecclesiæ illis tribueretur; quibus Christiani, Italiæ, & Urbis Romæ, Episcopi, per litteras tribuendam præscriberent.

Concilium Nicænum Primum.

325.

Non debent, præter sententiam Romani Pontificis, Concilia celebrari.

In Canonibûs collectis ex Epistolâ Julii Papæ, Canonê 1. Canonê 2.

Ut omnes Episcopi, qui in quibûsdam gravioribûs pulsantur, vel criminantur causis, quotiès necesse fuerit, liberè Apostolicam appellent sedem; atquè ad eam, quasi ad matrem, confugiant: ut ab eâ (sicut semper fuit) piè fulciantur, defendantur, & liberentur: cujus dispositioni omnes majores Ecclesiasticas causas, & Episcoporum judicia, antiqua Apostolorum, eorúmque Successorum, & Canonum auctoritas reservavit: quoniam culpantur Episcopi; qui aliter ergà fratres egerint, quàm ejusdem Sedis Papæ fieri placuit.

Consideret Patriarcha ea, quæ Archiepiscopi, & Episcopi in Provin-

In Canonibûs ex

Arabicô translatis, Canone 39. vinciis suîs faciunt; &, si quid reperiat secùs, quàm oporteat, factum, mutet, & disponat, prout sibi videbitur. Siquidē ipse est Pater omnium; & illi, filii ejus. Et quamvìs sit Archiepiscopus inter Episcopos, tamquàm frater major, qui curam habet fratrum suorum, & ei debent obedientiam, quia præest: est tamen Patriarcha iis omnibus, quî sub potestatê ejus sunt; sicut ille, qui tenet sedem Romæ, caput, & Princeps est, omnium Patriarcharum. Quandoquidem ipse est primus, sicut Petrus; cui data est Potestas în omnes Principes Christianos, & omnes populos eorum; ut, qui sit Vicarius Christi Domini nostri super cunctos populos, & universam Ecclesiam Christianam. Et quicunquè contradixerit, â Synodô excommunicatur.

Athanasius. 340.

Apologiâ 2. contrà Arianos. Ut olim Pharisæi summoti, rejectique â judicandâ causâ Divi Pauli, & suam, & ceterorum Judæorum, contrà ipsum conjurationem perfecerunt: utquè beatum Davidem, præter meritum, persecutionibûs agitari, você ipsius persecutoris

ris innotuit, ità peccatum ſuum confitentis: *Peccavi!* inquiens, *fili mi David*; ità quoquè nunc Ariani, victi â veritatê, veniam ſcriptîs litterîs â Juliô Romanô Pontificê popoſcerunt; & ad nos pro pacê epiſtolas misêre. *3. Reg. 26.*

Domino ſancto, & Apoſtolici culminis venerando, Marco, ſanctæ Romanæ, & Apoſtolicæ Sedis, atquè univerſalis Eccleſiæ Papæ, Athanaſius, & univerſi Ægyptiorum Epiſcopi, ſalutem, &c. Optamus, ut â veſtræ, ſanctæ, Romanæ Eccleſiæ auctoritatê, quæ eſt mater, & caput omnium Eccleſiarum, ea ad correptionem, & recreationem fidelium Orthodoxorum percipere per præſentes legatos mereamur. Verè novimus, Apoſtolatûs veſtri cor gratiâ ſancti Spiritûs in tantum eſſe accenſum; ut omnibus oppreſſis ſuccurratis: quantò magis nobis; qui, licèt exigui ordinis, tamen veſtri ſumus, vobíſque obedientes, cum omnibûs nobîs commiſsîs, eſſe ſemper volumus. *Epiſtola ad Marcum Papam.*

Ideò, Pater beatiſſime, quia ſemper anteceſſores noſtri, & nos, â veſtrâ Apoſtolicâ ſanctâ Sedê auxilium hauſimus; & noſtrî vos curam ha- *Athanaſius, & univerſi Ægyptio-*

habere agnovimus; præfatam Apostolicam, & summam expetimus, juxtà Canonum decreta, sedem: ut indè auxilium capiamus; undè prædecessores nostri ordinationes, & dogmata, atquè sublevationes ceperunt: ad eam quoquè, quasi ad matrem, recurrimus; ut ejus uberibûs nutriamur: quoniam non potest mater oblivisci infantem suum; sic & vos nolite oblivisci nos, vobis commissos. Quoniam non levibûs nos inimici nostri implicaverunt afflictionibûs; & quotidiè facere moliuntur, & apprehendere, aut ferrô nos constringi minantur; nisi eorum consentiamus erroribus: quod nequaquàm, vobîs inconsultîs, agere præsumimus. Canonibûs quippè jubentibûs, absquè Romanô, nos de majoribûs causîs, nihil debere decernere Pontificê. Ideóque, ad propositum recurrentes, & ad bravium properantes, vestræ Apostolicæ Sedis imploramus auxilium.

rum, Thebaidorum, & Libiorum Episcopi epistolâ ad Felicem II. Papam. Extat Tom. 1. Concil.

Constantinus Cæsar. 350.

Episcopus Romanus, Julius, Synodum jussit fieri, ubicunquè vellemus; ut tutò, & crimina objicerent

Epistolâ, ad solitariam vi-

rent adversarii; & invicem sibi objecta refutarent. Id enim eorum legati, cùm scilicèt vinci animadverterent, postulârunt. Athanasius eâ rê cognitâ, priusquàm ista fierent, Romam profectus est, non ignarus hæretici furoris: Julius verò presbyteros suos, Elpidium, & Philoxenem, cum litterîs ad Eusebianos misit, certum diem definiens; ut, aut præsentes se sisterent, aut cognoscerent, se omnibûs modîs suspectos haberi. Ceterùm Eusebiani, ubi semel audîssent, Ecclesiasticum consessum fore; ubi nec Comes affuturus esset, nequè satellites pro foribûs excubarent, nec ex Cæsaris præscriptîs omnia fierent, (quibûs rationibûs, & non aliîs, Episcopos vicerant; imò, qui sinè hôc præsidiô nè loqui quidem auderent) ità inhorruerunt, & metu contracti sunt; ut presbyteros detinerent ultrà diem condictam, caussificationem interim turpem fingentes: se ob bella Persarum venire non posse. Sed eâ in rê nihil veri. Quid enim negotii Episcopis cum bellô? aut quid obstaculi illis â Persîs oriebatur; quò minùs Romam, quamvìs longinquam, & trans-

tam agentes.

transmarinam Urbem, proficiscerentur? &c. Ursacius, & Valens, Romam ultrò profecti sunt; & in Ecclesiâ, ubi nullius, nisi DEI metus, & ubi liberam quisquè sententiam proferebat, spontè pœnitentiam suam professi sunt, & scriptô ediderunt, &c. Nè Liberio quidem Romano Episcopo pepercerunt, nullâ reverentiâ ducti; vel quòd sedes illa Apostolica esset; vel quòd Roma Metropolis esset Romanæ ditionis; vel quòd eos Apostolicos viros in suîs litterîs appellâssent: sed, omnia simul miscentes, æquè omnium obliviscebantur; nequè quicquam illis curæ, nisi sola impietatis fuit. Nam, cùm Liberium vidissent Orthodoxum, & osorem quidem Arianicæ sectæ, studiosum verò in hôc; ut cunctos ab eâ hæresi retraheret; ista secum impii cogitârunt: si Liberium in nostram sententiam traxerimus, omnes brevì superabimus.

Episcopi Ægyptii. 350.

Epist. ad Felicem Secundum PP.

Scimus, in Nicænâ magnâ Synodô 318. Episcoporum, ab omnibûs concorditer esse reprobatum: non debere absquè Romani Pontificis sen-

ſententiâ Concilia celebrari; nec Epiſcopos damnari: licèt hæc, & alia quamplura, neceſſaria ab hæreticîs, qui nos quotidiè infeſtant, & perdere nituntur, ut faciliùs nos capere poſſint, ſint Synodica Capitula, incenſa, nobiſque ſublata, &c. Similiter, & â prædictîs Patribûs (*Nicænis*) eſt definitum conſonanter: ut, ſi quiſquam Epiſcoporum, aut Metropolitanorum, comprovinciales, vel judices, ſuſpectos habuerit, veſtram ſanctam Romanam interpellet ſedem; cui, ab ipsô Dominô poteſtas, ligandi, & ſolvendi, ſpecialî eſt privilegiô ſuper alios conceſſa.

Concilium Sardicenſe. 353.

Oſius Epiſcopus, dixit: Quòd, ſi aliquis Epiſcopus adjudicatus fuerit in aliquâ causâ, & putat ſe bonam cauſam habere, ut iterum judicium renovetur; ſi vobis placet; ſancti Petri Apoſtoli memoriam honoremus: ut ſcribatur, vel ab hîs, qui examinaverunt, vel etiam ab aliîs Epiſcopîs, qui in propinquô morantur, Romano Epiſcopo. Et, ſi judicaverit, renovandum eſſe judicium, renovetur; & det judices. *Cap. 4.*

Si

Si autem probaverit talem causam, ut ea non refricentur, quæ acta sunt; quæ decreverit Romanus Episcopus, confirmata erunt. Si ergò omnibus placet, statuatur. Synodus respondit: Placet.

Cap. 7. Osius Episcopus dixit: Placuit autem, ut, si Episcopus accusatus fuerit, & judicaverint congregati Episcopi regionis ipsius, & de gradu suô eum dejecerint, si appellaverit, qui dejectus est, & confugerit ad Episcopum Romanæ Ecclesiæ, & voluerit se audiri; si justum putaverit, ut renovetur judicium; vel discussionis examen scribere his Episcopis dignetur, qui in finitimâ, & propinquâ provinciâ sunt: ut ipsi diligenter omninò requirant, & juxtà fidem veritatis definiant. Quòd si is, qui rogat causam suam iterum audiri, deprecationê suâ moverit Episcopum Romanum; ut ê laterê suô presbyterum mittat: erit in potestatê Episcopi, quid velit, & quid æstimet. Et si decreverit, mittendos esse; qui præsentes cum Episcopîs judicent, habentes ejus auctoritatẽ, â quô destinati sunt; erit in suô arbitriô. Si verò crediderit, Episcopos sufficere,

re, ut negotio terminum imponant; faciet, quod ſapientiſſimô conſiliô ſuô judicaverit.

Baſilius Magnus. 370.

Viſum autem eſt mihi conſentaneum; ut ſcribatur Epiſcopo Romæ: ut, quæ hîc geruntur, conſideret, detquè conſilium: & quoniam difficile eſt; ut communî, ac ſynodicô decretô aliqui illinc mittantur; ipſe, ſuâ auctoritatê in iſtâ causâ uſus, viros eligat, ad ferendas quidem itineris moleſtias idoneos; verùm juxtà ad hoc quoquè accommodos; ut manſuetudinê, ac facilitatê ingenii eos, qui diſtorti, & obliqui apud nos ſunt, corrigant aptè, ac diſpenſatoriè, ſermonem attemperantes, omniáque ſecum habentes; quæ in Ariminô, ad neceſſariam ſolutionem geſtorum, illic facta ſunt. Et hoc neminê ſcientê, abſquè ſtrepitu, tacitè per mare ad eos, qui hîc ſunt, vadant; nè, qui pacis ſunt inimici, adventum ipſorum præſentiſcant. *Epiſtolâ 52. ad Athanaſium.*

Reverà dignum eſt illâ excellentiſſimâ você, quâ te beatum prædicavit; quod pietati tuæ donatum â Dominô eſt, ſcilicèt: ut, quod adulte- *Epiſtolâ datâ Sabino Diacono ad*

Pontificem Romanum. terinum est, â legitimô, ac purô discernas; ac fidem Patrum sinè subtractionê ullâ prædices.

Gregorius Nazianzenus.

380.

Orationê 23. quæ est oratio in laudem Heronis Alexandrini, in exilium missi. Nam * pro cadaveribûs cruentas vestes Ecclesiæ Romanæ protulit (*Petrus, Alexandrinus Episcopus,*) ac per tacitam accusationem omnibûs lachrymîs movit; ut calamitatis magnitudinem in oculîs, & aspectu defigeret, atquè auxilium nancisceretur: quemadmodùm etiam nactum esse scimus. Fit enim ferè; ut, qui opibûs, ac potentiâ præcellit, ad infirmi, afflictíque miseriam sublevandam, maximè inflectatur; aut spontaneô benevolentiæ affectu ad eum, qui dignitatê imminutus est, se adjungat.

** Pro cadaveribûs.* *Petrus enim, ex Arianorum manibûs elapsus, ad Damasum, Romanum Pontificem fugit: ùt est apud Socratem Lib. 4. Cap. 22. & Niceph. Lib. 11. Cap. 26.*

Orationê 52. quæ est Epist. 2. ad Cledonium. Quod etiam in causâ fuisse reor; cur ipse quoquè Damasus Papa, cùm posteà rectiùs edoctus fuisset, simulquè in pristinîs eos expositionibûs perstare audiîsset, eos ab Eccle-

clesiæ cœtu abdicârit, fideíque libellum cum anathematiſmô deleverit: tùm etiam, quòd fraudem eam, in quam per ſimplicitatem inciderat, permoleſtè ferret.

Gratianus, Valentinianus, & Theodoſ. AAA. 370.

Cunctos populos, quos clementiæ noſtræ regit imperium, in talî volumus religionê verſari; quam D. Petrum Apoſtolum tradidiſſe Romanis, religio uſquè adhuc ab ipsô inſinuata declarat; quamquè Pontificem Damaſum ſequi claret, & Petrum, Alexandriæ Epiſcopum, virum Apoſtolicæ ſanctitatis. *Erat Codicê de ſummâ Trinitatê, & fidê Catholicâ, & apud Sozomenum Lib. 7. Cap. 4.*

Edictô ad populum Urbis Conſtantinopolitanæ.

Concilium Conſtantinopolitanum Primum. 381.

Conſtantinopolitanus Epiſcopus habeat priores honoris partes, poſt Romanum Epiſcopum; eò quòd ſit ipſa nova Roma.

Canonê 3.

Joannes Chryſoſtomus. 400.

Obſecro, ut ſcribas: quòd hæc tam iniquè facta, & abſentibûs nobîs, & non declinantibûs judicium,

Epiſt. ad Innocentium Papam.

non

non habeant robur; ſicut nequè ſuâ naturâ habent: illi autem, qui iniquè egerunt, pœnæ Eccleſiaſticarum legum ſubjaceant. Nos autem, inſontes, nequè convictos, nequè deprehenſos, nequè ullius criminis reos comprobatos, Eccleſiis noſtris jubete reſtitui: ut charitatê frui, ac pacê, cum fratribûs noſtrîs conſuetâ poſſimus.

Palladius Helinopolitanus.

420.

In vitâ D. Chryſoſtomi. Primus omnium profectus eſt ad nos, Alexandrinæ Eccleſiæ Lector, cum Papæ Theophili litterîs; quibûs indicabat, Joannem â sê fuiſſe depoſitum. Eas litteras, cùm legiſſet beatiſſimus Innocentius, Romanæ Sedis Antiſtes, exhorruit temeritatem; faſtúmque Theophili ægrè ferens; &, quòd ſolus ſcripſerat; &, quòd rei totius ſeriem referre omiſerat: cujus ſcilicèt rei gratiâ, quibûſvè adjunctîs ſibi ſociîs, illum deponere auſus fuiſſet. Inter hæc manſit admirans, nihilque reſcribere voluit, rei indignitatê commotus. Dum Euſebius quidam, Diaconus Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, qui tunc Romæ erat, Ec-

Eccleſiaſticæ utilitatis gratiâ Innocentium adiit, libellîſque traditîs adjuravit; ſuſtinerent ut modicum temporis: fore enim brevì, ut ſibì totius ſcenæ facies pateſceret. Poſt triduum advenerunt Epiſcopi quatuor, â Joannê miſſi, reverendiſſimi profectò viri, Panſophus Piſidiæ, Pappus Syriæ, Demetrius Galatiæ ſecundæ, Eugenius Phrygiæ, tres Innocentio epiſtolas deferentes, unam quidem Joannis Epiſcopi, ſecundam verò Epiſcoporum quadraginta, de communionê Joannis (reliquam ſcripſerat Joañis clerus) omnes indiſciplinatum tumultum, & ſeditionem pariter ſignificantes. Erat autem epiſtola Joannis ejuſmodi, &c. *ut ſuprà in Chryſoſtomô.* Ad hæc reſcripſit beatiſſimus Papa Innocentius, communióque utriuſquè partis admiſſa, Theophili judicium caſſum, atquè irritum eſſe decrevit, dicens: oportere conflari aliam irreprehenſibilem Synodum Occidentalium, & Orientalium Sacerdotum.

Synodus Epheſina. 431.

Quia verò neceſſitas exigebat; ut omnia, quæ in hâc ſacrâ Synodô *Epiſt. ad Cœleſti-*

num Papam. acciderunt, Sanctitati tuæ declararentur: non potuimus hîscè litterîs nostrîs ad Sanctitatem tuam non perscribere, secundùm Servatoris nostri omnium voluntatem, piissimorúmque, ac Christi amantium, Imperatorum nostrorum sanctionē: ex multîs, variîsque Provinciîs, Episcopos suprà ducentos in Ephesiorum civitatê convenisse, &c. Fuerunt in consessu nostrô, & illi quoquè, qui â Sanctitatê tuâ missi fuerant; videlicèt, pientissimi Episcopi, Arcadius, & Projectus, unáquè cum illîs religiosissimus presbyter Philippus; qui suâ præsentiâ tuam nobis præsentiam exhibuerunt, Apostolicæquè Sedis locum tenuerunt. Justam proindè Sanctitas tua propter isthæc indignationem concipiat. Nam, si quibuscunquè volentibus potestas fiat, majoribus sedibus contumeliam inferre; & in illos, in quos nihil potestatis habent, sententias, vel contumelias veriùs, usquè adeò iniquas, & injustas pronuntiare: maximè verò in eos; qui tanta pro pietatê certamina sustinuerunt; per quos quoquè pietas, accedentibûs Sanctitatis tuæ precibûs, plurimum splen-

ſplendoris accepit; in extremam confuſionem res Eccleſiaſticæ mox dilabentur. Ut autem omnia, quæ hîc geſta ſunt, cognoſcas; integros actorum commentarios miſimus, & Synodi ſubſcriptiones.

Cyrillus Alexandrinus. 439.

Quoniam verò DEUS hiſcè in rebûs prudentiam â nobîs exigit; longáque Eccleſiarum conſuetudo ſuadet; ut iſtiuſmodi Sanctitati tuæ communicentur: non poſſum equidem id, quod apertum eſt, ad pietatem tuam non perſcribere, &c. Quamvis hæc ità ſe habeant; non priùs tamen Neſtorii communionem confidenter deſerere auſi fuimus; quàm hæc ipſa pietati tuæ indicaremus. Digneris proindè, quid hîc ſentias, declarare; quò liquidò nobis conſtet: communicaréne nos cum Neſtoriô oporteat; an verò, liberè eidem denuntiare: neminem cum eô communicare; qui ejuſmodi erroneam doctrinam fovet, ac prædicat. Porrò tuæ integritatis mens, ac ſuper hâc rê ſententia, non modò piiſſimis, Deóque devotiſſimis Macedoniæ Epiſcopis, ſed totius quoquè Orientis Anti-

Epiſtolâ ad Cœleſtinum Papam.

tistitibus perspicuè per litteras exponi debet.

Maximianus Constantinop. Episc. 439.

Epistolâ ad Orientales.

Omnes fines terræ, quæ Dominum syncerè receperunt, & ubiquè terrarum Catholici, veram fidem confitentes, in potestatem Romanorum Pontificum, tamquàm in solem, respiciunt; & ex ipsâ lumen Catholicæ, & Apostolicæ Fidei recipiunt. Nec immeritò; quia Petrus legitur primò perfectam fidem esse confessus, Dominô revelantê, cùm dixit: *Tu es Christus, Filius DEI vivi, &c.* Decebat tantæ dignitatis, & sapientiæ, virum; non ab aliô cœlestis mysterii arcana requirere; nisi ab eô potissimùm, quem non potuit caro, & sanguis instruere; sed cui Dominus ipse sua secreta dignatus est aperire: *Beatus es*, inquit, *Simon Barjona, &c.* Hunc enim de ceterîs mortalibûs ex totô terrarum Orbê conditor Orbis elegit; cui, cathedram magisterii principaliter possidendam tenere, perpetuô privilegii jurê concessit: ut, quidquid divinum aliquid, aut profundum nôsse desiderat,

rat, ad hujus præceptionis oraculum, doctrinámque recurrat: nec illi humiliter referre, quod solvendum est, erubescat; etiamsi ipse, quod quæritur, non ignoret.

Socrates. 440.

Nec Julius, Romæ Episcopus, in Concîliô adfuit; nequè quemquam, qui ejus locum suppleret, eò misit: cùm utiquè Ecclesiasticus Canon jubeat: non oportere absquè Pontificis Romani sententiâ decreta Ecclesiis sancire. *Eccles. Hist. Lib. 2. Cap. 5.*

Julius, quoniam Ecclesia Romana privilegium præter ceteras obtinebat, litterîs suîs ad Episcopos Orientis liberiùs præscriptîs, illorum partes tueri studet: in Orientem litteras mittit; quò, & suus cuiquè locus restitueretur; & eos, qui illos temerè abdicaverant, graviter reprehendit. *Cap. 11.*

Per idem tempus, simul atquè Valens Imperator Antiochiâ decesserat, omnes, qui ubiquè persecutionis tempestatê jactabantur, & Alexandriæ potissimùm, magnoperè recreati fuerunt, propptereà; quòd Petrus Româ cum litterîs Damasi, Episcopi Romani, eò reversus erat: *Lib. 4. Cap. 30.*

quæ quidem, & Moysis fidem confirmabant, & Petri creationem. Populus igitur, illis confisus, expellit Lucium; Petrum autem in ejus locum introducit.

Lib. 5. Cap. 8. Tunc etiam in Conciliô Constantinopolitanô decernunt Patres: Constantinopolitanum honoris prærogativas post Romanum Episcopum habere debere; eò quòd Constantinopolis nova esset Roma.

Sozomenus. 440.

Lib. 3. Cap. 7. Athanasius fugiens, Alexandriâ Romam adventavit. Eôdem etiam temporê Paulus, Constantinopolitanus Episcopus, fortè illò accessit, &c. Quorum criminationes, cùm Episcopus Romanus intellexisset; & omnes, fidei Concilii Nicæni consentientes, reperisset; in communionem recepit. At, cùm propter Sedis dignitatem cura omnium ad ipsum spectaret, singulis suam Ecclesiam restituit; scripsitquè ad Episcopos Orientis; eósque incusavit: quòd inconsultò de hiscè virîs judicâssent, Ecclesiásque perturbâssent.

Cap. 9. Julius, ab Episcopîs Ægypti certior factus: non tutum esse Athanasio,

sio, in Ægyptô vitam agere; eum ad se accersivit. Ad illos autem, qui Antiochiæ in unum convenerant (nam fortè fortunà id temporis eorum acceperat epistolam) scripsit, atquè adeò incusavit: quòd clàm, contrà fidem Concilii Nicæni, novas res moliti fuerant: quodquè contrà leges Ecclesiæ ipsum ad Concilium non vocârant. Nam legem esse, ad Sacerdotii dignitatem spectantem; quæ pronunciat, acta illa irrita esse; quæ præter sententiam Episcopi Romani constituuntur: ea autem, quæ Tyri, & in Mareotê, adversùs Athanasium decernebantur, iniqua esse.

Quæ controversia, cùm, contendendi studiô, in dies magìs, magísq; cresceret, Episcopus Romanus, certior factus, scripsit ad Ecclesias Orientis litteras: ut, unà cum Sacerdotibûs, & Episcopîs, Trinitatem, & consubstantialem esse, & gloriâ æqualem existimarent. Quô factô singuli, rebûs ab Ecclesiâ Romanâ semel judicatîs, acquieverunt; hæcquè controversia finem habere visa est. *Librô 6. Cap. 22.*

Theodoretus. 450.

Epistolâ ad Leonem Papam. Si Paulus, prædicator veritatis, & Spiritûs Sancti buccina, ad Petrum accurrit; ut iis, qui Antiochiæ, de vivendô secundùm legem Mosis, disceptabant, quæstionem expeditam, ac solutam ab eô, ferret? multò magis nos, qui pusilli sumus, ad solium Apostolicum accurremus; ut â vobîs medicinam ulceribus nostris feramus. Siquidem vobis convenit, in omnibûs rebûs primas tenere. Vestra enim Sedes multîs prærogativîs ornata est. Nam ceteras civitates, vel amplitudo, vel pulchritudo, vel civium frequentia decorat: aliquæ verò, quæ hîs carent, ex quibûsdam gratiîs spiritualibûs splendorem, ac dignitatem habent: Vestræ verò civitati uberrimam copiam bonorum ipse dator largitus est. Est enim ipsa, omnium amplissima, splendidissima, & Orbi præsidet. Prætereà, Ipsa principatum Imperatorium profudit; ac nomen suum, id est, Romanum, cum iîs, qui in ditionê ejus sunt, communicavit. Fides verò præcipuè eam ornat. Testis est Paulus, *Rom. 1.* qui clarissimâ você ait: *Fides vestra*

stra annuntiatur in universô Mundô, &c. Ego verò suffragium Sedis Apostolicæ expecto; & supplex oro, atquè obsecro Sanctitatem vestram: ut ea me, tribunal vestrum justum, ac rectum, appellantem, defendat, ac protegat, jubeatquè: ut ad vos accurram; &, doctrinam meam, vestigiis Apostolicis insistentem, ostendam, &c. Vestram sententiam expecto: quòd, si sententiæ eorum, qui condemnârunt, acquiescere jusseritis; acquiescam, nulli deinceps futurus molestus. Quin potiùs, expectabo incorruptum DEI, & Salvatoris nostri, tribunal.

Nudârunt me Sacerdotiô; ejiciuntquè ex civitatibûs; nec senectutem reveriti, nequè caniciem, in religionê, & pietatê nutritam. Quamobrem deprecor te; ut sanctissimo Archiepiscopo (*Leoni Papæ*) suadeas: ut Apostolicâ auctoritatê utatur; jubeátque, ad vestrum concilium adire. Tenet enim sancta ista Sedes gubernacula regendarum cuncti Orbis Ecclesiarum, cùm propter alia; tùm, quia semper hæretici fœtoris expers mansit; nec ullus unquàm, qui contrarium sen- *Epistola ad Renatum Presbyterum.*

Theodoretus. 450.

Epistolâ ad Leonem Papam. Si Paulus, prædicator veritatis, & Spiritûs Sancti buccina, ad Petrum accurrit; ut iis, qui Antiochiæ, de vivendô secundùm legem Mosis, disceptabant, quæstionem expeditam, ac solutam ab eô, ferret? multò magis nos, qui pusilli sumus, ad solium Apostolicum accurremus; ut â vobîs medicinam ulceribus nostris feramus. Siquidem vobis convenit, in omnibûs rebûs primas tenere. Vestra enim Sedes multîs prærogativîs ornata est. Nam ceteras civitates, vel amplitudo, vel pulchritudo, vel civium frequentia decorat: aliquæ verò, quæ hîs carent, ex quibûsdam gratiîs spiritualibûs splendorem, ac dignitatem habent: Vestræ verò civitati uberrimam copiam bonorum ipse dator largitus est. Est enim ipsa, omnium amplissima, splendidissima, & Orbi præsidet. Prætereà, Ipsa principatum Imperatorium profudit; ac nomen suum, id est, Romanum, cum iîs, qui in ditionê ejus sunt, communicavit. Fides verò præcipuè eam ornat. Testis est Paulus, qui clarissimâ você ait: *Fides ve-* *Rom. 1.*

stra

ſtra annuntiatur in universô Mundô, &c. Ego verò ſuffragium Sedis Apoſtolicæ expecto; & ſupplex oro, atquè obſecro Sanctitatem veſtram: ut ea me, tribunal veſtrum, juſtum, ac rectum, appellantem, defendat, ac protegat, jubeatquè: ut ad vos accurram; &, doctrinam meam, veſtigiis Apoſtolicis inſiſtentem, oſtendam, &c. Veſtram ſententiam expecto: quòd, ſi ſententiæ eorum, qui condemnârunt, acquieſcere juſſeritis; acquieſcam, nulli deinceps futurus moleſtus. Quin potiùs, expectabo incorruptum DEI, & Salvatoris noſtri, tribunal.

Nudârunt me Sacerdotiô; ejiciuntquè ex civitatibûs; nec ſenectutem reveriti, nequè caniciem, in religionê, & pietatê nutritam. Quamobrem deprecor te; ut ſanctiſſimo Archiepiſcopo (*Leoni Papæ*) ſuadeas: ut Apoſtolicâ auctoritatê utatur; jubeátque, ad veſtrum concilium adire. Tenet enim ſancta iſta Sedes gubernacula regendarum cuncti Orbis Eccleſiarum, cùm propter alia; tùm, quia ſemper hæretici fœtoris expers manſit; nec ullus unquàm, qui contrarium ſen-

Epiſtola ad Renatum Preſbyterum.

tiret, in eâ ſedit; quin potiùs Apoſtolicam gratiam puram cuſtodivit. Quare, quæ ab iſtô veſtrô tribunalî proficiſcentur, qualiacumquè erunt, judicii veſtri integritatê confiſi, amplectemur: oramuſquè, ut ex iîs, quæ hactenùs ſcripſimus, judicemur. Scripſi enim libros, ampliùs triginta.

Eccleſiaſticæ hiſtoriæ Lib. 2. Cap. 22. Numerus Epiſcoporum, qui erant Arimini congregati, præjudicii vim habere non debet; præſertim, cùm formula compoſita ſit; nequè Epiſcopo Romano, cujus ſententia præ ceterîs omnibûs expectanda erat, nequè Vincentio, qui tot annîs Epiſcopatum integrè geſſerat, nequè aliis conſentientibus placuerit.

Lib. quintô capitê decimô. Damaſus Papa, vir omnî generê laudis florentiſſimus, ſimul, ut hanc ſectam exortam accepit, non Apollinarem ſolùm, verùm etiam Timotheum, ejus diſcipulum, abdicavit.

Concilium Chalcedonenſe. 451.

Actionê 1. Et poſt hæc, reſidentibûs magnificentiſſimîs, & glorioſiſſimîs judicibûs, & ampliſſimô ſenatu in mediô, antè cancellos ſanctiſſimi Altari-

taris, & ex lævâ quidem partê ſedentibûs, ſanctiſſimîs, & reverendiſſimîs Epiſcopîs, & vicariîs, DEO amiciſſimîs, ſanctiſſimi, & reverendiſſimi Leonis, Antiſtitis priſcæ Urbis Romæ; & Anatoliô, religioſiſſimô Archiepiſcopô Conſtantinopolitanô; & Maximô, Epiſcopô Antiochiæ; & Thalaſſiô, Epiſcopô Cæſareenſi; & Stephanô, Epiſcopô Epheſi, &c. Paſchaſinus verò, Vicarius Sedis Apoſtolicæ, cùm in mediô, unà cum hîs virîs reverendiſſimîs collegîs ſuîs, ſtetiſſet, dixiſſet: Beatiſſimi, atquè Apoſtolici viri, Papæ Urbis Romæ, quæ eſt caput omnium Eccleſiarum, præcepta habemus præ manibûs; quibûs præcipere dignatus eſt ejus Apoſtolatus: ut Dioſcorus, Alexandrinorum Epiſcopus, non ſedeat in Conciliô, ſed audiendus intromittatur. Hæc nos obſervare neceſſe eſt. Si ergò præcipit veſtra magnificentia: aut ille egrediatur; aut nos eximus, &c. Lucentius, collega ipſius, dixit: Judicii ſui neceſſe eſt eum dare rationem: quia, cùm perſonam judicandi non haberet, præſumſit; & Synodum auſus eſt facere, ſinè auctori-

tatê Sedis Apostolicæ: quod nunquàm licuit, nunquàm factum est.

Actione 3. *Legati Romani Pontificis primi subscribunt*: Paschasinus, Episcopus Ecclesiæ Lilybitanæ, vicê beatissimi, atquè Apostolici, universalis Papæ Urbis Romæ, Leonis, in Dioscori damnationê, consensu universalis Concilii, subscripsi. Anatolius, Episcopus Constantinopolis, novæ Romæ, desiniens pariter cum sanctâ Synodô, subscripsi, &c. Maximus, Antiochenus Episcopus, similiter.

Actione 16. Relatione ad B. Papam Leonem de omnibûs gestis generaliter. Et post hæc omnia, insuper, & contrà ipsum, cui vineæ custodia â Salvatorê commissa est, Dioscorus extendit insaniam; id est, contrà tuam Apostolicam Sanctitatem; & excommunicationem meditatus est contrà te; qui corpus Ecclesiæ unire festinas, &c. Indicamus verò; quia, & alia quædam, pro rerum ipsarum ordinatâ quietê, & propter Ecclesiasticorum statutorum definivimus firmitatem, scientes: quia, & vestra Sanctitas, addiscens, & probatura, & confirmatura est eadem, &c. Rogamus igitur: & tuîs decretîs nostrorum honora judicium; & , sicut nos Capiti in bonîs ad-

adjecimus consonantiam; sic & Summitas tua filiis, quod decet, adimpleat.

Sanctorum Patrum decreta ubiquè sequentes, & Canonem, qui nuper lectus est, centum, & quinquaginta, DEI amantissimorum Episcoporum, agnoscentes, eadem quoquè & nos decernimus, ac statuimus, de privilegiîs sanctissimæ Ecclesiæ Constantinopolis, novæ Romæ. Etenim antiquæ Romæ throno, quòd Urbs illa imperaret, jurê Patres privilegia tribuêre; & eâdem consideratione moti, 150. DEI amantissimi Episcopi, sanctissimo novæ Romæ throno æqualia privilegia tribuêre; rectè judicantes, Urbem, quæ, & imperiô, & senatu, honorata sit, & æqualibûs, cum antiquissimâ Reginâ Româ, privilegiîs fruatur, etiam in rebûs Ecclesiasticîs, non secùs, ac illam, extolli, & magni fieri, secundam post illam existentem. Canon 28.

Canon hic â Leonê PP. ùt ex multîs ejus litteris constat, rejectus est; & Anatolius ipse, Constantinopolis Antistes, qui eum callidè â Patribûs Chalcedonensis Synodi, reclamantibûs Leonis Papæ legatîs, & Vicariîs, impe-

petrârat, coactus est intrà pristinos se limites tenere; & ab infaustis ambitionis consiliis animum revocare.

Anastasius Hierosolymitanus Patriarcha. 470.

Epistolâ ad Felicem Papam. Fuit semper Apostolicæ Sedis vestræ licentia: injustè damnatos, vel excomunicatos, potestatis suæ auctoritatê restituere; & sua omnia iis reddere; & eos, qui eos condemnârunt, aut excommunicârunt, Apostolicô punire privilegiô: sicut etiam nostrîs, & anterioribûs novimus factum temporibûs, &c. Antiquîs regulîs sancitum est: ut, quicquid, quamvìs in remotîs Provinciîs, super eorum querelîs, aut accusationibûs ageretur, non priùs tractandum, vel accipiendum esset; quàm ad notitiam almæ Sedis vestræ esset deductum: ut hujus auctoritatê, juxtà, quod fuisset faciendum, infirmaretur, aut firmaretur.

Acacius Constantinopolitanus. 480.

Epistolâ ad Simplicium P. Solicitudinem omnium Ecclesiarum secundùm Apostolum circumferentes, nos indesinenter hortamini, quamvìs spontê vigilantes,

ac

ac procurrentes: sed Vos divinum zelum solitò demonstratis, statum Alexandrinæ Ecclesiæ certiùs requirentes: ut pro paternîs canonibûs suscipiatis laborem, piissimô stillantes sudorê pro hîs; sicut semper est approbatum.

Joannes Constantinop. Patriarcha. 520.

Redditîs litterîs vestræ Sanctitatis, in Christô charissime frater, per Gratum, charissimum comitem, lætatus sum de spirituali charitatê vestræ Sanctitatis: quòd unitatem sanctissimarum DEI Ecclesiarum, secundùm veterum Patrum requiris traditionem; & laceratores rationabilis gregis Christi amorê propulsare festinas. Certus igitur scito, per omnia Sanctissime: quia secundùm, quod vobis scripsi, unà tecum cum veritatê sentiens; omnes, â tê repudiatos, hæreticos renuo; & ego, pacem diligens, sanctissimas DEI Ecclesias, id est, superioris vestræ, & novellæ istius Romæ, unam esse accipio; illam sedem Apostoli Petri, & istius augustæ civitatis, unam esse definio, &c. Tuîs verbîs evidenter utens, per præsentia scri-

Epistola ad Hormisdam Papam.

ſcripta hæc dico: Quia prima ſalus eſt, rectæ fidei regulam cuſtodire; & â Patrum traditionê nullatenùs deviare: quia non poteſt Domini noſtri prætermitti ſententia, dicentis: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.* Hæc, quæ dicta ſunt, rerum probantur effectibûs: quia in Sedê Apoſtolicâ inviolabilis ſemper Catholica cuſtoditur religio.

Matt. 16.

Archimandritæ, & Monachi ſecundæ Syriæ. 514.

Epiſtolâ ad Hormiſdam. Extat inter epiſtolas Hormiſdæ.

Sanctiſſimo, & beatiſſimo, univerſi Orbis terræ Patriarchæ, Hormiſdæ, continenti ſedem Principis Apoſtolorum Petri, &c. Deprecamur ergò, beatiſſime, ſupplicantes, & rogantes: ut exurgatis cum fervorê, & zelô; & condoleatis juſtè pro corporê laniatô (nam Caput eſtis omnium) & vindicetis fidem contemptam, Canones conculcatos, Patres blaſphematos; & talem Synodum, anathematê impetitam, Vobis â DEô data eſt Poteſtas, & auctoritas, ligare, & ſolvere.

Theodorus Lector. 1320.

Lib. 1. coll.

Martianus, & Pulcheria, Leoni, Pa-

Papæ Romano scripserunt; eíque cunctam auctoritatem tribuerunt. Constituta autem sunt eâ de rê mandata; scripsítque Imperator singulorum locorum Episcopis: Leo verò, Episcopus, Nicænæ Synodo, quæ futura sperabatur, præclaram epistolam scripsit; quæ etiam in actîs Chalcedonensis Synodi habetur, & ab illius historicô scriptorê inserta est.

Imperator Anastasius Macedonium, Patriarcham Constantinop., vehementer ursit; ut Synodum Chalcedonensem damnaret anathematê: ille verò sinè universali Synodô, cui magnæ Romæ Episcopus præsideret, nihil se facturum dixit. *Lib. 2.*

Martianus Monachus, & ceteri Archimandritæ Orientales. 534.

Quia Catholicæ Ecclesiæ omnes alumni, & de Anthimi iniquitatê, & violentâ promotionê aliorum iniquorum virorum, qui DEO, & nobis, molesti esse non cessaverunt, vos piissimi, valentes ipsos extrà ponere, tamē canonicum judicium à Romanô Pontificê, in ipsum Anthimum, *Supplicationê ad Justinianum Imp. Extat in Synodô 2. Constant. Act. 1.*

mum, & in prædictos hæreticos, benefaciendo audire voluistis, ab illô persuasi, qui dicit: *Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi; seniores tuos, & dicent tibi.* Et Apostolô, dicentê: *Obedite Ducibus vestris; & subditi estote.* Misit itáque DEUS huic civitati Agapetum; qui verè, dilectus â DEô, & hominibûs, Pontificem antiquæ Romæ, in depositionê Anthimi, & prædictorum hæreticorum; tamquàm olim Petrum, magnum Apostolum, Romanis in depositionê Simonis Creteiani. Iste ergò venerabilis vir, sciens, per libellos plurimorum nostrorum ea, quæ iniquè contrà Ecclesiam præsumta fuêre, eô ipsô, visu semel accipiendo, nequè ad visum suscipere voluit Anthimum, furentem adversùs Canones; sed hunc justè ejecit de sacerdotalî sedê civitatis suæ; &, coopitulantê, & coadunatô Catholicæ fidei, & divinis Canonibus, vestrô imperiô, præfecit ipsi Ecclesiæ sanctissimum Mennam, rectæ fidei, & vitæ pudicæ, ac honestæ conversationis.

Deut. 32. *Heb. 13.*

Epistola ad Agapetum.

Domino nostro sanctissimo, ac beatissimo Archiepiscopo antiquæ Romæ, & œcumenico Patriarchæ, Aga-

Agapeto Martianus, &c. Hæc quidem duntaxat portamus, licèt incredibilia, & â dirîs doloribûs incurvati, ſpem habentes ad clementiſſimum DEUM; qui in temporê opportunô veſtrum adventum nobis oſtendit: quòd (ſicut Petrum, magnum Apoſtolorum Principem his, qui Romæ erant, in depoſitionem Simonis miſit; ſic & vos miſit in depoſitionê, & expulſionê Severi, Petri, & Zoaræ, & eorum, qui ſimilia iis ſapiunt) dabit vobis Poteſtatem, coopitulantê vobis piiſſimô, & â DEô cuſtoditô, Imperatorê noſtrô, iſtos expellere de omnî Eccleſiâ, tanquàm inſidiatores, & violatores, non ſolùm ſanctiſſimarum Eccleſiarum, ſed & policiæ ipſius, &c.

Mennas Pat. Conſtantinopolitanus. 550.

In quibûs juxtà tempora ſua prædeceſſores Sanctitatis veſtræ, beatiſſimi Papæ ſenioris Romæ, ipſis Synodis præſederunt. *De quatuor Conciliûs Oecumenicis.*

Procopius Cæſareenſis. 540.

Hæc Theodoto animô volutantê, ex Bizantiô ad Romanum Antiſtitem legati venerunt, Chriſtiano- *Librô 1. de bellô Gothorum C. 2.*

rum

rum altercationis ſedandæ causâ, ſentientium varia inter ſe, & diſceptantium, &c. Chriſtianæ fidei diſciplinam, ſi alii unquàm, Romani præcipuè ſunt venerati.

Juſtinianus Imp. 540.

C. de ſummâ Trinitatê, & fidê Catholicâ. Epiſtolâ ad Joannem Papam.

Reddentes honorem Apoſtolicæ Sedi, & veſtræ Sanctitati (quod ſemper nobis in votô fuit, & eſt) &, ut decet Patrem, honorantes veſtram Beatitudinem, omnia, quæ ad Eccleſiarum ſtatum pertinent, feſtinavimus ad notitiam veſtræ deferre Sanctitatis.

Eutychius Pat. Conſtantinopolitanus. 560.

Epiſtolâ ad Vigilium PP.

Scientes, quantorum bonorum cauſa eſt pax DEI; ideò feſtinantes, unitatem conſervare, ad Apoſtolicam Sedem veſtræ Beatitudinis, manifeſtum facimus; quòd ſervamus fidem, â Chriſtô Apoſtolis traditam, & ab illîs in totô Mundô prædicatam, & â ſanctîs Patribûs, maximè in ſanctîs quatuor Synodîs, explicatam: ſuſcipimus & epiſtolas Præſulum Romanæ Sedis Apoſtolicæ. Et ideò petimus, præſidentê nobis veſtrâ Beatitudinê, ſub tranquillitatê, & ſacerdotalî manſuetu-

di-

dinè, propositîs sanctîs Evangeliîs, communî tractatu eadem capitula in mediô proponenda quæri, & conferri, & finem quæstioni imponi DEO placitum, & convenientem his; quæ sanctîs quatuor Conciliîs definita sunt.

Synodus Mopsuestana. 545.

Decebat, cùm primam Sacerdotîs dignitatem sortiti estis, ea, quæ ad sanctarum Ecclesiarum statum respiciunt, manifesta vestræ, diutiùs honoratæ, Beatitudini fieri. *Epistolâ ad Vigilium Papam.*

Eustachius. 600.

Cùm multa, diversîs locîs, atquè temporibûs, sancta Concilia sint celebrata; ex quô religio Christiana constituta est: nemo unquàm, nisi magni hujus, atquè divini Viri temporè, quatuor simul Patriarchas convenîsse meminit. Quatuor autem Patriarchæ sunt hi: Vigilius veteris Romæ; Eutychius hìc novæ Romæ; Apollinarius magnæ Alexandriæ; Domnus Antiochiæ; qui, tamquàm unum in corpus, ex quatuor elementîs conflati, unanimes manus inter se conjunxerunt. *In vitâ S. Eutychii.*

Ma-

Maximus Monachus. 650.

Disputatione cum Theodosio Cæsareensi Episcopo.

Non audeo hâc de rê â vobîs capere ascensionem; cùm sim simplex Monachus: sed, quoniam pupugit vos DEUS, ut exciperetis sanctorum Patrum voces, ùt Canon docet; Romam hâc de rê scribite; vel Imperator, vel Patriarcha, vel Synodus, quæ ibi est, &c. Nequè vitabit Imperator, vel Patriarcha, imitari DEI humilitatem; inter seséque concorditer constituere, Synodalî petitionê ad Romanum Pontificem transmissâ: & omninò, si reperiatur ratio Ecclesiastica, quæ id concedat, ob rectam fidei confessionem, convenite super hôc inter vos.

Anastasius discipulus S. Maximi. 650.

Apud Gennadium Scholarium de primatu Papæ Sect. 8.

Cùm fides concordissimè ab omnibûs exagitaretur; nisi specialî gratiâ opem tulerit, qui semper succurrit, seminê religionis apud veterem Romam nobis relictô, ad confirmandam promissionem, mentiri nesciam, quæ facta est Principi Apostolorum, &c.

So-

Sophronius Hierosolymitanus. 630.

De finibûs terræ usquè ad terminos ejus ambula; donec ad Apostolicam Sedẽ, ubi orthodoxorum dogmatum fundamenta existunt, pervenias. *Epistolâ ad Stephanum Episcopum.*

Stephanus Dorensis. 650.

Annuntiamus hæc omnia omnium præpositæ Sedi: dico autem Summæ vestræ, & principali, ad medicinale consultum emersi vulneris: quippè, quoniam hoc potestativè olim, & ab antiquitùs facere, per Apostolicam, sivè Canonicam consuevit auctoritatem; dum apertâ lucubrationê, non solùm claves Regni cœlorum sunt ei creditæ; atquè ipse tantummodò, ad aperiendum eas fidelibus, dignè, minimè autem Evangelio gratiæ credentibus justè claudere, magnus secundùm veritatem, & Princeps Apostolorum, meruit Petrus; sed etiam, & pascere primus jussus est oves totiùs Catholicæ Ecclesiæ; cùm Dominus dicit: *Petre amas me? Pasce oves meas.* Et iterum ipse præcipuè, ac specialiter, firmam præ omnibûs habens in Domi- *Libellô ad Martinum Papam.* *Joan. 21.*

Luc. 22. minum DEUM noſtrum fidem, convertere aliquandò, & confirmare exagitatos conſortes ſuos, & ſpirituales meruit fratres; utpotè diſpenſativè ſuper omnes ab ipsô, qui propter nos incarnatus eſt DEUS, Poteſtatem accipiens, & ſacerdotalem auctoritatem: quod ſciens Patriarcha Sophronius, me ad hanc Apoſtolicam, magnámque direxit ſedem.

Sergius Cyprius. 650.

Epiſtolâ ad Theodorum Papam. Sanctiſſimo, & beatiſſimo, â DEô honorabili, Domino meo, Patri Patrum, Archiepiſcopo, & univerſali Papæ, Domino Theodoro Sergius, humilis in Dominô ſalutem. Firmamentum â DEô fixum, firmum, & immobile, atquè veluti formam lucidiſſimam fidei, veſtram Apoſtolicam ſedem conſtituit, ô ſacer Vertex, Chriſtus DEUS noſter. *Tu es* enim (ſicut divinum veraciter pronuntiat Verbum) *Petrus*; & ſuper fundamentum tuum Eccleſiæ columnæ confirmatæ ſunt. Tibi claves Regni cœlorum commiſit; atquè ligare, & ſolvere poteſtativè, quæ in terrâ, & quæ in cœlîs ſunt, promulgavit. Tu prophanarum hære-

re-

reseon depositor existis, ùt Princeps, & Doctor, orthodoxæ, & immaculatæ fidei. Igitur non despicias Patrum tuorum, Pater, fidem æstuantem, & ab aliquibûs hæreticîs ventîs violentatam, nec non periclitantem. Resolve nebulam insipientium luminê tuæ sapientiæ divinæ, ô Sanctissime, &c.

Synodus Sexta Constantinopolitana. 680.

Theodorus, humilis presbyter sanctæ Romanæ Ecclesiæ, locum gerens Agathonis, ter beatissimi universalis Papæ Urbis Romæ, subscripsi. Georgius, misericordiâ DEI Episcopus Constantinopoleos, novæ Romæ, definiens subscripsi. *Actione 17. Subscriptiones.*

Proindè inspirationê S. Spiritûs conspirantes, & ad invicem omnes consonantes, atquè consentientes, & Agathonis, sanctissimi Patris nostri, & summi Papæ, dogmaticis litteris ad vestram fortitudinem missis, consentientes, unum de sanctâ Trinitatê, Dominum nostrum JESUM Christum, etiam incarnatum, prædicamus, in duabûs perfectîs naturîs indivisè, &c. Summus autem nobiscum concertabat Aposto- *Actione 18.*

lorum Princeps: illius enim imitatorem, & Sedis successorem, habuimus fautorem, & divini Sacramenti mysterium illustrantem per litteras. Confessionem tibi â DEô inscriptam illa Romana antiqua civitas obtulit; & dogmatum diem â vespertinîs partibûs extulit. Charta, & atramentum videbatur; & per Agathonem Petrus loquebatur.

Constantinus Imp. 680.

Epistolâ ad Synodum Apostolicæ Sedis antiquæ Romæ.

Idcircò & omnes consonanter, mentê, & linguâ, concredimus, & similiter confessi sumus; &, tamquàm ipsius divini Petri vocem, Agathonis relationem supermirati sumus.

Joannes Patr. Constantinop. 710.

Epistolâ ad Constantinum PP.

Cum hîs vestrum Apostolicum præsidendi munus possumus comparare; &, qui vos, caput Sacerdotii, secundùm Christum reputamus, meritò damus operam: ut â vobîs corpori Ecclesiæ nostræ allevationem ostensionis, quam ex pestiferâ animarum tyrannidê accepit, feramus. Sanè quidem vos, ùt capitis proprium est, non despicietis nos; qui, præter voluntatem nostram, in mor-

morbum incidimus; nec â vestrâ conjunctionê alienabitis: quin potiùs, tristitiâ de nostrîs vulneribûs affecti (*Si quid enim unum membrum patitur, cetera compatiuntur*, ùt Apostolus ait) recuperatâ valetudinê, ac restitutâ sanitatê, meritissimè congaudebitis.

Tarasius, Patr. Constantinop. 790.

Adrianus, veteris Romæ Primas, testatorum Principum successor, clarè, & verè, cùm ad Imperatores nostros, tùm ad nostram mediocritatem scripsisse mihi videtur; constabilivítque, & rectam esse declaravit, Catholicæ Ecclesiæ antiquam traditionem. *In Synodô Nicænâ secundâ actionê 2.*

Itaquè prærogativâ quâdam litteras Sanctitatis tuæ primô locô legi jussimus: & eramus quidem tunc omnes, veluti in regiô conviviô, epulis spiritûs intenti; quòd, & talî conviviô animi nostri recrearentur. Post illas litteras legimus quoquè eas; quæ ex Orientalibûs diœcesibûs nobis missæ fuerant. *Epistolâ ad Adrianum PP.*

Concilium ſecundùm Nicænum. 790.

Actione 2. Eccleſia Romana eſt Caput omnium Eccleſiarum.

Actione 6. Exſecrabilis eſt, & profana, & adulterina (*Septima Synodus Conſtantinopolitana.*) Non enim habuit cooperarium, ùt hæc, quæ nunc celebratur, Romanum Pontificem, nequè illius Sacerdotes; nequè per Vicarios, nequè per Provinciales litteras, quemadmodùm fieri in Synodîs debet, &c.

Actione 7. *Legati Romani Pontificis primi ſubſcribunt*: Petrus, miſeratione divinâ proto-Presbyter ſanctiſſimæ Eccleſiæ Romanæ beati Petri, & locum retinens Adriani, Papæ veteris Romæ, definiens ſubſcripſi.

Petrus, indignus Presbyter, & Præſes S. Patris noſtri Sabæ, & vices agens Adriani, Papæ veteris Romæ, definiens ſubſcripſi.

Taraſius, miſeratione divinâ Epiſcopus Conſtantinopolitanus novæ Romæ, definiendo ſubſcripſi, &c.

Ni-

Nicephorus, Pat. Constantinopolitanus. 815.

Si qua autem â nobîs sunt prætermissa; ea amicô, paternôque affectu per vosmetipsos explete: quò nimirùm vestra abundantia nostram suppleat inopiam. Quodcunquè, inquam, vel in verbîs, vel in rebûs nobis deest; id, venerabilî, Sacerdotêque dignâ auctoritatê, vitæ nostræ adjicite, & superædificate. Vestrâ divinâ virtutê nos, veluti infirmiores, fulcite; pedésque nostros ad currendam Evangelii semitam perficite; nequè ulla omninò, quæ salutaria, aut utilia videbuntur, suggerere prætermittite, &c. Quod justô seriùs per ea, quæ hactenùs exposuimus, occurrerimus; id nemo miretur; nequè nostram ob id existimationem in accusationem adducat: quin potiùs, DEO dilecta vestra fraternitas certò sibi persuasum habeat: Sacerdotalem consuetudinem nequaquàm hîc exolevisse; aut per contemptum, vel per ignaviam, quippiam eorum, quæ Ecclesiasticis viris conveniunt, neglectui habuisse: verùm duram, implacabilémque præ-

Epistola ad Leonem Tertium P.

potentis poteſtatis ſententiam, quò minùs decretîs uteremur, obſtitiſſe. Ignoſcat proindè beata veſtra anima; ſi quam noxam cunctationê meâ promerui: cogitétque, haudquaquàm facilè eſſe, potentibus, propriâ voluntatê elatis, &,quodcumquè animô libitum fuerit, adimplere ſatagentibus, ſeſe opponere.

Theodorus Studites. 820.

Epiſtola ad Paſchalem PP. Audi, Apoſtolicum Caput, Paſtor ovium Chriſti, â DEô electe, Claviger Regni cœlorum, Petra fidei; ſuper quam ædificata eſt Eccleſia Catholica, &c. Huc ades! ab Occidentê *exurge; & nè repellas in finem.* Tibi namquè dixit Chriſtus, DEUS noſter: *Tu, aliquandò converſus, confirma fratres tuos.*

Epiſtola ad Michaëlem Imper. Cùm nos in unum conveniſſemus, venerabilis Imperii veſtri juſſu, minimi Epiſcopi, & Præpoſiti, &c. Nos diluimus omnes dubitationes veſtras: ſi verò aliquid dubitare, vel non credere, videtur veſtra divina magnificentia; ejus rei explicatio â Pontificê piè eſt poſtulanda. Magna, & â DEô firmata manus veſtra, ùt publicæ cupida utilitatis, ju-

jubeat â veterî Româ capere declarationem; ùt â principiô â Patribûs noſtrîs eſt traditum. Ea, ô Chriſti imitator, Imperator, inter omnes Eccleſias DEI, ſummum, & ſupremum obtinet locum; cujus Petrus tenuit primam ſedem; ad quem dicit Dominus: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam; & portæ Inferi non prævalebunt adversùs eam.*

Teſtor nunc, coràm DEO, & hominibûs: diviſi ſunt â corporê Chriſti, & â supremâ Sedê; apud quam Chriſtus depoſuit claves fidei; adversùs quam portæ Inferi â seculô non prævaluerunt; nec prævalebunt uſquè ad conſummationem ejus (hæreticorum videlicèt effrænata ora) ſecundùm promiſſionem veracis Domini. *Epiſtola ad Naucratium.*

Methodius, Patriarcha Conſtantinopolitanus. 830.

Dionyſius, ingreſſus Romam, invenit ſanctum Clementem, Apoſtolicæ habentem Cathedræ Poteſtatem, cum conſequentê honorê, &c. *In Martyriô Dionyſii Areopagitæ.*

Photius, Patriarcha Constantinopolitanus. 860.

Epistolâ ad Nicolaum Papam.

Qui locum Sanctitatis vestræ tenebant, sermonem nobiscum habuerunt de iîs; qui ordinationes â seipsîs jam pridem accipiunt: oportere eos revertere, & ad matricem recurrere. Verùm, si penès nos esset in hâc rê potestas voluntatis; & non esset factus hujus operis particeps Imperator (licèt excusationê uti necesse esset) ostenderemus tamen: præstare, facere, quod petitur; quàm, excusare. Sed, quia Ecclesiastica, & præsertim jura, de territorii simul, cum civilî dominatu, & gubernationê, mutari solent; sapiens æquitas Sanctitatis vestræ, amplectens voluntatem meam, ad consentiendum, & tribuendum, quod petit, propensam, quòd non accipiat ordinationes, potestatis civilis crimen esse reputet, non meum. Ego enim, quæ præteritîs temporibûs justè, & amicè, & pacificè, sub aliorum potestatê erant, non habeo in animô revocare; quin potiùs, si quis posset, & vellet procurare, quæ â principiô ad hanc Sedem pertinent, promtè cederem ei;

ei; qui magìs poſſet plura retinere, pluribûſquè implicari. Siquidem, qui mihi aliquid ex iîs, quæ non habebam, addidiſſet, majus ille quidem, onus impoſuiſſet; qui verò aliquid ex iîs, quæ habebam priùs, ut cum charitatê accipiat, operam dat; magìs mihi, danti, gratiam, & beneficium tribuit; quàm ſibi, accipienti, lucrum acquirit: onus enim præfecturæ mihi leviùs efficit. Igitur, qui mea accipit amicè, & benevolè; hunc fateor, benè de mê mereri: ei, qui ea, quæ ad ſe pertinent, quærit; quis non libens dabit, ſi nullus impediat? Tantò præſertim Patri; &, qui per tales, tam DEO charos, & ſtudioſos viros petit?

Ignatius, Conſtantinopolitanus.
860.

Eorum vulnerum, atquè livorum, qui in membrîs humanîs conſiſtunt, multos medicos protulit ars; hanc quidem paſſionem aliô accipientê, & alteram alterô, & per experientiam amputantê, & medentê: eorum verò, quæ in membrîs ſunt Chriſti, & DEI Salvatoris, omnium noſtrum Capitis, & ſponſi

Epiſtolâ ad Nicolaum Papam, actionê 3. octavæ Synodi.

ſi Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ, unum, & ſingularem, præcellentem, atquè catholiciſſimum medicum, ipſe Princeps ſummus, & fortiſſimus Sermo, & ordinator, & curator, & ſolus ex totô magiſter DEUS omnium produxit: videlicèt tuam fraternam Sanctitatem, & paternam almitatem: propter quæ dixit Petro, magno, & ſummo Apoſtolorum: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram, &c.* Tales enim beatas voces, non ſecundùm quandam utiquè ſortem, Apoſtolorum Principi ſolùm circumſcripſit, & definivit; ſed per eum ad omnes, qui poſt illum, ſecundùm ipſum, efficiendi erant ſummi Paſtores, & diviniſſimi, ſacríque Pontifices ſenioris Romæ, tranſmiſit. Et ideò ab olim, & â priſcô temporê, in exortîs hæreſibûs, & prævaricationibûs, eradicatores, & interemtores malorum zizaniorum, & tabefactorum, & penitùs inſatiabiliter ægrotantium membrorum, multi multotiès facti ſunt eorum, qui Sanctitatem, & ſummam paternitatem tuam illic præceſſerunt, ſucceſſores videlicèt Principis Apoſtolorum, & illius zelum in fidê, quæ ſecun-

Matt. 16.

cundùm Christum est, imitantes; & nunc nostrîs temporibûs Beatitudo tua dignè tractavit datam sibi â Christô potestatem, &c.

Constantinopolitana octava, Generalis Synodus. 869.

Definimus: neminem prorsùs Mundi potentium, quemquam eorum, qui Patriarchalibus Sedibus præsunt, inhonorare, aut movere â propriô thronô tentare; sed, omnî reverentiâ, & honorê, dignos judicare. Præcipuè quidem sanctissimum Papam senioris Romæ; deinceps etiam Constantinopoleos Patriarcham; deindè verò Alexandriæ, & Antiochiæ, atquè Hierosolymorum. Sed, nec alium quemquam conscriptiones, contrà sanctissimum Papam senioris Romæ, ac verba, complicare, vel componere liceat, sub occasionê, quasi diffamator quorundam criminum. Quod, & nuper Photius fecit, & multò antè Dioscorus. Quisquis autem tale facinus contrà Sedem Petri, Principis Apostolorum, ausus fuerit intentare; æqualem, & eandem, quam ille, condemnationem recipiat. *Canon 21.*

Ego Donatus, Episcopus Ostien- *Præsedens*

ſis Eccleſiæ, locum tenens Domini mei, Adriani Pontificis, & univerſalis Papæ, omnia, quæ ſuperiùs leguntur, huic ſanctæ, & univerſali Synodo præſidens, ad voluntatem eximii Præſulis promulgavi, & manu propriâ ſubſcripſi. *Quâ formâ ſubſcribendi, & ejus duo collegæ uſi ſunt.*

Ignatius, Epiſcopus Conſtantinopolitanus, ſanctam hanc, & univerſalem Synodum ſuſcipiens, & omnibus, quæ ab eâ judicata, & ſcripta ſunt, concordans, & definiens, ſubſcripſi.

Leo Imp., cognomentô Sapiens. 900.

Undè, manens uſquè in hodiernum diem Petrus, ſequens Chriſtum in ſucceſſorê ſuô.

Simeon Metaphraſtes. 850.

Theodorô, Epiſcopô Agrigenti, vitâ functô, alii alium in Sedê collocare ſtudebant: cumquè unuſquiſquè vellet, deſignatum â sê auctoritatê Pontificis firmari; ratumquè fieri vellet; Romam ire perrexerunt, rem (ùt moris eſt) Pontificis Maximi arbitrio permiſſuri. Pontifex verò, ex divinâ revelationê,

runt in hâc Synodô Donatus, ac Stephanus, Epiſc. Adriani, Pontificis Romani, & ſubſcripſerunt hâc formâ. Poſt illos Ignatius, Conſtantinopolitanus Patriarcha ſubſcripſit hâc formâ.

In quôdam Sermonê. Vitæ Gregorii Agrigentini Epiſcopi Cap. 27.

onê, Gregorium, qui fuerat â nullô nominatus, Agrigentinis præfecit; eundemquè, apud eos falsi criminis accusatum, absolvit.

Sanctus Julius, Papa, cùm intellexisset, esse calumniam, quæ facta fuerat adversùs Pontifices, eos, litterîs munitos, mittit ad Orientem, suam unicuiquè reddens Sedem; & eos simul reprehendens, qui ipsos deposuerant. Atquè suas quidem Ecclesias ij rursùm accipiunt; & mittunt litteras ad eos, ad quos scriptæ fuerant. Cùm Eusebius itaquè interiîsset; Paulus in Sedem suam restituitur. *Vitæ Pauli, Constantinopolitani Patriarchæ, Cap. 4.*

Quônam pactô, qui sancta proscripsistis, sanctum Concilium coëgistis? O singularem absurditatem! Jam Oecumenicum Concilium istud vocari queat; quod nec Romanus Antistes (citrà cujus auctoritatem nullô modô fieri potest, ut res Ecclesiasticæ ad normam dirigantur) gratum habuit; nec Alexandrinus comprobavit; nec Antiochenus, nec deniquè Hierosolymitanus? Ubinam eorum libelli sunt? aut, quinam per diversa loca missi sunt; in quibûs falsum vestrum Concilium confirmaretur; ut hâc *Vitæ sancti Stephani Junioris Cap. 30.*

ratione Oecumenicum censeri possit?

Joannes Zonaras. 1118.

In Constantinô. Multîs igitur aliîs ornamentîs Urbem decoravit Magnus Constantinus; &, cùm priùs Episcopatus esset Byzantium, Heracleæ Thraciæ (quippè â Severô subjectum Perinthiis) posteáquam ab eô captum esset (quemadmodùm in historiâ Severi scriptum est) ad Patriarchatûs honorem eam extulit, servatô vetustæ Romæ primatu: tùm propter antiquitatem; tùm ob eam caussam; quòd illinc Imperium huc esset translatum.

Prælati Græciæ. 1270.

Epistolâ ad Gregorium Decimum. Sanctissimo, Reverendissimo, & Beatissimo Papæ antiquæ Romæ, Gregorio, magno Pontifici excellentissimæ Apostolicæ Sedis, & venerabilissimo Domino, & Patri nostræ humanitatis. Nos, qui Ecclesiasticam complevimus ordinationem, vestræ Romanæ sanctissimæ Ecclesiæ salutem, & spiritualis subjectionis affectionem ubiquè &c. Scitote; quòd nos volumus: quòd Pontificalis Sedis tota plenitudo cum totô venerabilî clerô, & omnibûs

bûs officiariîs, Sacerdotibûs, Diaconîs, & Lectoribûs, sanctissimæ Ecclesiæ DEI convenit in unum: ut attribuat promtæ vestræ Sanctitati, & Apostolicæ Sedi, quod ad honorem pertinet; nec alium, primum, & summum Pontificem, nominaturi.

Georgius Pachymerius. 1280.

Principatus sit Romanæ Sedis; ad eam appellare liceat Græcis; & memoria Romani Pontificis, unà cum Patriarchîs, celebretur. *Librô 5. Historiarum hæc recenset Capita pacis Græcorum, & Latinorum.*

Nicephorus Callistus. 1350.

Cùm Paulus contrà niteretur; Ecclesiæquè Samosatenæ administrationem retinere conaretur; & in Synodi decretô acquiescere nollet; audacia ejus ad Aurelianum Imperatorē est delata. Is sanctissimè eâ de rê constituit: eis scilicèt Episcopatum mandari jubens; quos Italici, & Romani Episcopi litterîs suîs comprobâssent. Etiamsi enim dæmonum cultui deditus esset; tùm tamen, quod justum esset, judicavit. *Lib. 6. Cap. 29.*

Athanasius Romæ agebat; venit eò Constantinopolitanus quoquè Paulus, & Marcellus Ancyranus; Lucius quoquè Adrianopolitanus Ro- *Lib. 9. Cap. 8.*

Romam confugit. Horum causâ Julius, Antiſtes Romanus, cognitâ, pro amplitudinê Sedis ſuæ, ex veterî privilegiô, & prærogativâ, perſuaſum habens, omnium ubiquè Epiſcoporum curam, & judicium ad ſe pertinere, datîs cuiquè liberrimè ſcriptîs litterîs, ſuas eis Eccleſias reddidit; eóſque in Orientem remiſit; eos, qui temerè illos exauctorâſſent, perſtringens.

Lib. 17. *Cap.* 9. Joannes Papa, ad parem invitatus ſeſſionem, ut ſcilicet Conſtantinopolitano Antiſtiti aſſideret, non priùs Apoſtolicæ Sedis prærogativam deſerere ſuſtinuit; quàm ſuprà Epiphanium, Epiſcopum Conſtantinopolitanum, in thronô collocaretur.

Nicephorus Gregoras. 1360.

Lib. 5. *Hiſtor. Cap.* 1. Proindè difficultatibûs circumventus Imperator (*Michaël Palæologus*) ac penè ad deſperationem compulſus, legatos ad Papam mittit, de ineundâ, veteris, ac novæ Romæ, Eccleſiarum concordiâ; modò Caroli expeditionem averteret. Ea legatio â Pontificê benignè audita eſt, ea ſe facilè, quæ Imperator petiviſſet, confecturum eſſe pollicitô:

statimquè suos legatos illis adjungit; qui concordiam conciliarent, atquè amplecterentur; cujus hæc tria fuerunt Capita: primò; ut in sacrorum voluminum hymnodiîs Papæ, cum quatuor Patriarchîs, mentio fieret: alterum; ut liceret cuivis Romam veterem, quæ curia major, & perfectior esset, appellare: tertium; ut illi principatus in omnibûs deferretur.

Joseph, Patriarcha Constantinopolitanus. 1439.

Quoniam ad extremum vitæ meæ perveni; idcircò pro meô munerê dilectis filiis benignitatê DEI meam sententiam hîs litterîs palàm facio. Nam, quæ Domini JESU Christi Catholica, & Apostolica Ecclesia Romæ veteris sentiat, ac celebret; omnia me quoquè sentire, crederéque profiteor; ac ipsis plurimùm acquiesco. Beatissimum autem, Patrum Patrem, ac summum Pontificem, Romæque veteris Papam, Domini nostri JESU Christi Vicarium esse, concedere non inficior. *In Conciliô Florentinô sessionê ultimâ.*

Ar-

Armeniorum Oratores. 1439.

In Conciliô Florentinô in decretô Eugenii Quarti.

Armeniorum Oratores nominê suô, & sui Patriarchæ, & omnium Armeniorum, hoc saluberrimum Synodale decretum, cum omnibûs suîs capitulîs, declarationibûs, definitionibûs, traditionibûs, præceptîs, & statutîs, omnémque doctrinam in ipsâ descriptam, nec non, quicquid tenet, ac docet sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omnî devotionê, & obedientîâ acceptant, suscipiunt, & amplectuntur. Illos quoquè Doctores, & sanctos Patres, quos Ecclesia Romana approbat, ipsi reverenter suscipiunt: quascunquè verò personas, & quicquid ipsa Romana Ecclesia damnat, & reprobat, ipsi pro reprobatîs, & damnatîs habent; profitentes, tamquàm veræ obedientiæ filii, nominê, quô suprà, ipsius Sedis Apostolicæ ordinationibus, & jussionibus fideliter obtemperare.

Esaias, Archiepiscopus Hierosolymitanus. 1434.

Epistolâ ad Eugenium

Sanctissimo, & Beatissimo Domino nostro, Eugenio Papæ, Beatitudinis vestræ filius, Esaias, Episcopus

pus Hieroſolymitanus. Beatiſſime in Chriſtô Pater, & ſanctiſſime Domine! poſt debitam, devotam, ac humilem recommendationem, ad devota pedum oſcula beatorum, &c. *Quartum.*

Joannes, Patriarcha Alexandrinus. 1440.

Cùm Eugenius, ad Orientis, & Æthiopum Patriarchas, ſcripſiſſet, illi in ſuîs epiſtolîs, de Latinâ Eccleſiâ, & Pontificis auctoritatê, honorificè, catholicè, & diſertè ſcripſerunt. Joannes, Alexandrinus Patriarcha, Pontificem Romanum Sacerdotii perfectionem, & omnium Eccleſiarum Apoſtolicum Paſtorem vocat; Sacerdotum Principem, peregrinantium, qui ceteris viam oſtendat, ducem, & languentium medicum; ipſius verò Vicarius Hieroſolymitanus, Andreas, Abbas Syrus, Caput, & univerſalis Eccleſiæ Doctorem, eum appellat. *Jacobus Navarchus in epiſtolâ Aſiaticâ.*

Nicodemus, Abbas Æthiop. 1441.

Palàm eſt (*inquit*) eos, qui â Romanâ Eccleſiâ defecêre, corruiſſe; &, dum quiſquè ſuam fidem verio- *Epiſtolâ ad Eugenium miſſâ.*

rem

rem prædicat, relictâ Apostolorum sententiâ, in vias sui sensûs abiîsse omnes; Æthiopicam tamen, integram, & liberam perdurâsse: quia nequaquàm perfidiâ, & voluntariâ defectionê (ùt aliæ Ecclesiæ) peccâsset; ac proptereà in servitutem, & exterminium non incidisse; sed, locorum distantiâ, & itinerum periculîs sejunctam fuisse: nec non Pontificum negligentiâ accidisse; ut nulla visitationis memoria, aut litterarum ratio â quingentîs annîs apud eos extaret. Nihilominùs Æthiopes tantâ veneratione Sedem Romanam colere; ut pedes eorum osculentur, qui Roma veniunt in Æthiopiam; vestiúmque eorum partes rapere, & reliquiarum locô servare. Nec mirum. Si enim Regina Saba abiit Hierosolymam; ut audiret sapientiam Salomonis: plùs, quàm Salomon (*inquit*) summus Pontifex est. Regem item Æthiopum tanti facere Romanum nomen, & Latinorum fidem; ut nihil æquè in votîs habeat; atquê, ut cum Romanîs jungantur Æthiopes; & se Pontificis subdat pedibus; avidissiméque amplexurum esse, quæ de concordiâ ineundâ statuentur

in

in Synodô. Pontificem autem, omnium Ecclesiarum Caput fatetur; suôque splendorê Orbem illustrare; cui omnes Patriarchæ, Episcopi, Imperatores, & Reges inclinantur. Nec se, legatos, disputandi gratiâ mittere; sed, ut summi Pontificis sententiam de fidei rebûs sequantur. Quis enim Soli lumen inferat? Ingens est (*inquit*) & vetusta Latinorum scientia, & Orbi nota; nec oportet discipulum esse suprà magistrum.

Gennadius, Scholarius, 1450.

Quomodò Athanasius ad Julium, Chrysostomus ad Innocentium, Ignatius Tertius ad Nicolaum, Theodoretus ad Leonem, Maximus ad Martinum, & ceteri Orientis Sacerdotes, ejecti, ac suîs Sedibûs pulsi, vel ipsi venientes confugerunt; vel litteras dantes significaverunt; undè litterîs acceptîs suas Sedes receperunt; nisi ij Summum Pontificem, ac Petri Successorem agnovissent; ut, qui poterat iis esse præsidio? Quomodò Reges, ac Principes, inspectîs Papæ litterîs tacuissent; ac illis permisissent, suas recipe-

De primatu Papæ Cap. 9.

pere Sedes; si Petri tantùm potestas fuisset, ac non ejus Successorum?

Cap. 16. Pontifex Romanus, est Petri Successor, & Vicarius Salvatoris nostri JESU Christi; isquè solus obtinet omnem potestatem ligandi, atquè solvendi, vel arguendi, benedicendi, maledicendi, corrigendi, & medendi. Solus habet facultatem, de fidê, & Sacerdotiô exquirendi.

Georgius Trapezuntius. 1460.

Epistolâ ad Cretenses. Est una Ecclesia Catholica, unius Ecclesiæ Romanæ conjunctionê; quæ ipsa cum Pontificê unô unitur: ità fit; ut omnes Ecclesiæ Catholicæ uniantur; & Romana cum Pontificê; ac proindè omnes cum Pontificê.

Opusculô de dictô Christi. Sic eum volo manere, &c. *ad Nicolaum Quintum Papam.* Ad Sanctitatem tuam, &, quæ nunc hâc in rê perfacilî quæstionê, auxiliô ejus, cujus tu in terrîs Vicarius es, & posteà, quæ dictabimus, meritò mittenda putavimus: nè, dum volumus, & nobis, & aliis prodesse, in laqueum dilabamur. Id enim & fuit, & est, ac divinâ præsentê gratiâ erit semper mihi insitum, & propositum; mortem optare potiùs, &

exi-

exitum hujus vitæ; quàm aliquid, non dico ſcribere, aut dicere; ſed, nè cogitare quidem; quod Apoſtolicæ doctrinæ, ac Eccleſiæ DEI, cujus tu Princeps es, repugnare videatur, &c. Commendatio militantis Eccleſiæ Petro tunc (quandò ter interrogatus: an Chriſtum amaret?) facta, Succeſſoribus etiam ſuis facta cognoſcitur. Oportet enim, ſicut oves, agníque (veteres videlicèt in fidê, atquè novelli) ad diem uſquè adventûs in gloriâ Domini, per ſucceſſionem duraturi ſunt; eôdem utiquè modô illum permanere, cui commendatio facta eſt.

Leonardus Chienſis, Mithylenæus Epiſcopus. 1460.

Hæc præcogita, Pater beatiſſime, qui vices Chriſti geris in terrîs; cujus intereſt, tantas Chriſti injurias, & fidelium, ulciſci. Igitur moveat te divina pietas; & miſerere Chriſtianitatis tuæ; qui ſcis, & potes; cui ad nutum omnes Chriſtiani Principes, vindicaturi Chriſtianorum injurias, facilè obtemperabunt. Moveat te, Pater beatiſſime, fides Petri; moveat te Chriſti incon-

De Urbis Conſtantinopoleos jacturâ, ad Nicolaum Quintum Pap.

consutilis amictus, spongia, & mucro, perditi; dilaceratæ Sanctorum Reliquiæ, ædes sacræ eversæ, &, profanata sterquiliniis, DEI templa.

Petrus, Patriarcha Maronitarum. 1515.

Epistolâ ad Leonem Decimum. Gratias DEO reverenter agimus, sub mundissimîs pedibûs Patris nostri sanctissimi, Christi Vicarii, & Domini nostri, Leonis Decimi; qui vices B. Petri, veritatis petræ, gerit in terrîs; sedétque super Sedem Apostolicam ipsius sanctissimæ Benedictionis super nos, Amen.

Zaga Zabo, Episcop. Æthiop. 1540.

In confessione fidei Æthiopicæ. Nostri certè ab exordiô primitivæ Ecclesiæ Romanum Pontificem, ùt primum Episcopum agnoverunt; cui etiam hodiernô diê, ùt Christi Vicario, paremus; in cujus curiâ frequentissimè essemus; nisi obstarent magna itinerum intervalla, ac multorum Mahumetanorum Regna interjecta; quæ transitum impediunt, ità; ut, susceptîs maximîs periculîs, nihil tamen efficias.

Pe-

Petrus, Abbas Æthiop. 1548.

Hoc munus hilarî frontê suscipe, *Epistola*
sciens: nos, etsi Æthiopes simus, tuas *ad Pau-*
tamen oves esse; téque ùt summum *lum Ter-*
venerari Pastorem. Quapropter *tium P.*
nos, ab Imperatorum calumniîs *M.*
vindicatos, ùt Ecclesiæ filios, recipe; sciántque per te omnes: nos ab Ecclesiâ Romanâ non abhorrere; quin imò illam, ùt matrem omnium Ecclesiarum, amplecti, ac venerari: quod facilè ex multîs epistolîs, quæ ad hanc Sedem â Regibûs nostrîs missæ sunt, videri potest.

Moses Mardenus, Antiochenus. 1552.

Ego, Moses Mardenus, recipio *In fidei*
pastores veros, qui instituerunt *professio-*
sanctam Ecclesiam Romanam; ac *nê.*
Patres omnes, qui in eâ habentur, ab initiô Christianæ religionis usquè in hunc diem. Obtestor Patrem patrum, & Pastorem pastorum, benedictionem universæ Reipublicæ Christianæ, portantem claves Regni, fontem, ex quô profluit suavitas, Pontificem Julium Tertium; qui accepit signaculum nominis Trinitatis: ut dignetur acceptare meam hanc professionem,

meô nominê, atquè etiam nominê Patriarchæ noſtri, &c.

Neſtoriani, in Seleuciâ Parthorum. 1552.

Epiſtolâ ad Pontificem Romanum, pro Patriarchâ initiandô.

Patri Patrum, & Paſtori maximo, concinnanti mitras, ungentíque Sacerdotes, & cingenti zonîs, Petro temporis noſtri, & Paulo dierum noſtrorum, & cingulo comprehendenti univerſum cœtum Chriſtianorum; qui es locô Chriſti Domini noſtri. Tu Sedes in Sedê altâ, & ſublimî, Principis Apoſtolorum, tenentis claves Regnî cœleſtis; cui orê ſuô ſalutarî Dominus dicit: *Quicquid ligaveris in terrâ, erit ligatum in cœlis; & quicquid ſolveris in terrâ, erit ſolutum in cœlis. Et ſuper eam fundavit Eccleſiam ſuam; adversùs quam portæ Inferi nihil valebunt*, in generationem generationum. Nunc porrò tibi eam dedit Chriſtus DEUS noſter, & Servator noſter; ut ſedeas ſuper eam. Tu item es fons, cujus aquæ non deficiunt; &, quiſquis ſitiverit, æquum eſt, ut ex tê bibat aquas vitales; ut ſedet ſitim ſuam. Tu es lucerna, quæ non extinguitur; ſed il-

illustrat omnes creaturas, ùt candela; quæ est super candelabrum.

Siud, sivè Sulaka, Patriarcha Nestorianorum. 1553.

Synodus scripsit de Ecclesiâ sanctâ Romanâ, quæ est Sedes Petri; quòd sit Caput omnium Ecclesiarum: quod donum dedit illi Christus, per illa verba; quæ dixit ad Petrum, plantatorem illius, nimirum: *Tu es Petra, & super istam petram ædificabo ipsam Ecclesiam meam.* Habetur apud nos illa fides, &c. Recipimus omnia illa Concilia, quæ recipit Ecclesia Romana; excommunicamus, quos excommunicat Ecclesia Romana. Veneramur quoquè, & exaltamus, atquè laudamus Ecclesiam Romanam; & Caput ejus, Papam sanctum; atquè omnes proles ipsius benedictas. *In professione fidei.*

Abdyssus, Patriarcha Assyriorum. 1562.

Ego, Abdyssus, juro: quòd ità credo, & orê confiteor, sanctæque Romanæ Ecclesiæ fidem, approbatîs omnibûs, & singulîs illîs, quæ ipsa approbat; & damnatîs similiter omnibûs, quæ ipsa damnat; amplector, *In sua fidei professione.*

ctor, & perpetuò me amplexurum, & retenturum esse, profiteor, & promitto; & omnes fratres meos, Metropolitas, sivè Episcopos, ac diœcesanos, quôvis modô meæ jurisdictioni subjectos, ità credendum, & tenendum esse, docebo; & modîs omnibûs, quibûs potero, persuadere conabor: ità me DEUS adjuvet, & hæc sancta DEI Evangelia.

Gabriel, Patriarcha Alexandrinus. 1595.

Epistola ad Clementem Octavum, Pontific. Maxim.

Humilis Gabriel, DEI gratiâ famulus Sedis sancti Marci in Urbê Alexandrinâ Ægyptiâ, &c. salutem impartitur, atquè osculum offert spirituale Patri Domino, Patrum Patri, Patriarcharum Principi, Tertiodecimo Apostolorum, gloriosi Domini nostri, JESU Christi, & Quinto sanctorum Evangelistarum, & sancti Petri Apostoli Successori, Petræ fidei, super ejus Cathedrâ in magnâ Româ sedenti; cui data est â DEô Potestas ligandi, atquè solvendi; cujus mentio fit in sacrô Evangeliô, cùm dicit: *Tibi, ô Petre, dedi claves Regni cœlorum, &c.* Tu enim, locô ejus constitutus, & Successor es super terram; Pater noster,

ster, & Dominus noster, atquè corona Capitis nostri, Dominus Papa, Clemens Octavus. Gratias agimus DEO altissimo, eúmque sanctificamus, & magnificamus: quòd te constituit Christus, Catholicæ fidei habenas tenentem; & sanctæ, Catholicæ, & Apostolicæ, Romanæ DEI Ecclesiæ fundamenta servantem, misericordem, & pium super universum populum Christianum, ac diligentem omnes, in Christum credentes, instar beatissimi Petri; qui te fecit succedere in ejus Cathedram. Tu, qui effectus es Caput, & maximus Patriarcharum, & magister, & prædicator totius populi DEI.

In confessione fidei.

Teneo, & confiteor, sanctam Apostolicam Sedem; & Romanum Pontificem, in universum Orbem tenere primatum; & ipsum Romanum Pontificem, Successorem esse beati Petri, Principis Apostolorum; & verum Christi Vicarium, totiúsque Ecclesiæ esse Caput; & omnium Christianorum Patrem, ac Doctorem existere; & ipsi, in beatô Petrô, pascendi, regendi, & gubernandi universalem Ecclesiam, â Dominô nostrô JESU Christô plenam Pote-

ſtatem traditam eſſe. Itaquè promitto: me, tamquàm obedientiæ filium, ordinationibus, præceptis, cenſuris, & juſſionibus ſanctiſſimi Domini noſtri, D. Clementis, divinâ Providentiâ Papæ Octavi, & Succeſſorum ſuorum, Romanorum Pontificum, canonicè intrantium, & Sedi Apoſtolicæ ſemper, & fideliter obtemperaturum.

Michaël, Metropolita Kiovienſis; Hypation, Epiſcopus Vulodimirienſis; Cyrillus, Epiſcopus Luceorienſis; & ceteri, Ruſſorum Epiſcopi.

1595.

Epiſt. ad Clementem Octavum. Sanctiſſime Pater, Domine, ac Paſtor ſupremæ Eccleſiæ Chriſti, Domine clementiſſime. Repetentes memoriâ conſenſum in omnibûs, atquè unionem Orientalis, & Occidentalis Eccleſiæ, quam majores noſtri, ſub obedientiâ, & reginûnê ſanctæ Sedis, Apoſtolicæ Romanæ, coluerunt; ex alterâ verò partê, perpendentes animîs, diſſenſiones, & ſchiſmata, quæ hodiè invaluerunt, non potuimus proptereà non maximô dolorê affici; deprecabamúrque aſſiduè Dominum: ut nos aliquandò in unitatem fidei ag-

aggregaret ! expectantes, si fortè Superiores, & Pastores nostri Orientalis Ecclesiæ (sub quorum obedientiâ huc usquè fuimus) de ineundâ unitatê, & concordiâ, quam in Liturgiîs â DEô quotidiè efflagitant, cogitare seriò, atquè diligenter in eam rem, & curam, incumbere vellent. Sed, cùm videremus frustrà tale quippiam sperari ab illîs, non tam malevolentiâ, & temeritatê fortâsse eorum, quàm, quòd sub gravissimô servitutis jugô crudelissimi tyranni, & â religionê Christianâ alieni, gemant, tentare id, quòd maximè vellent, nullô modô possunt; nos nihilominùs, qui în hîs partibûs, sub dominiô Serenissimi, Poloniæ, & Sueciæ Regis, & Magni Ducis Lituaniæ, constituti sumus, liberísque nobis propptereà esse licet; attendentes officium nostrum, nequè nobis ipsis, & ovibus Christi, quarum cura ad nos spectat gregis, obesse, conscientiásque in hâc partê nostras, tot animarum interitu, qui ex dissensionibûs hîs provenit, gravare volentes, adjuvantê Dominô, ad unionem, quæ anteà, inter Orientalem, & Occidentalem Ecclesiam viguit, inquè Florentinâ

Synodô, ab Antecessoribûs nostrîs constituta est, accedere decrevimus: ut, vinculô hujus unionis adstricti, sub obedientiâ, atquè regiminê Sanctitatis vestræ, unô orê, ac cordê, glorificemus, & laudemus omnes divinissimum, & sanctissimum nomen Patris, & Filii, & Spiritûs sancti.

Ac proindè, scientê, volentêque Dominô nostrô, Sigismundô Tertiô, DEI gratiâ, Poloniæ, ac Sueciæ Regê, magnôque Ducê Lituaniæ, mittimus ad Sanctitatem vestram charissimos fratres nostros, Reverendos in Christô, Hypatium, Pociei Protothronium, atquè Episcopum, &c. quibus mandavimus: ut Sanctitatem vestram adeant; ac, (si quidem Sanctitas vestra administrationem Sacramentorum, ritusquè, & cæremonias Orientalis Ecclesiæ, integrè, inviolabiliterque, atquè eô modô, quô, temporê unionis illîs utebamur, nobis conservare, confirmareque, pro sê, & Successoribûs suîs, nihil in hâc partê innovaturis unquàm, dignetur) suô, & omnium nostrûm, Archiepiscopi, & Episcoporum, totiúsque Ecclesiastici nostri statûs, & ovium, commissarum no-

nobis divinitùs, nominê, Sedi S. Petri, & Sanctitati vestræ, utì summo Pastori Ecclesiæ Christi, debitam obedientiam deferant. Quæ omnia, petita â nobîs, si obtinuerimus, Sanctitati vestræ, cum omnibûs Successoribûs suîs, nos, & Successores nostri, dicto audientes, subquè regiminê Sanctitatis vestræ, semper esse volumus. In quorum majorem fidem litteras præsentes manibûs nostrîs subscripsimus, atquè munivimus sigillîs.

Hypatius, Protothronius, Vulodimiriensis Episcopus. 1595.

Sanctissime, ac beatissime Pater! Ego, humilis Hypatius, Pociei DEI gratiâ Protothronius, Vulodimiriensis, & Brestensis Episcopus in Russiâ, nationis Russorum, unus ex Procuratoribûs Prælatorum ejusdem nationis, unà cum Dominô, Cyrillô, Episcopô Luceoriensi, collegâ meô, specialiter constitutus ad ineundam, & suscipiendam unionem Sanctitatis vestræ, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ; atquè, ad deferendam debitam obedientiam, ipsorum omnium, & totius Ecclesiastici eorum statûs, & ovium, eis com- *In fidei Professione.*

missarum nominê, huic sanctæ Sedi B. Petri, & Sanctitati vestræ, utì summo Pastori universalis Ecclesiæ, ad pedes ejusdem Sanctitatis vestræ positus, & sanctæ orthodoxæ fidei professionem facturus, & emissurus, polliceor, & promitto, &c. Credo, sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem, in universum Orbem tenere primatum; &, ipsum Romanum Pontificem, Successorem esse beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ Caput, & omnium Christianorum Patrem, & Doctorem existere; & ipsi, in B. Petrô, pascendi, regendi, & gubernandi universalem Ecclesiam, â Dominô nostrô JESU Christô, plenam Potestatem traditam esse.

Sanctam, Catholicam, & Apostolicam, Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco; Romanóque Pontifici, beati Petri Apostolorum Principis Successori, ac JESU Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac juro.

Asserunt Patres Latini.

Tertullianus. Annô, post natum Christum, 200.

SI Italiæ adjaces, habes Romam; undè nobis quoquè auctoritas præstò est. Statu felix Ecclesia; cui totam doctrinam Apostoli cum sanguinê suô profuderunt; ubi Petrus passioni Dominicæ adæquatur; ubi Paulus Joannis exitu coronatur; ubi Apostolus Joannes, posteaquàm in igneum oleum demersus, nihil mali passus est, in insulam relegatur. *De Præscriptionibûs, adversùs hæreticos Cap. 36.*

Audio, esse edictum propositum, & quidem peremtorium: Pontifex scilicèt maximus, Episcopus Episcoporum, dicit: Ego, & mœchiæ, & fornicationis delicta, pœnitentiâ functis, dimitto. *Librô de pudicitiâ, quem edidit jam hæreticus, scribens adversùs Romanum Pontificem, qui mœchos, & adulteros, post pœnitentiam*

Cyprianus. 250.

Nam, quòd Cornelium (*Papam*) charissimum nostrum, DEO, & Christo, & Ecclesiæ ejus, item consacerdotibus cunctis, laudabilî prædicationê commendat: non iste ad Episcopatum subitò pervenit; sed, per omnia Ecclesiastica officia promotus, & in divinîs administratio-

 ni-

absolvebat. Cap. 1. Epistolâ 52. Librô 4. Epist. 2.

nibûs Dominum sæpè promeritus, ad Sacerdotii sublime fastigium cunctîs religionis gradibûs ascendit. Tùm deindè Episcopatum ipsum nec postulavit, nec voluit; nec, ùt ceteri, quos arrogantiæ, & superbiæ suæ tumor inflat, invasit; sed quietus, & modestus, & quales esse consueverunt, qui ad hunc locum divinitùs eliguntur, pro pudorê virginalis conscientiæ suæ, & pro humilitatê ingenitæ sibi, & custoditæ verecundiæ, non, ùt quidam, vim fecit, ut Episcopus fieret; sed, ipse vim passus est; ut Episcopatum coactus exciperet. Et factus est Episcopus â plurimîs collegîs nostrîs; qui tunc in Urbê Româ aderant; qui ad nos litteras honorificas, & laudabiles, & testimoniô suæ prædicationis illustres, de ejus ordinationê miserunt. Factus est autem Cornelius, Episcopus, de DEI, & Christi ejus judiciô; de clericorum penè omnium testimoniô; de plebîs, quæ tunc adfuit, suffragiô, & de Sacerdotum antiquorum, & bonorum virorum collegiô, cùm nemo antè se factus esset; cùm Fabiani locus, id est, cùm locus Petri, & gradus Cathedræ sacerdotalis

lis vacaret: quô occupatô, de DEI voluntatê, atquè omnium nostrûm consensionê firmatô, quisquis jam Episcopus fieri voluerit, forìs fiat, necesse est; nec habeat Ecclesiasticam ordinationem, qui Ecclesiæ non tenet Unitatem, &c. Et, cùm post primum secundus esse non possit; quisquis post unum, qui solus esse debeat, factus est; non jam secundus ille, sed nullus est. Tùm deindè, post Episcopatum, non exambitum, nec extortum, sed de DEI, qui Sacerdotes facit, voluntatê susceptum; quanta in ipsô susceptô Episcopatu suô virtus? quantum robur animi? qualis firmitas fidei? (quod nos simplicî cordê, & perspicere penitùs, & laudare debemus) sedisse intrepidum Romæ, in sacerdotalî Cathedrâ eô temporê; cùm Tyrannus, infestus Sacerdotibus DEI, fanda, atquè infanda comminaretur? cùm, multò patientiùs, & tolerabiliùs audiret, levari adversùs se æmulum Principem; quàm, constitui Romæ æmulum Sacerdotem.

Post ista adhuc insuper, Pseudo-Episcopô, sibi ab hæreticîs constitutô, navigare audent; & ad Petri Ca- *Epist.* 55. *Librô* 1. *Epist.* 3.

thedram, atquè ad Ecclesiam Principalem, undè unitas sacerdotalis exorta est, â Schismaticîs, & profanîs, litteras ferre; nec cogitare, eos esse Romanos, (quorum fides, Apostolô prædicantê, laudata est) ad quos perfidia non possit habere accessum.

Rom. I.

Epistolâ 45. Librô 4. Epist. 8.

Nos, singulis navigantibus, nè cum scandalô ullô navigarent, rationem reddentes, scimus, nos hortatos esse: ut Ecclesiæ Catholicæ radicem, & matricem agnoscerent, & tenerent.

Epistolâ 67. ad Stephanum Papam. Librô 3. Epist. I.

Martianus, Arelatê consistens, Novatiano se conjunxit, & â Catholicæ Ecclesiæ unitatê, atquè â corporis nostri, & Sacerdotii consensionê discessit, tenens hæreticæ præsumtionis durissimam pravitatem: ut servis DEI, pœnitentibus, & dolentibus, & ad Ecclesiam, lacrymîs, & gemitu, & dolorê pulsantibus, divinæ pietatis, & lenitatis paternæ solatia, & subsidia claudantur, &c. Quapropter facere te oportet plenissimas litteras ad Coëpiscopos nostros, in Galliîs constitutos: nè ultrà Martianum, pervicacem, & superbum, & divinæ pietatis, ac fraternæ salutis inimicum, col-

collegio noſtro inſultare patiantur; quòd necdum videatur â nobîs abſtentus; qui jam pridem jactat, & prædicat: quòd, Novatiano ſtudens, & ejus pervicaciam ſequens, â communicationê ſe noſtrâ ſegregaverit, &c. Dirigantur in provinciam, & ad plebem, Arelatê conſiſtentem, â tê litteræ; quibûs, abſtento Martiano, alius in locum ejus ſubſtituatur; & grex Chriſti, qui in hodiernum, ab illô diſſipatus, & vulneratus, contemnitur, colligatur, &c. Martianus ſententiam non dicat, ſed accipiat; nec ſic agat, quaſi ipſe judicaverit de collegiô Sacerdotum; quandò ipſe ſit ab univerſîs Sacerdotibûs judicatus. Servandus eſt enim anteceſſorum noſtrorum, beatorum Martyrum, Cornelii, & Lucii, honor glorioſus; quorum memoriam, cùm nos honoremus, multò magìs tu, frater chariſſime, honorificare, & ſervare, gravitatê, & auctoritatê tuâ debes; qui Vicarius, & Succeſſor eorum factus es.

Synodus Romana ſub Silveſtrô. 320.

Nemo judicabit primam Sedem: *Cap.* 20. quo-

quoniam omnes Sedes â primâ Sedê justitiam desiderant temperari. Nequè ab Augustô, nequè ab omnî clerô, nequè â Regibûs, nequè â populô judex judicabitur. Et subscripserunt Episcopi 284.; & 45. Presbyteri; & 5. Diacones, & duo sequentes, (*id est Acolythi*,) & Augustus Constantinus, & mater ejus Helena. Et fixit Canonem hunc Silvester, Episcopus in Urbê Româ, & omnibus Episcopis aspersit.

Ambrosius. 370.

Orationê funebrî de excessu fratris sui Satyri. Advocavit ad se Satyrus Episcopum; nec ullam veram putavit, nisi veræ fidei gratiam; percontatúsque est ex eô: utrúmnam cum Episcopîs Catholicîs, hoc est, cum Romanâ Ecclesiâ, conveniret?

Ad Caput 3. prioris ad Timotheum. Ecclesia, est domus DEI; cujus hodiè rector, est Damasus.

Epistolâ 78. ad Theophilum Alexandrinum. Sanè referendum arbitramur ad reverendum fratrem nostrum, Romanæ Sacerdotem Ecclesiæ: quoniam præsumimus ea te judicaturum; quæ etiam illi displicere nequeant, &c. Ut nos quoquè, cùm id gestum esse cognovimus, quod Ecclesia Romana haud dubiè compro-

probaverit, læti hujusmodi fructum examinis adipiscamur.

Recognovimus litteris Sanctitatis tuæ boni Pastoris excubias; qui fideliter commissam tibi januam serves; & piâ solicitudinê Christi ovile custodias; dignus, quem oves Domini audiant, & sequantur. Et ideò, quia nôsti oviculas Christi, lupos facilè deprehendes; & occurres, quasi providus Pastor: nè isti morsibûs perfidiæ suæ, feralíque ululatu, Dominicum ovile dispergant. *Epistolâ 81. ad Syricium.*

Optatus Milevitanus. 370.

Negare non potes: scire te, in Urbê Româ Petro primo Cathedram Episcopalem esse collatam; in quâ sederit omnium Apostolorum Caput, Petrus; undè & Cephas appellatus est: in quâ unâ Cathedrâ unitas ab omnibûs servaretur; nè ceteri Apostoli singulas sibi quisquè defenderent: ut jam schismaticus, & peccator esset; qui contrà singularem Cathedram, alteram collocaret. Ergò in Cathedrâ unicâ, quæ est prima de dotibûs, sedit prior Petrus; cui successit Linus, &c. Julio successit Liberius; Liberio Damasus; *Lib. 2. adversùs Parmenianum.*

ſus; Damaſo Syricius hodiè; qui noſter eſt ſocius; cum quô nobis totius Orbis comercium, formatarum in unâ comunionis ſocietatê, concordat.

Prudentius. 380.

De S. Hippolyto.

Reſpondit: fugite ô miſeri exſecranda Novati
Schiſmata; Catholicis reddite vos populis.
Una Sedes vigeat, priſcô quæ condita seclô eſt;
Quam Paulus retinet, quamquê Cathedra Petri.

Stephanus Mauritaniæ, in Africâ, Epiſcopus. 380.

Epiſtolâ ad Damaſum.

Beatiſſimo Domino, & Apoſtolicô culminê ſublimato, ſancto Patri Patrum, Damaſo Papæ, & ſummo omnium Præſulum Pontifici. Notum veſtræ facimus Beatitudini: quòd quidam fratres in confiniô nobis poſiti, quoſdam fratres noſtros, venerabiles videlicèt Epiſcopos, vobîs inconſultîs, â propriô dejiciunt gradu, vel dejicere moliuntur: cùm veſtræ Sedi Epiſcoporum judicia, & ſummorum finem Eccleſiaſticorum negotiorum, in honorê beatiſſimi Petri, Patrum decre-

creta omnium, cunctam reservavêre sententiam, inquirendi reverentiâ de DEI rebûs; quas omnî curâ, & solicitudinê observare debemus. Maximè verò justè debent ab ipsô Præsulum examinari verticê Apostolicô; cujus vetusta solicitudo est, tam mala damnare, quàm relevare laudanda. Antiquîs enim regulîs sancitum est: ut, quicquid horum, quamvìs in remotîs, vel in longinquô positîs, ageretur provinciîs, non priùs tractandum, vel accipiendum sit; nisi ad notitiam almæ Sedis vestræ fuerit deductum: ut ejus auctoritatê, juxtà quod fuisset pronuntiatum, firmaretur; & reliqua multotiès talia, & his similia, quæ super hîs constituta sunt; quibus, si illicitè factum est (ùt semper vestræ Sedis consuetudo fuit) festinanter occurrite; & pro hîs viriliter, ùt pater pro filiîs, certantes, stare.

Hieronymus. 390.

Quoniam vetustô Oriens inter se populorum furorê collisus, indiscissam Domini tunicam, & desuper textam, minutatim per frusta discerpit; & Christi vineam ex- *Epist. 57. ad Damasum Papam.*

exterminant vulpes: ut, inter lacus contritos, qui aquam non habent, difficilè, ubi fons signatus, & hortus ille conclusus sit, possit intelligi: ideò mihi Cathedram Petri, & fidem, Apostolicô orê laudatam, censui consulendam; indè nunc meæ animæ postulans cibum; undè olim Christi vestimenta suscepi. Nequè verò tanta vastitas elementi liquentis, & interjacens longitudo terrarum, me â pretiosæ margaritæ
Luc. 17. potuit inquisitionê prohibere. *Ubicunquè fuerit corpus; illuc congregabuntur & aquilæ.* Profligatô â sobolê malâ patrimoniô, apud vos solos incorrupta Patrum servatur hæreditas. Ibi cespitê terra fœcundô, Dominici seminis puritatem centenô fructu refert; hîc obruta sulcîs frumenta, in lolium, avenásque degenerant. Nunc in Occidentê sol justitiæ oritur; in Orientê autem Lucifer ille, qui ceciderat, suprà sidera posuit thro-
Esa. 14. num suum. *Vos estis lux Mundi,*
Mat. 5. *vos sal terræ*, vos aurea vasa, & argentea; hîc testacea vasa, vel lignea, virgam ferream, & æternum opperiuntur incendium. Quanquàm igitur tua me terreat magnitu-

tudo; invitat tamen humanitas. A Sacerdotê, victimam salutis, â pastorê, præsidium ovis flagito. Facessat invidia; Romani culminis recedat ambitio: cum Successorê Piscatoris, & discipulô crucis loquor. Ego nullum primum, nisi Christum, sequens, Beatitudini tuæ, id est, Cathedræ Petri communionê consocior; super illam petram ædificatam Ecclesiam scio. Quicunquè extrà hanc domum agnum comederit, profanus est. Si quis in arcâ Noë non fuerit, peribit regnantê diluviô. Et quia, pro meîs facinoribûs, ad eam solitudinem commigravi; quæ Syriam junctô Barbariæ finê disterminat; nec possum sanctum Domini, tot interjacentibûs spatiîs, â sanctimoniâ tuâ semper expetere: ideò hîc collegas tuos, Ægyptios confessores, sequor; & sub onerariîs navibûs parva navicula delitesco. Non novi Vitalem; Meletium respuo; ignoro Paulinum. Quicunquè tecum non colligit, spargit; hoc est: qui Christi non est, Antichristi est.

Matt. 16. *Exo. 12.*

Dum esses parvula, & sanctæ, ac beatæ memoriæ, Anastasius, Episcopus Romanam Ecclesiam regeret;

Epistolâ 8. ad Demetriadem C. 9.

de

de Orientis partibûs hæreticorum sæva tempestas simplicitatem fidei, quæ Apostoli você laudata est, polluere, & labefactare conata est. Sed vir ditissimæ paupertatis, & Apostolicæ solicitudinis, statim noxium perculit caput, & sibilantia hydræ ora compescuit. Et quia vereor (immò rumorê cognovi) in quibûsdam adhuc vivere, & pullulare venenata plantaria; illud te piô charitatis affectu præmonendam puto: ut sancti Innocentii, qui Apostolicæ Cathedræ, & supradicti viri Successor, & filius est, teneas fidem; nec peregrinam, quamvìs tibi prudens, canidáque videaris, doctrinam recipias.

Epistolâ 16. ad Principiam Cap. 3. Deniquè, cùm me Romam, cum sanctîs Pontificibûs, Paulinô, & Epiphaniô, Ecclesiastica traxisset necessitas; quorum alter Antiochenam Syriæ, alter Salaminiam Cypri, rexit Ecclesiam, &c.

Adversùs Ruffinum Lib. 3. Cap. 5. Confessionem tuam ab omnibûs Italiæ Episcopîs asseris esse susceptam. Crederem dicenti; nisi me dubitare de tê iste libet, non Pamphili, faceret. Et tamen miror: quô modô probaverit Italia; quod Roma contempsit? Episcopi susceperint;

rint; quod Sedes Apoſtolica condemnavit? Si Papæ Theophili ſententiîs delectaris; & nefas putas, Pontificum decreta convelli; quid de ceterîs dicis; quos ipſe damnavit? Quid de Papâ Anaſtaſiô; de quô nulli, ùt ais, verum videtur; ut tantæ Urbis (*Romæ*) Sacerdos, vel innocenti tibi injuriam facere potuerit, vel abſenti?

Non leve eſt, quod tibi impingit tantæ Urbis (*Romæ*) Pontifex; vel, ab aliô objectum, temerè ſuſcepit. Syricii, jam in Dominô dormientis, profers epiſtolam; & viventis Anaſtaſii dicta contemnis. Quid enim tibi, ùt ais, officere poteſt; quod, tê ignorantê, aut ſcripſit, aut fortè non ſcripſit? Et, ſi ſcripſit, ſufficit tibi totius Orbis teſtimonium: quod nulli verum videtur; ut tantæ Urbis (*Romæ*) Sacerdos, vel innocenti injuriam facere potuerit, vel abſenti. Innocentem te vocas; ad cujus interpretationem Roma contremuit: abſentem; qui accuſatus reſpondere non audes; & tantùm Romanæ Urbis judicium fugis; ut magìs obſidionem barbaricam, quàm, pacatæ Urbis, velis ſententiam ſuſtinere. *Capitê 6.*

Ruſ-

Ruffinus. 390.

In explicatione Symboli. Apud Hieronymum in Symboli explanatione ad Damasum.

Nulla hæresis in Ecclesiâ Urbis Romæ sumsit exordium.

Si quid parùm cautè positum est, emendari cupimus â tê; qui Petri, & fidem tenes, & Sedem.

Augustinus. 420.

Contrà Julianum Pelagianum Lib. 1. Cap. 4.

Puto, eam Orbis partem sufficere debere; in quâ primum Apostolorum suorum voluit Dominus gloriosissimô Martyriô coronari. Cui Ecclesiæ præsidentem, si beatum Innocentium audire voluisses; jam tùm periculosam juventutem tuam Pelagianîs laqueîs exuisses. Quid enim potuit vir ille sanctus Africanis respondere Conciliis; nisi, quod antiquitùs Apostolica Sedes, & Romana cum ceterîs tenet perseveranter Ecclesia? &c.

Librô 2. contrà Pelagium, & Cœlestium Cap. 7. Epistolâ 157.

Cœlestius beati Papæ Innocentii litteris non est ausus obsistere; imò se omnia, quæ Sedes illa damnaret, damnaturum esse promisit.

Injuncta nobis â venerabilî Papâ Zosimô, Apostolicæ Sedis Episcopô, Ecclesiastica necessitas, ad Cæsariam in Mauritaniâ nos traxerat, &c. Pelagius, & Cœlestius, conciliorum Episcopalium vigilantiâ, etiam

etiam â duobûs venerabilibûs Antiſtitibûs, Apoſtolicæ Sedis Papâ Innocentiô, & Papâ Zoſimô, niſi correcti etiam egerint pœnitentiam, totô Chriſtianô Orbê damnati ſunt, &c. Ut jam verbîs utar beatiſſimi Antiſtitis Zoſimi: *Illud propagationê contractum chirographum rumpitur; in quô nullus omninò natorum, antequàm per baptiſmum liberetur, non tenetur obnoxius.* In hîs etiam verbîs Apoſtolicæ Sedis, tam antiqua, atquè fundata, certa, & clara eſt Catholica fides; ut nefas ſit de illâ dubitare Chriſtiano.

Erat tranſmarinis vicina regionibus, & famâ celeberrimâ nobilis Carthago; undè non mediocris auctoritatis habebat Epiſcopum, Cæcilianum; qui poſſet non curare conſpirantem inimicorum multitudinem; cùm ſe videret, & Romanæ Eccleſiæ, in quâ ſemper Apoſtolicæ Cathedræ viguit principatus, & ceteris terris, undè Evangelium ad ipſam Africam venit, per communicatorias litteras eſſe conjunctum: ubi paratus eſſet, cauſam ſuam dicere; ſi adverſarii ejus ab eô illas Eccleſias alienare conarentur. *Epiſt. 162.*

Epist. 106. Missæ sunt de hâc rê â duobûs Conciliîs, Carthaginensi, & Milevitanô, relationes ad Apostolicam Sedem, &c. Ad omnia nobis Innocentius Papa rescripsit eôdem modô; quô fas erat, atquè oportebat Apostolicæ Sedis Antistitem.

Epistolâ 165. Si ordo Episcoporum sibi succedentium considerandus est: quantò certiùs, & verè salubriter, ab ipsô Petrô numeramus; cui, totius Ecclesiæ figuram gerenti, Dominus *Matt. 16.* ait: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam?* Petro enim successit Linus &c. Liberio Damasus; Damaso Syricius; Syricio Anastasius. In hôc ordinê successionis nullus Donatista invenitur.

Concilium Toletanum Primum. 400.

Sub finem assertionis fidei. Si quis in errorê Priscilliani sectam sequitur, vel profitetur; ut aliud in salubrî baptismô contrà Sedem sancti Petri faciat, anathema sit.

Concilium Africanum. 400.

Capitê 35. Placuit, ut litteræ mittantur ad fratres, & coëpiscopos nostros, & maximè ad Sedem Apostolicam; in quâ præsidet venerabilis frater, & col-

collega noſter, Anaſtaſius: quò noverit, habere Africam magnam neceſſitatem, propter Eccleſiæ pacem, & utilitatem: ut ex ipsîs Donatiſtîs, quicunquè clerici, correctô conſiliô, ad Catholicam unitatem tranſire voluerint, ſecundùm uniuſcujuſquè Epiſcopi Catholici voluntatem, atquè conſilium, qui in eôdem locô gubernat Eccleſiam, in ſuîs honoribûs ſuſcipiantur.

Concilium Milevitanum. 402.

Quia te Dominus gratiæ ſuæ præcipuô munerê in Sedê Apoſtolicâ collocavit; talémque noſtris temporibus præſtitit; ut nobis potiùs ad culpam negligentiæ valeat, ſi apud tuam venerationem, quæ pro Eccleſiâ ſunt ſuggerenda, tacuerimus; quàm ea tu poſſis, vel faſtidiosè, vel negligenter, accipere: magnîs periculîs infirmorum membrorum Chriſti, paſtoralem diligentiam adhibere quæſumus digneris, &c. Multo plures, qui Pelagii ſenſus diligentiùs indagare potuerunt, adversùs eum pro Chriſti gratiâ, & Catholicæ fidei veritatê confligunt; præcipuè ſanctus filius tuus, frater, & compresbyter

Epiſtola ad Innocentium Papam. Eſt apud Auguſtinum Epiſt. 92.

noster, Hieronymus. Sed arbitramur (adjuvantê misericordiâ Domini nostri JESU Christi; qui te regere consulentem, & orantem exaudire dignatur) auctoritati Sanctitatis tuæ, de sanctarum Scripturarum auctoritatê depromtæ, faciliùs eos (qui tam perversa, & perniitiosa sentiunt) esse cessuros.

Concilium Carthaginense. 410.

Epistolâ ad Innocentium Papam. Est inter Epist. Augustini 90.

Hoc itaquè gestum, Domine frater sancte, charitati tuæ intimandum duximus: ut statutis nostræ mediocritatis etiam Apostolicæ Sedis adhibeatur auctoritas, pro tuendâ salutê multorum, & quorundam etiam perversitatê corrigenda.

Severus Sulpitius. 420.

Sacræ historiæ librô 2. propè finem.

Instantius, Salvianus, & Priscillianus, in Synodô apud Cæsaraugustam damnati, Romam profecti sunt; ut apud Damasum, Urbis eâ tempestatê Episcopum, objecta purgarent. Hi, ubi Romam pervenêre, Damaso se purgare cupientes, nè in conspectum quidem ejus admissi sunt.

Possidius. 430.

Vitæ S.

Litteræ Sedis Apostolicæ compu-

pulerunt Augustinum, ad Cæsareen- *Augustini*
sem, Mauritaniæ civitatem, venire, *Capitê*
unà cum aliîs Episcopîs, ob termi- *14.*
nandas videlicèt aliquas Ecclesiæ
necessitates.

Innocentius, & Zosimus, Apo- *Capitê*
stolicæ Sedis Antistites, suîs diver- *18.*
sîs temporibûs Pelagianistas notantes, atquè â membrîs Ecclesiæ præcidentes, datîs litterîs ad Africanas, Orientis, & Occidentis Ecclesias, eos anathematizandos, & devitandos ab omnibûs Catholicîs censuerunt. Et hoc tale, de illîs, Ecclesiæ Catholicæ prolatum judicium, etiam piissimus Imperator Honorius, audiens, ac sequens, suîs eos legibûs damnatos, inter hæreticos haberi debere constituit.

Philippus Presbyter. 430.

Divi Petri ordinarius Successor, *In Conci-*
& Vicarius, sanctus, beatissimúsque *liô Ephe-*
Papa, & Episcopus noster, Cælesti- *sinô Tom.*
nus, nos, suos pro sê quasi Vicarios, *2. Cap.*
ad hanc Synodum misit. *16.*

Maximus Taurinensis. 420.

Sixtum (*Papam*) antè omnes *Homiliâ*
summum Domini Sacerdotem fu- *2. de Na-*
ror gentilis aggreditur; ut Eccle- *talî S.*
siastica membra, tam validô trunca- *Lauren-*
tô *tii.*

tô capitê, velut muniminê præsidii cœlestis amotô, cruentus persecutor invaderet.

Vincentius Lyrinensis. 440.

Contrà hæreses Cap. 42. Lectæ sunt quoquè in Conciliô Ephesinô epistolæ S. Felicis, Martyris, & S. Julii, Urbis Romæ Episcoporum. Et, ut non solùm Caput Orbis, verùm etiam latera illi judicio testimonium perhiberent, adhibitus est, â meridiê, beatissimus Cyprianus, â Septentrionê, S. Ambrosius, &c.

Petrus Chrysologus. 440.

Epistolâ ad Eutychem. In omnibûs hortamur te, frater honorabilis: ut his, quæ â beatissimô Papâ Romanæ civitatis præscripta sunt, obedienter attendas: quoniam B. Petrus, qui in propriâ Sedê & vivit, & præsidet, præstat quærentibus fidei veritatem. Nos enim, pro studiô pacis, & fidei, extrà consensum Romanæ civitatis, Episcopi causas audire non possumus.

Sermonê 175. Edicto Cæsaris, & pagani Dominus obtemperaturus occurrit; & decreto beati Petri, Principis Christiani servus adhuc aliquis irreverenter obsistit?

Ge-

Geretius, Salonius, & Verannius, Episcopi Galliæ.

450.

Domine, sancte Pater, Apostolicâ Sedê dignissime Papa: magnâ tui gratulationê suscepimus: quòd illa specialis doctrinæ vestræ pagina ità per omnium Ecclesiarum conventicula celebratur; ut verè consonâ omnium sententiâ declaretur: meritò illic principatum Sedis Apostolicæ constitutum; undè adhuc Apostolici spiritûs oracula reserantur. *Epistolâ ad Leonem Papam. Extat inter epistolas Leonis, Coloniæ impressas.*

Episcopi Metropolis Arelatensis. 450.

Memores, quantùm honoris, & reverentiæ, beatissimæ Sedi Apostolicæ, cui vos Dominus noster JESUS Christus pro meritîs sanctitatis voluit præsidere, semper debitum fuerit, semperquè debeatur; ordinationem, quâ sanctus frater, & Coëpiscopus noster, Ravennius in civitatê Arelatê, post transitum beatæ recordationis Hilarii Episcopi, concordantibûs omnium votîs, ad summum Pontificium, Dominô faventê, provectus est, missis conti- *Epistolâ ad Leonem Papam.*

nuò litterîs Apostolatui vestro indicare curavimus, &c. Sicut per beatissimum Petrum, Apostolorum Principem, sacrosancta Ecclesia Romana tenet suprà omnes totius Mundi Ecclesias principatum; ità etiam intrà Gallias Arelatensis Ecclesia, quæ sanctum Trophimum, ab Apostolîs missum, Sacerdotem habere meruit, ordinandi pontificium vendicat. *Extat apud Baronium Tom. 7. fol. 713.*

Prosper. 460.

De ingratîs Cap. 2.

——Pestem subeuntem prima recidit
Sedes Roma Petri; quæ pastoralis honoris
Facta Caput Mundo, quicquid non possidet armîs,
Religionê tenet.

Contrà Collatorem Cap. 41.

Africanorum Conciliorum decretis beatæ recordationis Papa Zosimus sententiæ suæ robur adnexuit; &, ad impiorum detruncationem, gladiô Petri dextras omnium armavit Antistitum: quandò, sanctæ memoriæ Papa Bonifacius piissimorum Imperatorum Catholicâ devotionê gaudebat; & contrà inimicos gratiæ DEI, non solùm Apostolicis

ſtolicîs, ſed etiam Regiîs utebatur edictîs. Venerabilis memoriæ Pontifex, Cœleſtinus, cui ad Catholicæ Eccleſiæ præſidium multa Dominus gratiæ ſuæ dona largitus eſt, ſciens, damnatis non examen judicii, ſed ſolùm pœnitentiæ remedium eſſe præſtandum, Cœleſtium, quaſi non diſcuſsô negotiô audientiam poſtulantem, totius Italiæ finibûs juſſit extrudi: adeò, & Prædeceſſorum ſuorum ſtatuta, & decreta Synodalia inviolabiliter ſervanda cenſebat; ut, quod ſemel meruerat abſcindi, nequaquàm admitteret tetractari. Nec verò ſegniorê curâ ab hôc eôdem morbô Britannias liberavit: quandò quoſdam, inimicos gratiæ, ſolum ſuæ originis occupantes, etiam ab illô ſecretô excluſit Oceani; & ordinatô Scotis Epiſcopô, dum Romanam inſulam ſtudet ſervare Catholicam, fecit etiam barbaram Chriſtianam.

Ad cujus rei effectum credimus providentiâ DEI Romani Regni latitudinem præparatam; ut nationes, vocandæ ad unitatem corporis Chriſti, priùs jurê unius conſociarentur imperii: quamvìs gratia Chriſtiana non contenta ſit, eoſdem

De vocatione Gentium Libro 2. Capite 16.

limites habere; quos Roma, multósque jam populorum ſceptrô crucis Chriſti illi ſubdiderit; quos armîs ſuîs iſta non domuit. Quæ tamen per Apoſtolici Sacerdotii principatum amplior facta eſt arcê religionis; quàm ſoliô poteſtatis.

In Chronicis. Conciliô apud Carthaginem habitô 217. Epiſcoporum, ad Pontificem Zoſimum Synodalia decreta perlata; quibûs probatîs, per totum Mundum hæreſis Pelagiana damnata eſt.

Aſcanius, & ceteri Epiſcopi Tarraconenſes. 465.

Epiſtolâ ad Hilarium Papam. Extat inter epiſt. Pontiſ. Rom. 1.

Ad fidem recurrimus Apoſtolicô orê laudatam, indè reſponſa quærentes; undè nihil errorê, nihil præſumtionê, ſed Pontificalî totum deliberationê præcipitur.

Victor Uticenſis. 480.

De perſecutionê Vandalicâ Librô 2.

Quòd rationem non habet, inquit Eugenius, dici non debuit. Sic eſt hoc; quomodò dicatur homini: ut per aëra feratur, & volitet; quod moris non eſt humanæ naturæ. Dixi enim: ſi noſtram fidem, quæ una, & vera eſt, poteſtas Regis cognoſcere deſiderat, mittat ad amicos ſuos. Scribam & ego fra-

fratribus meis: ut veniant Coëpiscopi mei, qui vobis nobiscum communem fidem nostram valeant demonstrare; & præcipuè Ecclesia Romana; quæ Caput est omnium Ecclesiarum.

Episcopi Dardaniæ. 492.

Domino sancto, Apostolico, & beatissimo Patri patrum, Gelasio, Papæ Urbis Romæ. Tryphonê defesentê, quâ oportet devotionê suscepimus; & maximas DEO omnipotenti, & Beatitudini vestræ, referimus gratias; quòd nos pastoralî admonitionê, & Evangelicâ doctrinâ visitare dignatus es, Domine sancte, Apostolice, & beatissime Pater Patrum. Desiderii enim, & voti nostri est, jussionibus vestris in omnibûs obedire; &, quemadmodùm â patribûs nostrîs accepimus, Sedi Apostolicæ, quæ vitæ, & meritis vestris delata est, intemerata servare; atquè religionem Orthodoxam, cujus estis prædicatores, fidei inculpatâ devotionê, prout rusticitatis sensus patitur, custodire, &c. Si qui fortè pravâ intentionê (quod nequè arbitramur, nequè optamus) â Sedê Apostolicâ se cre-

Epistolâ ad Gelasium Papam. Extat inter epistolas Gelasii.

crediderint segregandos; ab eorum nos alienos esse consortiô profitemur: quoniam, ùt dictum est, Patrum in omnibûs custodientes præcepta, & inviolabilia sanctorum Canonum instituta sectantes, Apostolicæ, & singulari illi Sedi vestræ, communî fidê, & devotionê parêre contendimus.

Fulgentius. 500.

De Incarnationê, & gratiâ JESU Christi Capitê 11.

Quod duorum magnorum luminarium, Petri scilicèt, Pauliſque verbîs, tamquàm splendentibûs radiîs illustrata, eorumquè decorata corporibûs, Romana (quæ Mundi cacumen est) tenet, & docet Ecclesia, totúsque cum eâ Christianus Orbis, & ad justitiam, nihil hæsitans credit; & ad salutem, non dubitat confiteri.

Synodus Romana Tertia, sub Symmachô. 501.

Memorati Pontifices suggesserunt: ipsum, qui dicebatur Imperitus, debuisse Synodum convocare; scientes, quia ejus Sedi primùm Petri Apostoli meritum, vel principatus; deindè, secutâ jussionê Domini, Conciliorum venerandorum auctoritas, singularem in Ecclesiîs tra-

tradidit Poteſtatem; nec, antedictæ Sedis Antiſtitem minorum ſubjacuiſſe judicio, in propoſitionê ſimilî, facilè forma aliqua teſtaretur.

Synodus Romana Quarta, ſub Symmachô. 502.

Laurentius, Epiſcopus Mediolanenſis Eccleſiæ, dixit: Iſta Scriptura nullum Romanæ civitatis potuit obligare Pontificem: quia non licuit laico, ſtatuendi in Eccleſiâ, præter Papam Romanum, habere aliquam Poteſtatem; cui, obſequendi manet neceſſitas, non auctoritas imperandi: maximè, cùm nec Papa Romanus ſubſcripſerit; nec alicujus ſecundùm Canones Metropolitani legatur aſſenſus, &c. Eulalius, Epiſcopus Syracuſanæ Eccleſiæ, dixit: Scriptura, quæ recitata eſt, evidentiſſimîs documentîs conſtat invalida: quia núllius Præſulis Apoſtolicæ Sedis ſubſcriptionê firmata docetur. Quòd, ſi cujuslibet provinciæ Sacerdotes, intrà terminos ſuos Conciliô habitô, quicquàm, ſinè Metropolitani, ſui vè Antiſtitis auctoritatê, tentaverint, irritum eſſe debere Patres ſancti ſanxerunt? quantò magìs, quod, in Apo- Cap. 3.

ſtolicâ Sedê non exiſtentê Præſulê, qui, prærogativâ beati Petri Apoſtoli, meritîs per univerſum Orbem primatum obtinens Sacerdotii, ſtatutis Synodalibus conſuevit tribuere firmitatem, â laicîs, licèt conſentientibûs aliquantîs Epiſcopîs (qui tamen Ppntifici, â quô conſecrari probantur, præjudicium inferre non potuerunt) præſumtum fuiſſe cognoſcitur, viribûs carere, non dubium eſt? nec poſſe, inter Eccleſiaſtica ullô modô ſtatuta cenſeri?

Ennodius Diaconus. 503.

Libró de Synodis ſub Symmachó habitîs. Sanctorum você patet: Pontificum dignitatem Sedis Apoſtolicæ, factam totô Orbê venerabilem: dum illi, quicquid fidelium eſt, ubiquè ſubmittitur; dum totius corporis Caput eſſe deſignatur; de quâ mihi videtur dictum per Prophetam: *Si hæc humiliatur; ad cujus confugietis auxilium? & ubi relinquetis gloriam veſtram?* (*Eſai. 10.*)

Poſſeſſor Epiſcopus. 515.

Epiſtolâ ad Hormiſdam Papam. Decet, & expedit, ad Capitis recurrere medicamentum; quotiès agitur de ſanitatê membrorum. Quis enim majorem circà ſubjectos ſo-

ſolicitudinẽ gerit? aut â quô magis eſt nutantis fidei ſtabilitas expetenda? quàm, ab ejus Sedis præſidê; cujus primus â Chriſtô rector audivit: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.* *Matt. 16.*

Concilium habitum in Epirô.

520.

Domino noſtro, per cuncta ſanctiſſimo, & beatiſſimo Patri Patrum, comminiſtro, & Principi Epiſcoporum, Hormiſdæ Papæ: Si dignis præmiis, &c. *Epiſtola ad Hormiſdam Papam. Extat apud Baronium.*

Eulalius Carthaginenſis. 530.

In Sedê Apoſtolicâ extrà maculam ſemper eſt Catholica ſervata religio; de quâ ſpê, & fidê, minimè ſeparari cupientes, & Patrum ſequentes conſtituta, anathematizamus omnes; qui, contrà ſanctam, Romanam, & Apoſtolicam Eccleſiam, ſuperbiendo, ſuas erigunt cervices; ſequentes in omnibûs Apoſtolicam Sedẽ; & prædicantes ejus omnia conſtituta; & per omnia ſpero: ut in unâ communionê vobiſcum, quam Sedes Apoſtolica prædicat, eſſe merear; in quâ eſt integra, & vera Chriſtianæ religionis, & perfecta ſoliditas. *Epiſtola ad Bonifacium Secundum.*

Caſ-

Cassiodorus. 530.

Librò 11. Epistol. 2. ad Joannem Papam.

Nolite in mê tantam rejicere civitatis illius curam; quæ potiùs vestrâ laudê secura est. Vos enim speculatores Christiano populo præsidetis; vos patris nominê universa dirigitis. Securitas ergò plebis ad vestram respicit famam; cui divinitùs est commissa custodia. Quapropter nos decet, custodire aliqua; sed vos, omnia. Pascitis quidem spiritualiter commissum vobis gregem: tamen nec ista potestis negligere, quæ corporis videntur substantiam continere. Nam, sicut homo constat ex dualitatê; ità boni patris est, utraquè refovere. Primùm penuriam temporis, quam delicta promerentur, orationibûs sanctîs amovete. Monete me, quæ sunt gerenda, solicitè. Benè agere, vel correptus, exopto. Quia difficiliùs errat ovis; quæ voces desiderat audire pastoris: nec facilè efficitur vitiosus; cui admonitor adsistit assiduus. Sum quidem judex Palatinus; sed vester non desinam esse discipulus. Nam, tùm ista rectè gerimus; si â vestrîs regulîs minimè discedamus. Sed, cùm

cùm me â vobîs desiderem, & moneri consiliîs, & orationibûs adjuvari; jam vobis est applicandum; si quid in mê fuit aliter, quàm optabatur, inventum. Sedes illa, totô Orbê mirabilis, proprios tegat affectionê cultores: quæ, licèt generalis Mundo sit præstita; vobis etiam cognoscitur, & localiter attributa.

Amator Episcopus. 539.

Beatissimo Silverio Amator, Episcopus. A quibûsdam, Pater dilectissime, illîs â partibûs adventantibûs, audivimus: Vos â Sedê Sancti Petri injustè pulsum, exilio destinatum. Quod nimìs gravè ferentes, misimus argenti libras triginta, ad vestram, vestrorúmque sustentationem. Quid putas de nobîs fieri, Pater summe? cùm de summô Pastorê, & Vicariô sancti Petri, talia fiunt? *Epistola ad Silverium Papam.*

Arator. 540.

Domino S., beatissimo Apostolico, & in totô Orbê primo omnium Sacerdotum, Papæ Vigilio. *Cùm acta Apostolorum heroicô carminê celebrâsset, opus*

Liberatus, Archidiaconus Carthaginensis. 540.

Dum hæc Alexandriæ aguntur, de-

suum Vigilio Papæ bis verbis dedicavit. defunctô Bonifaciô, Papâ Romanô, Joannes, cognomentô Mercurius, Sedis Apostolicæ suscepit præsulatum. Ad quem missi sunt ab Imperatorê Justinianô, Hypatius, Ephesiorum Episcopus, & Demetrius â Philippîs, consulere Sedem Apostolicam, contrà legatos Acumicorum, Cyrum, & Eulogium; negantes: esse confitendum, beatam Mariam, verè, & propriè DEI Genitricem; &, unum de Trinitatê incarnatum, & carnê passum. Sed Papa Joannes, nobis ibi positis, hoc confitendum epistolâ suâ firmavit, & Imperatori direxit.

In Breviariô Capitê 20.

Capitê 21. Mortuô Joannê Mercuriô, Agapetus, Archidiaconus, Romanæ Ecclesiæ Papa ordinatur, in regulîs Ecclesiasticîs apprimè eruditus. Cùm esset Constantinopolî, petentibûs Principibûs, ut Anthimum (qui abhorrebat â Synodô Chalcedonensi) Papa in salutationê, & communicationê susciperet: ille, fieri inquit, posse; si libellô se probaret orthodoxum; & ad Cathedram suam reverteretur. Impossibilè esse ajebat: translatitium hominem in illâ Sedê permanere. Augustâ verò, clam promittentê mune-

ra

ra multa, & rursùs Papæ minas intentantê, in hôc Papa perstitit; nè ejus audiret petitionem. Anthimus verò, videns, se Sedê pulsum, pallium, quod habuit, Imperatoribus reddidit, & discessit; ubi eum Augusta suô patrociniô tueretur. Tunc Papa, Principis favorê, Menam pro eô ordinavit Antistitem; consecrans eum manu suâ in Basilicâ Sanctæ Mariæ.

Silverius Papa, in exilium missus est, in civitatem provinciæ Lyciæ; quæ Patara dicitur. Silveriô, venientê Pataram, venerabilis Episcopus civitatis illius venit ad Imperatorem; & judicium DEI contestatus est de tantæ Sedis Episcopi expulsionê; multos esse dicens in hôc Mundô reges, & non esse unum; sicut ille Papa est, super Ecclesiam Mundi totius, â suâ Sedê expulsus. Quem audiens Imperator, revocari Romam Silverium jussit. *Capite 22.*

Gildas Badonicus, 560.

Britannia habet Sacerdotes; sed nonnullos insipientes, præcepta Christi spernentes, suas libidines votîs omnibûs implere curantes; Sedem Petri Apostoli immundîs pe- *Correptionê in Ecclesiasticum ordinem.*

pedibûs aliquos usurpantes; sed meritô cupiditatis in Judæ traditoris pestilentem Cathedram desidentes.

Concilium Quartum, Aurelianense. 543.

Capitê 1. Quotiès aliquid de solennitatê Paschatis dubitatur; inquisita, vel agnita per Metropolitanos, â Sedê Apostolicâ sacra constitutio teneatur.

Concilium Secundum, Turonense. 570.

Capitê 21. post decretum Innocentii Papæ recitatum.

Quis, *inquit*, Sacerdotum, contrà decreta talia, quæ â Sedê Apostolicâ processerunt, agere præsumat? Et quorum auctorum valere possit prædicatio; nisi quos Sedes Apostolica semper intromisit? Et Patres nostri hoc semper custodiêrunt; quod eorum præcepit auctoritas.

Concilium Secundum, Bracharense. 572.

Capitê 22. Placuit, ut eôdem ordinê Missæ celebrentur ab omnibûs; quô modô Profuturus, quondam hujus Metropolitanæ Ecclesiæ Episcopus, ab ipsâ

ipsâ Apostolicæ Sedis auctoritatê suscepit scriptum.

Nullus ordinem baptizandi prætermittat; quem, pro amputandâ aliquorum dubietatê, prædictus Profuturus, Episcopus, sibi directum â Sedê beatissimi Petri Apostoli suscepit. *Capite 23.*

Joannes, Episcopus Ravennatensis, 600.

Recolo me, in sinu, & gremiô, sacrosanctæ Ecclesiæ vestræ Romanæ enutritum, & DEô auxiliantê provectum. Et quibûs ausibûs ego sanctissimæ illi Sedi, quæ universali Ecclesiæ jura sua transmittit, præsumserim obviare; propter cujus conservandam auctoritatem, sicut DEO manifestum est, multorum contrà me graviter excitavi invidiam? *Epistolâ ad Gregorium Magnum. Est inter epistolas Gregorii Librô 2. Indictione 11. Epistolâ 5.*

Isidorus Hispalensis. 620.

Subjecimus reliqua Præsulum Romanorum decreta usquè ad S. Gregorium, & quasdam ipsius epistolas; in quibûs, pro culminê Sedis Apostolicæ, non impar Conciliorum non extat auctoritas, &c. Nullam Synodum ratam esse legimus; quæ non fuerit Apostolicæ Sedis *Præfatione in opus Conciliorum.*

dis

dis auctoritatê congregata, vel fulta.

Victor Carthaginensis. 648.

Epistolâ ad Theodorum Papam. Extat in Conciliô Lateran.

Vestrum est, frater charissime, Canonicâ discretionê solicitè contrariis Catholicæ fidei obviare; nec permittere, noviter dici; quod Patrum venerabilium auctoritas omninò non censuit. Nos enim unô vinculô charitatis vobiscum sumus constricti.

Columbus, & ceteri Primates, & Episcopi Provinciarum, Africæ, Numidiæ, Byzaceni, & Mauritaniæ. 648.

Epistolâ ad Theodorum Papam. Extat in Conciliô Lateran. Consultationê 2.

Eum salutant, Patrem Patrum, & summum omnium Præsulum, Pontificem, & addunt: Magnum, & indeficientem, omnibus Christianis fluenta redundantem, apud Apostolicam Sedem consistere fontem, nullus ambigere possit; de quô rivuli prodeunt, affluenter universum largissimè irrigantes Orbem Christianorum; cui etiam, in honorem beatissimi Petri, Patrum decreta peculiarem omnem decrevêre reverentiam, in requirendîs DEI rebûs; quæ omninò, & solicitè debent, maximè verò, justéque, ab ipsô

Præ-

Præſulum examinari verticê Apoſtolicô; cujus vetuſta ſolicitudo eſt; tam, mala damnare; quàm, probare laudanda. Antiquîs enim regulîs ſancitum eſt: ut, quicquid, quamvìs in remotîs, vel in longinquô poſitîs, ageretur Provinciîs, non priùs tractandum, vel accipiendum ſit; niſi ad notitiam almæ Sedis veſtræ fuiſſet deductum: ut hujus auctoritatê, juxtà quæ fuiſſet pronuntiatio, firmaretur; indequè ſumerent ceteræ Eccleſiæ (velut de natalî ſuô fontê) prædicationis exordium; & per diverſas totius Mundi regiones puritatis incorruptæ maneant fidei Sacramenta ſalutis.

Maurus, Epiſcopus Ravennatenſis. 650.

Domino ſancto, & meritîs beatiſſimo, totôque Orbê Apoſtolico, & univerſali Pontifici, Martino Papæ Maurus, ſervus ſervorum DEI Epiſcopus. *Et ſubſcriptio*: Ora pro mê, Domine ſancte, & meritîs beatiſſime, totôque Orbê Apoſtolice Papa.

Epiſtolà ad Martinum Papam. Extat in Synodô Lateran. ſub Martinô Papà.

Jonas, Monachus. 650.

Aquilejenſes tùm deſciverant â communionê Sedis Apoſtolicæ; de quâ

Vitæ S. Euſtachii Cap. 5.

quâ Dominus in Evangeliô ad B. Petrum Apostolorum Principem loquitur: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; & portæ Inferi non prævalebunt adversùs eam.* Desciverant autem ob trium capitulorum dissensionem; undè discordiæ incrementa diuturna manârunt: quod præsenti operi non est necesse inserere.

Matt. 16.

Aldhelmus. 680.

Epistolâ ad Geruntbium.

Si ergò Petro claves Regni cœlestis â Christô collatæ sunt; de quô ait Poëta:

Claviger æthereus, portam qui pandit in æthra:

Quis, Ecclesiæ ejus statuta principalia spernens, & doctrinæ mandata contemnens, per cœlestis Paradisi portam gratulantibus ingreditur? Et, si ipse Potestatem ligandi, atquè monarchiam solvendi, & in cœlô, & in terrâ, felicî sortê, & peculiarî privilegiô, accipere promeruit: quis, Paschalis Festi regulam, & tonsuræ Romanæ ritum refutans, non potiùs se, strictîs nexibûs inextricabiliter obligandum, quàm clementer absolvendum, ullatenùs arbitretur?

Be-

Beda. 700.

B. Papa Gregorius, cùm primum in totô Orbê gereret Pontificatum, & conversis jam dudùm ad fidem veritatis esset prælatus Ecclesiis, Anglorum gentem, eatenùs idolîs mancipatam, Christi fecit Ecclesiam. *Historiæ Anglicanæ Librô 2. Capitê 1.*

Contendentibûs de Observatiônê Paschæ, hinc Colmannô, cum clericîs suîs de Scotiâ, indè Wilfridô, & Agathonê, presbyterîs; illô, traditionem Joannis, hôc autem, beati Petri, & Pauli, doctrinam urgentê, tandem Wilfridus dixit: Si tu, Colmanne, & socii tui, audita decreta Sedis Apostolicæ, imò universalis Ecclesiæ, & hæc sacrîs litterîs confirmata, sequi contemnitis; absquè ullâ dubietatê peccatis. Et si sanctus erat, Columba vester (imò & noster, & Christi erat) num præferri potuit beatissimo Apostolorum Principi? cui Dominus ait: *Tu es Petrus, &c.* Hæc perorantê Wilfridô, dixit Oswi, Rex Saxonum: An utriquè vestrûm in hôc consentiunt; quòd hæc principaliter Petro dicta? & ei claves Regni cœlorum sint datæ â Dominô? respon- *Librô 3. Capitê 25.*

ſponderunt, etiam, utriquè. At ille ità concluſit: Et ego vobis dico; quia hic eſt oſtiarius ille; cui ego contradicere nolo; ſed, in quantum novi, vel valeo, hujus cupio in omnibûs obedire ſtatutis: nè fortè, mê advenientê ad fores Regni cœlorum, non ſit, qui reſeret; averſô illô, qui claves tenere probatur.

Capitê 29. Oſwi, quamvìs educatus â Scotîs, intellexerat veraciter: quia Romana, eſſet Catholica, & Apoſtolica Eccleſia: undè tam ipſe, quàm Egbertus, Cantuariorum Rex, Wigardum Romam miſerunt; ut, acceptô gradu Archiepiſcopatûs, Catholicis Anglorum Eccleſiis ordinare poſſet Antiſtites.

Homiliâ in natali Benedicti. Roma per ſummos Chriſti Apoſtolos totius Eccleſiæ Caput eminet eximium.

De rationê temporum. Juſtinianus Secundus, Imperator, de peccatîs ſuîs pœnitentiam agens, Conſtantinum, Romanum Pontificem, in Nicomediam ad ſe vocans, honorificè ſuſcepit, ac remiſit; quem, proſtratus humi, pro ſuîs peccatîs intercedere rogans, abſolutionem, & communionem conſecutus eſt.

Bo-

Bonifacius Moguntinus, Epiſcopus. 742.

DEO gratias agimus: quòd clementem Paternitatem veſtram altiſſimus arbiter canonicâ curâ regere, & Apoſtolicæ Sedis gubernacula gubernare conceſſit. Ergò non aliter, quàm, ùt antè veſtigia veſtra geniculantes, intimîs ſubnixè flagitamus precibûs: ut, ſicut prædeceſſorum veſtrorum, pro auctoritatê ſancti Petri, pietatis ſervi devoti, & ſubditi diſcipuli fuimus; ſic, & veſtræ pietati ſervi obedientes, ſubditi ſub jurê Canonicô, fieri mereamur; optantes Catholicam fidem, & unitatem Romanæ Eccleſiæ, ſervando dilatare; & quotieſcunquè audientes, vel diſcipulos, in iſtâ legationê mihi donaverit Dominus; ad obedientiam Apoſtolicæ Sedis invitare, & inclinare non ceſſo. Neceſſe quoquè habemus indicare Paternitati veſtræ: quia per DEI gratiam Germaniæ populis tres ordinavimus Epiſcopos; & Provinciam in tres Parochias diſcrevimus; & illa tria Oppida, ſivè Urbes, in quibûs & ordinati ſunt, ſcriptîs auctoritatis veſtræ confir-

Epiſtola ad Zachariam Papam.

mari, & ſtabiliri, precantes deſideramus.

Epiſtolâ ad Stephanum Secundum. Extat apud Naucle-rum Generationê 26.

Domino excellentiſſimo, Stephano Papæ, Bonifacius, exiguus Epiſcopus, Diſcipulus Romanæ Eccleſiæ, in Chriſtô charitatis ſalutem. Sanctitatis veſtræ clementiam intimîs obnixè flagito precibûs: ut familiaritatem, & unitatem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ â veſtrâ clementiâ habere merear; &, in diſciplinatu pietatis veſtræ Sedi Apoſtolicæ ſerviendo, ſervus veſter fidelis, ac devotus permanere poſſim, &c. Si minùs peritè aliquid, aut injuſtè â mê factum, vel dictum reperitur; judiciô Romanæ Eccleſiæ, promtâ voluntatê, & humilitatê, emendaturum me ſpondeo.

Alcuinus. 750.

Lib. de divinîs Officiis Cap. 19.

Religionis cultum ſic Dominus inſtituit; ut in beatiſſimô Petrô, Apoſtolorum ſummô, principaliter collocaret; atquè ab ipsô, quaſi quôdam capitê, dona ſua vellet in corpus omne manare. Undè conſtat, ab univerſi Orbis communionê ſeparatos eſſe (ſicut docet beatus Pelagius) qui quâlibet diſſenſionê inter ſacra myſteria Apoſtolici Pon-

Pontificis memoriam secundùm consuetudinem non frequentant.

Paulus Diaconus. 760.

Cedoaldus, Rex Anglorum, ad Christum conversus, Romam properavit; ubi, â Papâ Sergiô baptizatus, ad cœlum transiit, hôc epitaphiô tumulo inscriptô: *De gestis Longobardorum Lib. 6. Cap. 4. Al. 15.*

Culmen, opes, sobolem, pollentia Regna, triumphos,
Armipotens Cedoal liquit amorê DEI;
Ut Petrum, Sedémque Petri, Rex cerneret hospes;
Cujus fontê sacras sumeret albus aquas.

Aribertus, Rex Longobardorum, donationem patrimonii Alpium Cottiarum, quæ quondam ad jus pertinuerant Apostolicæ Sedis, sed â Longobardîs multô temporê fuerant ablatæ, restituit; & hanc donationem, aureîs litterîs exaratam, Romam direxit. Tunc quoquè venit Benedictus, Archiepiscopus Mediolanensis, Romam; & causam egit pro Ecclesiâ Ticinensi: sed victus est; eò quòd â priscîs temporibûs Ticinenses Episcopi â Romanâ Ecclesiâ fuerant consecrati. *Lib. 6. Cap. 10. Al. 28.*

Paulinus Aquilejensis. 780.

Adversùs Felicem Urgelitarum.

Eos etiam, qui post hanc, tam saluberrimam definitionem, quam plenaria Synodus, sanctô afflata Spiritu, concorditer subtilî syncerítatê terminavit, falsissimis eorum assertionibus, sivè clam, sivè in publicâ você, prohibuerint assensum; similî eos sententiæ vindictâ sancimus esse plectendos; reservatô per omnia juris privilegiô summi Pontificis, Domini, & Patris nostri, Adriani, primæ Sedis beatissimi Papæ.

Ambrosius Ansbertus. 890.

Epistolâ ad Stephanum Papam, præfixâ commentariis in Apocalypsin.

Sanctorum Ecclesia, quæ corpus Redemtoris sui est, cujus tu quoquè Pontificalis ordinis primatum sortitus es.

In finè commentariorum.

Temporibûs Pauli, Pontificis Romani, & Desiderii, Regis Longobardorum, hoc opus confeci, atquè complevi.

Concilium Caroli Imperatoris. 800.

Apud Gratianum Dist. 19.

In memoriam beati Petri Apostoli, honoremus sanctam, Romanam Ecclesiam, & Apostolicam Sedem; ut, quæ nobis Sacerdotalis ma-

mater est dignitatis, Ecclesiasticæ esse debeat magistra rationis. Quare servanda est cum mansuetudinê humilitas: &, licèt vix ferendum ab illâ sanctâ Sedê imponatur jugum; tamen feramus, & piâ devotionê toleremus.

Æmonius. 825.

Sanctissimus Papa, Joannes, qui Hormisdæ successerat, Constantinopolim ad Justinum Imperatorem profectus est: occurrit autem ei Augustus, & omnis civitatis clerus; gaudentê Principê, suscepisse se in regiâ civitatê Pontificem Sedis Apostolicæ. Peroratis igitur, pro quibûs ierat, ipsi Justino Augusto, ùt Vicarius beati Petri, Imperialem imposuit coronam. *Historiæ Francorum Lib. 2. Cap. 1.*

Walafridus Strabo. 849.

Romanorum morem ideò in rebûs sacrîs tam multæ gentes imitantur; quia, & tanti magisterii, ex apicê Apostolicô, primordiîs clarent; & nulla per Orbem Ecclesia æquè, ùt Romana, ab omnî fæcê hæreseos cunctîs retrò temporibûs pura permansit. *De rebûs Ecclesiasticis Cap. 22.*

Sicut gens Romanorum totius Orbis monarchiam tenuisse fertur; *Cap. 31.*

ità ſummus Pontifex in Sedê Romanâ, vicem B. Petri gerens, totius Eccleſiæ apicê ſublimatur; de quô Sardicenſi conciliô ſtatuitur: cunctorum ſtatuta ad eum referri debere; idquè obſervandum, quod ipſe ſtatueret.

Jonas Aurelianenſis. 840.

Lib. 1. de cultu Imaginum. Juſſu Caroli Magni, in unum coacti milites Chriſti, adhibitâ etiam ſanctæ Romanæ Eccleſiæ auctoritatê, Felicem damnaverunt.

Lib. 3. Quid enim: ſi, ùt ſupradictum eſt, claves Regni cœlorum, quaſi eminentiſſimo ſanctæ Eccleſiæ membro, intelligo traditas, beato videlicèt Petro; ut per illud ad ceteros hæc dignitas tranſeat? nùm idcircò mens mea ab ejus amorê tepeſcet; quem pluris videam â Dominô honorari? Potior namquè in ejus devotionê amoris coaleſcet ignis; ut, quod omnium eſt commune, ipſe quodammodò accepiſſe videatur ſingularis.

Strabus Fuldenſis. 840.

In Gloſsâ ordinariâ 2. Paral. 17. *Spiritualis judicat omnia; & ipſe â neminê judicatur.* Et hoc Papæ convenit in univerſalî Eccleſiâ; Archiepiſcopis autem in ſuîs Provinciîs;

ciîs; & Episcopis in diœcesibûs suîs.

Rabanus Maurus. 850.

Hæc, ligandi, atquè solvendi Potestas, quamvìs soli Petro data videatur â Dominô, tamen & ceteris Apostolis datur; nec non etiam nunc Episcopis, & presbyteris Ecclesiæ. Sed ideò Petrus specialiter claves Regni cœlorum, & principatum judicariæ potestatis, accepit; ut omnes per Orbem credentes intelligant: quòd, quicunquè ab unitatê fidei, vel societatis illius quôlibet modô seipsos segregant; tales, nec vinculîs peccatorum absolvi, nec januam posse ingredi Regni cœlestis. *Ad Matthæi Cap. 17.*

Sedis Apostolicæ Princeps, lux aurea Romæ,
Et decus, & Doctor plebis, & almus amor.
Tu Caput Ecclesiæ es, primus Patriarcha per Orbem,
Præclarus meritîs, & pietatê potens.
Sal terræ, mundi Lux, atquè Urbs inclyta Christi,
Perpetuæ præbens lucis iter populo.

De laude S. Crucis *ad* Gregorium *Quartum P.*

Vestra valet cœlum reserare, ac claudere lingua,
In terrâ positus claviger æthereus.
Tu renovator ades patriæ, spes, rector, honórque,
Dulcis amor cunctis, dignus amorê DEI.

Hincmarus. 850.

In Synodô apud S. Medardum.

Ego, Hincmarus, eligo mihi judices in hâc duntaxat causa, quæ ventilatur, Wenilonem, Senonensem Archiepiscopum, &c. salvâ etiam reverentiâ Apostolicæ Sedis; cui in omnibûs causîs debet reverentia exhiberi: sicut Innocentius Papa ad Victoricium, Rothomagensem scribit Episcopum; & sancti etiam Canones præfigere dignoscuntur. &c. *Porrexit etiam idem Hincmarus epistolam, totius Galliæ Episcoporum manibûs subscriptam, ad Apostolicam Sedem, pro confirmationê ipsius ordinationis: quoniam Sedes Apostolica, per Sergium Papam, Ebbonem Episcopum damnavit, adeò; ut inter laicos tantùm communionem habere mereretur. Ostendit etiam ipsi Christianissimo Principi diploma sacrum, ipsius venerandi Principis manibûs insignitum, & sigillô subter signa-*

gnatum, ex approbationê suæ ordinationis, ad eandem sanctam, & Apostolicam, omnium scilicèt Ecclesiarum matrem, Romanam Ecclesiam.

Hanc meæ subjectionis humillimam suggestionem in benignitatê suscipite; quâ primus Apostolorum, non solùm minoris sui redargutionem pro simulationê suscepit; verùm, & minorum suorum quæstionem, cur ad præputiatos intraverit, lenire curavit.

Epistolâ ad Adrianum Secundum scribens, vocat eum, Patrem patrum, primariæ Sedis Apostolicæ, & universalis Ecclesiæ Papam, & subdit.

Hildoinus. 850.

Extant apud nos epistolæ Innocentii, & post eum Gelasii, necnon & moderniùs B. Papæ Gregorii, aliorúmque Pontificum, ad Episcopos Urbium Galliarum, & Antistitum nostrorum, ad ipsos, de morê Romanô, in cunctîs Ecclesiasticæ auctoritatis muniîs imitandô.

In Areopagiticis.

Landramus, Turonensis, &c. 850.

Hæc ad tuam perditionem sufficiebant: sed, ad cumulum malorum, auxisti temeritatem, & omnem læsisti Christianitatem: dum Vicarium beati Petri, Leonem, Apostolicum, cui dedit DEUS primatum in Orbê terrarum, sprevisti, &c. Maxi-

Epistolâ ad Nomenium Priorem Gentis Britannicæ.

mum reatum te contraxiſſe ſcimus: quòd epiſtolam Sedis Apoſtolicæ reſpuiſti; exiſtimans, aliqua in eâ tibi noxia contineri: ſed, quòd exemplar ejus venerabilis Papa nobis dignatus eſt dirigere, notum tibi facimus: nihil in eâ contineri; quod ad tuam pertineat læſionem. *Eſt apud Lupum Ferrarienſem Epiſt.* 84.

Anaſtaſius Bibliothecarius. 860.

Præfatione ad P. M. in vitam Joannis Eleemoſynarii â ſe verſam.

Non fas eſt; ut, abſquè Vicariô DEI, abſquè clavigerô cœli, abſquè curru, & aurigâ ſpiritualis Iſraëlis, abſquè univerſalî Pontificê, abſquè unicô Papâ, abſquè ſingularî Paſtorê, abſquè ſpecialî Patrê, abſquè tê, omnium arbitrô, aliquid conſummetur, aut divulgetur. Tu enim tenes claves David; tu accepiſti claves ſcientiæ. In arcâ quippè pectoris tui tabula Teſtamenti, & manna cœleſtis ſaporis requieſcunt. Tu enim quod ligas, nemo ſolvit; quod aperis, nemo claudit; quod claudis, nemo aperit. Vicem namquè in terrîs poſſides DEI, &c.

Sal-

Salve Præſul, amate DEO per ſecula, ſalve:
Totius atquè Orbis Papa beate, vale.

Rothaldus Sueſſionenſis. 868.

Dum ad Synodum convocatam Epiſcopi conveniſſemus; & ipſe Hincmarus, quaſi omnium Dominus, præſidens, & prævalens, ſententiam in mê damnationis violenter, ac præcipitanter, jaculari accelerarct; hanc ego Apoſtolicam Sedem, atquè Apoſtolicum Præſulem, univerſalis Eccleſiæ ſummum proviſorem, appellare maturavi. Tunc tres Hincmarus ad me Epiſcopos miſit, mandans: ad Synodum ipſam, ut ſinè morâ venirem. Quibus ego reſpondi: quòd non mihi ità liceret; nequè ego hoc ullatenùs auderem: ut in præjudiciô ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, omnium Eccleſiarum matris, ejuſquè excellentiſſimi Rectoris, circà poſito cuicunquè præbeam aliquô modô aſſenſum. Ad illam ſummam auctoritatem, ſinè intermiſſionê appello; cui nullus poteſt contradicere; quæ â Dominô JESU Chriſtô per bea-

Appellationê ad Nicolaum Papam.

tum Petrum Apoſtolum tantum meruit principatum.

Synodus Triburienſis. 895.

Cap. 30. In memoriam beati Petri Apoſtoli honoremus ſanctam, Romanam, & Apoſtolicam Sedem: ut, quæ nobis Sacerdotalis mater eſt dignitatis, eſſe debeat magiſtra Eccleſiaſticæ rationis.

Regino Prumienſis. 908.

In Chronicis de annô 842. Romana Urbs ab omnî ſanctâ Eccleſiâ, propter præſentiam Apoſtolorum, Petri, & Pauli, ſpecialî quôdam privilegiô veneratur.

De annô 865. Stultitiæ quôdam elogiô notandi ſunt; qui illam Petri Sedem aliquô pravô dogmatê fallere poſſe arbitrati ſunt; quæ nec ſe fefellit, nec ab aliquâ hæresî falli unquàm potuit.

De annô 866. Arſenius, Epiſcopus Apocriſarius, & conſiliarius Nicolai Papæ, vicê ipſius directus eſt in Franciam: quò perveniens, tantâ auctoritatê, & poteſtatê uſus eſt; ac ſi idem ſummus Præſul adveniſſet. Convocatô deniquè Epiſcoporum conventu, Lotharium Regem alloquitur; ut unum ê duobûs eligat: aut propriæ reconcilietur uxori, abdica-

ca-

catô Waldradæ pellicis consortiô; aut protinùs anathematis gladiô feriretur ipse, omnésque ei in hôc scelerê favorem præstantes. Hâc necessitatê compulsus, vel constrictus, vellet, nollet, Tithbergam, Reginam, in matrimonium recepit.

Luitprandus Ticinensis. 946.

Formosus, Papa religiosissimus, â Romanîs vehementer affligabatur; cujus & hortatu Rex Arnulphus Romam advenerat; in cujus ingressu, ulciscendo Papæ injuriam, multos Romanorum Principes, obviam sibi properantes, decollari præcepit. *Librô 1. Cap. 8.*

Joannê Ravennatê, Apostolorum Vicariô constitutô, Pœni Romanas Urbes miserè laniabant. *Lib. 2. Cap. 13.*

Joannes, summus Pontifex, & universalis Papa, &c. Otto â summô Pontificê, & universalî Papâ Joannê, unctionem suscepit imperii; cui non solùm propria restituit, verùm etiam ingentibûs, gemmarum, auri, & argenti muneribûs, ipsum honoravit. *Lib. 6. Cap. 6.*

Notgerus Leodiensis. 950.

Beatus Amandus Romam deliberavit iteratò adire; Romanum *In vitâ S. Landoaldi.*

uni-

universalem Pontificatum Martinus Papa tùm administrabat; cui beatus Amandus unum, cujus obtentu venerat, expromsit.

Burchardus Wormatiensis.

1020.

Lib. 1. Cap. 42. Auctoritas congregendarum Synodorum Sedi Apostolicæ privatâ auctoritatê commissa est.

Berno Augiensis. 1020.

Libellô de quibûsdam ad Missam spectantibûs Cap. 2. Cùm Romanorum presbyteri ab Henricô Imperatorê interrogarentur: cur post Evangelium, ut in aliîs Ecclesiiîs fiebat, Symbolum non canerent? mê coràm assistentê, audivi eos hujusmodi responsum reddere: videlicèt, quòd Romana Ecclesia non fuisset aliquandò ulla hæreseos fœcê infecta; sed, secundùm sancti Petri doctrinam, in soliditatê Catholicæ fidei permaneret inconcussa: & ideò magìs his necessarium esse, illud Symbolum sæpiùs cantando frequentare; qui aliquandò ullâ hæresi potuerunt maculari.

Petrus Damianus. 1050.

In vitâ S. Barbatiani. Roma absquè dubiô Caput est, & principalis Sedes totius Ecclesiæ.

Roma per summos Apostolos, Petrum,

trum, & Paulum, totius Orbis ſibi vendicat principatum.

In vitâ S. Vitalis.

Tu autem dilectiſſime, venerabilis Papa; qui Chriſti vicê fungeris; qui ſummo Paſtorum in Apoſtolicâ dignitatê ſuccedis: noli peſtem hanc per ignaviam ad incrementa perducere; noli connivendo, & diſſimulando, graſſanti luxuriæ frena laxare.

Epiſtolâ 11. ad Nicolaum Papam Cap. 5.

Lanfrancus, Cantuarienſis.

1060.

Quotquot, â primordiô Chriſtianæ religionis, Chriſtiani nominis dignitatê gloriati ſunt (etſi aliqui relictô veritatis tramitê per devia erroris incedere maluerunt) Sedem tamen ſancti Petri Apoſtoli magnificè honoraverunt; nullámque adversùs eam hujuſmodi blaſphemiam, vel dicere, vel ſcribere præſumſerunt, &c. Beati Doctores, ſi non iiſdem verbîs, tamen ſententiîs, multîs in locîs concorditer aſtruxerunt: hæreticum eſſe omnem hominem; qui â Romanâ, & univerſalî Eccleſiâ in fidei doctrinâ diſcordat.

De Eucharistiâ contrà Berengarium.

Guit-

Guitmundus Aversanus.

1070.

De Sacramentô Altaris. Berengarius defunctum S. Leonem, Papam, maledicîs verbîs, & scriptîs, lacessebat, sanctissimum illud, & reverendissimum Ecclesiæ speculum; non Pontificem, sed pompificem vocans; eumquè, infatuationê Lanfranci infatuatum, concilium vanitatis adjuvîsse blasphemans, &c.

Anselmus Cantuariensis. 1080.

De Incarnationê Verbi Cap. I. Domino, & Patri universæ Ecclesiæ, in terrâ peregrinantis, summo Pontifici Urbano: Quoniam divina Providentia vestram elegit Sanctitatem; cui vitam, & fidem Christianam custodiendam, & Ecclesiam suam regendam committeret: ad nullum alium rectiùs refertur, si quid contrà Catholicam fidem oritur in Ecclesiâ; ut ejus auctoritatê corrigatur: nec ulli alii tutiùs, si quid contrà errorem respondetur, ostenditur; ut ejus prudentiâ examinetur.

Ad Caput I. ad Romanos. Ago gratias pro omnibûs fidelibûs; & primùm quidem pro omnibûs vobîs, scilicèt: quia vos primi estis; quoniam Romana Ecclesia pri-

primatum habet inter omnes Ecclesias.

Magìs credendum eſt; quòd illi, qui membra epiſtolarum in unô corporê collegerunt, hanc epiſtolam judicaverunt ſedere in capitê, quæ ad Urbem directa eſt; quæ illô temporê caput totius extitit Orbis: &, quia uſquè hodiè Romana Eccleſia omnium Eccleſiarum obtinet principatum. *Præfatio nê in epiſtolam ad Romanos.*

Hildebertus Cennomanenſis.

1100.

Magnum arbitramur remedium; ſi Romanus Pontifex, & conſiliô ſubvenerit nobis, & auxiliô. *Epiſtolâ 19.*

Edinerus Anglus. 1100.

Cùm veniret Romam, nuntiatur Pontifici ejus adventus; adducitur cum reverentiâ in medium; &, in quâ coràm Papâ decenter ſedeat, ſella profertur. Ingreſſus, humiliat ſe pro morê ad pedes ſummi Pontificis; ſed ſtatim ab ipsô erigitur ad oſculum ejus. Sedet, ac pro adventu illius lætari ſe Apoſtolicus cum Romanâ curiâ dicit. *Vitæ S. Anſelmi Librô 2.*

Ivo Carnotenſis. 1100.

Sicut Romana Eccleſia omnium *Epiſt. 48.*

Ec-

ad Paschalem summum Pontificem.

Ecclesiarum mater est, & magistra; sic eam decet filiorum injurias propulsare; & contemptorum inobedientiam vindicare: ut, & filius, fuisse se subditum, gaudeat; & contemptores, inobedientes se fuisse, pœniteat.

Epistolâ 71.

Domino, & Patri suo, Paschali, summo Pontifici, Ivo, humilis Ecclesiæ Carnotensis minister; quicquid obedientiæ, quicquid famulatûs ferre potest ejus humilitas. Noverit vestra Paternitas: me, Guidonem, Puteacensem refugam, & clericalis militiæ desertorem, propter sacrilegia sua, propter lamentationem, & oppressionem pupillorum, & viduarum, tamquàm putridum membrum â corporê Ecclesiæ præcidisse; & Satanæ, cui penè per omnia famulatur, cum suîs sequentibûs tradidisse. Undè flexîs genibûs cordis Paternitati vestræ supplico: ut sententiam anathematis, justè in eum factam, Apostolicâ auctoritatê confirmetis; & Archiepiscopo Senonensi, Episcopo Aurelianensi, Episcopo etiam Parisiensi, ut idem anathema in eum faciant, vestrâ auctoritatê Apostolicâ injungatis. Nisi enim rebellium filio-

liorum pravitatem paternâ ſeveritatê feriatis; niſi tribulatos maternâ conſolationê foveatis; niſi auxiliatricem manum laborantibus, & penè labentibus, porrigatis; meritò conquerendo clamabit Eccleſia: *Caput meum plenum eſt rorê; & cincinni mei pleni guttîs noctium.*

Quoniam judicia Romanæ Ecclesiæ â neminê foris retractari poſſe, eâdem Romanâ Eccleſiâ docentê, didicimus: ſi qui aliquandò ſe prægravatos ipſius Eccleſiæ auctoritatê conqueruntur; hoc eis conſilium damus: ut non deſcendant in Ægyptum propter auxilium; ſed ab ipsâ ad ipſam confugiant: & indè expetant levamen; undè ſe conqueruntur accepiſſe gravamen: quia, quæ aliquandò corripit paternâ ſeveritatê, eadem frequenter colligit maternâ pietatê. *Epiſt. 183.*

Leodienſes Clerici. 1100.

Romanus Præſul, Pater omnium Eccleſiarum, &c. Non infirmamus, aut reprehendimus verbum Epiſcoporum Epiſcopi; non invehimur in Chriſtum Domini; ad quem pertinet ſolicitudo omnium Eccleſiarum. *Epiſtolâ ad Paſchalem Papam.*

Ot-

Otto, Bambergensis Episcopus. 1100.

Epistolâ ad Paschalem Papam.

Domino, & Patri suo, Paschali, sanctæ, & Apostolicæ Sedis universali Episcopo, Otto, Bambergensis Ecclesiæ id, quod est, tam devotæ, quàm debitæ subjectionis, orationes, & servitium. Quia totius Ecclesiasticæ dignitatis, & religionis firmamentum in Christô petra est; & in Petrô, ejus discipulô, & ejus Successoribûs; idcircò ab hâc lineâ directionis, virgâ Regnorum, Pontificatuum, & omnium potestatum in Ecclesiâ, insanum duxi aberrare. Vobis igitur, Pater sanctissime, & matri meæ, Romanæ Ecclesiæ, collum submitto; & devotæ sublimitatis auxilium, & consilium de rebûs meîs flagito. In obsequiô enim Domini mei Imperatoris per annos aliquos degens, & gratiam in oculîs meîs inveniens, suspectam habens de manu Principis investituram, semel, & iterum, cùm dare vellet, renui Episcopatum. Nunc verò jam tertiò in Bambergensem Episcopum me ordinavit; in quô tamen minimè permanebo; nisi vestræ complaceat Sanctitati, per vos me

me investire, & consecrare. Quicquid ergò placeat discretioni vestræ de mê; per nuntios meos significate mihi de servô vestrô: nè fortè in vacuum curram, si ad vos currere incipiam.

Rupertus Tuitiensis. 1120.

Roma, eò, quòd beati Principis Apostolorum, Petri Sedes facta sit, cunctîs Ecclesiîs Caput altiùs extulit; latiúsque dominatur per omnes gentes sacra Pontificum ejus lingua; quàm dominata fuerit, Cæsarum, sivè Augustorum ejus, purpura. *In Jonam Lib. 2. Cap. 3.*

Postquàm duodecim Apostoli, per universum Mundum dispersi, singulis civitatibus præsiderunt; tam ipsi, quàm Successores eorum, misêre, per contiguas suis Sedibus provincias, prædicatores; quos, & Episcopos ordinaverunt: ut, ubi recepti fuissent, omnia Christianitatis Sacramenta, velut ipsi Apostoli, peragerent; ut per Urbes comprovinciales Episcopos ordinarent. Et aliorum quidem Apostolorum Successores, Patriarchæ sunt dicti; Petri autem Successor, pro excellentiâ Principis Apostolorum, Apostolicus nominatur. *De divinis Officiis Lib. 1. Cap. 27.*

Tan-

Lib. 2. Cap. 22. Tantîs hæresibûs fermentata est Græcia; ut mirum videri non debeat hoc; quòd de fermentô immolat. Tantæ ê contrariô synceritatis semper fuit Romana Ecclesia; ut, cui deest Scripturarum notitia, vel argumentandi facultas, sola illi de azymô, contrà Græcos, sufficere debeat ejus auctoritas. Nam Constantinopolitana, non solùm hæreticos, sed & hæresiarchas, protulit multos; Romana verò Ecclesia, super Apostolicæ fidei petram altiùs fundata, firmiter stetit; &, tam Græciæ, quàm totius Orbis hæreticos, semper confutavit; & de excelsô fidei tribunalî datâ sententiâ judicavit.

Hugo Victorinus. 1130.

Lib. 1. Eruditionis Theologicæ de Sacramentis Ecclesiæ Cap. 43. Papa dicitur; quia Pater Patrum. Hinc universalis dicitur; quia universæ Ecclesiæ præest: hinc quoquè Apostolicus vocatur; quia Principis Apostolorum vicê fungitur: hinc etiam summus Pontifex nuncupatur; quia Caput est omnium Episcoporum.

Bernardus. 1130.

De consideratione Age, indagemus adhuc diligentiùs: qui sis? quam geras videlicèt pro

pro temporê perſonam in Eccleſiâ DEI. Quis es? Sacerdos magnus, ſummus Pontifex. Tu Princeps Epiſcoporum, tu hæres Apoſtolorum. Tu, primatu Abel, gubernatu Noë, patriarchatu Abraham, ordinê Melchiſedech, dignitatê Aaron, auctoritatê Moyſes, judicatu Samuel, poteſtatê Petrus, unctionê Chriſtus. Tu es, cui claves traditæ, cui oves creditæ ſunt. Sunt quidem & alii, cœli janitores, & gregum paſtores; ſed tu tantò glorioſius, quantò & differentius utrumquè præ ceterîs nomen hæreditâſti. Habent illi ſibi aſſignatos greges, ſinguli ſingulos; tibi univerſi crediti, uni unus. Nec modò ovium, ſed & paſtorum tu, unus, omnium paſtor. Undè id probem quæris? Ex verbô Domini. Cui enim, non dico Epiſcoporum, ſed etiam Apoſtolorum, ſic abſolutè, & indiſcretè, totæ commiſſæ ſunt oves? *Si me amas Petre? paſce oves meas.* Quas? Illius, vel illius populos civitatis, aut religionis, aut certi Regni? *oves*, inquit, *meas.* Cui non planum; non deſignâſſe aliquas; ſed aſſignâſſe omnes? Nihil excipitur, ubi diſtinguitur nihil. Et

ad Eugenium PP. Lib. 3. Cap. 8.

Joan. 21.

S for-

fortè præsentes ceteri condiscipuli erant; cùm, committens uni, unitatem omnibus commendaret, in unô gregê, & unô pastorê, secundùm illud: *Una est columba mea, formosa mea, perfecta mea.* Ubi unitas, ibi perfectio. Reliqui numeri perfectionem non habent; sed divisionem, recedentes ab unitatê: indè est; quòd alii, singuli singulas sortiti sunt plebes, scientes Sacramentum. Deniquè Jacobus, qui videbatur columna Ecclesiæ, unâ contentus est Hierosolymâ, Petro universitatem cedens. Cedentê Domini fratrê, quis se alter ingerat Petri prærogativæ? Ergò, juxtà canones tuos, alii in partem solicitudinis, tu in plenitudinem potestatis vocatus es. Aliorum potestas certîs arctatur limitibûs; tua extenditur & in ipsos, qui potestatem super alios acceperunt. Nonnè, si causa extiterit, tu Episcopo cœlum claudere? tu ipsum ab Episcopatu deponere? etiam & tradere Satanæ potes? Stat ergò inconcussum privilegium tuum tibi, tam in datîs clavibûs, quàm in ovibûs commendatîs.

Cant. 6.

Epist. 125. Nec infructuosè, Alemaniæ, Fran-

Franciæ, Angliæ, Scotiæ, Hispaniarum, & Hierosolymorum Reges, cum universô clerô, & populîs, favent, & adhærent Domino Innocentio (*Papæ*,) tamquàm filii Patri; tamquàm Capiti membra; soliciti servare unitatem spiritûs in vinculô pacis. Meritò autem illum recipit Ecclesia; cujus & opinio clarior, & electio sanior inventa est; nimirum eligentium & numerô vincens, & meritô.

Plenitudo potestatis super universas Orbis Ecclesias singularî prærogativâ Apostolicæ Sedi donata est. Qui igitur huic *potestati resistit, DEI ordinationi resistit.* Potest, si utile judicaverit, novos ordinare Episcopatus, ubi hactenùs non fuerunt; potest eos, qui sunt, alios deprimere, alios sublimare, prout ratio sibi dictaverit; ità, ut de Episcopîs creare Archiepiscopos liceat, & ê conversô; si necesse visum fuerit. Potest â finibûs terræ sublimes quascumquè personas Ecclesiasticas evocare; & cogere ad suam præsentiam; non semel, aut bis; sed quotiès expedire videbit. *Epist. 131.*

Regis dedecus, Regni diminutionem nunquàm volui; violentos *Epist. 183. ad*

Conradum Regem Romanorum. odit anima mea. Legi quippe: *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit; & qui potestati resistit, DEI ordinationi resistit.* Quam tamen sententiam cupio vos, &

Rom. 13. omnimodis moneo, custodire, in exhibendâ reverentiâ summæ, & Apostolicæ Sedi, & beati Petri Vicario; sicut ipsam vobis vultis ab universô servari imperiô.

Epistolâ 190. ad Innocentium PP. Oportet ad vestrum referri Apostolatum pericula quæquè, & scandala, emergentia in Regnô DEI; ea præsertim, quæ de fidê contingunt. Dignum namquè arbitror, ibi potissimùm resarciri damna fidei; ubi non possit fides sentire defectum. Hæc quippè hujus prærogativa Sedis. Cui enim alteri aliquandò

Luc. 22. dictum est: *Ego pro tê rogavi, Petre; ut non deficiat fides tua?* Ergò, quod sequitur, â Petri Successore exigitur: *Et tu, aliquandò conversus, confirma fratres tuos.* Id quidem modò necessarium. Tempus est, ut vestrum agnoscatis, Pater amantissime, principatum; probetis zelum; ministerium honoretis. In eô planè Petri impletis vicem; cujus tenetis & Sedem: si vestrâ admonitionê corda, in fidê fluctuantia, confir-

firmatis; si vestrâ auctoritatê contεritis fidei corruptores.

Altiorem locum sortitus es, sed non tutiorem; sublimiorem, non securiorem. Terribilis prorsus, *terribilis est locus iste. Locus*, inquam, *in quô stas, terra sancta est*; locus Petri est; locus Principis Apostolorum; ubi steterunt pedes ejus. Locus illius est; quem constituit Dominus Dominum domûs suæ, & Principem omnis possessionis suæ.

Epist. 237. ad Eugenium PP.

Hinc enim mater, & magistra omnium Ecclesiarum, Ecclesia Romana, cui dictum est: *Ego rogavi pro tê, ut non deficiat fides tua*: in honorem Joannis Baptistæ, post Salvatoris nomen, consecrata est, & signata. Dignum namquè erat; ut sententiam sponsi sponsæ sequeretur auctoritas; & singularem amicum ejus illuc proveheret; ubi principatum ipsa conscendit. Electio procul dubiô singularis est: in illâ ipsâ Urbê Joannem vendicare primatum Ecclesiæ; quam duo cœli luminaria mortê clarissimâ consecrârunt. Crucifigitur Petrus; gladiatur Paulus; & dignitas remanet Præcursori. Purpuratur Roma multitudinê Martyrum; totáque

Sermone de privilegiis beati Joannis Baptistæ.

Luc. 22.

que ſublimitas beato refunditur Patriarchæ.

Guigo Carthuſianus. 1130.

Prologô in vitam S. Hugonis Epiſcopi ad Innocent. II.

Domino, & Patri chariſſimo, ac Reverendiſſimo Sedis Apoſtolicæ Pontifici, Innocentio, Carthuſienſium pauperum ſervus inutilis, Guigo, perpetuam ſalutem, & pacem in Dominô. Non pepercit noſtræ, vel verecundiæ, vel imperitiæ, Apoſtolatûs veſtri imperioſa dignatio. Sicut enim huic opuſculo præfixæ veſtræ ſerenitatis indicant litteræ; beati Petri auctoritatê, & veſtrâ, mandâſtis: ut vitam beati Hugonis, Gratianopolitani Epiſcopi, noſcendam poſteris ſcriptô commendaremus, &c. Ad tantæ pondus auctoritatis nè mutire quidem præſumſimus: nè, dum ei non obedimus, cui totus commiſſus eſt Mundus, eum offenderemus, â quô factus eſt Mundus.

Petrus Lombardus. 1140.

Lib. 4. diſtinct. 24.

Ordo Epiſcoporum quadripartitus eſt; ſcilicèt, in Patriarchîs, Archiepiſcopîs, Metropolitanîs, & Epiſcopîs. Patriarcha Græcè ſummus Patrum interpretatur; quia primum, id eſt, Apoſtolicum tenet lo-

locum; ùt Romanus, Antiochenus, & Alexandrinus: ſed, omnium ſummus, eſt Romanus Archiepiſcopus, Princeps Epiſcoporum.

Joannes Gratianus. 1140.

Obedientiam inferiores ex ordinê ſuperioribus debent. Summo enim Pontifici ea debetur ab omnibûs obedientia; ut nulli liceat, ei communicare; cui pro actibûs ſuîs inimicus ipſe extiterit: nec in Eccleſiâ eſſe poterit; qui ejus Cathedram deſerit. *Diſt. 93.*

Petrus Cluniacenſis. 1130.

Veſtrum eſt, totius EccleſiæDEI, in hâc vallê lacrymarum peregrinantis, cauſas audire; auditas diſcutere; diſcuſſas Judiciô Apoſtolicô definire. Et, licèt perſona veſtra conſtituta ſit ſuper gentes, & Regna; ut evellat, & deſtruat, & diſperdat, & diſſipet, & ædificet, & plantet; tamen, quia nec DEUS, nec Hieremias Propheta, cui hoc dictum eſt, eſtis; poteſtis falli, poteſtis ab hîs, qui ea, quæ non JESU Chriſti, ſed, quæ ſua ſunt, quærunt, decipi. *Lib. 6. Epiſtolâ 14. ad Eugenium Papam.*

Videat hæc omnia, & diſcutiat Pater univerſalis; &, qui curam pa- *Epiſtolâ 44.*

ternam universalis Ecclesiæ filiis debet, animæ, nec de inferioribûs, nec de vilioribûs, sibi commissæ provideat.

Hildegardis. 1150.

Epistolâ ad Eugenium P.

Tu, qui es vicê Christi sedens in curâ Ecclesiasticæ Cathedræ, meliorem partem tibi elige, &c. De summô judicê dirigitur ad te: ut graves, & impios tyrannos eradices, & â tê ejicias: nè stent in magnâ irrisionê in tuâ societatê.

Epist. ad Alexandrum Tertium P.

O summa, & gloriosa persona! quæ primùm constituta es per Verbum DEI; per quod omnis creatura, rationalis, & irrationalis, in generê suô facta est. Tibi specialiter idem Verbum claves Regni cœlestis, per indumentum humanitatis suæ, scilicèt ligandi, & solvendi potestatem concessit. Tu quoquè, excellentissime Pater, materia omnium spiritualium personarum existis; quæ tubâ justitiæ DEI sonant in Ecclesiâ.

Otto Frisingensis. 1150.

In Chronicis Lib. 7. Cap. 32.

Eâ tempestatê legati Armeniorum Episcoporum, eorúmque Metropolitani (quem ipsi Catholicon vocat) legati ab ultimô penè Orientê,

tê, ſummum Pontificem Viterbii, laborioſum iter, per annum, & ſex menſes, complentes, adeunt; eíque ex partê illius Eccleſiæ ſubjectionem omnimodam, eum conſalutando, offerentes, cauſas viæ, nobîs, cum aliîs multîs, præſentibûs, apud veterem aulam aperiunt, &c. Pro hîs, & aliîs, dum inter ſe diſſentirent, Romanam Eccleſiam judicem eligentes, conſultum veniunt; formámque Sacrificii juxtà conſuetudinem ejus ſibi tradi depoſcunt.

Potho Prumienſis. 1152.

Nonnè Romani Pontifices, qui in plenitudinê poteſtatis Eccleſiæ præfuerunt, quorum videlicêt auctoritatê univerſalia Canonum decreta conſcripta ſunt, & corroborata, illis præferendi ſunt; qui, in partem ſolicitudinis vocati, particularia quædam quibuſdam inſtituta in ſuîs regulîs ediderunt? &c. Hoc namquè privilegium beato Petro, Apoſtolorum Principi, cœleſtî decretô principaliter traditum, atquè firmatum, ſancti Patres, cum magnâ veneratione ſuſcipientes, atquè ſanctam, Romanam Eccleſiam ſervantes, tam in generalibûs Conci-

De ſtatu Domûs DEI Lib. 3.

ciliîs, quàm in ceterîs Scripturîs, & gestîs suîs, universalem matrem appellaverunt; &, sicut ejus documenta in confirmationê fidei, & eruditionê sacræ religionis, ità etiam judicia susceperunt; in hôc consentientes, &, quasi unô spiritu, & unâ você, concordantes: omnes majores res, & præcipua negotia, nec non omnium Ecclesiarum judicia, ad eam, quasi ad Matrem, & Caput, debere referri; ab eâ nusquàm appellari; judicia ejus â neminê retractari, aut refelli debere, vel posse.

Lib. 4. Ab ipsâ Apostolicâ Sedê, quæ est omnium Pontificalium Sedium prima, mittitur legatus aliquis; cui potestas datur, auctoritatê Sedis Apostolicæ per omnia uti in eos; ad quos missus est.

Petrus Blesensis. 1160.

Epistolâ 45. ad Pontificem Romanum. Domus DEI, quæ in lapidê adjutorii, super fundamentum Apostolorum, & Prophetarum, stabilita est, â Petrô, & Successoribûs suîs, formam eruditionis, & statum sublimitatis accepit. Quod enim stipiti rami; quod capiti membra; quod Soli radii; quod fonti rivuli; hoc Apostolicæ Sedis eminentiæ de-

debent omnes Ecclesiæ; quas ubiquè terrarum Religio Christiana fundavit.

Arnulphus Lexoviensis. 1170.

Interim ego, minor licèt omnibûs, non minorê tamen gaudiô, quàm ceteri, gloriam vestræ promotionis amplector; & vos, Apostolum Christi, Petri Vicarium, Pastorem, & Episcopum omnium, qui Christianô nominê censentur, agnosco, & vobiscum Catholicam profiteor unitatem. *Epistolâ ad Alexandrum P. de promotione suâ.*

Hugo Etherianus. 1177.

Æquum est, ratum habere; quod tanta Ecclesia decernit; quod tantus Pontifex enuntiat; sinè quô vigor calami omnis Ecclesiasticæ traditionis arescit; ùt, memorandus inter sanctos, B. Junior Stephanus asserit, &c. Christus Petrum, ejusquè Successorem, Principem, & Caput, non modò Latinorum, Græcorum, Occidentis, ac Septentrionis universi; verùm Armeniorum, Arabum, Indorum, Madianitarum, Amalechitarum, & totius orientis, & meridiani climatis, in perpetuum constituit. Ob quam rem occidui Solis limites universi Petri Succes- *De Spiritûs Sancti processionê Lib. 3. Cap. 17.*

ſorem, ex tunc ſibi Dominum recognoſcunt; & ſub illô Præſulê diriguntur: quod, omnem, ab uterô matris errantem, facere opportunum eſt.

Joannes Salisberienſis. 1182.

Polycratic. Libró 8. Cap. 17. Eccleſiam Romanam, quæ parens (auctorê DEô) & nutricula fidei, & morum eſt, & non poteſt ab hominê judicari, & argui, cœleſtî privilegiô munita, relinquo intactam.

Cap. 23. Quis præſumet, ſummum judicare Pontificem; cujus cauſſa DEI ſolius reſervatur examini? Utiquè, quiſquis hoc attentaverit, laborare quidem, ſed proficere nequaquàm poteſt, &c. Quid ponderoſius eſt, ſolicitudinê omnium Eccleſiarum? Apoſtolicum privilegium tranſit ad Succeſſores. Et planè pars privilegii eſt; quod Apoſtolus Corinthiis loquitur: *Quis*, inquit, *infirmatur; & ego non infirmor? Quis ſcandalizatur; & ego non uror?* Si totum non vultis revolvere; vel iſtud vendicet, qui de primatu contendit; & , ùt puto, citò faciet locum. Prætereà, qui Romanus Pontifex eſt, eundem pro conditionê

nê Ecclesiæ, quæ nunc est, esse servum servorum necesse est.

Godfridus Viterbiensis. 1180.

Summo, & universali Papæ, Urbano Tertio, Domino, & Patri suo Reverendissimo, Godfridus Viterbiensis, Sacerdos indignus, seipsum, in omnî obsequiô, & in obedientiâ, subjectissimum. Dum sacrosanctæ matris nostræ, Romanæ Ecclesiæ, culmen inspicio; & ejus eminentiæ considero majestatem; illud antè omnia necessarium esse intueor: ut, sicut ipsa omnibus noscitur præesse Principibus; ità omnes Reges, & Principes, & universæ Orbis Ecclesiæ, doctrinâ ejus, & Regiminê adornentur; & ab eâ, tamquàm â fontê justitiæ, totius sapientiæ regulîs instruantur. Quia nullum Scripturarum elogium noscitur esse autenticum; nisi ab ejus sapientiæ fluminibûs sitientibus propinetur. Quare, si quod historiarum opus, novâ per aliquem institutionê, conficitur; ratio suggerit: ut, antequàm in publicum deveniat, Apostolico examini præsentetur; quatenùs, si acceptionê dignum esse perpenditur, ejus mandatô, & judiciô ap-

In proœmiô historiæ universalis ad Urbanum Tertium.

probetur; & ab eô vires, auctoritatémque recipiat; cui terrena, & cœlestia, divinitùs sunt commissa.

Guilielmus Tyrius. 1180.

Belli sacri Lib. 11. Cap. 28. Baldevinus, Rex Hierosolymorum Secundus, missîs nuntiîs ad Romanam Ecclesiam, petiit: ut, quascumquè Provincias suâ solicitudinê de potestatê hostium eriperet, omnes Regimini Romanæ Ecclesiæ subjacerent.

Lib. 15. Cap. 15. Legatus Ecclesiæ Romanæ, Petrus nominê, missus â D. Innocentiô Papâ, venit in Syriam; ut Patriarchæ Antiocheni caussæ debitum finem imponeret. Qui Dominum Patriarcham, & universos Regni Pontifices, apud Antiochiam, pridiè Kalend. Decemb. ad Synodum convocans, illuc cum omnî celeritatê contendit.

Guntherus. 1203.

Lib. 1. *Sedis Apostolicæ Præsul, summúsque Sacerdos*
Tunc Adrianus erat.

Dedochinus. 1190.

De anno 1099. Paschalis, Pontifex, in speculâ totius Ecclesiæ constitutus, juxtà tenorem Antecessorum suorum, Alexan-

xandri, Gregorii, Urbani, contrà invasores spiritualium charisma-tum, decretum promulgavit; ac de-mùm Henricum Regem, cum omni-bûs fautoribûs suîs, excommunica-tum pronuntiavit.

Joachim, Abbas Florensis.

1190.

Rogo, ex partê Omnipotentis DEI, Co-Abbates meos, & Priores, & ceteros fratres, metuentes Domi-num; & eâ, quâ posse videor, aucto-ritatê præcipio: quatenùs præsens scriptum, & exemplar, habentes se-cum, ac, si pro testamentô opuscu-la quæ hactenùs confecisse videor, &, si quid me de novô, usquè ad diem obitûs mei, contigerit scripti-tare, quàm citiùs poterint, collecta omnia, relictîs in salvâ custodiâ exemplaribûs, Apostolico examini repræsentent; recipientes ab eâdem Sedê, vicê meâ, correptionem; & ex-ponentes ei meam, circà Ipsam, de-votionem, & fidem; &, quòd ea semper tenere paratus sim; quæ Ipsa statuit, vel statuerit; nullámque meam opinionem contrà ejus de-fendere sanctam fidem; credens ad integrum, quæ ipsa credit; &, tam

Prologô primô in Apocalypsin.

in

in moribûs, quàm in doctrinâ ejus, ſuſcipiens correptionem; abjiciens, quos ipſa abjicit; ſuſcipiens, quos ſuſcipit ipſa; credénſque firmiter, non poſſe portas Inferi prævalere adversùs eam: &, ſi eam ad horam turbari, & procellîs agitari contingat, non deficere fidem ejus, uſquè ad conſummationem ſeculi.

Joannes Belethus. 1200.

De divinis officiis Cap. 13. Eccleſiaſticarum perſonarum, aliæ ſunt dignitatis, aliæ ordinis. Dignitatis ſunt, ùt Papa, Patriarcha, Cardinalis, Primas.

Cap. 14. Dominus Papa, id eſt, Pater patrum, ſummi Pontificis, qui in Legê fuit, perſonam gerit.

Saxo Grammaticus. 1200.

Historiæ Danicæ Lib. 13. Quô cognitô Romanus Antiſtes, acerbiſſimâ adversùs Olaum exſecrationê uſus, ceteris per Europam Pontificibus ſimiliter in ipſum pronuntiandi detulit poteſtatem.

Concilium Lateranenſe. 1215.

Cap. 5. Antiqua Patriarchalium Sedium privilegia renovantes, ſanctâ univerſalî Synodô approbantê, ſancimus: ut poſt Romanam Eccleſiam, quæ, diſponentê DEô, ſuper omnes

alias

alias ordinariæ potestatis obtinet principatum, utpotè mater universorum Christi fideliûm,& magistra, Constantinopolitana primum, Alexandrina secundum, Antiochena tertium, Hierosolymitana quartum,locum obtineant;servatâ cuilibet propriâ dignitatê, juxtà quod, postquàm eorum Antistites â Romanô Pontificê receperint pallium (quod est plenitudinis officii Pontificalis insigne) præstitô sibi fidelitatis, & obedientiæ juramentô.

Conradus, Abbas Uspergensis.

1220.

Paschalis,Papa,indè secedens,ab universîs finium illorum Ecclesiîs, ùt verè Christi discipulus, & Apostolorum Vicarius, ingentî honorê suscipitur, dignâ reverentiâ tractatur; non aliter,quàm legifer de cœlô missus, auditur. Sic itaquè per menses aliquot, ùt fidelis dispensator, & prudens, quotidianam solicitudinem omnium Ecclesiarum gerens, tandem circà Ascensionem Domini Concilium non modicum apud Trecas habuit:ubi,inter multa, quæ pro temporê,& necessitatê, corrigenda correxit, sententiam de li- *In Chronicis de annô 1107.*

liberâ pastorum electionê, & de coërcendâ laicorum in Ecclesiasticas dignitates præsumtionê, juxtà Prædecessorum suorum decreta promulgavit.

Jacobus Vitriacus. 1240.

Historiæ Orientalis Cap. 75.

Græci in multîs, sanctæ, & summæ, Romanæ Ecclesiæ, â quâ propriâ auctoritatê recesserunt, ipsi schismatici, contradicunt, contrà DEI dispositionem; qui Romanam civitatem, totius Mundi metropolim, & capitaneam, sicut in temporalibûs omnibûs præerat, ità in spiritualibûs universîs voluit præesse, &c. Patet ergò, cùm super hanc petram, pro quâ Dominus rogavit, ut non deficeret fides ejus, post Christum ædificata sit, & fundata Christi Ecclesia: quòd omnes, qui ab Ecclesiâ Romanâ recedunt, absquè fundamentô ædificant, in vanum laborantes; & ab eô, qui â Dominô Cephas appellatus est, separati, acephali, & monstrosi homines, meritò sunt reputandi.

Alexander Alesius. 1240.

Part. 3. Q. 40. Mem. 2.

In ordinê potestatum secularium nullus est, major Regê, vel Imperatorê; quemadmodùm, in ordinê pote-

teſtatum ſpiritualium, nullus eſt major Papâ: tamen, collationê factâ poteſtatis ſpiritualis ad ſecularem, poteſtas ſpiritualis eſt ſuper ſecularem; ſicut ſpiritus eſt ſuprà corpus. Undè Hieremiæ 1. dicitur: *Ecce, conſtitui te ſuper gentes, & Regna.*

Rodericus Toletanus. 1240.

Gregorius Septimus PP., ad petitionem Regis Alphonſi, miſit quemdam, Richardum Abbatem S. Victoris Marſilienſis; ut Eccleſias Hiſpaniæ, tot perſecutionibûs perturbatas, Eccleſiaſticô moderaminê ordinaret. Qui, minùs religiosè officium peragens, cœpit irregulariùs ſe habere. Quod attendens Toletanus electus, per maris, & terræ pericula, ſe Romani Pontificis conſpectui præſentavit; & Gregoriô Septimô, viam univerſæ carnis ingreſsô, invenit Urbanum ſecundum, in Sedê Apoſtolicâ ſubſtitutum; â quô, gratanter, & benignè ſuſceptus, conſecrationem, pallium, & privilegium obtinuit, & (Primas inſtitutus Hiſpaniarum) Apoſtolicæ Sedis benedictionem.

Rerum Hiſpanicarum Lib. 6. Cap. 26.

Vin-

Vincentius Burgundus.

1240.

Prologô in quatuor specula Doctrinal. Cap. 13. Sancta Romana Ecclesia, nullîs Synodicîs institutîs ceteris Ecclesiis prælata; sed, Evangelicâ você Domini, & Salvatoris nostri, primatum obtinens, dicentis: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* *Matt. 16.*

Lib. 30. Cap. 65. Cùm B. Dominicus Papam Innocentium ob sui Ordinis confirmationem adiîsset, Papa difficilem se, non, nisi nutu divinô exhibuit: ut nimirùm ex revelationê divinâ Vicarius JESU Christi cognosceret; quàm necessarium esset universali, cui præsidebat, Ecclesiæ, id; ad quod vir DEI Dominicus inspiratus divinitùs aspirabat.

Hugo Cardinalis. 1240.

Ad Cap. 17. Deuteronomii. *Si difficile judicium esse perspexeris; ascende ad locum, quem elegerit Dominus.*) Ex hôc locô inolevit consuetudo, appellandi ad summum Pontificem.

Henricus, Ostiensis Cardinalis. 1240.

In Summâ §. undè in Quicquid autem dicatur, hæc veritas est: quòd distinctæ sunt

sunt jurisdictiones; quamvis una major sit reliquâ: & quilibet secundùm legem suam judicabit; sed utraquè tamen Ecclesiasticos Canones sequi debet. *fine proæmii.*

Speciale est in Papâ; quòd semper, & utiquè palliô uti potest: itèm, quia universa Christianitas provincia sua intelligitur: itèm, & respectu ipsius unus est Episcopatus; nècdum quoad hoc, ut intelligatur sponsus unus Ecclesiæ (quia hoc commune est sibi, & omnibus Episcopis) quin imò etiam, quoad administrationem: itèm, & respectu hujus generalis administrationis potest dici: quòd alas habet latas, & liberas; qui nulli subest, & ubiquè dominatur: sed, alii habent ipsas alligatas nexibûs præceptorum. *De auctoritatê, & usu pallii §. Et quò lacô.*

Albertus Magnus. 1247.

Dico autem tibi.) Singulariter: non, quòd Petrus singulariter acceperit claves; sed, quia in unitatê ordinis Ecclesiæ unus est; qui accepit in plenitudinê potestatis; qui est Successor Petri, & Petrus in potestatê: alii autem, in eâdem unitatê, accipiunt in partê potestatis; eò quòd *Ad Cap. 16. Matthæi.*

quòd vocantur in partem ſollicitudinis.

Ad Cap. 22. Lucæ. *Ego rogavi pro tê.*) Hoc argumentum efficax eſt, pro Sedê Petri, & Succeſſorê ipſius: quòd fides ejus non finaliter deficiet.

Thomas Aquinas. 1274.

De reginiminê Principum Cap. 14. Quia finem fruitionis divinæ non conſequitur homo per virtutem humanam, ſed virtutê divinâ, (juxtà illud Apoſtoli Rom. 6. *Gratia DEI vita æterna,*) producere ad illum finem, non humani erit, ſed divini Regiminis. Ad illum igitur Regem hujuſmodi regimen pertinet; qui non eſt ſolùm homo, ſed & DEUS; ſcilicèt, ad Dominum JESUM Chriſtum; qui homines, filios DEI faciens, in cœleſtem gloriam introduxit. &c. Undè omnes Chriſti fideles, in quantùm ſunt membra ejus, Reges, & Sacerdotes dicuntur. Hujus ergò Regni miniſterium, ut â terrenîs eſſent ſpiritualia diſtincta, non terrenis Regibus, ſed Sacerdotibus eſt commiſſum; & præcipuè ſummo Sacerdoti, Succeſſori Petri, Chriſti Vicario, Romano Pontifici; cui omnes Reges populi Chriſtiani oportet eſſe ſubdi-

ditos; ficut ipfi Domino JESU Chrifto, &c. Et, quia in veterî Legê promittebantur bona terrena, non â dæmonibûs, fed â DEô verô, religiofo populo exhibenda; indè & in Legê veterî Sacerdotes Regibus leguntur fuiffe fubjecti. Sed in novâ Legê eft Sacerdotium altius; per quod homines traducuntur ad bona cœleftia. Undè in Legê Chrifti Reges debent Sacerdotibus effe fubjecti. Propter quod mirabiliter ex divinâ Providentiâ factum eft; ut in Romanâ Urbê, quam DEUS providerat Chriftiani populi principalem fedem futuram, hic mos paulatim inolefceret; ut civitatum rectores Sacerdotibus fubjacerent.

Caput Ecclefiæ, eft ipfe Chriftus; cujus vicem in Ecclefiâ gerit fummus Pontifex: & ideò Schifmatici dicuntur; qui fubeffe renuunt fummo Pontifici; & qui membris Ecclefiæ ei fubjectis communicare recufant. *Secundâ 2. Quæft. 29. Art. 1.*

Hoc privilegium Chriftus & Romanæ Ecclefiæ contulit; ut omnia ei, ficut Chrifto, obediant. *Contrà impugnantes religionem C. 3.*

Al-

Albertus Stadensis. 1250.

In Chronicis, ubi agit de Petrô. Romana Ecclesia prima Sedes est: quia Petrus, & Paulus, Apostolorum Principes, eam suô martyriô ceteris omnibus prætulerunt.

Bonaventura. 1274.

Partê 6. Breviloquii Cap. 12. Quia excellentia, quantò magìs descendit, tantò magìs dilatatur; & quantò magìs ascendit, tantò magìs unitur; hinc est, quòd plures sunt Episcopi, pauciores Archiepiscopi, paucissimi Patriarchæ, & unus Pater Patrum, qui Papa meritò appellatur; tamquàm unus, primus, & summus Pater spiritualis omnium Patrum, imò omnium fidelium; & Hierarcha præcipuus, Sponsus unicus, Caput indivisum, Pontifex summus, Christi Vicarius, fons, & origo, regula cunctorum principatuum Ecclesiasticorum; â quô, tamquàm â summô, derivatur ordinata potestas, usquè ad infima Ecclesiæ membra; secundùm quod exigit præcellens dignitas Ecclesiæ in Ecclesiasticâ hierarchiâ.

Guibertus Tornacus. 1260.

De officiô Episcopi Cap. 35. Sola Romana Ecclesia, cujus fides in nullâ tentationê deficit, utpotè su-

ſuprà petram ſtabilem ſolida, nullìs hæreſibûs, nullìs erroribûs poteſt, vel potuit, vel poterit inquinari. Licèt enim prora vacillet in marî; licèt carina elidatur fluctibûs; puppis tamen permanebit immobilis, &c. Papa typum tenet individualiter Domini noſtri JESU Chriſti; de cujus poteſtatê, magìs eſt reverentialiter ſubticendum, quàm temerè diſcutiendum.

Richardus de Mediavillâ. 1280.

Cùm Eccleſia ſit unum corpus Chriſti myſticum, ex diverſîs ſtatibûs, & membrîs conſtitutum; ad obſervationem hujus veritatis oportet eſſe unum caput omnium ſtatuum Eccleſiæ, & membrorum, univerſalî regiminê regitivum; ſub quô diverſi ſtatus Eccleſiæ, & membra diverſa conveniant, ſecundùm debitam proportionem in unum: ut ſic conformetur Eccleſia militans ſuo exemplari in cœlô. Ille autem Epiſcopus, qui præeſt toti Eccleſiæ, eſt Epiſcopus Romanus. *Ad Lib. 4. Sent. Diſt. 24. Art. 5. Q. 3.*

Guilielmus Durantius. 1270.

Hujus floris bajulus eſt Romanus *In Ratio-*

 Pon-

nali divinorum Lib. 6. Cap. 53. Pontifex, Successor utiquè Petri, & Vicarius JESU Christi.

Henricus Gandavus. 1290.

Quodlibet. 6. Q. 23. In Ecclesiâ militantê sub DEô Christus (secundùm quod homo) Caput est, & monarcha. Hierarcha primus post Christum Petrus erat; cui ambas claves tradidit, & duos gladios commisit. Undè Papa habet utrumquè gladium, spiritualem, & temporalem, in auctoritatê quâdam primâ, & superiorê.

Robertus Dominicanus. 1290.

In suâ visionê. Ego, Domine, fidem sanctam Catholicam, quam docet, credit, ac prædicat, sancta mater, Ecclesia Catholica Romana, credo firmiter, confiteor simpliciter; pro quâ sustinendâ paratus sum semper cum tuô adjutoriô ponere vitam; anathematizans omnem hæresin, adversùm sanctam Ecclesiam Romanam se extollentem. Abnego, & reprobo omnes schismaticos, & divisos ab unitatê sanctæ matris, Ecclesiæ Romanæ Catholicæ.

Engelbertus, Abbas Admontensis. 1279.

De ortu, Appropinquantê temporê adven-

ventûs Antichristi, veniet discessio primùm Regnorum omnium ab imperiô; deindè, Ecclesiarum ab obedientiâ Sedis Apostolicæ; & ultimô, Fidelium â fidê. *& fine Romani Imperii Cap. 18.*

Stantê adhuc capitê Ecclesiæ in spiritualibûs, scilicèt Apostolicâ Sedê; & capitê in temporalibûs, scilicèt Imperiô Romanô; & stantibûs Fidelibûs in fidê, locum, & commoditatem non habebit deceptiô, & dominatio Antichristi, Capitibûs prædictîs, & membrîs ipsorum, ei resistentibûs. Cùm verò corpus Ecclesiæ factum fuerit acephalum, &, per consequens, membra singula sinè motu, & sensu, quantùm ad unitatem, & firmitatem fidei, tunc locum, & effectum habebit adventus Antichristi. *Cap. 1.*

Reinerus Pisanus. 1300.

Suprà potestatem Episcopalem debet esse in Ecclesiâ potestas Papalis. Primò, quia optimum regimen multitudinis est; ut regatur per unum. Quod patet, ex partê finis regentis, qui est pax: nam pax, & unitas subditorum, est finis regentis, &c. Ergò, cùm regimen Ecclesiæ sit optimum, utpotè per *In Pantheologiâ in ordinê Cap. 31.*

eum dispositum, & ordinatum, *per quem Reges regnant, & legum conditores justa decernunt*, oportet; quòd unus toti Ecclæsiæ præsit, scilicèt Papa. Secundò: quia in triumphantê Ecclesiâ unus præsidet in totô universô, scilicèt DEUS; ergò etiam in Ecclesiâ militantê unus est, qui præsidet universis. Hinc est, quod dicitur Oseæ 1. *Congregabuntur filii Juda, & filii Israël pariter; & ponent sibimet caput unum*; scilicèt Papam, &c. Sic igitur patet; quòd Papa est super omnes Episcopos, vel Archiepiscopos; & super omnes gradus aliarum dignitatum.

Durandus â S. Portianô.

1310.

In Lib. 4. *Sent. Dist.* 24. Q. 5. Potestas, quæ tota data est uni, in suô fontê, non est in aliîs; nisi derivata, & limitata pro illius voluntatê: sed potestas jurisdictionis, quæ est ad regendum populum, tota in suô fontê data fuit Petro, & Successoribus ejus, quandò cura Ecclesiæ ipsi fuit commissa, dicentê Dominô, Joannis ultimô: *Pasce oves meas.* Hoc enim nulli aliorum Apostolorum dictum est, nec tunc,

tunc, nec antè, nec poſt. Ergò talem poteſtatem, plenam, & perfectam, habet ſolus Succeſſor Petri; qui ob hoc Papa dicitur: quaſi Pater patrum, &c. Super ſimplices Sacerdotes ſunt Epiſcopi; qui habent juriſdictionem ordinariam ſuper totam diœceſin: ſuper hos ſunt Archiepiſcopi: ſuper omnes deniquè Papa collocatur; penès quem reſidet plenitudo hujus poteſtatis, & primitas hujus poteſtatis. Et hoc eſt rationabile. Quia optimum regimen unius multitudinis eſt; quandò regitur per unum ſupremum; â quô deſcendit auctoritas regendi in medios, & uſquè ad infimos: Sed Regimen ſanctæ Eccleſiæ eſt optimè â Chriſtô inſtitutum: Ergò in totâ Eccleſiâ debet eſſe unus univerſalis Rector; à quô deſcendat auctoritas regendi in medios, uſquè ad Rectores infimos; & hic, eſt Papa: & propter hoc ſtat unitas Eccleſiæ; quòd omnia membra ſunt ſub unô capitê: quâ de cauſsâ illi, qui hanc poteſtatem negant, Schiſmatici dicuntur; quaſi unitatis Eccleſiæ diviſores.

Augustinus Triumphus, Anconitanus. 1320.

In Proœmiô libri de potestatê Ecclesiasticâ. Error est: pertinacî mentê non credere, Romanum Pontificem universalis Ecclesiæ Pastorem, Petri Successorem, & Christi legitimum Vicarium; suprà spiritualia, & temporalia, universalem non habere primatum.

Quæst. 6. Artic. 1. Solus Papa dicitur esse Vicarius DEI: quia solum, quod ligatur, vel solvitur per eum, habetur solutum, & ligatum, per ipsum DEUM. Sententia igitur Papæ, & sententia DEI, una sententia est; sicut una sententia est, Papæ, & auditoris ejus. Cùm igitur appellatio semper fiat â minorî judicê ad superiorem; sicut nullus est major seipsô; ità nulla appellatio tenet, facta â Papâ ad DEUM, &c. Nullus potest appellare â Papâ ad DEUM; sicut nullus potest intrare ad consistorium DEI, nisi mediantê Papâ; qui est æternæ vitæ consistorii claviger, & ostiarius. Et, sicut nullus potest appellare ad seipsum; ità nullus potest appellare, â Papâ ad DEUM: quia una sententia est, & una curia, DEI, & Papæ.

Pe-

Petrus Paludanus. 1320.

Poteſtas juriſdictionis, quæ ad regendum populum tota in ſuô fontê data fuit ſoli Petro, & in eô Succeſſoribus ejus, quandò cura Eccleſiæ ſibi ſoli commiſſa fuit, dicentê Dominô Joannis 21. *Paſce oves meas.* Hoc nulli aliorum dictum fuit, nec nunc, nec antè, nec poſt. Ergò talem poteſtatem, plenam, ac perfectam, habet ſolus Succeſſor Petri; qui ob hoc Papa dicitur, quaſi Pater patrum. *In Lib. 4. Sent. Diſt. 24. Q. 6.*

Ludolphus, Saxo Carthuſianus. 1330.

Ex quô patet; quòd præcipuè ad Petri Succeſſorem pertinet certificatio dubitationum, de fidê, & pertinentibûs ad eandem. *Vitæ Chriſti Partê 2. Cap. 1.*

Guido Rocherius. 1330.

Errant Græci, & omnes Schiſmatici; qui negant, ſacroſanctam Romanam Eccleſiam, eſſe Caput, & Magiſtram omnium Eccleſiarum. *In manipulô curatorum Partê 3. Cap. 1.*

Alvarus Pelagius. 1320.

Sciendum eſt; quòd potentia ſummi Pontificis, & Chriſti Vicarii, plena dicitur. Primò; quòd ab hâc potentiâ nullus, ad Eccleſiam *De planctu Eccleſiæ Lib. 1. Art. 58.*

militantem qualitercumquè pertinens, excipitur; ſed omnis homo, in præſentî Eccleſiâ exiſtens, ei ſubjicitur. Secundò; quia omnis poteſtas, ad gubernationem fidelium â DEô ordinata, & hominibûs data, ſivè ſpiritualis, ſivè temporalis, in hâc partê comprehenditur. Tertiò; quia omnis poteſtas in Eccleſiâ ab hâc poteſtatê derivatur. Quartò; quia â nullâ poteſtatê humanâ exceditur.

Guido Carmelita. 1330.

De Waldenſibûs errorê primô. Conſtat; quòd Dominus Petrum, & in Petrô Petri Succeſſores, poſuit omnium fidelium Caput; cui ait Dominus Lucæ 22. *Rogavi pro tê, ut non deficiet fides tua: tu autem, aliquandò converſus, confirma fratres tuos*; ità, quòd in directionê, & confirmationê fidei, Petro, & Petri Succeſſoribus eſt ſtandum, & obediendum, &c. Manifeſtum eſt; quòd in Petrô omnes continentur, ùt in capitê, poſt Chriſtum, & ovium Chriſti paſtorê. Sic, quòd Petri fides non deficiet â Sedê Apoſtolicâ, nec â Romanâ Eccleſiâ, Chriſti ſponsâ; quæ tota pulchra eſt, & labes hæreſis, ſeu macula, non eſt in eâ, &c.

&c. Itèm : Nolentes obedire Romano Pontifici, pastori ovium Christi, cui in Petrô Dominus ait: *Pasce oves meas*, desinunt esse oves Christi: *quia oves Christi vocem ejus audiunt*, Joan. 10. Et Christus cum Successoribûs adest, per suam gratiam eos dirigens, & confirmans in fidê; ut eorum doctrinâ, & regiminê, perseveret Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, sinè rugâ, aut maculâ, hæreticæ pravitatis.

Sanctissimo, ac beatissimo, Patri in Christô, ac Domino, Domino Joanni, divinâ Providentiâ Papæ 21. ac totius universalis Ecclesiæ summo Pontifici, suus humillimus filius, Guido, cum debitâ reverentiâ, & pedum osculô beatorum. *In Harmoniâ quatuor Evangelistarum, præfatione ad Joannem 22.*

Ludolphus Badenburgius.

1340.

Cùm, sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Pontifex, sit in terrîs Vicarius Christi JESU; ut ipsa quoquè Romana Ecclesia, mater, & magistra omnium fidelium, cunctarúmque Ecclesiarum Caput existat: tantò majorem quis zelum Christianæ religionis habere perpenditur; quantò eandem Ecclesiam, ac Romanum Pon- *De veterum Principum zelô Cap. 4.*

Pontificem potioribûs attollit beneficiîs, & majoribûs honoribûs veneratur. Veteres igitur Germani Principes, moti consideratione prædictâ, Ecclesiam Romanam, ejusquè Rectores, Summos Pontifices, grandibûs, & variîs beneficiîs, & honoribûs extulerunt.

Nicolaus Gorranus. 1340.

Ad Cap. 16. Matthæi.

Petrus, & Successores ejus, soli vocantur in plenitudinē potestatis; ceteri in partem solicitudinis.

Thomas Argentinensis. 1360.

Lib. 4. Sentent. Distinct. 24. Art. 4.

Rationê officii, super presbyteralem dignitatem, inveniuntur in Ecclesiâ quinquè gradus singularis dignitatis; quorum primum tenent Episcopi; secundum Archiepiscopi; tertium Primates; quartum Patriarchæ; quintum Papa, sivè Romanus Pontifex; â quô tota monarchia fidelium, tamquàm ab unô Principê, universalem, & cum hôc, immediatam habentê potestatem, super omnes, & singulos fideles, cujuscumquè conditionis existant, convenientissimè gubernatur.

Joan-

Joannes, Hildeshemensis, Carmelita. 1350.

Ego fidenter astruo : quòd supervacuè nominis Christiani culmen sibi vendicat ; qui â Christi Vicarii præceptîs, & monitîs, deviando declinat. *Epistolâ ad Notarium Solotiensis oppidi.*

Catharina Senensis. 1370.

Clavem hujus pretiosi sanguinis Apostolo Petro reliquit, ceterísque successoribus ejus, præteritis; &, qui succedent in futurum, usquè in ultimum judicii diem, habent, & habebunt eandem auctoritatem ; quæ Petro data fuit. Nec ex aliquô defectu, commissô per eos, hæc auctoritas ullô modô minuitur. *Tractatu 3. Cap. 115.*

Matthæus Westmonasteriensis. 1370.

Annô gratiæ 1096. concessa est â Papâ, cui concessa est potestas â Dominô, vicê beati Petri, ligandi, atquè solvendi super terram, generalis indulgentia peccatorum, se crucê jam signaturis, & signatis. *In Chronicîs.*

Baldus de Ubaldîs. 1380.

Papa, est servus servorum DEI, quantum ad humilitatem. Nam, *In proœmiô De-*

cretalium Num. 6. quantùm ad poteſtatem, eſt dominus dominorum; &, quæcumquè poteſtas eſt ſub cœlô, eſt in ſummô Pontificê.

Joannes Bromiardus. 1380.

In Summâ Prædicantium Cap. 17. de Crucê. Cùm Domini ſit terra, & plenitudo ejus, in quâ univerſaliter conſtituit Vicarium ſuum proprium, non ſolùm ſuprà Chriſtianos; ſed, ut corrigat Saracenos, ſi contrà legem faciant naturæ; & Judæos, ſi contrà legem faciant Moſi. Mandare poteſt Papa; quòd admittant prædicatores ſalutis ſuæ in terrîs ſuîs: ſi verò prædictis non obediant; ſunt compellendi bellô, & brachiô ſecularî.

Thomas Waldenſis. 1420.

Doctrinalis fidei Lib. 2. Art. 3. Cap. 32. Cur contrà Romanum primatum inſurgis? Cur ſic iraſceris? audiens: quòd Epiſcopus Romanæ Eccleſiæ præemineat capitaliter ſuper omnes alios Epiſcopos? Sanctiſſimi Chriſti Pontifices hunc primatum in universâ Eccleſiâ confeſſi ſunt. Beatus Auguſtinus Epiſcopus fuit: at huic primatui non invidit; ſed eum humillimè recognovit.

Pe-

Petrus Aliacus. 1410.

Epiſcopali auctoritati nimìs detrahunt; qui definire præſumunt: Epiſcopos non poſſe in ſuîs diœceſibûs errores, in fidê, & moribûs, notoriè ſcandaloſos, cum peritorum conſiliô condemnare. Sicut enim hoc poteſt generaliter in univerſalî Eccleſiâ ſummus ille Epiſcopus; qui habere dicitur plenitudinem poteſtatis: ſic inferior Epiſcopus, vocatus ab eô in partem ſolicitudinis, hoc utiquè poterit particulariter in ſuâ diœceſi, ſeu particularî Eccleſiâ.

In Speculô conſiderationis, ſermone habitô in Conciliô Conſtanſtienſi.

Laurentius Juſtinianus. 1430.

Hanc, Petro datam poteſtatem, quotquot poſt illum electi canonicè in ipsâ reſiderunt, ſortiti ſunt; qui reſpectu ceterorum ſummi ſunt nuncupati Pontifices. Iſtis utiquè, tamquàm Chriſti Vicariis, totius Eccleſiæ eſt attributa facultas; conferendi videlicèt beneficia, peccata ſolvendi, præſtandi gratias, Eccleſiæ ſpirituales theſauros dividendi, inſtituendi per civitates Epiſcopos, & per Provincias Metropolitas ordinandi, congregandi Concilia, decreta faciendi, infrin-

Lib. de obedientiâ Cap. 12.

gendi, atquè modificandi. Ipsis profectò summis Pontificibus omnis deferendus est honor, singularis reverentia, obedientia summa. Quicquid indixerint, peragendum; quicquid prohibuerint, cavendum, & pro legè suscipiendum est. Ceteri Præsules certîs deputati sunt præesse in locîs; istis verò universalis Ecclesiæ incumbit regimen. Magnus procul dubiô honor est iste, præcelsa dignitas, auctoritas veneranda, privilegium præcipuum, uni tantùm ex omnî hominum numerositatê prærogatum: sed, onus quàm maximum, officium laboriosum, ministerium vigiliarum plenum, & sarcina penè intolerabilis.

Epistolâ ad Eugenium Quartum. Sanctissime, ac beatissime Pater, ovium Christi Domini nostri universalis Pastor: quantô mœrorê sit oppressum cor meum ex hôc, quòd vilitatem meam Ecclesiæ Castellanensi præficere intendat Sanctitas vestra; novit ille, testis, & judex; cui notissima sunt omnia. Ad quod quidem onus portandum, cùm me prorsus sciam impotentem, & indignum; coràm Sanctitatis vestræ prostratus pedibûs, tamquàm filius, li-

licèt immeritus, â clementissimô Patrê postulo, &c.

Joannes Capistranus. 1440.

Papa, vocatus est in plenitudinem potestatis; ceteri autem Episcopi, in solicitudinis partem. *De auctoritatê Papæ, & Conciliorum fol. 38.*

Auctoritas Papæ protenditur ad omne bonum, & ad nullum malum. Est etenim quasi DEUS in terrîs, major hominê, & minor DEô, plenitudinem obtinens potestatis. *Foliô 93.* 2. *Q. 6. Decretô nostrô.* Ipse enim totius Orbis obtinet principatum; ipse est Successor Petri; cui, beato æternæ vitæ clavigero, terreni simul, & cœlestis imperii jura commisit Christus Dominus. Ipse est vigilantissimus Vicarius Christi; ipse summus Pontifex, Princeps Sacerdotum, est quasi pons, & via sequentium; ipse summus Sacerdos; ipse, & Pontifex Maximus nuncupatur. Ipse enim efficit Sacerdotes, & Levitas; ipse omnes Ordines Ecclesiasticos disponit; ipse, quid unusquisque facere debeat, ostendit. Undè, & summus Princeps, scilicèt Imperator, ceteriquè Reges seculi, eidem Romano Pontifici, â quô approbationem personæ ad

ad imperialis celsitudinis apicem assumendæ, nec non unctionem, consecrationem, & imperii coronam accipiunt, sua submittere capita non reputârunt indignum. Ipse, tamquàm columna, & saxum immobile, totius Christianitatis compagem, molemquè continet universi.

Æneas Sylvius. 1460.

Epistolâ 288. Cùm necesse sit ad perfectum regimẽ, unum præesse; â quô ceteri dependeant; minimè dubitandum est: quin ex ordinationê Christi unus Ecclesiæ præsit. Dixit enim Petro: *Pasce oves meas*: Nec fas est dicere: hanc dignitatem, Petro datam, ad Successores ejus non derivari, Matth. 28. *Ego vobiscum sum usquè ad consummationem seculi.* Itaquè post Christum Petrus fuit Pontifex unus, qui Ecclesiæ præfuit; Petrô autem vitâ functô Successores ejus, usquè ad Calixtum tertium, Christi vicariatum tenuêre. Nam Christus, cùm Vicarium suum, Petrum, elegit, ei loco hanc dignitatem concessit; quem Petrus ipse suô sanguinê consecraret. Romana igi-

igitur Ecclesia, ùt sacri Canones dicunt, Caput omnium est.

Antoninus Florentinus. 1450.

Eugenius IV. Concilium Basileæ congregatum auctoritatê Apostolicâ dissolvebat. Illi tamen obturaverunt aures suas, & cœperunt Eugenium citare, solicitati ad hoc â Ducê Mediolani, ægrè ejus Pontificatum ferentê. Sigismundus verò Imp., & Veneti, dissuadebant iis, qui Basileæ erant congregati; nè pergerent. At illi, depositô Eugeniô, Ducem Sabaudiæ, Amadæum, in idolum sibi erigentes, Felicem Quintum nuncupârunt; cui tantùm intrà territorium suum obeditum fuit.

Part. 3. Summæ Titul. 22. Cap. 10. §. 4.

Franciscus Philelphus. 1450.

Quid insanius queat excogitari; quàm, viros doctos, ac senes, maledicendi intemperantiâ gloriari? Et id quidem Romanâ in curiâ; in oculîs summi, sanctissimíque Pontificis, Nicolai Quinti; qui non minùs mirabilî virtutê, & sapientiâ, quàm supremæ dignitatis præstantiâ, vices Christi in terrîs gerit?

Epistolâ ad Poggium, & Laurentium Vallam.

Joan-

Joannes de Turrecremata.

1460.

In Summâ de Ecclesiâ Lib. 2. Cap. 93.

Romanus Pontifex, verus, & indubitatus, extrà casum hæresis, pro sublimitatê principatûs sui, judicem non habet superiorem in terrîs. Nam ille, qui est omnibûs superior in terrîs, non habet judicem superiorem in terrîs; quoniam idem non potest, respectu ejusdem, vel eorundem, esse superior; cùm sit Princeps, & Caput eorum. Ergò Romanus Pontifex non habet judicem superiorem in terrîs.

Lib. 3. Cap. 28.

Sicut in superioribûs ostensum est: Romano Pontifici cura totius Ecclesiæ commissa est; & non alteri personæ, aut congregationi: cùm dictum sit soli beato Petro, pro sê, & suîs Successoribûs: *Petre, pasce oves meas*, Joan. 21. Super quô dicit Theophilus: Finitô prandiô commissionem oviumMundi Petro commendat. Igitur ad solius Romani Pontificis auctoritatem spectat; providere, & dare pabulum toti Ecclesiæ: quod fit in universalibûs Conciliîs, disponendo, ordinando, constituendo, corrigendo, diffiniendo, interpretando, &c. Ergò

gò tota poteſtas univerſalis Concilii pendet â Romanô Pontificê, ſicut â capitê, & paſtorê, totius Eccleſiæ.

Platina. 1460.

Petrus Apoſtolus, Princeps Apoſtolorum, Succeſſoribus ſuis, Pontificibus Romanis, Regni cœlorum claves, poteſtatémque, ſibi â DEô conceſſam, reliquit, non Conſtantinopoli, ſed Romæ. *In Bonifació Tertió.*

Joannes Annius Viterbienſis. 1460.

In mediô Eccleſiæ eſt poſita Sedes ſancta, Romana Eccleſia, Caput omnium Eccleſiarum; in quâ reſidet Agnus, & ejus Vicarius, Pontifex maximus. *Ad Cap. 1. Apocalypſ.*

Nicolaus Cuſanus. 1460.

Si ſcire velis; an in Eccleſiâ exiſtas? hâc veſtiges rationê: Si Cathedræ Romani Pontificis adhæreas; quæ, per continuas ſucceſſiones, bonorum, malorúmque, in Petrum Principem continuatur. Credendum eſt, hanc Sedem ſacratiſſimam, quò ad locum etiam, inexterminabilem. Et tamen, ſi caſu Roma deficeret; ibi veritas Eccleſiæ remanebit; ubi erit principatus, & Petri *Epiſtolâ 2. ad Bohemos de uſu Communionis.*

Se-

Sedes modô prædictô. Cùm enim Episcopi succedant Apostolis; primo Apostolo rectè primus succedit Episcopus; ad quemcumquè particularem locum alium â Romanâ Urbê fuerit Sedes contracta.

Hieronymus Savonarola.

1470.

De veritatê fidei Lib. 4. Cap. 6.

Unum militantis Ecclesiæ præsidem esse oportet. Videmus, ubicumquè in naturalibûs Regimen apparet, ad unum redigi; quemadmodùm omnes motus ad unum primum motorem, apes ad unum Regem, omnia animalis membra ad cor diriguntur. Ergò in Ecclesiâ DEI tantò magìs necessarium est Caput unum, ad totius populi Christiani gubernationem; quantò omnia regimina suâ dignitatê excellit, &c. Singulariter Christus Petro injunxit: *Pasce oves meas.* Et iterum: *Petre, rogavi pro tê; ut non deficiat fides tua; & tu, aliquandò conversus, confirma fratres tuos.* Quapropter Petrum Vicarium suum ostendebat. Quod etiam apertiùs expressit, cùm dixit: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, &c.* Non autem dicen-

cendum eſt: hanc dignitatem uni Petro,& non ejus poſteris eſſe conceſſam: cùm Eccleſiam, parî ordinê uſquè in finem ſeculi duraturam, Chriſtus inſtituerit, &c. Sequitur ergò; ut miniſterium hoc perpetuâ ſucceſſionê, uſquè ad conſummationem ſeculi, tamquàm ipſi Eccleſiæ perutile, omninóque neceſſarium, ſit confirmatum. Cùm itaque Petrus fuerit â Chriſtô Vicarius, totiúſque Eccleſiæ paſtor, ſubrogatus; conſequens eſt: ut omnes Petri Succeſſores eandem habeant poteſtatem. Cumquè Epiſcopi Romanæ Sedis locum Petri teneant; manifeſtum eſt: Romanam Eccleſiam omnium Eccleſiarum eſſe Ducem, atquè magiſtram; omniúmque fidelium congregationem, Romano eſſe Pontifici uniendam. Qui ergò ab unitatê Romanæ Eccleſiæ in doctrinâ diſſentit; procul dubiô, per devia oberrans, â Chriſtô recedit.

Joannes Nauclerus. 1500.

Petrus, Apoſtolorum Princeps, ſucceſſoribus ſuis Romanis Regni cœlorum claves â DEô ſibi conceſſas reliquit. *Generatione* 21.

Joan-

Joannes Franciſcus Picus Mirandula. 1500.

Theoremate 3. Ad Romanam Eccleſiam, Caput, & magiſtram Eccleſiarum, mentis acies dirigenda eſt; atquè huic ipſi Eccleſiæ, hoc eſt, Apoſtolicæ Sedi Petri, Chriſti Vicarii, ſanctiſſimi viri adhæſerunt ſemper; & dictîs, ſcriptîſque faverunt.

Petrus Galatinus. 1510.

De arcanis Catholicæ veritatis. Lib. 12. Cap. 8. Quæcumquè in hôc operê dixi, omnia, Sedis Apoſtolicæ, ac ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ judicio, corrigenda, ac determinanda relinquo, ac ſubjicio.

Baptiſta Mantuanus. 1510.

In Martyriô Dionyſii Areopagitæ Lib. 1.

Roma, Caput rerum eſt; Romam DEUS eſſe ſuorum
Pontificum Sedem ſtatuit; quibus omnia cedant
Regna; quibus Reges ipſi quoquè ſceptra Latini
Submittant; quorum acclives veſtigia adorent.

Exhortationê ad capienda arma

Surge, age, tu imprimìs, animum, Romane Sacerdos,
Pontificum Princeps, Chriſti omnipotentis imago,

Vi-

Viva, DEI sortita vices, terrâ, æquorê, & orcô,
Huc appelle tuum, populos in bella ciere.
Quicquid habent, armorum, & opum, nostra omnia Regna,
In fidei communem hostem te cogere oportet.
Incipe, & exemplô veniant in fœdera Reges
Sancta tuô. Tu namquè Pater, tu prima potestas,
Tu magneta tenes, tu clavum in puppê gubernas.

contrà infideles, ad Pontificem Maximum.

Joannes Reuchlin, seu Capnio. 1517.

Totum hunc librum tuæ subjicio auctoritati; cujus in arbitrium collata est totius mundi censura: ut, quæ displiceant, rejicias; & tunc lætabor cetera placuisse.

De arte Cabalistica ad Leonem Decimum, ad finem libri.

Erasmus Roterodamus. 1530.

Quemadmodùm expedit, ad arcenda schismata, unum esse Pontificem Romanum; qui præsideat Ecclesiis omnibus: ità eâdem rationê expedit; ut multæ civitates uni pareant Episcopo.

De ratione concionandi Librô 1.

Non indixi bellum Romano Pon-

In Spon-

adversùs Hutte-num. Pontifici; non professus sum, me protectorem Lutheranæ factionis. Constat, Græciam in Romani Pontificis potestatem concessisse. Et, si principatus Pontificis non esset â Christô; tamen expediret, unum esse; qui ceteris auctoritatê præemineret. Christum agnosco; Lutherum non agnosco; Ecclesiam Romanam agnosco.

In commentariîs in epistolam Hieronymi ad Damasum, quæ incipit. Extrà hanc domum. Quoniam vetusto oriens, &c. *Cum Successorê Piscatoris.*) Ostendit, Romanum Pontificem oportere ab omnî fastu alienissimum esse; qui piscatori successerit; &, qui Crucifixi vices gerat, id est, humillimi.

Hîc Hieronymus omninò videtur sentire: omnes Ecclesias debere subesse Romanæ Sedi; aut certè ab hâc non alienas; quæ peculiariter Apostolô gloriatur; qui inter Apostolos primas tenuit; & sic est Orthodoxa; ut sit Orthodoxarum prima dignitatê.

Responsionê ad exhortationem Alberti Pii, Carporum Principis. Tot scriptîs tribuo Romano Pontifici totius Ecclesiæ primatum, frementibûs cunctîs; qui Romano Pontifici malè volunt. Ego apud Lutherum non aliô nominê pejus audio, quàm: quòd ubiquè sartam tectam volo Pontificis auctoritatem,

tem, &c. Nos totô pectorê agnoſcimus Epiſcopi Romani primatum, præſertim in ſpiritualibûs.

Orbi Chriſtiano gratulabor; ſi, quod fore confidimus, ità tractâris munus iſtud Apoſtolicum; ut Mundus intelligat: tandem Romæ contigiſſe Pontificem, qui Chriſti Vicarium ſic gerat; ut Orbis ſentiat Chriſti ſpiritum in illô verſantem. Nequè gravatim agnoſcet populus Apoſtolicam poteſtatem; ſi ſenſerit Apoſtolicam pietatem.

Præfationê ad Arnobii Commentarios in Pſalterium ad Adrianum Sextum.

Stanislaus Hoſius. 1550.

Sola Romana Eccleſia, quam ab exordiô fidei Chriſtianæ normam accepit, in eâ ſemper illibata permanſit. Defecit Hieroſolymitana Eccleſia, cui præſedit Jacobus; defecit Achaia, ubi Andreas; defecit Aſia, ubi Joannes; defecit India, ubi Thomas; defecit Perſis, ubi Judas; defecit Æthiopia, ubi Matthæus; defecit Phrygia, ubi Philippus; defecit Græcia, ubi Paulus. Sola fuit, & eſt, Romana Eccleſia; ad quam, ſicut præclarè ſcribit Cyprianus, nunquàm acceſſum habere potuit perfidia: quæ mille jam quingentìs, & amplius, an-

In confeſſionê Catholicæ fidei Cap. 28.

annîs, ità est Catholica semper, & Apostolica habita; nunquàm ut ullâ fuerit hæreseos labê maculata. In quâ videre etiamnum licèt viros, & vitæ sanctimoniâ, & doctrinâ præstantissimos. Nequè enim existimandum est; si quandò ad Petri Cathedram de causîs majoribûs refertur, solum esse, Paulum, aut Julium, Pontificem; qui de illîs judicet: habet ille lateri suo assidentes, totius Orbis viros doctissimos; quibus ipse, minimè doctrinâ secundus, præsidet; de quorum consiliô de rebûs gravioribûs pronuntiat. Quamobrem ferendi non sunt; qui Pontifici se dicto audientes forè profitentur; non autem Paulo, aut Julio; sibiquè hoc arrogant: suum ut esse velint judicium; quandò ùt Pontifex, quandò ùt Julius, decernat. Quæ si semel admissæ fuerint captiones, omnis erit è terrîs obedientia sublata.

Af-

Asserunt etiam Adversariorum quidam.

Joannes Wiclevus. Annô, post natum Christum, 1390.

GAudeo planè detegere cuicumquè fidem meam, & specialiter Romano Pontifici: quia suppono; quòd, si sit orthodoxa, ipse fidem meam humiliter confirmabit; &, si sit erronea, emendabit, &c. Suppono iterum; quòd Romanus Pontifex, cùm summus Christi Vicarius in terrîs sit, ad illam Evangelii, inter viantes, maximè obligatur, &c. Si in istîs erravero; volo humiliter, etiam post mortem, si oporteat, emendari; &, si in personâ propriâ ad votum potero laborare, vellem præsentiam Romani Pontificis humiliter visitare.

Epistolâ ad Urbanum Sextum. Est apud Foxum librô 1. Comment.

Joannes de Pezibram, Hussita. 1450.

Profiteor fidelî cordê, & orê; quia omnî voluntatê, & desideriô sum in spê, esse cupio in rê, ex integrô, inviolabiliter, & inseparabiliter, membrum sanctæ matris, Ec-

In professione fidei.

clesiæ Catholicæ, universalis, & Romanæ, per totum Orbem diffusæ, in Apostolicîs Sedibûs â beatô Petrô, Apostolorum Principê fundatæ, & usquè modò continuatæ, & suprà firmam petram tam firmiter roboratæ; quòd *portæ Inferi non possint adversùs eam* quomodolibèt *prævalere.*

Martinus Lutherus. 1520.

In Resolutionibûs priorum disputationum ad Leonem Decimum.

Quare, Beatissime Pater, prostratum me pedibûs Beatitudinis tuæ offero, cum omnibûs, quæ sum, & habeo: vîvifica, occide; voca, revoca; approba, reproba; vocem tuam, vocem Christi, in tê præsidentis, & loquentis, agnoscam.

In Resolutionibûs aliarum propositionum.

Primum, quod me movet, Romanum Pontificem esse aliîs omnibûs (quos saltem noverimus se Pontifices gerere) superiorem, est ipsa voluntas DEI, quam in ipsô factô videmus. Nequè enim sinè voluntatê DEI in hanc monarchiam venire unquàm potuisset Romanus Pontifex. At voluntas DEI, quoquô modô fuerit nota, cum reverentiâ suscipienda est: ideoquè non licèt temerè Romano Pontifici in suô primatu resistere. Hæc autem

tem ratio tanta eſt; ut, etiamſi nulla alia cauſa eſſet, hæc tamen ſatis eſſet, ad compeſcendam temeritatem reſiſtentium.

Quòd Romana Ecclesia â DEô ſit præ aliîs omnibûs honorata; non eſt dubium. Ibi enim SS. Petrus, & Paulus, quadraginta ſex Romani Pontifices, & tot centena millia Martyrum, ſanguinem ſuum fuderunt; Infernum, & mortem vicerunt; ut, vel palpari queat; quàm ſingularem habeant ad illam Eccleſiam reſpectum. Quòd ſi nunc, proh dolor! res habeat Romæ; ut expediret habere meliùs: attamen neque hæc, neque ulla alia cauſſa tam grandis eſt, nec eſſe poteſt; ut ab eâ Eccleſiâ ſeparatio, aut diſceſſio, ulla fieri debeat. Imò, quô pejùs ibi res habet; tantò magis accurrendum, & adhærendum eſt. Per ſeparationem enim, & contemptum, non fit meliùs.

In declaratione quorundam articulorum.

Ego, frater Martinus Lutherus, Auguſtinianus, proteſtor: me colere, & ſequi ſanctam Romanam Eccleſiam in omnibûs meîs dictîs, & factîs, præſentibûs, præteritîs, & futurîs. Quòd, ſi quid contrà, vel ali-

Idem Lutherus Auguſtam citatus, corâm legatô Caje-

tanò suam protestationem in hæc verba scriptam reliquit. aliter dictum fuit, vel fuerit, pro non dictô habere, & haberi volo.

Martinus Bucerus. 1540.

In præparatoriis ad Concilium. Ingenuè confitemur: apud veteris Ecclesiæ Patres Romanam Ecclesiam præ ceterîs primatum obtinuîsse; ut, quæ Cathedram D. Petri habeat; cujusquè Episcopi Successores Petri ferè semper habiti sunt.

Tia-

Tiaræ Pontificiæ
GEMMA VII.

Romanos Pontifices indè, usquè ab initiô, semper hunc Primatum agnovisse, defendisse, & in aliis Ecclesiis exercuisse.

Asserunt eorum Epistolæ, & Decreta.

Anacletus. Annô, post natum Christum, 110.

QUòd, si difficiliores ortæ fuerint quæstiones, aut Episcoporum, vel majorum judicia, aut majores causæ fuerint; ad Sedem Apostolicam (si appellatum fuerit) referantur: quoniam Apostoli hoc statuerunt jussionê Salvatoris; ut majores, & difficiliores quæstiones, semper ad Sedem deferantur Apostolicam; super quam Christus universam construxit Ecclesiam, dicentê ipsô ad beatum Apostolorum Principem: *Epistola 1.*

Matt. 16. *Tu es*, inquit, *Petrus*; *& ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.*

Epiſt. 2. Quoniam Apoſtolicæ Sedis debitam reverentiam ergà me charitas veſtra diſtribuit; & quia plurimum venerationis chariſſimi filii præbuiſtis: nam, licèt Eccleſiæ, in quâ ſanctus Apoſtolus reſidens docuit, quodammodò nos gubernacula teneamus; tamen profitemur, nos honorê, & ſanctitatê, minores eſſe, &c.

Epiſt. 3. Cap. 3. Hæc ſacroſancta, Romana, & Apoſtolica Eccleſia, non ab Apoſtolîs, ſed ab ipsô Dominô Salvatorê noſtrô, primatum obtinuit; & eminentiam poteſtatis ſuper univerſas Eccleſias, ac totum Chriſtiani populi gregem aſſecuta eſt; ſicut ipſe B. Petro Apoſtolo dixit: *Tu es Petrus*; *& ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, &c.* Prima ergò Sedes eſt, cœleſtî beneficiô, Romanæ Eccleſiæ; quam beatiſſimi, Petrus, & Paulus, ſuô martyriô conſecrârunt: ſic Roma, quæ priùs erat, cacodæmonis artificiô, omnium errorum mater, & altrix, excuſſis tenebrîs, & vanîs ſuperſtitionum ritibûs abjectîs, filiorum DEI, exortô Solê juſtitiæ, facta eſt copioſa propagatrix.

Eva-

Evaristus. 120.

Consulentibus vobis, fratres charissimi: quid super hîs, quæ in vestrîs continebantur scriptîs, visum nobis esset? vel, quid docilis ratio persuaderet? aut, quid â beatîs Apostolîs nobis traditum, aut custoditum remaneret? optantes (ùt retulistis) nostrîs institui documentîs; hæc verò rescribimus: Siquidem dilectio vestra, normam secuta prudentium, ad Sedem Apostolicam referre maluit, quasi ad caput; quid deberet de rebûs dubiîs custodire potiùs, quàm usurpationê præsumere? *Epistola 1.*

Alexander Primus. 130.

Relatum est ad hujus sanctæ, & Apostolicæ, Sedis apicem; cui summatim dispositiones causarum, & omnium negotia Ecclesiarum ab ipsô Dominô tradita sunt, quasi ad caput, ipsô dicentê Principi Apostolorum Petro: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, &c.* *Epist. 1.*

Sixtus Primus. 140.

Si quis verò vestrûm pulsatus fuerit in aliquâ adversitatê; licen- *Epist. 2.*

ter hanc ſanctam, & Apoſtolicam Sedem appellet; & ad eam, quaſi ad Caput, ſuffugium habeat: nè innocens damnetur; aut Eccleſia ſua detrimentum patiatur.

Pius Primus. 160.

Epiſt. 1. Chriſtus hanc ſanctam Sedem Apoſtolicam omnium Eccleſiarum Caput eſſe præcepit, ipsô dicentê Principi Apoſtolorum: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.*

Anicetus. 174.

Ad Epiſcopos Galliæ capitê tertiô. Si aliquis Metropolitanorum inflatus fuerit; & ſinè omnium comprovincialium præſentiâ, vel conſiliô Epiſcoporum, aut eorum, aut alias cauſas, niſi eas tantùm, quæ ad propriam ſuam parochiam pertinent, agere, aut eos gravare voluerit; ab omnibûs diſtrictè corrigatur; nec talia deinceps præſumere audeat. Si verò incorrigibilis, eiſquè inobediens apparuerit; ad hanc Apoſtolicam Sedem (cui omnia Epiſcoporum judicia terminare præcepta ſunt) ejus contumacia referatur: ut vindicta de eô fiat, & ceteri timorem habeant. Si autem, propter nimiam longinquitatem, aut

aut temporis incommoditatem, vel itineris asperitatem, gravè, ad hanc Sedem causam ejus deferre, fuerit; tunc ad ejus Primatem causa deferatur; & penès ipsum hujus sanctæ Sedis auctoritatê judicetur.

Eleutherius. 182.

De accusationibûs clericorum, super quibûs consulti sumus, quia omnes eorum accusationes difficile est ad Sedem Apostolicam deferre, finitiva Episcoporum tantùm judîcia huc deferantur; ut hujus sanctæ Sedis auctoritatê finiantur: sicut ab Apostolîs, eorúmque Successoribûs, multorum consensu Episcoporum, jam definitum est. Nec in eorum Ecclesiîs alii aut præponantur, aut ordinentur; antequàm hîc eorum justè terminentur negotia. Quoniam, quamvìs liceat apud Provinciales, & Metropolitanos, atquè Primates, eorum ventilare accusationes, vel criminationes; non tamen licet definire secùs, quàm prædictum est. *Ad Galliæ Provincias Cap. 2.*

Victor. 203.

Placuit, ut accusatus, vel judicatus â Comprovincialibûs in aliquâ causâ Episcopus, licenter ap- *Ad Theophilum Alexan-*

drinum, Ægyptiorúmque Episcopos.

pellet, & adeat Apoſtolicæ Sedis Pontificem; qui, aut per ſe, aut per Vicarios ſuos, ejus retractari negotium procuret. Et, dum iteratô judiciô Pontifex cauſam ſuam agit, nullus alius in locô ejus ponatur, aut ordinetur Epiſcopus: quoniam, quamquàm â Comprovincialibûs Epiſcopîs accuſati cauſam Pontificis ſcrutari liceat; non tamen diffiniri, inconſultô Romanô Pontificê, permiſſum eſt: cùm B. Petro Apoſtolo non ab aliô, quàm ab ipsô dictum ſit Dominô: *Quæcumquè ligaveris ſuper terram, erunt ligata & in cœlîs; & quæcumquè ſolveris ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlîs.* Nihil aliud eſt, Fratres, talis præſumtio; niſi, Apoſtolorum, Succeſſorúmque ipſorum, terminos tranſgredi, eorúmque decreta violare.

Matt. 16.

Zephyrinus. 220.

Ad Episcopos Siciliæ.

Finis cauſæ ejus ad Sedem Apoſtolicam deferatur, ut ibidem terminetur; nec anteà finiatur (ſicut ab Apoſtolîs, vel Succeſſoribûs eorum, olim ſtatutum eſt) quàm ejus auctoritatê fulciatur. Ad eam quoquè ab omnibûs, maximè tamen ab oppreſsîs, appellandum eſt;

&

& concurrendum, quasi ad matrē; ut ejus uberibûs nutriantur, auctoritatê defendantur, & â suîs oppressionibûs revelentur: quia non potest, nec debet, mater oblivisci filium suum. Judicia enim Episcoporum, majorésque Ecclesiæ causæ, â Sedê Apostolicâ, & non ab aliâ, (sicut Apostoli, & sancti Successores eorum statuerunt) cum aliîs Episcopîs sunt terminandæ: quia, licèt in alios transferantur Episcopos, beato tamen Apostolo Petro dictum est: *Quæcumquè ligaveris super terram, erunt ligata & in cœlis; & quæcumquè solveris super terram, erunt soluta & in cœlîs.* Reliqua privilegia, quæ soli huic sanctæ Sedi concessa sunt, & in constitutîs Apostolorum, eorúmque Successorum, aliisquè quàm plurimîs cum eîs concinentibûs, habentur inserta. *Matt. 16.*

Callistus. 223.

Non decet, â capitê membrâ dissidere; sed, juxtà sacræ Scripturæ testimonium, omnia membra Caput sequantur. Nulli verò dubium est; quòd Apostolica Ecclesia, mater sit omnium Ecclesiarum; â cujus vos regulîs nullatenùs convenit de- *Epist. 1.* *1. Cor. 12.*

viare. Et, ſicut DEI Filius venit facere voluntatem Patris; ſic & vos voluntatem veſtræ impleatis matris; quæ eſt in Eccleſiâ, cujus Caput Romana exiſtit Eccleſia. Quicquid ergò ſinè diſcretionê juſtitiæ contrà hujus diſciplinam actum fuerit; ratum haberi ratio nulla permittit.

Antherus. 237.

Ad Epiſcopos Bæticæ, & Toletanæ Provinciæ.

De mutationê Epiſcoporum, undè ſanctam Sedem Apoſtolicam conſulere voluiſtis, ſcitote: eam communî utilitatê, atquè neceſſitatê fieri licere; ſed non libitu cujuſquam, aut dominationê. Petrus, ſanctus magiſter noſter, & Princeps Apoſtolorum, de Antiochiâ, utilitatis causâ, translatus eſt Romam; Euſebius quoquè de quâdam parvâ civitatê, auctoritatê Apoſtolicâ, translatus eſt Alexandriam.

Fabianus. 250.

Epiſtolâ 2. ad omnes Orientales Epiſcopos.

Exigit dilectio veſtra Sedis Apoſtolicæ conſulta; quæ vobis denegare non poſſumus. Hæc autem, & prædeceſſores noſtros multarum Regionum Epiſcopis egiſſe liquet, & nos, qui in eâdem Sedê Dominô

lar-

largientê collocati sumus, agere debere, fraterna charitas, & obedientiæ debitum compellit.

Peregrina judicia, salvâ in omnibûs auctoritatê Apostolicâ, generalî sanctionê prohibemus: quia indignum est, ab externîs ut judicetur; qui Provinciales, & â sê electos debet habere judices; nisi fuerit appellatum. *Epistolâ 3. Cap. 2. ad Hilarium Episcopum.*

Lucius. 256.

Litteras dilectionis vestræ, quas ad beati Petri Apostoli Sedem pro vestrî causâ negotii misistis, libenter suscepimus; sed de vestrîs afflictionibûs non modicè contristati sumus. *Ad Galliæ, & Hispaniarum Episcopos.*

Sixtus Secundus. 260.

Omnes Episcopi, qui in quibûsdam gravioribûs pulsantur, vel criminantur causîs, quotiès necesse fuerit, liberè Apostolicam appellent Sedem; atquè ad eam, quasi ad matrem confugiant: ut ab eâ (sicut semper fuit) piè fulciantur, defendantur, & liberentur; cujus dispositioni omnes majores Ecclesiasticas causas, & Episcoporum judicia, antiqua Apostolorum, eorúmque Successorum, atquè Canonum au- *Epistolâ I.*

auctoritas reservavit : quoniam culpantur Episcopi, qui aliter ergà fratres egerint; quàm ejusdem Sedis Papæ fieri placuerit.

Dionysius. 262.

Epistolâ 2. Olim, & ab initiô, tantam percepimus â beatô Petrô Apostolorum Principê fiduciam; ut habeamus auctoritatem, universali Ecclesiæ, auxiliantê Dominô, subvenire; &, quicquid nocivum est, auctoritatê Apostolicâ corrigere, & emendare, &c. De parochianîs ergò Ecclesiîs, undè Apostolicam Sedem consulere voluisti, qualiter sint custodiendæ per Cordubensem Provinciam, ac dividendæ Sacerdotibus? nihil tuæ charitati meliùs nobis videtur intimare; quàm, ut sequaris, quod nos in Romanâ Ecclesiâ nuper egisse cognoscitur. Ecclesias verò singulas singulis presbyteris dedimus; parochias, & cœmiteria ejus divisimus; & unicuiquè jus proprium habere statuimus; ità videlicèt: ut nullus, alterius parochiæ terras, terminos, aut jus invadat; sed unusquisquè suîs terminîs sit contentus. Hanc quoquè normam, charissime, te, & omnes

omnes Episcopos sequi convenit; &, quod tibi scribitur, omnibus, quibuscumquè potueris, notum facias: ut non specialis, sed generalis fiat ista præceptio.

Felix Primus. 273.

Suscipientes Fraternitatis tuæ Epistolas, quibûs me requisisti super fidei documentîs; quæ ab aliîs habebantur aliter, quàm rectæ fidei contineant Sacramenta: prout Dominus dedit, pro fraternitatis amorê, respondere non resultavimus. Semper enim dubia, & majora negotia, terminum ab hâc sanctâ Sedê, â temporê Apostolorum, qui eam suîs documentîs instruxerunt, accipere consueverunt. Et ideò tu rectè fecisti; quòd hujus sanctæ Sedis consultis te, ceteròsque, firmari, & instrui voluisti. *Epistolâ 3.*

Marcellus Primus. 306.

Petri Sedes primitùs apud vos fuit; quæ posteà (jubentê Dominô) Romam translata est; cui, adminiculantê gratiâ divinâ, hodiernâ præsidemus diê; nec ab ejus dispositionê deviare vos oportet; ad quam cuncta majora Ecclesiastica negotia (divinâ disponentê gratiâ) juss- *Epistolâ 1. ad Episcopos Antiochenæ Provinciæ.*

jussa sunt referri: ut ab eâ regulariter disponantur; â quâ sumsêre principia. Si vestra verò Antiochena, quæ olim prima erat, Romanæ cessit Sedi; nulla est, quæ ejus non subjecta sit ditioni; ad quam omnes, quasi ad Caput, juxtà Apostolorum, eorúmque Successorum sanctiones, Episcopi, qui voluerint, vel quibus necesse fuerit, suffugere, eamquè appellare debent: ut indè accipiant tuitionem, & liberationem; undè acceperunt informationem, atquè consecrationem. Quod omnibus minimè convenit denegare Episcopis; sed absquè ullâ custodiâ, aut excommunicationê, vel damnationê, vel expoliationê, liberè ire concedatur. Simúlque iidem (inspirantê Dominô) constituerunt: ut nulla Synodus fieret, præter ejusdem Sedis auctoritatem; nec ullus Episcopus, nisi in legitimâ Synodô, suô temporê Apostolicâ auctoritatê convocatâ, super quibûslibet criminibûs pulsatus audiatur, vel judicetur: quia Episcoporum judicia, & summarum causarum negotia, sivè cuncta dubia, Apostolicæ Sedis auctoritatê sunt agenda, & finienda. Et omnia com-

comprovincialia negotia, hujus ſanctæ, univerſalis, & Apoſtolicæ Eccleſiæ, ſunt retractanda judiciô; ſi hujus Eccleſiæ Pontifex præceperit. Nec cui liceat, ſinè præjudiciô Romanæ Eccleſiæ (cui in omnibûs causîs debet reverentia cuſtodiri) relictîs hîs Sacerdotibûs, qui in eâdem Provinciâ DEI Eccleſias nutu divinô gubernant, ad alias convolare Provincias; vel aliarum Provinciarum Epiſcoporum judicium experiri, vel pati; ſed omnibûs ejuſdem Provinciæ Epiſcopîs congregatîs, judicium auctoritatê hujus Sedis terminetur.

Euſebius. 310.

Benedictus Dominus DEUS noſter! qui per miſericordiam ſuam Romanam Eccleſiam B. Petri, Apoſtolorum Principis, ſacerdotiô ditavit, nobíſque viam, monſtrandam circà nos (propter univerſalem curam, quæ nobis eſt propter privilegium ejuſdem Eccleſiæ) in vicem charitatis indulſit; ut, qui cohæremus firmitatê fidei, jungamur quoquè votivi jucunditatê colloquii. *Epiſtolâ 3.*

Melchiades. 312.

Epiſcopos nolite judicare; nolite *AdHiſpa-*

niæ Episcopos. te condemnare absquè hujus Sedis auctoritatê. Quod, si feceritis, irrita erunt vestra judicia; & vos condemnabimini. Hoc enim privilegium huic sanctæ Sedi â temporibûs Apostolorum statutum est servare; quod illæsum manet usquè in hodiernum diem. Episcopos ergò, quos sibi Dominus, tamquàm oculos, elegit, & columnas Ecclesiæ esse voluit, quibus etiam ligandi, & solvendi, dedit potestatem, suo judicio reservavit; hocquè privilegium beato clavigero Petro suâ vicê solummodò commisit. Quod ejus justè prærogativum succrescit Sedi, futurîs hæreditandum, atquè tenendum temporibûs: quoniam & inter beatos Apostolos fuit quædam discretio potestatis. Et, licèt cunctorum par electio foret; beato tamen Petro concessum est; ut aliîs præemineret; eorumquè, quæ ad querelam venirent, causas, & interrogationes, prudenter disponeret. Quod, DEI ordinationê, taliter ordinatum esse credimus: nè omnes posterorum cuncta sibi vendicarent; sed semper majores causæ, sicut sunt Episcoporum, & potiorum curæ negotiorum, ad unam beati

Matt. 16.

Prin-

Principis Apoſtolorum Petri Sedem confluerent: ut indè ſuſcipiant finem judiciorum; undè acceperunt initium inſtitutionum: nè quandoquè â ſuô diſcreparent capitê. Si verò ſe viderit quiſquam veſtrûm prægravari; hanc Sedem appellet, huc recurrat; ùt ſemper inſtituta fuit conſuetudo: quia, & voluntariè iis compatiemur; & libenter, prout Dominus dederit, adminiculum feremus.

Silveſter. 320.

Nemo judícabit primam Sedem: quoniam omnes Sedes â primâ Sedê deſiderarent temperari. Nequè ab Auguſtô, nequè ab omnî clerô, nequè â Regibûs, nequè â populô judex judicabitur. *In Conciliò Romanô Cap. 20.*

Marcus. 335.

Sancta Romana Eccleſia ſemper immaculata manſit; &, Dominô providentê, & beatô Petrô opem ferentê, in futurô manebit, ſinè ullâ hæreticorum inſultationê firma; & immobilis omnî temporê perſiſtet, &c. Hæc ſancta, & Apoſtolica mater, omnium Eccleſiarum Chriſti Eccleſia, per omnipotentis DEI gratiam, â tramitê Apoſtolicæ tra- *Epiſtolâ ad Athanaſium, & ceteros Ægypti Epiſcopos.*

traditionis nunquàm erràsse probatur, &c.

Julius Primus. 337.

Epistolà 1. ad Episcopos Orientales.

Audite jam factam in Nicænâ civitatê Synodum; cui & ego ipse conscientiæ meæ cultum decenter exhibui, nihil aliud volens; quàm, concordiam omnibus fabricare, & præ cunctìs arguere, & removere hanc insidiantium altercationem; quas, prævidentes sanctiPatres, insidias, & illicitas altercationes, unanimiter in prædictâ Nicænâ Synodô statuerunt: ut nullus Episcopus, nisi in legitimâ Synodô, & suô temporê, Apostolicâ auctoritatê convocata, super quibusdam criminationibûs pulsatus, audiatur, id est, judicetur, vel damnetur. Sin aliter præsumtum â quibûsdam fuerit; in vanum deducatur, quod egerint; nec inter Ecclesiastica ullô modô reputabitur. Ipsi verò primæ Sedis Ecclesiæ, convocandarum generalium Synodorum jura, & judicia Episcoporum, singularî privilegiô, Evangelicìs, & Apostolicìs, atquè Canonicìs concessa sunt institutìs: quia semper majores causæ ad Sedem Apostolicam multìs auctorita-

ti-

tibûs referri præceptæ ſunt: nec ullô modô poteſt major â minorê judicari. Ipſa namquè omnibûs major, & prælata eſt, Eccleſiîs; quæ, non ſolummodò Canonum, & ſanctorum Patrum decretîs, ſed Domini Salvatoris noſtri você ſingularem obtinuit principatum. *Tu es*, inquit, *Petrus*; *& ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam*, *&c.* Porrò dudùm â ſanctîs Apoſtolîs, Succeſſoribûſque eorum, in præfatîs antiquîs decretum fuerat ſtatutîs; quæ hactenùs ſancta, & univerſalis, Apoſtolica tenet Eccleſia: non oportere, præter ſententiam Romani Pontificis, Concilia celebrari; nec Epiſcopum damnari: quoniam ſanctam Romanam Eccleſiam, Primatem omnium Eccleſiarum eſſe voluerunt. Et, ſicut beatus Petrus Apoſtolus primus fuit omnium Apoſtolorum; ità & hæc Eccleſia, ipſius nominê conſecrata, Dominô inſtituentê, prima, & Caput ſit cæterarum; & ad eam, quaſi ad matrem, atquè apicem, omnes majores Eccleſiæ cauſæ, & judicia Epiſcoporum recurrant; ejuſquè juſtâ ſententiâ terminum ſumant; nec ex-

Matt. 16.

In decretis Eleutherii, Victoris, &c.

extrà Romanum quicquam ex hîs debere decerni Pontificem.

Epistolâ 2. ad Eusebium, Theognium, Theodorum, & ceteros Orientales Episcop.

Decuerat, vos, adversùs sanctam, Romanam Ecclesiam, & Apostolicam, limatè, & non ironicè loqui: quoniam & ipse Dominus noster JESUS Christus, eam decenter allocutus, ait: *Tu es*, inquit, *Petrus*; *& super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; & portæ Inferi non prævalebunt adversùs eam; & tibi dabo Claves Regni cœlorum.* Habet enim potestatem, singularî privilegiô sibi concessam, aperire, & claudere januas Regni cœlestis, quibus voluerit, &c. Cur, nobîs inconsultîs, Episcopos in eam Synodum convocâstis; ad quam nec Maximus, Hierosolymitanus, venit; nec nostra interfuit legatio; Canonibûs quippè, in Nicænâ Synodô, jubentibûs: non debere præter sententiam Romani Pontificis ullô modô Concilia celebrari, nec Episcopos damnari? Aut, cur in prædictorum locô fratrum alios adulteros posuistis; antequàm penès nos, aut Apocrisarios nostros, eorum causa canonicè esset examinata, finémque perciperet rectum? &c. Quibûs ità gestîs scripsi vobis, & omnibus; qui in

An-

Antiochiâ, contrà Apoſtolicam, Canonicámque regulam, nobîs inconſultîs, fueratis congregati; arguens vos, primùm de injuriîs litterarum; deindè, cur Athanaſium, ſuoſquè conſectatores, ad veſtrum concilium convocâſſetis? Canonibûs ſcilicèt præcipientibûs: nihil extrà Romanum decerni Pontificem; cui hæc, & majora Eccleſiarum negotia, tam ab ipsô Dominô, quàm ab omnibûs univerſorum Conciliorum fratribûs, ſpeciali privilegiô contradita ſunt, &c.

Liberius. 360.

Olim, & ab initiô tantam percepimus â B. Petrô, Apoſtolorum Principê, fiduciam; ut habeamus auctoritatem pro univerſalî Eccleſiâ, ad rectam defendendam fidem: quatenùs nulli liceat ſtatum ſanctæ Eccleſiæ commovere, ad læſionem rectè credentium, abſquè ſui periculô honoris. *Epiſtolâ ad Athanaſium.*

Ad illud officium (teſtis eſt mihi DEUS) invitus acceſſi; in quô cupio quidem ſinè offenſa DEI, quamdiù in ſeculô fuero, permanere; & nunquàm mea ſtatuta, ſed Apoſtolica, ut eſſent firmata, & cuſto- *Ad Conſtantium Auguſtum.*

ſtodita, perfeci; ſecutus morem, ordinemque majorum. Nihil addidi Epiſcopatui Urbis Romæ; nihil minui paſſus ſum. Et illam fidem ſervans, quæ per ſucceſſionem tantorum Epiſcoporum cucurrit, ex quibûs plures Martyres extiterunt, illibatam cuſtodiri ſemper exopto.

Felix M. 366.

Epiſtolâ I. ad Athanaſium, & ceteros Ægypti Epiſcopos Alexandriæ congregatos.

Incipiamus ergò, adjuvante DEô, & ſanctô Petrô Apoſtolô, per quem Apoſtolatûs, & Epiſcopatûs in Chriſtô cœpit exordium: quoniam plures ſæpè emerſerunt cauſæ; quæ in quibûſdam non erant cauſæ, ſed crimina; quia magis, ùt comperimus, iniquitatê, quàm charitatê, fratribus ſunt impoſitæ: &, ut de ceterô ſolicitudo ſit, nè talia eveniant, capitula quædam â ſanctîs Patribûs, tam in Nicænâ Synodô, quàm & in hâc Sedê conſtituta ponamus, &c.

Cap. 18. Quamquàm comprovincialibus Epiſcopis, unà cum eorum Metropolitanô, ſuæ Provinciæ cauſas Epiſcoporum liceat, charitativè, & concorditer, agitare; non tamen licet definire abſquè Romani Pontificis auctoritatê. Quòd ſi ſecùs â qui-

quibûſdam præſumtum fuerit; ipſi, qui hoc egerint, ſuæ præſumtionis ſuſcipiant damnum; & illi, qui ab eîs perperàm excommunicati, aut damnati fuerint, auctoritatê hujus ſanctæ Sedis, & beati Præceptoris noſtri, Clavigeri Petri, poteſtatê ſolvantur, atquè reſtituantur. Ipſe enim ait Dominus: *Quæcumquè ſolveris ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlîs.* **Matt. 16.**

Quotiès Epiſcopi ſe â ſuîs Comprovincialibûs, vel â Metropolitanô, putaverint prægravari; aut eos ſuſpectos habuerint; mox Romanam appellent Sedem; ad quam eos abſquè ullâ detentionê, aut ſuarum rerum ablationê liberè ire liceat. Et dum prædictam Romanam matrem appellaverint Eccleſiam; aut ab eâ ſe audiri expopoſcerint; nullus eos, aut excommunicare, aut eorum Sedes ſubripere, aut eorum res auferre, aut aliquam eis vim inferre præſumat; antequàm eorum cauſa Romani Pontificis auctoritatê finiatur. Quòd, ſi aliter â quôquam præſumtum fuerit; nihil erit; ſed viribûs carebit. Nam, nec hoc perperàm præſumimus; ſed & ipſum in Nicænâ Synodô conſtitu- *Cap. 19.*

X 2 tum,

ſtodita, perfeci; ſecutus morem, ordinemque majorum. Nihil addidi Epiſcopatui Urbis Romæ; nihil minui paſſus ſum. Et illam fidem ſervans, quæ per ſucceſſionem tantorum Epiſcoporum cucurrit, ex quibûs plures Martyres extiterunt, illibatam cuſtodiri ſemper exopto.

Felix M. 366.

Epiſtolâ I. ad Athanaſium, & ceteros Ægypti Epiſcopos Alexandriæ congregatos. Incipiamus ergò, adjuvante DEô, & ſanctô Petrô Apoſtolô, per quem Apoſtolatûs, & Epiſcopatûs in Chriſtô cœpit exordium: quoniam plures ſæpè emerſerunt cauſæ; quæ in quibûſdam non erant cauſæ, ſed crimina; quia magis, ùt comperimus, iniquitatê, quàm charitatê, fratribus ſunt impoſitæ: &, ut de ceterô ſolicitudo ſit, nè talia eveniant, capitula quædam â ſanctîs Patribûs, tam in Nicænâ Synodô, quàm & in hâc Sedê conſtituta ponamus, &c.

Cap. 18. Quamquàm comprovincialibus Epiſcopis, unà cum eorum Metropolitanô, ſuæ Provinciæ cauſas Epiſcoporum liceat, charitativè, & concorditer, agitare; non tamen licet definire abſquè Romani Pontificis auctoritatê. Quòd ſi ſecùs â qui-

quibûſdam præſumtum fuerit; ipſi, qui hoc egerint, ſuæ præſumtionis ſuſcipiant damnum; & illi, qui ab eîs perperàm excommunicati, aut damnati fuerint, auctoritatê hujus ſanctæ Sedis, & beati Præceptoris noſtri, Clavigeri Petri, poteſtatê ſolvantur, atquè reſtituantur. Ipſe enim ait Dominus: *Quæcumquè ſolveris ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlîs.* *Matt. 16.*

Quotiès Epiſcopi ſe â ſuîs Comprovincialibûs, vel â Metropolitanô, putaverint prægravari; aut eos ſuſpectos habuerint; mox Romanam appellent Sedem; ad quam eos abſquè ullâ detentionê, aut ſuarum rerum ablationê liberè ire liceat. Et dum prædictam Romanam matrem appellaverint Eccleſiam; aut ab eâ ſe audiri expopoſcerint; nullus eos, aut excommunicare, aut eorum Sedes ſubripere, aut eorum res auferre, aut aliquam eis vim inferre præſumat; antequàm eorum cauſa Romani Pontificis auctoritatê finiatur. Quòd, ſi aliter â quôquam præſumtum fuerit; nihil erit; ſed viribûs carebit. Nam, nec hoc perperàm præſumimus; ſed & ipſum in Nicænâ Synodô conſtitu- *Cap. 19.*

 tum,

tum, & Antecessores nostros egisse, benè, Athanasi, nôsti: quoniam, quandò tu, & Paulus Constantinopolitanus, Asclepius Gazæ, & Lucianus Andrianopolites, ab Orientalibûs Episcopîs, inconsultô sanctæ memoriæ Juliô, prædecessorê nostrô, damnati estis; & ad eum, quasi ad totius Orbis Caput (ùt semper huic sanctæ Sedi licitum fuit) confugistis; cognitâ eorum nequitiâ, & vestrâ justitiâ, vos in communionem suscepit, &, omnium vestrum curam gerens, propter Sedis propriæ dignitatem, suas singulis reddens Ecclesias, Orientalibus scripsit, culpans eos: quòd non rectè tractâssent, viros inculpabiles de suîs Ecclesiîs expellentes, & constituta Nicæni Concilii minimè conservantes. E quibûs ad certum diem nonnullos sibimet adesse præcepit; ut de talibûs præsumtionibûs certam redderent rationem; & coràm eîs ostenderet: justum se super eîs protulisse decretum. Interminatus est etiam, non talia deinceps fratres esse passuros; &, nisi ab hujusmodi præsumtionibûs cessarent, â propriîs esse gradibûs eos recessuros. Talî enim hujus

jus ſanctæ Sedis privilegiô tu, & fratres tui, proprias recepiſtis Ecclesias, cum omnibûs ſibi pertinentibûs. Hîs enim, & aliîs, quàm plurimîs documentîs manifeſtum eſt: nullum damnari, aut ſuîs expoliari rebûs debere Epiſcopum; qui hanc ſanctam Sedem interpellaverit; aut ſibi defenſatricem adſciverit: donec judicium de eô noſtræ Apoſtolicæ auctoritatis, hoc eſt, Principis Apoſtolorum, Petri, agnoſcat: quia ſolummodò Chriſtus JESUS huic ſanctæ Sedi, id eſt, Apoſtolicæ, hoc facere commiſit; utpotè, quoniam ſolus, atquè præ omnibûs, præfatus Princeps Apoſtolorum, creditus eſt; atquè percipere meruit â Regê Regum, Chriſtô DEO, claves Regni cœlorum.

Damaſus. 380.

Oportet nos, qui ſuprà domum Domini, hoc eſt, univerſalem Eccleſiam Catholicam, Epiſcopale ſuſcepimus miniſterium, ſolicitè vigilare: nè quid de ſacrîs ejus muneribûs, id eſt, Apoſtolicîs virîs, Apoſtolorúmque Succeſſoribûs, atquè miniſtrîs, quiſquam, nobîs dormitantibûs, valeat ſupprimi, atquè inju-

Epiſtolâ 2. ad Stephanum, & ad concilia Africæ.

justè, nobîsquè inconsultîs, damnari. Scitis, fratres charissimi, firmamentum â DEô fixum, & immobile, atquè titulum lucidissimum suorum Sacerdotum, id est, omnium Episcoporum, Apostolicam Sedem esse constitutam, & verticem Ecclesiarum: *Tu es enim* (sicut divinum pronuntiat Verbum veraciter) *Petrus*; *& super firmamentum tuum Ecclesiæ columnæ*, qui Episcopi intelliguntur, *confirmatæ sunt*; *& tibi claves Regni cœlorum commissi*; *atquè ligare, & solvere potestatem, quæ in cœlis sunt, & quæ in terris, promulgavi.* Tu profanatorum hominum, & membrorum meorum, maximéque discipulorum meorum existis, ùt Princeps, & Doctor Orthodoxæ, & immaculatæ fidei; cujus vicê hodiè, gratiâ DEI, legationê pro Christô fungimur; & omnes hujus sanctæ Sedis Præsules ejus vicem gesserunt, gerunt, & gerent. Discutere namquè Episcopos, & summas Ecclesiasticorum negotiorum causas, Metropolitano, unà cum omnibûs suîs Comprovincialibûs, ità, ut nemo ex eîs desit, & omnes in singulorum concordent negotiîs, licet: sed, definire eorum,

at-

atquè Ecclesiasticarum summas querelas causarum, vel damnare Episcopos, absquè hujus sanctæ Sedis auctoritatê, minimè licet; quam omnes appellare, si necesse fuerit, & ejus fulciri auxiliô oportet. Nam (ùt nôstis) Synodum, sinè ejus auctoritatê fieri, non est Catholicum; nec Episcopus, nisi in legitimâ Synodô, & suô temporê, Apostolicâ vocationê congregatâ, definitè damnari potest; nequè ulla unquàm Concilia rata leguntur; quæ non sunt fulta Apostolicâ auctoritatê.

Numerus Episcoporum, qui erant Arimini in unum congregati, præjudicii vim habere non debet; præsertim, cùm formula illa composita sit, nequè Episcopô Romanô, cujus sententia præ ceterîs omnibûs expectanda erat, nequè Vincentiô, qui tot annîs Episcopatum integrè gesserat, nequè aliîs, eidem consentientibûs.

Epistolà ad Episcopos Illyriæ. Apud Theodoretum Lib. 2. Cap. 22.

Quòd vestra charitas debitam Apostolicæ Sedi reverentiam tribuit, filii honoratissimi, vobis ipsis quoquè maximo sanè honori est. Nam, tametsi in sanctâ Ecclesiâ, in quâ sanctus Apostolus sedens nos do-

Epistolà ad Episcopos Orientales. Apud

Theodoretum Lib. 5. Cap. 10. & Nicephorum Lib. 12. Cap. 17.

docuit, quô pactô illius gubernacula, quæ suscepimus, tractanda sint) nobis primæ partes deferuntur; tamen confitemur, nos illô dignitatis gradu longè inferiores esse.

Siricius. 390.

Epistolâ 1. ad Himerium Tarraconensem Episcopum.

Pro officii nostri consideratione non est nobis dissimulare, non est, tacere, libertas; quia major cunctîs Christianæ religionis zelus incumbit. Portamus onera omnium, qui gravantur: quinimò hæc portat in nobîs beatus Apostolus Petrus; qui nos in omnibûs, ùt confidimus, administrationis suæ protegit, & tuetur hæredes, &c. Explicuimus, ùt arbitror, frater charissime, universa, quæ digesta sunt in querelam; & ad singulas causas, de quibûs per filium nostrum Bassianum ad Romanam Ecclesiam, utpotè ad Caput tui corporis, retulisti, sufficientia, quantùm opinor, responsa reddidimus.

Epistolâ 3. ad Orthodoxos per diversas Provincias.

Cogitantibus nobis metum divini Judicii, tacere non licuit; sed nobis loqui necessitas imperavit, dicentê Prophetâ: *Exalta, ùt tuba, vocem tuam.* Et cui omnium Ecclesiarum cura est, si dissimulem, au-

audiam Dominô dicentê: *Rejicitis mandatum DEI; ut traditiones vestras statuatis.* *Esa. 58. Matt. 15. Marc. 7.*

Anastasius. 399.

Ad omnes Germaniæ, & Burgundiæ Episcopos.

Exigit dilectio vestra; ut ex auctoritatê Sedis Apostolicæ vestris deberemus respondere consultis. Et, quamvìs non prolixè, sed succinctè, hæc agere, propter quasdam alias occupationes, festinaremus; denuò tamen, si necesse fuerit, ob has, vel alias necessitates, quasi ad Caput, mittere charitativè non dubitetis. Significâstis enim, quosdam Sacerdotes in Ecclesiâ, quandò leguntur Evangelia, sedere; & Domini Salvatoris verba, non stantes, sed sedentes, audire; & hoc ex majorum traditionê se accepisse narrant: quod ut nullatenùs deinceps fieri sinatis, Apostolicâ auctoritatê mandamus.

Innocentius Primus. 406.

Epistolâ 2. ad Victricium Episcopum Rothomagensem.

Si quæ causæ, vel contentiones, inter clericos fuerint exortæ; ut secundùm Synodum Nicænam congregatîs ejusdem Provinciæ Episcopîs jurgium terminetur; nec alicui liceat (sinè præjudiciô tamen Romanæ Ecclesiæ, cujus in omni-

bûs causîs debet reverentia custodiri) relictîs hîs Sacerdotibûs, qui in eâdem Provinciâ DEI Ecclesiam gubernant, ad alias convolare Provincias. Si autem majores causæ in medium fuerint devolutæ; ad Sedem Apostolicam, sicut Synodus statuit, & beata consuetudo exigit, post judicium Episcopale referantur.

Epistolâ 3. ad Exuperium Tholosanum.

Et quidem dilectio tua, institutum sequuta prudentium, ad Sedem Apostolicam referre maluit, quid de rebûs dubiîs custodire deberet, potiùs; quàm usurpationê præsumtâ, quæ sibi viderentur, de singulîs obtinere.

Epist. 17. ad Arcadium Imp. qui Joan. Chrysostomum expulerat.

Itaquè ego minimus, & peccator, cui thronus magni Apostoli Petri creditus est, segrego, & rejicio te, & uxorem, â perceptionê immaculatorum mysteriorum Christi DEI nostri; Episcopum etiam omnem, aut clericum ordinis sanctæ DEI Ecclesiæ, qui administrare, aut exhibere ea vobis ausus fuerit, ab eâ horâ, quâ præsentes vinculi mei legeritis litteras, dignitatê suâ excidisse decerno.

Epistolâ 29. ad

Quis enim nesciat; id, quod â Principê Apostolorum, Petrô, Roma-

manæ Ecclesiæ traditum est, ac nunc usquè custoditur, ab omnibûs debere servari? nec superinduci, aut introduci aliquid; quod aut auctoritatem non habeat, aut aliundè accipere videatur exemplum? Præsertim, cùm sit manifestum: in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam, atquè Siciliam, Insulásque interjacentes, nullum instituisse Ecclesias, nisi eos; quos venerabilis Apostolus Petrus, aut ejus Successores, constituerint Sacerdotes. Aut legant, si in hîs Provinciîs alius Apostolorum invenitur, aut legitur docuisse. Quod, si non legunt, quia nusquàm inveniunt, oportet eos hoc sequi, quod Romana Ecclesia custodit; â quâ eos principium accepisse non dubium est: nè, dum peregrinis assertionibus student, caput institutionum videantur omittere.

Decentium Eugubinum.

Diligenter, & congruè, Apostolico consulitis honori: honori, inquam, illius; quem præter illa, quæ sunt extrinsecùs, solicitudo manet omnium Ecclesiarum, super anxiîs rebûs, quæ sit tenenda sententia? antiquæ scilicet regulæ formam secuti; quam totô semper ab Orbê

Epistola 32. ad Episcopos in Synodô Milevitana.

mecum nôſtis eſſe ſervatam. Verùm hæc miſſa facio. Nequè enim hoc veſtram credo latere prudentiam; qui id etiam actionê firmâſtis, ſcientes: quòd per omnes Provincias, de Apoſtolicô fontê petentibus, reſponſa ſemper emanent: præſertim, quotiès fidei ratio ventilatur, arbitror, omnes fratres, & Coëpiſcopos noſtros, non niſi ad Petrum, id eſt, ſui nominis, & honoris auctorem, referre debere.

Zoſimus. 418.

Epiſt. ad Heſychium Epiſcopum Salonitanum. Sciet (quiſquis hoc, poſtpoſitâ Patrum, & Apoſtolicæ Sedis auctoritatê, neglexerit) â nobîs diſtrictiùs vindicandum: ut loci ſui minimè dubitet ſibi non conſtare rationem; ſi hoc putat, poſt tot prohibitiones, impunè poſſe tentari.

Epiſtolâ ad univerſos Epiſcopos per Gallias, & ſeptem Provincias conſtitutos. Placuit Apoſtolicæ Sedi; ut, ſi quis ex quâlibet Galliarum partê, ſub quôlibet Eccleſiaſticô gradu, ad nos Romam venire contendit; vel aliò terrarum ire diſponit; non aliter proficiſcatur, niſi Metropolitani, Arelatenſis Epiſcopi, Formatas acceperit; quibûs Sacerdotium ſuum, vel locum Eccleſiaſticum, quem habet, ſcriptorum ejus adſtipu-

pulationê perdoceat, &c. Jussimus autem præcipuam, sicuti semper habuit, Metropolitanus, Episcopus Arelatensis civitatis, in ordinandîs Sacerdotibûs teneat auctoritatem; Viennensem, Narbonensem primam, & Narbonensem secundam, Provincias, ad Pontificium suum revocet. Quisquis verò posthàc, contrà Apostolicæ Sedis statuta, & præcepta majorum, omissô Metropolitanô Episcopô, in Provinciîs supradictîs quemquam ordinare præsumserit; vel is, qui ordinari se illicitè siverit, uterquè Sacerdotiô se carere cognoscat. Quomodò enim potest auctoritatem summi Pontificis obtinere; qui, quæ erant Pontificis, servare contemnit?

Bonifacius Primus. 420.

Nos per omnes Provincias litteras dirigemus; nè excusationem sibi ignorationis obtendat; & ad Provinciam venire cogatur; & illic se constituto præsentare judicio. Quicquid autem vestra charitas de hâc causâ duxerit decernendum; cùm ad nos relatum fuerit, nostrâ, ùt condecet, necesse est auctoritatê firmetur.

Epistola ad Episcopos Galliæ.

Cœlestinus. 426.

Epistolâ 6. ad Joannem Antiochenum.

Sciat sanctitas tua, ejusmodi â nobîs, vel ab ipsô veriùs Christô Dominô, ac DEô nostrô, per nos sententiam in Nestorium latam esse; videlicèt: quòd, nisi intrà decem dies, post acceptam admonitionis nostræ syngrapham, enumerandos, sacrilegam, de Christi ortu doctrinam, scriptâ confessionê damnaverit; certò fore: ut ab Episcoporum Synodô exauctoretur.

Epistolâ ad Cyrillum Alexandrinum.

Quam ob rem nostræ Sedis auctoritatê ascitâ, nostrâque vicê, & locô, cum potestatê usus, ejusmodi, non, absquè exquisitâ severitatê, sententiam exequêris: nempè, ut, nisi decẽ dierum intervallô, ab hujus nostræ admonitionis diê numerandorum, nefariam doctrinam suam Nestorius, conceptîs verbîs, anathematizet; eamquè, de Christi DEI nostri generationê, fidem, in posterum confessurum se spondeat; quam, & Romana, & tuæ Sanctitatis Ecclesia, & universa deniquè religio Christiana prædicat; illicò Sanctitas tua Ecclesiæ illi prospiciat. Is verò modîs omnibûs se â nostrô corporê segregatum esse intelligat; ut,

ùt, qui omnem medentium curam aſpernatus, nec non, inſtar peſtiferi morbi, per univerſum Eccleſiæ corpus inſanô modô graſſatus, tam ſeipſum, quàm ceteros omnes, ſibi commiſſos, in extremum exitium præcipitare ſtuduerit.

Leo Primus. 450.

Divinîs præceptîs, & Apoſtolicîs monitîs incitamur; ut pro omnium Eccleſiarum ſtatu impigrô vigilemus affectu; ac, ſi quid uſquàm reprehenſioni inveniatur obnoxium, celerî ſolicitudinê, aut ab ignorantiæ imperitiâ, aut â præſumtionis uſurpationê, revocemus. Monentê enim Dominicæ vocis imperiô (quô beatiſſimus Apoſtolus Petrus trinâ repetitionê myſticæ ſanctionis imbuitur; ut Chriſti oves, qui Chriſtum diligit, paſcat) ipſius Sedis, cui per abundantiam divinæ gratiæ præſumus, reverentiâ cohortamur: ut periculum deſidiæ, quantùm poſſumus, declinemus: nè profeſſio ſummi Apoſtoli, quâ ſe amatorem Domini eſſe teſtatus eſt, vana inveniatur in nobîs: quia, negligenter paſcens, totiès commendatum, Dominicum gregem,

Epiſtolâ 5. ad Epiſcopos Siciliæ.

Joan. 21.

gem, convincitur ſummum non amare Paſtorem.

Epiſtolâ 49. ad Synodum Chalcedonenſem Cap. 1.

Amplectendum eſt clementiſſimi Principis plenum religionê conſilium; quô ſanctam fraternitatem veſtram, ad deſtruendas inſidias diaboli, & ad reformandam Eccleſiaſticam pacem, voluit convenire, beatiſſimi Petri jurê, atquè honorê ſervatô, adeò; ut nos quoquè ſuîs ad hoc litterîs invitaret; ut venerabili Synodo noſtram præſentiam præberemus: quod quidem nec neceſſitas temporis, nec ulla conſuetudo poterat permittere; tamen in hîs fratribûs, Paſchaſinô, & Lucentiô, Epiſcopîs; Bonifaciô, & Baſiliô, presbyterîs (qui ab Apoſtolicâ Sedê directi ſunt) me Synodo veſtræ fraternitas exiſtimet præſidere; nec ſejunctam â vobîs præſentiam meam confidat; qui nunc in vicariîs meîs adſum; & jam dudùm fidei Catholicæ prædicationê non deſum: ut, qui non poteſtis ignorare; quid ex antiquâ traditionê credamus; non poſſitis dubitare, quid cupiamus.

Epiſtolâ 58. ad Pulche-

Hæc autem obſervantia eum quoquè illi animum ſpondet copulandum, & Apoſtolicæ Sedis dilectio-

ctionem; quam Constantinopolitanæ Ecclesiæ semper impendimus, nullâ mobilitatê violandam: quia, si interdum imoderati Præsules in aliquas incidunt culpas, Ecclesiarum tamen Christi integra gratia perseverat: consensiones verò Episcoporum, sanctorum Canonum, apud Nicænam conditorum, regulis repugnantes, unitâ nobiscum vestræ fidei pietatê in irritum mittimus; & per auctoritatem B. Petri Apostoli generalî prorsus definitionê cassamus.

riam Augustam Cap. 3.

Quoniam, sicut prædecessores mei prædecessoribus tuis, ità etiam ego dilectioni tuæ, priorum secutus exemplum, vices mei moderaminis delegavi; ut curam, quam universis Ecclesiis principaliter ex divinâ institutionê debemus, imitator nostræ mansuetudinis effectus, adjuvares; & longinquis ab Apostolicâ Sedê provinciis, præsentiam quodammodò nostræ visitationis impenderes: quia, de continentê, opportunóque prospectu, promtum tibi esset agnoscere; quid in quibûsque rebûs, vel tuô studiô componeres, vel nostro judicio reservares. Nam, cùm majora nego-

Epistolâ 88. ad Anastasium Thessalonicensem Capitê 1.

gotia, & difficiliores causarum exitus, liberum tibi esset sub nostræ sententiæ expectationê suspendere, nec ratio tibi, nec necessitas fuit, in id, quod mensuram tuam excederet, dividendi.

Epistolâ 93. ad Episcopos per Viennam Provinciam constitutos Cap. 2.

Nobiscum itaquè vestra fraternitas recognoscat, Apostolicam Sedem, pro sui reverentiâ, â vestræ etiam provintiæ Sacerdotibûs, innumerîs relationibûs esse consultam; & pro diversarum (quemadmodùm vetus consuetudo poscebat) appellationê causarum, aut retractata, aut confirmata fuisse judicia; adeò, ut servatâ unitatê spiritûs, in vinculô pacis, commeantibûs hinc indè litterîs, quod sanctè agebatur, perpetuæ proficeret charitati, &c. Sed hunc tramitem, semper inter majores nostros, & benè tentum, & salubriter constitutum, Hilarius, Ecclesiarum statum, & concordiam Sacerdotum novîs præsumtionibûs turbaturus, excessit; ità suæ vos cupiens subdere potestati; ut se beato Apostolo Petro non patiatur esse subjectum; ordinationes sibi omnium Ecclesiarum per Gallias vendicans; &, debitam Metropolitanis Sacerdotibus, in

in suum jus transferens dignitatem, ipsius quoquè beatissimi Petri reverentiam verbîs arrogantioribûs minuendo; cui, cùm præ ceterîs, solvendi, & ligandi, tradita sit potestas, pascendarum tamen ovium cura specialiùs mandata est: cui, quisquis principatum æstimat derogandum; illius quidem nullô modô minuere potest dignitatem; sed, inflatus spiritu superbiæ suæ, semetipsum in inferna demergit. *Matt. 16. Joan. 21.*

Hilarius Papa. 462.

Divinæ circà nos gratiæ memores esse debemus; qui nos, per dignationis suæ misericordiam, ob hoc ad fastigium sacerdotale provexit; ut, mandatis ipsius inhærentes, & in quâdam Sacerdotii ejus speculâ constituti, prohibeamus illicita, & sequenda doceamus. *Epistolâ 3. ad Ascanium Episcopum.*

Quantùm reverentiæ in spiritu DEI, qui subditos sibi inhabitat Sacerdotes, beato Petro Apostolo, & Sedi ipsius deferatur, omnibus arbitror esse compertum; quibus paternarum traditionum incorrupta custodia est. *Epistolâ ad Leontium Episcopum.*

Nulli fas sit, sinè statûs sui peri- *In Conci-*

cu-

ĉô Romanô. culô, vel divinas conſtitutiones; vel Apoſtolicæ Sedis decreta temerare. Acclamatum eſt ab Epiſcopîs: Hilario vita! Iſta per ſanctum Petrum, ut in perpetuum ſerventur, optamus!

Simplicius. 470.

Epiſt. 3. ad Zenonem Auguſtum. Cuperem quidem, quantùm ad meæ ſpectat devotionis arbitrium, quâ Principes Chriſtianos jugî veneratione ſuſpicio, debita pietati noſtræ continuîs officia deferre colloquiîs: ſed, cùm ad hujus intentionis augmentum, etiam ſacræ curæ religionis accedat; ratio mihi negotii potioris incumbit: ut ſimul honorificentiam vobis pronâ mentê perſolvam; & cauſas fidei fidenter inſinuem: quia me ad utramquè, vel dicata trahit clementiæ veſtræ ſemper affectio; vel reſpectus ordinis mei, & Apoſtolici moderaminis ſolicitudo compellit. *Pontifex antè annos 1120. Imperatorem filium vocavit.* Functus igitur, clementiſſime, ac glorioſiſſime fili, Imperator Auguſte, munerê ſalutandi, quæ in Eccleſiîs Orientis per hæreticorum latrocinia, recidiva rursùs dicuntur ſcandala concitari, nec debeo ſilere, nec poſſum.

Un-

Undè, quia, sanctæ memoriæ prædecessorum nostrorum extantê doctrinâ, contrà quam nefas est disputare, quisquis rectè sapere videtur, novîs assertionibûs non indiget edoceri; sed plana, atquè perfecta sunt omnia; quibûs potest, vel, deceptus ab hæreticîs, erudiri; vel, in vineâ Domini plantandus, institui. *Epistola 5. ad Acatium Constantinopolitanum.*

Inter universos Catholicæ fidei Sacerdotes, opera Domini nostri, vel solus non potui tacere, vel primus: quia, secundùm beatum Paulum Apostolum, Ecclesiarum omnium curam sustinens, mihi summam gaudii, de redditâ pro clementiâ vestrâ earum quietê, specialiter vindicavi. *Epistol. 9. ad Zenonem Augustum.*

Nuper ab Ægyptiâ Synodô, & Clerô Alexandrinæ Sedis, ad nos ex morê relatio missa patefecit: sanctæ memoriæ obiîsse Timotheum; inquè ejus vicem, consonâ fidelium voluntatê, Joannem subrogatum; ut nihil omninò restare videbatur; nisi ut, DEO nostro gratias agentibûs nobîs, atquè gaudentibûs, sinè strepitu, quod Catholicus in defuncti ministerium successisset Antistes, Apostolicæ quoquè moderationis assensu votivam sumeret firmi- *Epistola 17. ad Acatium Constantinopolitanum.*

mi-

Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopum Rom. Pont. confirmat.

mitatem: cùm ecce, secundùm consuetudinem, mihi, talia disponenti, tranquilissimi Principis scripta sunt reddita; quibûs memoratum, tamquàm perjurii reum, Sacerdotiô perhiberet indignum. Illicò retraxi pedem, & meam revocavi super ejus confirmationê sententiam: nè quid contrà tantum, ac tale testimonium, præproperè fecisse judicarer. Sed, &c.

Gelasius. 492.

Epistolâ 2. ad Episcopos Dardaniæ.

Nec planè tacemus, quod cuncta per Mundum novit Ecclesia: quoniam quorumlibet sententiîs ligata Pontificum Sedes Beati Petri Apostoli jus habeat resolvendi (utpotè quæ de omnî Ecclesiâ fas habeat judicandi) nequè, inquam, de ejus liceat judicare judiciô. Siquidem ad illam de quâlibet Mundi partê Canones appellari voluerunt; ab illâ autem nemo sit appellare permissus.

Epistolâ ad Episcopos 6. per Lucaniam, Brutios,

Cùm Sedes Apostolica, superior hìs omnibûs, faventê Dominô, quæ paternîs Canonibûs sunt præfixa, piô, devotôque studeat tenere propositô; satìs indignum est, quemquam, vel Pontificum, vel Ordinum

num ſubſequentium, hanc obſervantiam refutare; quam B. Petri Sedem, & ſequi videat, & docere: ſatíſque conveniens ſit; ut totum corpus Eccleſiæ in hâc ſibimet obſervationê concordet; quam illic vigere conſpiciat; ubi Dominus totius Eccleſiæ poſuit principatum.

& Siciliam conſtitutos, Cap. 11.

De locorum conſecrationê ſanctorum nobis quoquè patefactum eſt: quòd, abſquè præceptô Sedis Apoſtolicæ, nonnulli, factas Eccleſias, vel Oratoria, ſacrare præſumant, &c.

Cap. 17.

Nobis opponunt Canones; dum neſciunt, quid loquantur: contrà quos hôc ipsô venire ſe produnt; quòd primæ Sedi, ſana, rectáque ſuadenti, parêre fugiunt. Ipſi ſunt Canones; qui appellationes totius Eccleſiæ ad hujus Sedis examen voluêre deferri; ab ipsâ verò nuſquàm prorſus appellari debere ſanxerunt; ac per hoc illam de totâ Eccleſiâ judicare; ipſam ad nullius commeare judicium; nec de ejus unquàm præceperunt non oportere diſſolvi; cujus potiùs decreta ſequenda mandârunt. In hâc ipsâ causâ Timotheus Alexandrinus, & Petrus Antiochenus, Petrus, Paulus,

Commonitorió ad Fauſtum Magiſtrum fungentem legatione Conſtantinopoli.

lus, Joannes, & ceteri, non solùm unus, sed plures utiquè, nomen Sacerdotii præferentes, solâ Sedis Apostolicæ sunt auctoritatê dejecti: cujus rei testis etiam ipse docetur Acatius; qui præceptionis hujus extitit executor. Quod utiquè, sicut Apostolicam Sedem, juxtà formam synodicam, fecisse, manifestum est; sic, neminem resultare potuisse, certissimum, &c. Si, quantùm ad religionem pertinet, non nisi Apostolicæ Sedi, juxtà Canones, debetur summa judicii totius? si, quantùm ad seculi potestatem, illa â Pontificibûs, & præcipuè â beati Petri Vicariô, debet cognoscere, quæ divina sunt! non ipsa eadem judicare; nec sibi hoc quisquam potentissimus seculi (qui tamen Christianus est,) vindicare præsumit; nisi religionem forsitan persequens. Quid tamen dicerent; si non chartîs suîs in omnibûs vincerentur? Ineptias itaquè suas sibi servent; nisi resipiscant; potiùs, cogitantes, Christi vocem non esse superfluam; quæ confessioni B. Petri Apostoli, inferni portas nunquàm prævalituras, asseruit. Quapropter non veremur; nè Apostolicâ sen-

Matt. 16.

ſententiâ reſolvatur; quam, & vox Chriſti, & majorum traditio, & Canonum fulſit auctoritas: ut totam potiùs Eccleſiam ſemper ipſa dijudicet.

Duo ſunt, Imperator Auguſte, quibûs principaliter Mundus hic regitur; auctoritas ſacra Pontificum, & Regalis poteſtas. In quibûs tantò gravius eſt pondus Sacerdotum; quantò etiam pro ipsîs Regibûs hominum in divinô redditturi ſunt examinê rationem. Nôſti etenim, fili clementiſſime; quòd, licèt præſideas humano generi dignitatê; rerum tamen, Præſulibus divinarum, devotus colla ſubmittis; atquè ab eîs cauſas tuæ ſalutis expetis; inquè ſumendîs cæleſtibûs Sacramentîs, eiſquè (ùt competit) diſponendîs, ſubdi te debere cognoſcis, religionis ordinê, potiùs, quàm præeſſe, &c. Et, ſi cunctis generaliter Sacerdotibus, rectè divina tractantibus, fidelium convenit corda ſubmitti; quantò potiùs Sedis illius Præſuli conſenſus eſt adhibendus; quem cunctîs Sacerdotibûs, & Divinitas ſumma voluit præeminere; & ſubſequens Eccleſiæ generalis jugiter pietas celebravit?

Epiſtola 10. ad Anaſtaſium Auguſtum.

Pontifex antè annos 1200. Imperatorem filium vocavit.

Y vit?

vit? Ubi pietas tua evidenter advertit: nunquàm, quôlibet penitùs humanô consiliô, elevare se quemquam posse illius privilegio, vel confessioni; quem Christi vox prætulit universis; quem Ecclesia veneranda confessa est semper, & habet devota Primatem.

Epist. 11. ad Episcopos Dardaniæ. Nullus jam, veraciter Christianus, ignoret: uniuscujusquè Synodi constitutum, quod universalis Ecclesiæ probavit assensus, non aliquam magìs exequi Sedem præ ceterîs oportere, quàm primam; quæ, & unamquamquè Synodum suâ auctoritatê confirmat; & continuatâ moderationê custodit; pro suô scilicèt principatu; quem B. Petrus Apostolus, Domini você perceptum, Ecclesiâ nihilominùs subsequentê, & tenuit semper, & retinet.

In Decretô de Apocryphis Scripturæ librîs Sancta Romana, Catholica, & Apostolica Ecclesia, nullîs Synodicîs constitutîs ceteris Ecclesiis prælata est; sed Evangelicâ você Domini, & Salvatoris nostri, primatum obtinuit: *Tu es Petrus*, inquientis, *& super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; & tibi dabo claves Regni cælorum; quæcunquè solveris super terram, erunt soluta & in cælis.* *Matt. 16.* *Ana-*

Anastasius, Papa Secundus. 496.

Sedes beati Petri in universalì Ecclesiâ assignatum sibi â Dominô tenet principatum.

Gloriosissimo, & clementissimo filio Anastasio Augusto. Imperatorem, filium vocat.

Symmachus. 500.

Roma mihi testis est, & scrinia testimonium perhibent: utrùm â fidê Catholicâ, quam in Sedê B. Petri Apostoli, veniens ex paganitatê, suscepi, aliquâ ex partê deviaverim? An, quia Imperator es, divinum putas contemnendum esse judicium? An, quia Imperator es, contrà Petri niteris potestatem? Et, qui Petrum Alexandrinum recipis, B. Petrum Apostolum, in suô, qualicunquè Vicariô, calcare contendis? An benè factus essem, si Eutychianis faverem? Si Acatii nomini communicarem? Latêre non potest, cur ista prætendas. Conferamus autem honorem Imperatoris cum honorê Pontificis; inter quos tantùm distat; quantùm ille rerum humanarum curam gerit, iste divinarum. Tu Imperator â Pontificê baptismum accipis, Sacramenta sumis, orationem poscis, be-

Apologeticô adversùs Anastasium, Imper.

nedictionem ſperas, pœnitentiam rogas: poſtremò; tu humana adminiſtras, ille tibi divina diſpenſat. Itaquè, ut non dicam ſuperior, certè æqualis eſt honor, &c. Omnes Catholici Principes, ſivè cùm imperii gubernacula ſuſceperunt, ſivè cùm Apoſtolicæ Sedis novos agnoverunt Præſules inſtitutos, ad eam protinùs ſua ſcripta miſerunt; ut ſe docerent ejus eſſe conſortes. Itaquè, qui hoc non fecerunt, ab eâdem ſeipſos profitentur alienos: quod chartîs quoquè tuîs etiam poſſumus aſtruere; niſi te, æmulum, & reum, & inimicum vitaremus, & judicem.

Hormiſda. 514.

Epiſtolâ 22. ad Juſtinum Imperat. Imperatorem, filium vocat.

Venerabilis Regni veſtri primitiis, fili glorioſiſſime, locô muneris, gratulationem ſuam Catholica tranſmittit Eccleſia; per quas ſe, poſt tantam diſcordiæ fatigationem, requiem pacis invenire confidit. Nec dubium eſt; ideò ad rerum ſummam cœleſtî vos providentiâ perveniſſe; ut veſtrîs temporibûs impacta Religioni, in Orientis partibûs, aboleatur injuria. Debitas beato Petro Apoſtolo Imperii veſtri primi-

mitias reddidiſtis; quas hâc rationê devotè ſuſcepimus: quia Eccleſiarum per vos proximè futuram credimus ſinè dubitationê concordiam.

Quotiès univerſale poſcit Religionis cauſa Concilium; Tê, cuncti fratres, convocantê conveniant; &, ſi quos eorum ſpecialis negotii pulſat intentio; jurgia inter eos oborta compeſce, diſcuſſa ſacrâ legê determinando certamina. Quicquid autem illic, pro fidê, & veritatê conſtitutum; vel providâ diſpenſationê præceptum; vel perſonæ noſtræ auctoritatê fuerit confirmatum; totum ad ſcientiam noſtram, inſtructâ relationis atteſtationê, perveniat. *Epiſtolâ ad Remigium.*

Bonifacius Secundus. 530.

Olim, & ab initiô, tantam percepimus â beatô Petrô, Apoſtolorum Principê, fiduciam; ut habeamus auctoritatem univerſali Eccleſiæ (auxiliantê Dominô) ſubvenire; &, quicquid nocivum, auctoritatê Apoſtolicâ corrigere, & emendare. *Epiſtolâ ad Eulalium, Alexandrinum Epiſcopum.*

Joannes Secundus. 532.

Inter claras, ſapientiæ, ac manſuetudinis veſtræ laudes, Chriſtianiſſime Principum, puriorê lucê, tam- *Epiſtolâ 2. ad Juſtinia-*

num Imperat. tamquàm aliquod ſydus irradiat; quòd amorê fidei, quòd charitatis ſtudiô, edocti Eccleſiaſticîs diſciplinîs, Romanæ Sedis reverentiam conſervatis; & ei cuncta ſubjicitis; & ad ejus deducitis unitatem; ad cujus auctorem, hoc eſt, Apoſtolorum primum, Dominô loquentê præceptum eſt: *Paſce oves meas.* Quam, eſſe omnium Eccleſiarum caput, & Patrum regulæ, & Principum ſtatuta declarant; & pietatis veſtræ reverendiſſimi teſtantur.

Vigilius. 540.

Epiſtolâ 1. ad Eutherium Epiſcopum. Nulli, vel tenuiter ſentienti, vel pleniter ſapienti, dubium eſt; quòd Romana Eccleſia, forma, ac fundamentum ſit Eccleſiarum; â quâ omnes Eccleſias principium ſumſiſſe, nemo rectè credentium ignorat. Quoniam, licèt omnium Apoſtolorum par eſſet electio, beato tamen Petro conceſſum eſt; ut ceterîs præemineret: undè & Cephas vocatur; quia Caput eſt, &, primus omnium Apoſtolorum; & quod in capitê præceſſit, in membrîs ſequi neceſſe eſt. Quamobrem ſancta Romana Eccleſia, ejus meritô, Domini você conſecrata, & ſanctorum Pa-

Patrum auctoritatê roborata, primatum tenet omnium Ecclesiarum; ad quam, tam summa Episcoporum negotia, & judicia, atquè querelæ, quàm & majores Ecclesiarum quæstiones, quasi ad Caput, semper referenda sunt. Nam, & qui se scit aliis esse præpositum, non molestè ferat, aliquem sibi esse prælatum. Ipsa namquè Ecclesia, quæ prima est, ità reliquis Ecclesiis vices suas credidit largiendas; ut in partem sint vocatæ solicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Undè omnium, appellantium Apostolicam Sedem, Episcoporum judicia, & cunctarum majorum negotia causarum, eidem sanctæ Sedi reservata esse liquet; præsertim, cùm in hîs omnibûs semper sit ejus expectandum consultum; cujus tramiti, si quis obviare tentaverit Sacerdotum, causas se, non sinè honoris sui periculô, apud eandem sanctam Sedem noverit redditurum.

Quantùm nos divina Potentia Apostolorum primi Sedem, non pro nostrîs meritîs, sed pro ineffabilî suæ misericordiæ pietatê, habere constituit; tantùm nos de universarum Ecclesiarum dispositionê, & pa- *Ad Episcopos Galliæ.*

pacê, & ſtatu, curam habere etiam convenit. Quapropter Auxanio fratri, & Coëpiſcopo noſtro, Arelatenſis civitatis Antiſtiti, vices noſtras charitas veſtra nos dediſſe cognoſcat: ut, ſi qua (quod abſit) fortaſſis emerſerit contentio, congregatîs ſibi fratribûs, & Coëpiſcopîs noſtrîs, cauſas, Canonicâ, & Apoſtolicâ auctoritatê diſcutiens, DEO placitâ æquitatê diffiniat. Contentiones verò ſi quæ (quas Dominus auferat) in fidei cauſâ contigerint; aut tale emerſerit fortè negotium, quod pro magnitudinê ſui Apoſtolicæ Sedis magìs judiciô debeat terminari; ad noſtram, diſcuſsâ veritatê, perferat ſinè dilationê notitiam. Et, quia neceſſe eſt, ut aptîs, DEô propitiantê, temporibûs Arelatenſis Epiſcopus noſtrîs vicibûs fungatur; quotiès judicaverit expedire, ut, pro faciendâ conſolationê communî, Epiſcoporum debeant congregari perſonæ; nullus inobediens ejus ſit mandatis: quòd, ſi fuerit, â congregationê ſuſpendatur; niſi, aut corporalis infirmitas, aut juſtitiæ cauſa eum, excuſatio venire prohibeat. Illud parî auctoritatê mandamus: nè quiſ-

quiſquam Epiſcoporum, ſinè prædicti Fratris, & Coëpiſcopi noſtri Formatâ, ad longinquiora loca audeat proficiſci: quippè, quia & deceſſorum noſtrorum deceſſoribus ejus, quibus vices ſuas libentiſſimè contulerunt, ſanctæ ſic definiunt juſſiones: ut hîs omnibûs, obedientiâ DEO placitâ cuſtoditîs, pax, quæ â Chriſtô DEô, Dominô, ac Salvatorê noſtrô, Apoſtolis tamquàm hæreditariô eſt nominê derelicta, in Eccleſiâ DEI, quæ una eſt totô Orbê diffuſa, firmâ ſtabilitatê ſervetur.

Epiſtola ad Aurelianum, Epiſcopum Arelatenſem.

Adminiſtrationem vicium noſtrarum Fraternitati veſtræ animô libentî committimus; & credimus charitatis veſtræ officiô, actibûs placitîs diligenter univerſa compleri; quandò & ſummi Sacerdotii conſortiô vos dignos eſſe divina gratia judicavit. Quapropter vices noſtras veſtræ charitati hâc auctoritatê committimus; ut univerſa, quæ deceſſorum noſtrorum, vel Canonum ſtatuta ſanxerunt, DEO congruîs operibûs faciendo, atquè ſervando, noſtrum, & glorioſi Regis judicium, circà charitatem tuam, rectum fuiſſe poſſis oſtendere,

re, &c. Et, ut universa Fraternitas vestra diligentî possit rationê complere, Episcopis, quibus pro vicê nostrâ te præesse volumus, nos præcepta destinâsse signamus; ut & illi nobis obedientiam exhibere debeant competentem; & Fraternitas tua, eos in Christi charitatê complectens, exemplîs bonorum potiùs operum, ad, quæ sunt DEO placita, facienda semper invitet.

Epistolâ secundâ ad Episcopos Galliæ. Admonet nos loci nostri ministerium, divinâ misericordiâ Domini collatum, Domini gratiâ protegentê, nec legentis evitando periculum, bonis potiùs palmam retributionis promissæ, ut studeamus, & mereamur accipere. Undè, quantùm nobis Christus primi Apostolorum locum pro ineffabilî pietatis suæ gratiâ concessit; tantùm nos de universarum pacê Ecclesiarum, quæ, licèt in multîs, una tamen est totô Orbê diffusa, incessantî studiô convenit esse solicitos. Undè, quia dudùm Auxanio, quondam Arelatensis civitatis Antistiti, vicium nostrarum solicitudinem dederamus; sed, cursùm vitæ præsentis implendo, de hâc lucê migravit; in cujus locô Aurelianus, frater no-

noſter, noſcitur ſucceſſiſſe; neceſſarium valdè credimus, ſolicitudinem hanc â nobîs antefato debere committi; confidentes illum, & pro loci ſui qualitatê, bonîs actibûs universa, quæ DEO placeant, poſſe complere; & maximè, cùm glorioſus filius noſter, Childebertus Rex, teſtimonium bonæ conſcientiæ perhibuit.

Pelagius Primus. 555.

Memor ſum, me ſub illius nominê Eccleſiæ præſidere; cujus eſt â Dominô JESU Chriſtô glorificata confeſſio; & cujus fides omnes quidem hæreſes deſtruit; ſed maximè impietatem præſentis erroris expugnat. Et intelligo, aliter mihi non licere, quàm; ut omnes conatus meos ei cauſæ, in quâ univerſalis Eccleſiæ ſalus infeſtatur, impendam. *Epiſtolâ 1. ad Vigilium.*

Majorum noſtrorum, operantê DEI miſericordiâ, cupientes inhærere veſtigiis, & eorum actus divinô juvaminê in omnibûs imitari, Charitati tuæ, per univerſam Galliam, ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, cui divinâ gratiâ præſidemus, vices injungimus. Hoc enim antiquitatis *Epiſtolâ ad Sebaudum, Arelatenſem Epiſcopum.*

memoria docet; hoc Ecclesiæ Romanæ testantur scrinia: â sanctîs Patribûs, & decessoribûs nostrîs, tuis decessoribus esse concessum; ut illius stabilis petræ sempiterna soliditas, suprà quam Dominus, Salvator noster, propriam fundavit Ecclesiam, à Solis ortu, usquè ad occasum, primatûs sui apicem, Successorum suorum auctoritatê, tam per se, quàm per vicarios suos firmiter obtineret. Hinc est, quòd & nos Fraternitati tuæ hujusmodi curas injungimus; ut, Sedis nostræ Vicarius institutus, ad instar nostrum, in Galliarum partibûs primi Sacerdotis locum obtineas; &, quicquid ad gubernationem, vel dispensationem Ecclesiastici statûs gerendum est, servatîs Patrum regulîs, & Sedis Apostolicæ constitutîs, divini Judicii considerationê dispenses; talemquè te in custodiendîs Canonibûs sanctâ conversationê demonstres; qualem tanti loci decet esse Vicarium.

Joannes Tertius. 560.

Epist. ad Germaniæ, & Congruum nobis visum est, litterîs Sedis Apostolicæ (ut Antecessorum quoquè nostrorum vestigia imi-

imitemur) vos monere : Præcepta divina, & Apostolicæ Sedis instituta, viriliter peragere ; & prohibita non tangere, sed cavere. *Galliæ Episcopos.*

Pelagius Secundus. 579.

Relatum est ad Apostolicam Sedem : Joannem, Constantinopolitanum Episcopum, universalem se scribere; vosquè ex hâc suâ præsumtionê ad Synodum convocare generalem: cùm generalium Synodorum convocandi auctoritas Apostolicæ Sedi beati Petri singularî privilegiô sit tradita ; & nulla unquàm Synodus rata legatur ; quæ Apostolicâ auctoritatê non fuerit fulta. Quapropter, quicquid in prædictô vestrô conventiculô (quia Synodus, taliter præsumta, esse non potuit) statuistis, ex auctoritatê S. Petri, Apostolorum Principis, & Domini Salvatoris você, quâ beato Petro potestatem ligandi, atquè solvendi, ipse Salvator dedit (quæ etiam potestas in Successoribûs ejus indubitanter transivit) præcipio: omnia, quæ ibi statuistis, & vana, & cassata esse; ità, ut deinceps nunquàm appareant, nec ventilentur. Multîs denuò Apostolicîs, & Cano- *Epistola ad illegitimam Synodum Constantinopolitanam.* *Matt. 16.*

nonicîs, atquè Ecclesiasticîs instruimur regulîs: non debere absquè sententiâ Romani Pontificis Concilia celebrari. Vos quoquè deinceps, ut nullius hortatu talia præsumatis; si Apostolicæ Sedis communionê carere non vultis, &c. Orate fratres: ut honor Ecclesiasticus nostrîs diebûs non evacuetur; nec unquàm Romana Sedes, quæ (instituentê Dominô) Caput est omnium Ecclesiarum, privilegiîs suîs usquàm careat, aut expolietur.

Gregorius Magnus. 590.

Lib. 4. epistolâ 7. universis Episcopis per Illyricum.

Juxtà postulationis vestræ desiderium, prædictum Fratrem, & Coëpiscopum nostrum, in eô, in quô est Sacerdotii ordinê constitutus, nostri assensûs auctoritatê firmamus; ratámque nos ejus consecrationem habere, dirigentes pallium, indicamus. Cui quoniam, juxtà morem, nostras vices commisimus peragendas; ideò Fraternitatem vestram necessariò prævidimus adhortandam; quatenùs ei in hîs, quæ ad ordinem Ecclesiasticum, rectitudinémque disciplinæ pertinent, parêre nullô modô diferatis: ut, Charitatem ve-

stram

ſtram ſyncerô eum judiciô elegiſſe, exhibita valeat obedientia declarare.

Cùm multi ſint Apoſtoli, pro ipsô tamen principatu ſola Apoſtolorum Principis Sedes in auctoritatê convaluit; quæ in tribûs locîs unius eſt. Ipſe enim ſublimavit Sedem; in quâ etiam quieſcere, & præſentem vitam finire dignatus eſt. Ipſe decoravit Sedem; in quâ Evangeliſtam diſcipulum miſit. Ipſe firmavit Sedem; in quâ ſeptem annîs, quamvìs diſceſſurus, ſedit. *Lib. 6. epiſt. 37. ad Eulogium Alexandrinum.*

De Conſtantinopolitanâ Eccleſiâ, quod dicunt, quis eam dubitet Sedi Apoſtolicæ eſſe ſubjectam? Quod & piiſſimus Dominus Imperator, & Frater noſter, Euſebius, ejuſdem civitatis Epiſcopus, aſſiduè profitentur. *Lib. 7. epiſtolâ 64.*

Illud autem admonemus; ut Apoſtolicæ Sedis reverentia nullius præſumtionê turbetur. Tunc enim ſtatus membrorum integer manet; ſi Caput fidei nulla pulſet injuria; & Canonum manet incolumis, atquè intemerata ſemper auctoritas. *Lib. 11. epiſtolâ 44.*

Glorioſæ memoriæ Childebertus, Françorum Rex, Catholicæ religio- *Lib. 7. epiſtolâ 117.*

nis

nis amorê ſuccenſus, intrà muros Arelatenſis civitatis, monaſterium virorum, ùt ſcriptô reperimus, pro ſuâ mercedê conſtituens, quædam ibidem pro habitantium ſuſtentationê conceſſit. Cujus nè voluntas unquàm duceretur in irritum, & ea, quæ pro quietê monachorum diſpoſita fuerant, turbarentur, quæquè contulit in jurê ejuſdem monaſterii, epiſtolîs ſuîs Apoſtolicâ petiit auctoritatê firmari; hoc quoquè ſuæ petitioni ſubjungens; ut eidem monaſterio, tam in diſpoſitionê rerum, quàm in ordinationê Abbatis, quædam pariter privilegia largiremur. Sciens quippè, eam Apoſtolicæ Sedi reverentiam â fidelibûs exhiberi; ut, quæ ejus fuiſſent decretô diſpoſita, nullius deinceps illicitæ uſurpationis moleſtiâ quaterentur, &c.

Ad Pſal. 4. Pœnitentialem. Rex, in tantùm ſuæ temeritatem extendit veſaniæ; ut, Caput omnium Eccleſiarum, Romanam Eccleſiam ſibi vendicet; & in Dominâ gentium terrenæ jus poteſtatis uſurpet. Quod omninò ille fieri prohibuit; qui hæc B. Petro Apoſtolo ſpecialiter commiſit, dicens: *Tibi dabo claves Regni cœlorum.* *Matt. 16.*

Deus

Deusdedit. 614.

Pervénit ad nos Diaconus vester, vestræ Sanctitatis epistolam ferens: quòd quidam viri, etiam & mulieres, præteritô Sabbatô Paschalî diê, pro magnô populorum incursu, nescientes, proprios suos filios súscepissent ex lavacrô sanctô. Cupis ergò scire; si pro talî accidentê rationê debeant viri, & mulieres, ad suum proprium redire usum, an non? Nos enim ex hôc, tristitiâ mœsti, inquisivimus priorum Patrum nostrorum dicta. Invenimus autem in archivîs hujus Apostolicæ Sedis, jam talia contigisse Ecclesiæ Isauriæ, & Ephesiorum, simulquè Hierosolymæ, & etiam aliarum civitatum. Episcopis etiam earum civitatum, ab hâc Apostolicâ Sedê scire volentibus: si viri, & mulieres, redirent ad proprium torum? Beatæ memoriæ sanctissimi Patres, Julius, Innocentius, & Cœlestinus, cum Episcoporum plurimorum, & Sacerdotum conventu, in Ecclesiâ beati Apostolorum Principis, prohibentes, talia perscripserunt, & confirmaverunt; ut nullô modô jam in conjugiô se reciperent mulieres, aut

Ad Gordianum, Hispalensem Episcopum.

aut viri; qui, quâcunquè rationê, ſuos ſuſceperunt natos; ſed ſepararent ſe: nè ſuadentê diabolô tale vitium peccati inoleſcat per Mundum.

Bonifacius Quintus. 617.

Epiſtolâ primâ ad Juſtum. Suſceptîs apicibûs filii noſtri, Adelvaldi Regis, reperimus: quantâ ſacri eloquii eruditionê ejus animum, ad veræ converſionis, & indubitatæ fidei credulitatem, Fraternitas veſtra perduxerit, &c. Pallium per latorem præſentium Fraternitati tuæ benignitatis ſtudiîs invitati direximus; quô videlicèt, tantùm in ſacroſanctîs myſteriîs celebrandîs, licentiam utendi imperavimus; concedentes etiam tibi, ordinationes Epiſcoporum, exigentê opportunitatê, celebrare. Studeat ergò tua Fraternitas, hoc, quod Sedis Apoſtolicæ humanitatê percepit, intemeratâ mentis ſynceritatê ſervare intendens.

Honorius Primus. 629.

Epiſtolâ I. Excellentiſſimo, & præcellentiſſimo filio, Edvino, Regi Anglorum, Honorius, ſervus ſervorum DEI, ſalutem. Et ideò, excellentiſſime fili, paternâ vos charitatê,

quâ

quâ convenit, exhortamur: ut hoc, quod vos divina miſericordia ad ſuam gratiam vocare dignata eſt, ſolicitâ intentionê, & aſſiduîs orationibûs ſervare, omnimodò feſtinetis. Duo pallia, Honorio, & Paulino, Metropolitanis, direximus: ut, dum quis eorum de hôc ſeculô ad auctorem ſuum fuerit acerſitus, in locô ipſius alterum Epiſcopum ex hâc noſtrâ auctoritatê debeat ſubrogare: quod quidem tam pro veſtræ charitatis affectu, quàm pro tantarum Provinciarum ſpatiô, quæ inter nos, & vos eſſe noſcuntur, ſumus invitati concedere.

Et nos equidem, fratres chariſſimi, hæc vobis, pro paternâ charitatê, exhortationis verba præmittentes, quæ rursùs pro Eccleſiarum veſtrarum privilegiîs congruere poſſe conſpicimus, non deſiſtimus impartire. Et, tam juxtà veſtram petitionem, quàm filiorum noſtrorum Regum, vobis præſentî noſtrâ præceptionê, vicê beati Petri, Apoſtolorum Principis, auctoritatem tribuimus; ut, quandò unum ex vobîs divina ad ſe juſſerit gratia vocari, is, qui ſuperſtes fuerit, alterum

Epiſtola 2 ad Honorium Epiſcopum.

rum in locô defuncti debeat Episcopum ordinare. Pro quâ rê singula vestræ dilectioni pallia, pro eâdem ordinationê celebrandâ, direximus; ut per nostræ præceptionis auctoritatem possitis DEO placitam ordinationem efficere.

Martinus Primus. 650.

Epistolâ 1. Hoc autem consultissimè ipsi non solùm effecisse noscuntur; sed, & alii plures, diversas Provincias habitantes, reverendissimi Episcopi; &, quod majus est dicere, generalitates Synodorum, per sua scripta, non solùm invitantes emendare propriam hæresin, sed & nos ipsos, id est, Apostolicam nostram Sedem conjurantes, & protestantes, erigere se secundùm regularem auctoritatem, & non usquè ad finem, per tot tempora, permittere contrariorum novitatem sanctas DEI Catholicas depasci Ecclesias.

Epistolâ 2. ad Amandum. Idcircò studeat Fraternitas tua, omnibus eadem innotescere; ut tam abominandam hæresin nobiscum exsecrentur; quamquè suæ salutis Sacramenta indiscere valeant; atquè Synodalî conventionê omnium Fratrum, & Coëpiscoporum no-

noſtrorum, partium illarum effecta, ſecundùm tenorẽ Encyclicæ, â nobîs directæ, ſcripta, unà cum ſubſcriptionibûs veſtrîs, nobiſmet deſtinanda concelebrent; confirmantes, atquè conſentientes iis; quæ pro orthodoxâ fidê, & deſtructionê hæreticorum veſaniæ, nuper exortæ, â nobîs bis ſtatuta ſunt; & Sigebertum, præcellentiſſimum filium noſtrum, Regẽ Francorum, pro ſuæ Chriſtianitatis remediô conſultiſſimè admonere, atquè precari; dirigere nobis, ex corporê fratrum noſtrorum, dilectiſſimos Epiſcopos; qui Sedis Apoſtolicæ legationê, divinâ concedentê propitiationê, fungi debeant.

Hortamur; ut intenſiorê ſtudiô vires tuas conferas DEI amantiſſimo Epiſcopo Philadelphenſium civitatis: quoniam eum, vicê noſtrâ DEô juvantê fungi, canonicè juſſimus; ut Catholicas in illîs partibûs Eccleſias decenter ordinet; in iîs omnibûs Epiſcopos, Presbyteros, & Diaconos creans, permiſſa ei â Dominô, per nos minimos, ſivè per auctoritatem ſancti, & Principis Apoſtolorum, Petri, ſpirituali poteſtatê; nè, viduati in tam mul- *Epiſt.* 10.

tîs

tîs temporibûs, talíque afflictionis pressurâ, populi, in terram squallidam, & infrugiferam vertantur.

Epist. 11. ad fratres, qui Hierosolymitanæ Sedi subsunt.

Nos, Ecclesiam ædificare properantes in Spiritu sanctô, ad majorem ejus stabilitatem, convenienter studuimus in præsentî præcipere, secundùm potestatem, nobis â Dominô in gratiâ datam, per sanctum Petrum, Apostolorum Principem, Joanni, dilecto fratri nostro, Episcopo Philadelphensium civitatis: ut locum nostrum, in omnibûs Ecclesiasticîs articulîs, in partibûs Orientis suppleat; & creet in omnibûs civitatibûs, quæ Antiochenæ Sedi, quæquè Hierosolymitanæ sacerdotaliter subsunt, Episcopos, Presbyteros, & Diaconos.

Vitalianus. 657.

Epist. 1. ad Paulum Cretensem Archiepiscopum.

Sed hæc magìs per ignorantiam opinamur gesta esse, quàm per calliditatem. Propterea, quæ præcipimus tibi, secundùm DEUM, & propter Dominum, tuæquè Synodo, stude illicò peragere; nè cogamur, non misericorditer, sed secundùm virtutem sacratissimorum Canonum, conversari. Scriptum namquè est; Dominus inquit: *Petre,*

ro-

rogavi pro tê, ut non deficeret fides tua; & tu, aliquandò conversus, confirma fratres tuos. Et rursum: *Quodcunquè ligaveris Petre in terrâ, erit ligatum & in cœlô.* Luc. 22. Matt. 16.

Agatho. 680.

Pro eâ confessionê, â Dominô omnium, beatus esse, pronuntiatus est Petrus; qui & spiritales oves Ecclesiæ, ab ipsô Redemtorê omnium, ternâ commendationê pascendas suscepit; cujus adnitentê præsidiô hæc Apostolica ejus Ecclesia nunquàm â viâ veritatis in quâlibet erroris partê deflexa est; cujus auctoritatem, utpotè Apostolorum omnium Principis, semper omnis Catholica Christi Ecclesia, & universales Synodi, fideliter amplectentes, in cunctîs secutæ sunt; omnésque venerabiles Patres, Apostolicam ejus doctrinam amplexi, per quam & probatissima Ecclesiæ luminaria claruerunt, & sancti quidem Doctores Orthodoxi venerati, atquè secuti sunt; hæretici autem falsîs criminationibûs, aut derogationum odiîs insecuti. *Epist. ad Constantinum Imp. Heraclium, & Tiberium, Augustos. Matt. 16. Joan. 21.*

Sic omnes Sanctiones Apostoli- *Apud*

cæ

cæ Sedis accipiendæ ſunt; tanquàm ipſius divinâ você Petri firmatæ.

Gratianum diſt. 19. Epiſtolâ ad omnes Epiſcopos. Epiſt. 1.

Leo Secundus. 682.

Piiſſimo, & tranquilliſſimo Domino, victori, & triumphatori, filio dilecto DEI, & Salvatoris noſtri, Conſtantino Imperatori, &c. Sancta Synodus, quia definitionem rectæ fidei pleniſſimè prædicavit, quam & Apoſtolica Sedes beati Petri Apoſtoli (cujus, licèt impares, miniſteriô fungimur) veneranter ſuſcipit; idcircò & nos, & per noſtrum officium, hæc veneranda Sedes Apoſtolica concorditer, ac unanimiter his, quæ definita ſunt ab eâ, conſentit; & beati Petri auctoritatê confirmat; ſicut, ſuprà ſolidatam petram, qui Chriſtus eſt, ab ipsô Dominô adepta firmitatem. Proptereà, ſicut ſuſcepimus, atquè firmiter prædicamus, ſancta quinquè univerſalia Concilia, Nicænum, Conſtantinopolitanum, Epheſinum primum, Chalcedonenſe, & Conſtantinopolitanum (quæ & omnis Chriſti Eccleſia approbat, & ſequitur) ità, & quod nuper in Regiâ Urbê celebratum eſt, ſanctum ſextum Concilium, parî veneratione, at-

atquè censurâ suscipimus; & hoc cum eîs dignè connumerari, tamquàm unâ, & æqualî DEI gratiâ congregatum, decernimus; &, qui in eô fideliter convenerunt, Christi Ecclesiæ Sacerdotes, in ter sanctos Ecclesiæ Patres, atquè Doctores, ascribendos æquè censemus.

Scientes igitur: quia est in vobîs Christianæ religionis flagrans studium, ulnîsque spiritualibûs amplectimini semina cœlestis doctrinæ, & Evangelicæ, atquè Apostolicæ Traditionis in vobîs fructificat fervor, & puritas; pro quâ hæc sancta, Ecclesiarum omnium mater, Apostolica Sedes, usquè ad victimam desudavit semper, & desudat, & priùs (si hoc divina Majestas censuit) anima â corporê temporaliter deligit sequestrari; quàm proditionê sacrilegâ se â confessionê veridicâ, pro temporalî delectationê, vel afflictionê, sejungi. *Epist. 1. ad Præsules Hispaniæ.*

Gregorius Secundus. 716.

Idcircò, qui præmissi conatûs pium affectum, usquè ad Apostolicæ Sedis modestâ prævisionê perduxisti consultum; ùt membrum ex membrô proprii corporis Caput re- *Epistola 1. ad Bonifacium Presbyterum.*

quirens, motum mentis probares, capitiſque arbitrio humiliter ſe ſubmittens, ejus directioni juſtô tramitê properans, ſoliditati compaginis plenitudo exiſtas. Ideò in nominê indiviſibilis Trinitatis, per inconcuſſam auctoritatem beati Petri, Apoſtolorum Principis, cujus doctrinæ magiſteriîs diſpenſationê fungimur, & locum ſacræ Sedis adminiſtramus, modeſtiam tunc religionis inſtituimus, atquè præcipimus; ut &c.

Epiſtolâ 4. ad Aſuleum, & ceteros Thuringos.

Cujus gratiâ comitantê, vos ad meliora, & potiora optamus proficere; & ad confirmandum fidei veſtræ propoſitum ſanctæ Sedi Apoſtolicæ religioſis mentibûs adhærere; &, prout opus popoſcerit, ſacræ religionis, â memoratâ ſanctâ Sedê Apoſtolicâ, ſpiritalî omnium fidelium matrê, ſolatium quærere; ſicut decet filios, cohæredes Regni, â regalî parentè.

Gregorius Tertius. 731.

Epiſtolâ 4. ad Boniſacium.

In iîſdem litterîs, quibuſdam ſubnexuiſti capitulis, ſciſcitando: qualiter teneat, vel doceat, hæc ſancta, Apoſtolica, Romana Eccleſia? Benè nôſti ſatìs; quia B. Apoſtolus Pe-

Petrus, & Episcopatûs Principium extitit; &, consulenti tibi de statu Ecclesiæ, non ex nobîs, quasi ex nobîs, sed ejus gratiâ, *qui aperit os mutorum, & linguas infantium facit disertas*; qualiter tenere debeas Apostolici vigoris doctrinam, dicimus. *Sap. 10.*

Quia peccatô faventê Ravennatum civitas, quæ multarum Caput extat Ecclesiarum, â nefandâ gentê Longobardorum capta est; & filius noster eximius, D. Exarchus, apud Venetias, ùt cognovimus, moratur; debeat nobilitas tua ei adhærere, & cum eô, nostrâ vicê, pariter decertare; ut ad pristinum statum sanctæ Reipublicæ in Imperialî servitiô dominorum, filiorúmque nostrorum, Leonis, & Constantini, magnorum Imperatorum, ipsa revocetur Ravennatum civitas, zelô, & amorê sanctæ fidei nostræ. DEUS te incolumem custodiat, dilectissime fili. *Epistolá ad Ursum, Ducem Venetorum.*

Zacharias Primus. 741.

Flagitavit â nobîs Bonifacius, per Apostolicam auctoritatem vestras confirmari Sedes. Pro quô, & nos ardentî animô, & divinô juvaminê, & auctoritatê B. Petri, Apostolo- *Epistolá 2. ad Wittam.*

rum Principis, cui data eſt â DEô, & Salvatorê noſtrô, JESU Chriſtô, ligandi, ſolvendíque poteſtas peccata hominum, in cœlô, & in terrâ, confirmamus; atquè ſolidas permanere Sedes veſtras Epiſcopales ſancimus; intercedentê ipſius Petri, Apoſtolorum Principis, auctoritatê, â præſentê omnibus, & in futuras generationes; ut nullus audeat contrà eandem veſtram venire ordinationem; quæ (dignantê DEô) ex noſtrâ præceptionê in vobîs facta eſt: & hoc interdicentes; ut nullus audeat, juxtà ſanctorum Canonum traditionem, ex aliô Epiſcopatu ibidem translatari; aut ordinare Epiſcopum, poſt veſtram de hôc ſeculô evocationem; niſi is, qui Apoſtolicæ noſtræ Sedis in illâ partibus præſentaverit vicem. Sed nec unus, alterius Parochias invadere, aut Eccleſias ſubtrahere, præſumatis. Nam (quod non credimus) ſi quis ille fuerit; qui contrà hanc noſtram præceptionem temerariô auſu venire tentaverit; ſciat, ſe æternô DEI judiciô anathematis vinculô eſſe innodatum.

Epiſtolâ 13. ad Ubi DEUS tuam prædicationem auxit, obtinere voluiſti; ut tibi Cathe-

thedralem Ecclesiam, vel Successo- *Bonifa-*
ribus tuis confirmare debeamus, *cium.*
juxtà eorundem filiorum Francorum petitionem. Et ideò B. Petri Apostoli auctoritatê sancimus: ut supradictam Ecclesiam Moguntinam, atquè etiam perpetuîs temporibûs, tibi, & Successoribus tuis in Metropolim sit confirmata; habens etiam sub se has quinquè civitates, id est, Tungris, Coloniam, Wormatiam, Spiratiam, & Trectis; & omnes Germaniæ gentes; quas tua Fraternitas per tuam prædicationem Christi lumen cognoscere fecit. Hîs â nobîs definitîs, per hujus confirmationis paginam, in tuâ Ecclesiâ perpetuîs temporibûs, pro sui confirmationê, conservandam esse mandamus.

Adrianus Primus. 780.

Vos autem partem habebitis *Epistola*
cum eô, qui nunc in divinâ Requiê *ad Con-*
quiescit, Constantinô Imperatorê, & *stanti-*
Helenâ, ejus matrê; qui Orthodo- *num, &*
xam fidem illustrârunt, & confir- *Irenem*
mârunt; adeoquè sanctam matrem *AA.*
vestram, Catholicam, & spirituale͂, Romanam Ecclesiam exaltârunt; ut planè spes sit; eorum piam appella-

tionem in veſtra cognomenta piiſſima, & â DEô data tranſituram; ut per omnem terrarum Orbem novus Conſtantinus, & nova Helena, prædicetur; per quos ſancta, Catholica, & Apoſtolica Eccleſia renovabitur. Vos autem maximè in traditionê orthodoxæ fidei, Eccleſiæ B. Petri, & Pauli, Principum Apoſtolorum, acquieſcitis; eamquè amplectimini; quemadmodùm â Superioribûs Imperatoribûs factum eſt; qui Vicarium ejus ex totô cordê dilexerunt. Quapropter veſtra quoquè â DEô data majeſtas, ſanctiſſimam Romanam, Eccleſiam Principum Apoſtolorum, quibus â DEô ipsô data eſt poteſtas, ſolvendi, & ligandi peccata, cùm in cœlô, tùm in terrâ, honorabit. Ipſi ſcilicèt Regni veſtri propugnatores erunt. Hi Principes Apoſtolorum ſunt; qui Catholicam, orthodoxam fidem auſpicati, per ſcripta quidem, veluti legibûs, fidem ſuam ſervandam præceperunt; omnibus ſcilicèt, qui in Sedes illorum ſucceſſuri erant, & in fidê eorum uſquè ad conſummationem ſeculi permanſuri.

Epiſtolâ ad Tara-

Petri Sedes, in omnem terrarum Orbem primatum tenens, refulget,

&

& Caput omnium Eccleſiarum DEI conſiſtit. Undè idem B. Petrus Apoſtolus, Domini præceptô paſcens Eccleſiam, nihil diſſolutum dimiſit; ſed tenuit ſemper, & retinet Principatum. Cui ſe adhærere cupit veſtra Sanctitas; & noſtræ Apoſtolicæ Sedis, quæ eſt Caput omnium Eccleſiarum DEI, ſacram & orthodoxam formam, incorruptè, & incontaminatè, ex profundô cordis, & ſynceritatê mentis, cuſtodire ſtudet; ùt reverà orthodoxa, & DEI cultrix conſiſtens, hoc primum DEO offerat, &c.

ſium, Patriar. Conſtantinopolitanum.

Leo Tertius. 800.

Dilectionis veſtræ, quas nobis petitorias emiſiſtis ſyllabas, libentì ſuſcepimus animô; in quibûs ferebatur; ut in Provinciâ veſtrâ Bajorajorum Archiepiſcopum ordinaremus; quò Provincia ipſa mirificè â filiô noſtrô, D. Carolô, excellentiſſimô Regê Francorum, & Longobardorum, & Patriciô Romanorum, penitùs ex omnî partê, ſicut decuit, ordinata eſt. Idcircò convenit, nos ipſos, nempè Eccleſiaſticô moderaminê, in ſacrô Ordinê, fideliter, atquè ſpiritualiter, ſecun-

Epiſtolà ad Sabionenſem, Brixienſem, Friſingenſem, &c. Epiſcopos.

dùm censuram canonicam, ipsam ordinare Bajoariorum Provinciam.

Epistolâ ad Cemulphum Regem.

Ecce, Fili dilectissime, & amantissime, ac præstantissime, Rex bone: in hîs tuîs assertionibûs collaudamus Dominum Omnipotentem; qui talem nobis demonstravit Antistitem, &c. Et, quia multùm nobis prænominatus Archiepiscopus in omnî sanctitatê suâ, & vitæ conversationê, ultrò, citroquè placuit; &, valdè nimìs ei credentes, ex auctoritatê B. Petri, Apostolorum Principis, cujus, vel immeriti, vices gerimus, talem præbuimus Præsulatum; ut, si quispiam ex subjectîs suîs, tam Principibûs, quàm universô populô, transgressus fuerit Dominica mandata, excommunicet eum, usquè dum pœniteat.

Eugenius Secundus. 824.

Epistolâ ad Radfredum Faviani-ensem, Methodium Speculunen-sem, &c.

Urolphum, reverendissimum S. Laureacensis Ecclesiæ Archiepiscopum, sanctissimum Fratrem nostrum, ab hâc sanctâ Romanâ Ecclesiâ vobis Rectorem transmisimus; atquè in præfatîs Regionibûs, Hunniæ scilicèt, & Moraviæ, Provinciarúmque Pannoniæ, & Mœsiæ, Apostolicam vicem nostram, atquè

jus

jus Ecclesiasticum exercendi, auctoritatem nostram insuper accumulamus, quod nunquàm suis permissum est prioribus: quatenùs & vos, Confratres, & Coëpiscopi, deinceps reverentiam ei ampliorē exhibere sciatis; atquè vos, Laici primates, & vulgus, saluberrimis præceptis suis, non velut homini, sed tamquàm DEO, humiliter obtemperetis, &c. *Episcopos.*

Gregorius Quartus. 830.

Expectandi sunt magìs, atquè corrigendi, RectoresEcclesiæ; quàm statim, & absquè nostrô consultô, judicandi: cùm majora negotia, & difficiliores causarum exitus, Sanctorum Patrum Canones, Spiritu DEI conditi, & totius Mundi reverentiâ conservati, jubeant, sub nostræ sententiæ exspectationē suspendi, nostrôque moderaminē finiri, &c. Conterendus est ergò venantis laqueus; ut fugatîs lamentationibûs, tam in justâ moderationē, quàm compunctionē pietatis, Apostolicâ auctoritatē Sol justitiæ in oculîs splendeat. Nec pigeat forsitan, aut pudeat, nostris obedire mandatis; aut Apostolicæ Sedis *Epistola ad Episcopos per Galliam, Europam, & Germaniam constitutos.*

obſervare præcepta: quia *humilibus dat gratiam*, non ſuperbis. Nam nulli fas eſt; vel velle, vel poſſe, tranſgredi Apoſtolicæ Sedis præcepta; nec noſtræ diſpoſitionis miniſterium; quod veſtram ſequi oportet Charitatem. Sit ergò ruinæ ſuæ dolorê proſtratus; quiſquis Apoſtolicis voluerit contraire decretis: nec locum deinceps inter Sacerdotes habeat; ſed extorris â ſanctô fiat miniſteriô; nec de ejus judiciô poſteà quiſquàm curam habeat: quoniam jam damnatus â ſanctâ Apoſtolicâ Eccleſiâ, ac auctoritatê ſuâ, de inobedientiâ, atquè præſumtionê, â quôpiam, eſſe non dubitatur: quia majoris excommunicationis dejectionê eſt exigendus; cui ſanctæ Eccleſiæ commiſſa fuerit diſciplina; qui non ſolùm prælatæ ſanctæ Eccleſiæ juſſionibus parêre debuit; ſed etiam aliis, nè præterirent, inſinuare: ſitquè alienus â divinîs, & Pontificalibûs officiîs; qui noluit præceptis obtemperare Apoſtolicis.

Leo Quartus, 850.

Epiſtolâ Si fortaſſe (quod non credimus) apud

apud vos inutiles judicamur; Ecclesia tamen, cui permittentê Dominô præsidemus non inutilis, sed Caput, Principiúmque omnium, meritò simul ab omnibûs vocatur. *ad Carolum Regem. Extat apud Ivonem parte 5. Cap 21.*

Nicolaus Primus. 860.

Epistola 6. ad Photium

Postquàm beato Petro, Principi Apostolorum, Christus, ligandi, atquè solvendi, in cœlô, & in terrâ, potestatem tribuit; & januas Regni cœlestis reserandas concessit; suprà soliditatem fidei suam sanctam dignatus est stabilire Ecclesiam, secundùm illius veridicam vocem, dicentis: *Tu es Petrus, &c.* Ad quam promissionem, sanctæ Apostolicæ institutionis cæmentô, cœperunt hujus fundamenta ex preciosîs succrescere lapidibûs; &, annuentê divinâ Clementiâ, per studium Structorum, & Apostolicæ auctoritatis solicitudinem, usquè ad culmen insolubiliter perducta, perpetualiter mansura, sinè sinistræ auræ impulsu consistere; cujus primatum beatus Petrus, Princeps Apostolorum, & Janitor Regni cœlestis, meritò promeruit. Post quem, & hujus Vicarii, syncerissimè DEO famulantes, carentes ne-

bularum densitatibûs, quæ rectô ab itinerê impedire assolent, digniùs perceperunt; & in curâ Regiminis, quam pro Dominicîs ovibûs susceperant, solicitè permanserunt. Inter quos, & nostram parvitatem Omnipotentis DEI misericordia connumerare dignata est; pro quibûs tantùm consistimus pavidi; quantùm consideramus in æternô examinê pro omnibûs, qui Christi censentur nominê, rationem reddituri. Et quia universitas credentium ab hâc sanctâ Romaná Ecclesiâ, quæ Caput omnium est Ecclesiarum, doctrinam exquirit, integritatem fidei deposcit, criminum solutionem, qui digni sunt, & gratiâ DEI redemti, exorant; oportet nos, quibus commissa est, solicitos esse; & ad speculationem Dominici Gregis tantùm ferventiùs anhelare; quantùm hunc avidi lupi ad dilaniandum hinc indè patentia ora exquirunt. Constat enim, sanctam Romanam Ecclesiam, per beatum Petrum, Principem Apostolorum, qui Dominicô orê primatum Ecclesiarum suscipere promeruit, omnium Ecclesiarum Caput esse; & ab eâ rectitudinem,

nem, atquè ordinem, in cunctîs utilitatibûs, & Ecclesiasticîs institutionibûs, exquirere, ac sectari. Et ideò consequens est; ut, quod ab hujus Sedis rectoribûs plenâ auctoritatê sancitur, nullius consuetudinis præpedientê occasionê, proprias tantummodò sequendo voluntates, removeatur; sed firmiùs, atquè inconcussè teneatur.

Cùm secundùm Canones, ubi est major auctoritas, judicium inferiorum sit deferendum, ad dissolvendum scilicèt, vel ad roborandum: patet profectò, Sedis Apostolicæ, cujus auctoritatê major non est, judicium â neminê fore retractandum; nequè cuiquam de ejus liceat judicare judiciô. Siquidem ad illam de quâlibet Mundi partê Canones appellari voluerunt; ab illâ autem nemo sit appellare permissus, &c. Si cunctis generaliter Sacerdotibus, divina tractantibus, fidelium convenit corda submitti; quantò potiùs Sedis illius Pontifici consensus est adhibendus; quem cunctæ Ecclesiæ generalis jugiter pietas celebravit? Ubi Clementia vestra evidenter advertit: nunquàm, quôvis penitùs hu- *Epistolâ 8. ad Michaëlem Imp.*

 ma-

manô consiliô, elevare se quemquàm posse contrà illius privilegium, vel confessionem; quem Christi vox prætulit universis; quem Ecclesia veneranda confessa semper est, & habet devota Primatem.

Epistolâ 10. ad Metropolitanos, & Episcopos, Constantinopolitanæ Sedi subjectos.

Quapropter, quia (sicut divinitùs inspirata sapientia vestra novit) cunctarum Christi ovium curâ constringimur; cùm vices illius per abundantiam cœlestis gratiæ geramus; cui specialiter â DEô dicitur: *Pasce oves meas, &c.*

Epistolâ 18. ad Carolum Regem.

Sedes hæc sancta, atquè præcipua, cui Dominici gregis solicitudo, curáque commissa est, in omnibûs Mundi partibûs rectitudinis suæ dispositionê salubrî cuncta ordinare, perficeréque divinô freta procurat auxiliô; &, quod singularî etiam auctoritatê perficere valet, multorum sæpè Sacerdotum decernit definire consensu; & justitiæ censurâ, ea scilicèt emendando deliberare; quæ perperàm, atquè enormiter fuerint alicubi commissa.

Epistolâ 20. ad Carolum Regem.

Quoniam ad hanc sanctam, Romanam, cui DEO auctorê deservimus, Ecclesiam, quæ ob sui privile-

legii principatum, quô ceteras DEI Ecclesias, Orbê universô diffusas, excellit divinitùs, ex diversîs Mundi partibûs, quotidiè multi sceleribûs oppressi confugiunt, remissionem scilicèt, & venialem sibi gratiam tribui, supplicî, & ingentî cordis mœrorê poscentes; â quâ verò, ob insigne dilectionis meritum, & debitæ compassionis gratiam, recti libraminis auxilium cunctis, fidâ petentibus intentionê, tribuitur, atquè largitur.

Romanæ Sedis privilegia, usquè ad mortem, opê freti divinâ, Prædecessorum meorum vestigia sequendo, cassari taliter minimè patiemur, &c. Privilegia namquè Romanæ Ecclesiæ, totius sunt Christi (ut ità dicamus) remedia Ecclesiæ Catholicæ. Privilegia, inquam, Petri, arma sunt contrà omnes impetus pravitatum; & munimenta, atquè documenta Domini Sacerdotum; & omnium prorsus, qui in sublimitatê consistunt, imò cunctorum; qui ab iîsdem potestatibûs diversis afficiuntur incommodîs. *Epistolâ 30. ad Carolum Regem.*

Quoniam ex amorê, secundùm constitutionem majorum, non so- *Epist. 32. ad Epilùm*

lùm

Scopos Concilii Silvanectensis. lùm de omnibûs, quæ possunt aliquandò recipere dubitationem, vel quamcunquè incurrere quæstionem; verùm de ceterîs, atquè majoribûs negotiîs Ecclesiasticîs exequendîs, ad apicem Episcopatûs, id est, ad magni Petri Sedem debere vos referre cognoscitis; horum auctori, ac omnium bonorum largitori, DEO, & Domino nostro gratiarum multimodas retulimus actiones.

Epist 36. ad Hermintrudam Reginam. Litteras Dilectionis vestræ, Filia charissima, ut gloriosum Regem Carolum, virum vestrum, nostrum autem dilectum Filium, in causâ Rothaldi Episcopi exaudiamus, nos hortantes, ecce, nunc secundò suscepimus, &c. Quòd autem scripsistis: quia, si exaudiamus Filium nostrum, non detrimentum, sed augmentum Ecclesiæ nostræ privilegiis generetur; nos certissimè credimus: quia privilegia sanctæ Romanæ Ecclesiæ nullum possunt sustinere detrimentum; nec plantatio, quam cœlestis Pater plantavit, eradicari; nec fundamenta, quæ summus posuit Architectus, queant quibûslibet, & quantîslibet fluctuationibûs amoveri.

Adria-

Adrianus Secundus. 867.

DEO amabili, ac piissimo Imperatori, Basilio, Augusto, Christianissimo, & desiderabilissimo Filio: O quàm est illa laudabilis, & ab omnibûs veneranda Sedes Apostolica! & meritò â cunctîs mortalibûs efferenda! quæ semper Catholicis subvenire consuevit; quæ semper, gaudere cum gaudentibûs, & flere cum flentibûs, non cessavit, &c. Hæc curare cupiens, Apostolicæ Sedis decreti remedium sanissimè requisisti; cujus nimirùm medicamentîs Ecclesia Constantinopolitana sæpè, præsulibûs ejus languentibûs infirmata, pristinam sospitatem, vigorémque resumsit. Nam quibûsdam ipsorum, nonnunquàm errantibûs, quibûsdam verò imminentis persecutionis injuriam sustinentibûs, hæc semper subvenire non destitit; illis scilicèt tramitem directionis ostendens; istis pietatis manum semper extendens. Itaquè, Fili charissime, noveris: quicquid ergà sanctissimum Fratrem, & Coëpiscopum nostrum, Ignatium, vel circà schismaticum Photium, divinitùs inspiratum, & justitiæ zelô

Epistola 3.

lô ſuccenſum, te, litterîs intimas peregiſſe; nobis, & univerſæ Occidentalium Eccleſiæ per omnia placuiſſe; præſertim: cùm nihil egeris; præter, quæ Apoſtolica Sedes cum totius Heſperiæ Præſulibûs jam dudùm agenda decrevit, nullâ morâ intervenientê perficienda mandavit.

Joannes Octavus. 872.

Epiſtolâ 18. ad Felicem, & Petrum, Epiſcopos, Mandanaucenſem, & Equilenſem.

Petrus, Eccleſiæ Gradenſis Antiſtes, ad limina Apoſtolorum profectus, Sedem adiit; ubi ſemper Catholicis ſubvenitur; & ubi plurimî Sanctorum, injuriam paſſi, petram, â quâ Petrus nomen ſortitus eſt, refugium invenerunt.

Epiſtolâ 73. ad Lambertum Comitem.

Sedem Apoſtolicam, quam DEUS Omnipotens ſuprà petram ſuî nominis fundare dignatus eſt, non ſolùm Reges, & Principes terræ, verùm etiam Imperatores Auguſti, & totius Orbis Domini, ſuîs apicibûs, utpotè Caput omnium Eccleſiarum DEI, honoraverunt; dignîſquè præconiîs ejus Pontifices, Vicarios ſcilicèt beati Petri, Apoſtolorum Principis, laudaverunt; votîſque ſupplicibûs deprecari ſtuduerunt; & uſquè in finem ſeculi, Petri

tri manentê nominê, ac memoriâ, ſupplicare non deſinent.

Te quoquè, chariſſime Fili, auctoritatê ſanctiSpiritûs, DEI noſtri, ad vicem genitoris veſtri, Domini, Caroli, Imperatoris Auguſti, â ſecretîs conſtituo meum conſiliarium; qui, ùt dici aſſolet, pars animæ meæ fuit: &, quæquè agenda ſunt, coge, adunáque conſilium: quia in fontê tui cordis primùm intingendus calamus; deindè manus noſtra formabit characteris apices.

Epiſtola 87. ad Ludovicum Francorum Regem.

Quia igitur in curâ nos totius Chriſtianitatis, beati Petri, Apoſtolorum Principis, ſempiternâ providentiâ Succeſſores, eâ Domini noſtri JESU Chriſti conſtringimur adhortationê; quâ beatum Petrum Apoſtolum monuit, dicens: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam; & tibi dabo claves Regni cœlorum, &c.* Ideóque veſtræ notitiæ fama per hos Fratres, limina Apoſtolorum luſtrantes, per Severum, & Deſiderium, presbyteros, nobis mirô odorê bonitatis eſt revelata; paternâ vos adhortationê commoneo: incœptîs bonîs operibus, gratiâ ducê, perſeverare; quatenùs copioſa vos bea-

Epiſtola ad Aldefonſum Regem Gallecia-rum.

beati Petri, Protectoris vestri, & nostra protegat benedictio; &, quotiescunque, Fili charissime, ad nos venire quilibet vestrûm, aut transmittere voluerit; totâ cordis exsultationê, & animi gaudiô, de ultimîs Galleciæ finibûs, cui vos, præter me, Dominus Rectores constituit, tanquàm jurê Filios nostros vos colligimus; & Ecclesiæ Ovetensi, quam vestrô consensu, & assiduâ petitionê, Metropolitanam constituimus, omnes vos subditos esse mandamus.

Formosus. 891.

Epistolá ad Adalgarium, Episcopum Hamburgensem.

Arbitramur sanctimoniam tuam, prout injunctum fuerat, ad Apostolicam te Sedem festinare; quatenùs disceptatio, quæ inter te, & Hermanum, Coloniensem Archiepiscopum, ventilatur, de Bremensi Ecclesiâ, finem perciperet. Sed, quia eô, per Vicarios insistentê, & querimonias multiplicantê, cur tuam non exhibueris præsentiam, saltèm per defensorem Vicarium, miramur, &c. Quapropter arctati hinc, nè Coloniensis Ecclesia justitiam perderet; indè, nè Hamburgensis Ecclesia, quæ ad Gentium vocationem

nem instituta fuerat, subsidiô destituta deficeret; dispensativè censuimus: quatenùs, quoadusquè divinâ suffragantê gratiâ præfata Hamburgensis Ecclesia in tantum dilatetur; ut Episcopia instituere valeat; jam memoratam Bremensem Ecclesiam ad subsidium habeat; &, quotiès in magnîs, & pernecessariîs Canonicîs negotiîs oportuerit, non subjectionê aliquâ, sed affectu fraternæ charitatis, Hamburgensis Archiepiscopus, qui ejusdem Bremensis Ecclesiæ regimen obtinet, per se, aut Vicarium, suam vicem gerentem, in adjutorium Caloniensis Atchiepiscopi invitatus accedat, &c.

Leo Nonus. 1049.

Epistola ad Petrum, Patriarcham Antiochenum.

Promotionem tuam ad Episcopale fastigium, electionê cleri, & populi factam, atquè fidem tuam, secundùm antiquæ consuetudinis religiosum, & valdè necessarium studium, Apostolicæ, & primæ Sedi, cui, DEô auctorê, quamvìs indigni, præsidemus, annuntiare, & exponere curâsti, &c. Cunctis in totô Orbê terrarum Ecclesiis sancta, Romana, & Apostolica Sedes, Caput præ-

præponitur; ad quam majores, & difficiliores causæ omnium Ecclesiarum, definiendæ referantur.

Epistolâ ad Constantinum Monomachum Imp.

Quantas gratias jugiter referre debeamus creatrici, & gubernatrici omnium, sanctæ Trinitati, Gloriosissime Fili, atquè serenissime Imp., perpendere possumus, &c. Hoc sanè gloriosissimus Filius noster, Henricus Imp., perficere molitur.

Epistolâ ad Michaëlem Constantinopolitanum, & Leonem Acridanum Cap. 10.

Illi Sedi facitis præjudicium; de quâ nec vobis, nec cuilibet mortalium, licet facere judicium, beatissimô, & Apostolicô Pontificê, Silvestrô, divinitùs decernentê, spiritualíque ejus Filiô, Constantinô, religiosissimô Augustô, cum universâ Synodô Nicænâ, approbantê, & subscribentê: ut summa Sedes â neminê judicetur; inviolabiliter, & inconcussè sibi conservatô illô privilegiô; quod idem Princeps, quartô baptismatis sui diê, devotus contulit Pontifici Romano; scilicèt: ut in totô Orbê Sacerdotes ità hunc; Caput habeant; sicut omnes Judices Regem.

Nicolaus Secundus. 1060.

Epistolâ

Nicolaus Episcopus, servus servo-

vorum DEI, gloriosissimo, & piissimo, speciali quoquè Filio nostro, Edvardo, Anglorum Regi; visitationem omnimodam, salutem mellifluam, & benedictionem Apostolicam, &c. Prætereà illi loco, quem sub nominê sanctæ pœnitentiæ construendum, & meliorandum suscepistis, quoniam, ùt fertur, primam antiquitùs consecrationem â beatô Petrô accepit, cujus, licèt indigni, Vicarii sumus; &, quia Regia antiquitùs Sedes est; ex auctoritatê DEI, & sanctorum Apostolorum, atquè hujus Romanæ Sedis, & nostrâ, concedimus, permittimus, & solidissimè confirmamus; ut ampliùs in perpetuum regiæ constitutionis locus sit; atquè repositorium regalium insignium, & habitatio perpetua monachorum; qui nulli omninò personæ, nisi Regi, subdantur. Absolvimus etiam eum locum ab omni servitiô, & dominationê Episcopali: ut nullus Episcopus illuc introëat, ordinaturus, aut præcepturus aliquid; nisi ex petitionê, & consensu Abbatis, & Monachorum, &c.

ad Eduardum, Regem Angliæ.

Ale-

Alexander Secundus. 1061.

Epistolâ ad Haraldum Nordmannorum Regem.

Quia adhuc rudes in fidê existitis; & in Ecclesiasticâ disciplinâ quodammodò claudicatis; oportet nos, cui totius Ecclesiæ commissum est regimen, divinîs admonitionibûs vos frequentiùs visitare. Sed, quia, ob longarum difficultatem viarum, per nos hoc agere minimè valemus; sciatis, nos Alberto, Archiepiscopo Bremensi, Vicario nostro, hæc omnia firmiter commisisse. Prædictus itaquè venerabilis Archiepiscopus, Legatus noster, suîs nobis est conquestus epistolîs: quòd Episcopi vestræ Provinciæ, aut non sunt consecrati; aut datâ pecuniâ, contrà Romana privilegia, quæ suæ Ecclesiæ, sibiquè data sunt, in Angliâ, vel in Galliâ, pessimè sunt ordinati. Undè, ex auctoritatê Apostolorum, Petri, & Pauli, vos admonemus: ut, sicuti Apostolicæ Sedi reverentiam subjectionis debetis exhibere; ità præfato, venerabili Archiepiscopo, Vicario nostro, & vicê nostrâ fungenti, vos, vestríque Episcopi impendatis.

Gregorius Septimus. 1080.

Librô 1.

Quamquàm officii tui incuriâ illinc

linc susceptâ adversùs Apostolicam Sedem (accusantê te arrogantiâ) meritò in tê commoveri debere-mus; utentes tamen Apostolicâ mansuetudinê, placidô te admone-mus affectu: nè ulteriùs tam inor-dinata, tam inconsulta præsumas. Apostolica judicia, non dico, tibi, sed nec ulli Patriarcharum, aut Pri-matum, retractandi licentiam fore existimes: nè, contrà sanctam, Ro-manam Ecclesiam, quicquàm tibi attribuere, vel moliri cogites; sinè cujus abundantî Clementiâ nec in locô quidem tuô subsistere potes. *Epistolâ 60. ad Archiepiscopum Moguntinum.*

In D. Petri Sedê, & Apostolicâ administrationê, dum nos, qualesf-cunquè, peccatores, & indigni divi-nâ dispositionê, vicem suæ potesta-tis gerimus; profectò, quicquid ad nos, vel per scripta, aut nudîs ver-bîs miseris, ipse recipit: &, dum nos, aut elementa percurrimus, aut loquentium voces auscultamus; ipse, ex quô cordê mandata prodie-rint, subtilî inspectionê discernit. Quapropter providendum esset tuæ Celsitudini: nè ergà Sedem Aposto-licam, in verbîs, & legationibûs tuîs, aliqua inveniretur discrepan-tia voluntatis; & in hîs, per quæ *Lib. 3. Epistolâ 10. ad Henricum Regem.*

Christiana fides, & status Ecclesiæ, ad æternam salutem maximè proficit, non nobis, sed DEO Omnipotenti debitam, non denegares reverentiam: quamquàm Apostolis, eorumquè Successoribus Dominus dicere dignatus sit: *Qui vos audit, me audit; &, qui vos spernit, me spernit.* *Luc. 10.*

Non ignorare credimus prudentiam vestram: quin sancta, & Apostolica Sedes, Princeps, & universalis Mater sit omnium Ecclesiarum, & Gentium; quas divina Clementia ad agnitionem sui nominis, in fidê Domini, ac Salvatoris nostri JESU Christi, per Evangelicam, & Apostolicam doctrinam venire præordinavit: quibus hanc curam, & perpetuam debet exhibere sollicitudinem; ut, sicut ad conservandam Catholicæ fidei veritatem, ità quoquè ad cognoscendam, & tenendam justitiam, documenta, & salutifera administret monita. Ad cujus dispensationis officium, quandò secundùm voluntatem DEI, quamquàm inviti, & indigni, constituti sumus; creditum nobis ministerium valdè pertimescimus: scientes, quoniam, & his, qui propè;

Librô 4. Epistolâ 28. ad Reges, Comites, ceterósque Principes Hispaniæ.

pè; & his, qui longè sunt, debitores sumus, &c.

Quod postulâsti, te, quasi nostrîs scriptîs juvari, ac præmuniri, contrà illorum insaniam; qui nefandô orê garriunt: Auctoritatem sanctæ, & Apostolicæ Sedis, non potuisse Regem Henricum, hominem, Christianæ Legis contemptorem, Ecclesiarum videlicèt, & Imperii destructorem, atquè hæreticorum auctorem, & consentaneum, excommunicare, &c. &c. Non adeò necessarium nobis videtur: cùm hujus rei tam multa, ac certissima documenta, in sacrarum Scripturarum paginîs reperiantur. Nequè enim credimus; eos, qui ad cumulum suæ damnationis veritati impudenter detrahunt, & contradicunt, hæc ad suæ defensionis audaciam, tam ignorantiâ, quàm miseræ desperationis vecordiâ coaptâsse. Nec mirum. Mos enim reproborum est: ob suæ nequitiæ protectionem, niti, consimiles sibi defendere: quia pro nihilô habent, mendacii perditionem incurrere. Nam (ut de multîs pauca dicamus) quis ignorat vocem *Librô 8. Epistolâ 21. ad Metensem Episcopum.*

Domini nostri JESU Christi, dicentis in Evangeliô: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; & portæ Inferi non prævalebunt adversùs eam. Et, tibi dabo claves Regni cælorum; &, quodcunquè solveris super terram, erit solutum & in cælis; &, quodcunquè ligaveris super terram, erit ligatum in cælîs.* Numquid sunt hîc Reges excepti? aut non sunt de ovibûs; quas Filius DEI beato Petro commisit? Quis, rogo, in hâc universali concessionê, ligandi, atquè solvendi, â potestatê Petri se exclusum esse existimat? nisi fortê infelix ille; qui, jugum Domini portare nolens, Diaboli se subjici oneri, & in numerô ovium Christi esse recusat? cui tamen hoc ad miseram libertatem minimè proficit; quòd potestatem Petri, divinitùs sibi concessam, â superbâ cervicê excutit: quoniam, quantò eam quisquè per elationem ferre abnegat; tantô duriùs ad damnationem suam in judiciô portat. Hanc itaquè divinæ voluntatis institutionem, hoc firmamentum dispensationis Ecclesiæ, hoc privilegium beato Petro, Apostolorum Principi, cœlestî decretô principali-

Matt. 16.

liter traditum, atquè firmatum, sancti Patres, cum magnâ veneratione susciientes, atquè servantes, sanctam Romanam Ecclesiam, tam in generalibûs Conciliis, quàm etiam in ceterîs scriptîs, & gestîs suîs, universalem Matrem appellaverunt: &, sicut ejus documenta, in confirmationê fidei, & eruditionê sacræ religionis, ità etiam judicia susceperunt; in hôc consentientes, &, quasi unô spiritu, & unâ você concordantes: omnes majores res, & præcipua negotia, nec non omnium Ecclesiarum judicia, ad eam, quasi ad Matrem, & Caput, debere referri; ab eâ nusquàm appellari; judicia ejus â neminê retractari, aut refelli, debere, vel posse.

Licèt Apostolici nos apicis cura pro cunctîs generaliter Ecclesiîs vigilare, ac, pro omnium statu, vel reparationê, solicitos esse admoneat; illis tamen præcipuè locis nostram curam specialiùs exhibendam perpendimus; quæ, sub Romanæ tutelâ Sedis constituta, scimus, statûs sui confirmationem, augmentum, vel restitutionem, ab hâc potissimùm Ecclesiâ, cujus juris sunt, exspectare, *Librô 9. Epistolâ 6. ad Abbatem Massiliensem.*

Epistolâ 7. Omnibus, DEO, & beato Petro fidelibus, salutem, & Apostolicam benedictionem, &c. Quapropter Apostolicâ auctoritatê præcipimus: ut nemo præfatum locum, Apostolicâ tuitionê munitum, deinceps infestare præsumat; sed, sub defensionê beati Petri, cujus juris est, quietus, & securus ab omni perturbationê permaneat. Si quis ergò contrà hæc nostra mandata memoratum locum vexaverit; sciat, se â beati Petri gratiâ separatum; &, nisi satisfecerit, anathematis vinculîs innodandum.

Urbanus Secundus. 1088.

Epistolâ ad Clerum, populúmque Carnotensem. Bonam vestri animi voluntatem prævenientes, ac subsequentes, venerabilem virum, Ivonem Presbyterum, quem, Gaufridô per nos depositô, Catholicè, atquè Canonicè, secundùm nostra monita, elegistis, sinè moræ longioris obstaculô consecravimus. Nunc eum ad vos remittentes, tamquàm beati Petri manibûs consecratum, beati Petri vicê vos rogamus, & obsecramus: quatenùs eum, benignè suscipientes, debitâ obedientiâ honoretis.

Ge-

Gelasius Secundus. 1118.

Non latere credimus Fraternitatem vestram: qualiter Frater noster Mauritius, Bracarensis Episcopus, se jam diù habuerit; & quomodò Ecclesiam suam dimiserit; & quomodò Regi excommunicato adhæserit. Illud etiam, ùt opinamur, nôstis: quòd â Prædecessorê nostrô, sanctæ memoriæ Paschalî Papâ, in Conciliô excommunicatus sit; &, quòd Bracarensi Ecclesiæ sit mandatum: ut pastorem sibi alium provideret. Nunc tandem, per Regis tyrannidem, post longum electionis meæ spatium, in cubile sanctæ Matris Ecclesiæ se ingessit. Ideóque Fraternitati vestræ mandamus: ut ad electionem in Bracarensi Ecclesiâ faciendam, solicitudinê charitatis debitæ operam præbeatis. Ipsum verò Mauritium, excommunicatum, perjurum, &, Matris Ecclesiæ constupratorem, ceteris filiis publicetis. *Epistola ad Toletanum Episcopum.*

Innocentius Secundus. 1130.

Nos igitur, qui in Cathedrâ sancti Petri, cui â Dominô dictum est: *Et tu, aliquandò conversus, confirma fratres tuos*; licèt indignè residere conspicimur, communicatô Fra- *Epistola ad Henricum Senonensem, & ceteros*

Episcopos. trum nostrorum, Episcoporum Cardinalium consiliô, destinata nobis
Luc. 22. â vestrâ discretionê capitula, & universa ipsius Petri dogmata, sanctorum Canonum auctoritatê, cum suô auctorê, damnavimus; eiquè, tamquàm hæretico, perpetuum silentium imposuimus. Universos quoquè, erroris sui sectatores, â fidelium consortiô sequestrandos, excommunicationis vinculô innodandos esse, censemus.

Epistolâ ad Wilhelmum, Hierosolymitanum Patriar. Fraternitati tuæ mandamus: quatenùs venerabilẽ Fratrem nostrum, Wilhelmum, Tyrensem Archiepiscopum, qui ex mandatô sanctæ Romanæ Ecclesiæ tibi obedit, fraterni amoris intuitu diligas, & honores: solicitè providens; nè sibi gravamen aliquod inferas; vel, sub obtentu hujusmodi subjectionis, quæ utiquè, ex beneficentiâ Apostolicæ Sedis, tibi, & Ecclesiæ Hierosolymitanæ impenditur, Tyrensis Ecclesia, nobilis, & famosa, suæ justitiæ, aut dignitatis aliquod patiatur detrimentum.

Eugenius Tertius. 1152.

Epistolâ ad Ludo- Universitatem vestram in Dominô commonemus, rogamus, atquè præ-

præcipimus; & in peccatorum remissionem injungimus: ut, qui DEI sunt, & maximè potentiores, & nobiles, viriliter accingantur; & infidelium multitudini sic occurrere, & Ecclesiam Orientalem, tantâ Patrum vestrorum sanguinis effusionê, ab eorum tyrañidê liberatam, ità defendere studeatis; ut Christiani nominis dignitas vestrô temporê augeatur.

vicum ad Francorum Regem.

Alexander Tertius. 1160.

Cùm Romana Ecclesia, cui, licèt immeriti, præsidemus, sit Mater Ecclesiarum omnium, & magistra religionum: cogimur, ex debitô suscepti honoris, & regiminis, prout Dominus nobis dederit, respondere consultationibus singulorum: ut dubiæ quæstiones Sedis Apostolicæ providentiâ enodentur, &c.

Epistolâ ad Vigiliensem Episcopum.

Innocentius Tertius. 1200.

Cùm ex illô generalî privilegiô, quod B. Petro, & per eum Ecclesiæ Romanæ, Dominus noster indulsit, Canonica postmodùm manârint instituta, continentia; majores Ecclesiæ causas, esse ad Sedem Apostolicam perferendas; ac per hoc, translationes Episcoporum, ad Apostoli-

Lib. 1. Epistolarum decretalium Epistolâ ad Patriarcham An-

tiochenum. cæ Sedis Antistitem de jure pertineant, &c.

R. Archipresbytero, R. Magistro Scholarum, & P. de Vico Canonico Bituricensi. Cùm Apostolica Sedes, cui (licèt immeriti) præsidemus, universis per Orbem Ecclesiis, non humanâ, sed divinâ sit institutionê prælata; justum est, & conveniens; ut ad eam, tamquàm ad magistram, super diversis juris articulis referantur dubiæ quæstiones: nè, quæ diversa cernuntur, videantur adversa.

Caro Archiepiscopo Montis Regalis. Licèt Dominus noster JESUS Christus, Ecclesiam suam instituens, discipulis suis eandem, super credentes, ligandi, & solvendi potestatem dederit; unum tamen in eâ, beatum scilicèt Petrum, Apostolum voluit præeminere, dicens: *Tu es Petrus; & super hanc petram, &c.* Intelligendum ex hôc tribuens fidelibûs universîs: quòd, sicut unus mediator erat DEI, & hominum, homo JESUS Christus, pacificans, quæ in cœlîs erant, & quæ super terram; & dissolvens maceriarum parietem, ac faciens utraquè unum; sic, & in Ecclesiâ suâ, unum, ex ipsô, & per ipsum, omnium Caput esset; nec in membrîs fieret ulla diversitas; quæ non per unius auctoritatem,

tem, ac providentiam Capitis, ad unam fidei veritatem, eandémque religionis regulam reducerentur, & cultum. Quod etiam in eô locô monstratur; in quô, & de confirmandîs fratribûs, & pascendîs Dominicîs ovibûs, præceptum â Dominô nostrô legitur ei datum. Ex hâc itaquè potestatê, quæ ad beatum Petrum mox Dominicâ traditionê pervenit, sacrosancta Romana Ecclesia, quæ per Dominum JESUM Christum ab eôdem beatô Petrô instituta est, &, fundata super universas Ecclesias, auctoritatem obtinuit; ut ubiquè ratum esset, ac solidum; quod ipsius providentia statuisset. Quod etiam ab universîs Ecclesiîs, per Orbem terrarum usquequaquè diffusis, & receptum est, & servatum; ità, ut per eam, & distributio facta sit dignitatum; & indictum Christi fidelibus, & diligentiùs ordinatum; quod ad cultum pertinere visum est pietatis. Ex hâc siquidem, datâ beato Petro â Dominô potestatê, ipse, ac Successores ipsius, per diversa Mundi loca constituerunt Episcopos, & dignitates per Provincias diviserunt. *Luc. 22.* *Joan. 21.*

Ecclesiam Dominus JESUS Christus *Ad Pa-*

triarcham Constantinop. quòd Romana Ecclesia mater sit omnium Ecclesiarum, â quâ Græci nullô jurê discedere possunt.

stus in seipsô, lapidê angularî, fundavit; & ejus magisterium Apostolorum Principi, beato Petro, cui (licèt insufficientes) in Apostolatûs successimus dignitatē, concessit: *Tu es* (inquiens) *Petrus; & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Et pòst subdidit: *Tibi dabo claves Regni cœlorum.* Et etiam curam ovium suarum, eôdem verbô tertiò repetitô commisit, dicens: *Pasce oves meas*: &, quòd ejus fides nunquàm deficeret, se orâsse fatetur. Præterea, licèt universis Apostolis dixerit in communî: *Accipite Spiritum Sanctum*; &: *Quorum remiseritis peccata, remittentur eis*; ad eum tamen verbô utitur specialî, dicens: *Quodcunquè ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis, &c.* Hoc autem Græcorum populus non attendens, aliam sibi confinxit Ecclesiam (si tamen, quæ præter unam est, Ecclesia sit dicenda) & ab Apostolicæ Sedis unitatê recessit; nec constitutionem Domini, nec Petri magisterium imitatus, & inconsutilem vestem Domini, cui crucifixorum manus, in aliarum vestium divisionê, pepercit, scindere usquè hodiè co-

conatur; non attendens: quòd una tantùm extitit arca; intrà quam, ſub unô rectorê quicumquè fuerunt, leguntur in Catacliſmô ſalvati; qui autem extrà ipſam inventi ſunt, omnes in diluviô periêrunt.

Apoſtolicæ Sedis Primatus, quem non homo, ſed DEUS, imò veriùs, DEUS homo conſtituit, multîs quidem, & Euangelicîs, & Apoſtolicîs teſtimoniîs comprobatur; â quibûs poſtmodùm inſtitutiones Canonicæ proceſſerunt, concorditer aſſerentes: Sacroſanctam Romanam Eccleſiam, in B. Petrô, Apoſtolorum Principê, conſecratam, quaſi magiſtram, & Matrem, præeminere, &c. *Lib. 2. Epiſt. Decretalium Ep. ad Patriarcham Conſtantinopolitanum.*

Honorius Tertius. 1220.

Nos verò, Honorius, Epiſcopus, ſervus ſervorum DEI, has leges â Fridericô, Romanorum Imp, Filiô noſtrô chariſſimô, pro utilitatê omnium Chriſtianorum editas, laudamus, approbamus, & confirmamus, tamquàm in æternum valituras; &, ſi quis auſu temerariô, inimicô humani generis ſuadentê, quôcumque modô has infringere tentaverit, indignationem DEI *Ad finem Conſtitutionum Henrici II. Imp.*

Omnipotentis, & beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum, noverit se incursurum.

Gregorius Nonus. 1236.

Epistolâ ad Episcopum Werdensem, & ceteros.

De vestrâ circumspectionê plenam in Dominô fiduciam obtinentes, Fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus: quatenùs de modô postulationis studiis postulantium, & postulati meritis, veritatê solicitè inquisitâ (si postulationem ipsam aliàs inveneritis de personâ idoneâ canonicè celebratam) cum eô semper, hujusmodi defectu, Apostolicâ auctoritatê dispensantes, præficiatis eum eidem Ecclesiæ Episcopum, & Pastorem.

Nicolaus Tertius. 1280.

De electionê, & electi potestatê Cap. 17.

Hujus muneris Sacramentum ità Dominus voluit ad omnium Apostolorum officium pertinere; ut in beatô Petrô, Apostolorum omnium summô, principaliter collocaret; ut ab ipsô, quasi quôdam Capitê, dona sua velut in corpus omne diffunderet. Hunc enim, in consortium individuæ unitatis assumtum, id, quid ipse erat, Dominus voluit nominari, dicendo: *Tu es Petrus; & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

Matt. 16.

Bo-

Bonifacius Octavus. 1300.

In supremæ præeminentiâ dignitatis divini dispositionê consilii constituti, ad universas fidelium regiones, nostræ vigilantiæ creditas, tamquàm Pastor Dominici gregis, aciem Apostolicæ considerationis extendimus; ad earum profectum, quantùm nobis ex altô permittitur, intendentes: sed ad Urbium Urbem, Romanam videlicèt civitatem, quam divina Clementia statuit Caput Orbis, eò attentioris meditationis intuitum retorquemus; quò principaliùs in eâdem nostri Sedem Apostolatûs cœlestis dispositio stabilivit, & firmavit Ecclesiæ fundamenta. *Constitutionê 2.*

Clemens Quintus. 1305.

Ideò illius, cujus vicem in terrîs (licèt immeriti) gerimus, imitantes exemplum; qui, ituros per universum Mundum ad Evangelizandum Apostolos, in omnî linguarum generê fore voluit eruditos; viris Catholicis, notitiam linguarum habentibus, quibûs utuntur infideles, præcipuè abundare sanctam affectamus Ecclesiam. *Lib. 5. Clementinarum Tit. 1. Cap. 1. de magistrîs.*

Joan-

Joannes Vigesimus secundus. 1315.

Epistolâ 5. ad Eduardum, Angliæ Regem.

Charissimo in Christô Filio, Eduardo, Regi Angliæ. Paternum amorem ad tuæ Celsitudinis incrementa, Fili charissime, gerimus: dum te ad ea, quæ justo placent judici, tui Regni, & subditorum tuorum sunt opportuna quieti, & famæ tuæ pariter, & honori prospicient, solicitìs hortationibûs invitamus. Propter quod in iîs persuasiones nostras devotâ debes mentê suscipere; & ad executionem illarum te paratum, & flexibilem exhibere.

Benedictus Undecimus. 1335.

Extrà de Electionê, Lib. 1. Tit. 3. Cap. 3.

Sancta Romana Ecclesia, quæ, disponentê Dominô, super omnes alias ordinariæ potestatis obtinet principatum â DEô, utpotè Mater universorum Christi fidelium, & magistra, quatuor Patriarchales Sedes instituit; inter quas, post ipsam Romanam Ecclesiam, Constantinopolitanam primum, Alexandrinam secundum, Antiochenam tertium, Hierosolymitanam quartum locum voluit obtinere; ipsásque multîs prærogativîs, & honoribûs decoravit.

Cle-

Clemens Sextus. 1342.

Nos per præmiſſa, vel quæcunquè alia, inhibitioni, mandato, pœnis, & ſententiis, per ipſum Prædeceſſorem factis, & promulgatis, ùt ſuperiùs eſt expreſſum, aliiſquè contentis in litterîs ſupradictîs, non intendimus in aliquô derogare: inhibitionem, mandatum, pœnas, & ſententias, & alia, ſuprà dicta, per præſentem conſtitutionem noſtram roboramus; & in ſui vigoris efficaciâ volumus, & decernimus permanere. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ privationis, revocationis, roborationis, voluntatum, & conſtitutionum infringere, vel ei auſu temerariô contraire. Si quis autem hoc attentare præſumſerit; indignationem Omnipotentis DEI, & beatorum, Petri, ac Pauli, Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. *Conſtitut.* I.

Gregorius Undecimus. 1371.

Super univerſas Orbis Eccleſias Romanus Pontifex, â Dominô conſtitutus, circà ea, de quibûs dubitari dicitur, ut evitari poſſint quæcunquè diſpendia, declarationis, ubi expedit, ſuæ proviſionem adjicit; *Conſtitut.* I.

cit; prout fore conſpicit opportunum, &c. Nos igitur, volentes huic dubio finem imponere, auctoritatê Apoſtolicâ, tenorê præſentium declaramus, decernimus, ac definimus: Sacroſanctam, Lateranenſem Eccleſiam, præcipuam Sedem noſtram, inter omnes alias, Urbis, & Orbis Eccleſias, & Baſilicas, etiam ſuper Eccleſiam, & Baſilicam Principis Apoſtolorum, de Urbê ſupremum locum tenere, &c.

Urbanus Sextus. 1378.

Conſtitut. I. Decernentes ex nunc, irritum, & inane; quicquid contrà declarationem noſtram hujuſmodi, â quôquam, quâvis auctoritatê, ſcienter, vel ignoranter, attentatum forſitan eſt hactenùs, vel contigerit in poſterum attentari.

Bonifacius Nonus. 1400.

Conſtitut. I. Volentes, & auctoritatê Apoſtolicâ decernentes: quòd ejuſmodi conſtitutio ſortiatur effectum; univerſos monemus, & hortamur in Dominô, per Apoſtolica eis ſcripta, in virtutê ſanctæ obedientiæ, diſtrictè præcipiendo, mandantes, & in remiſſionem peccaminum injungentes: quatenùs tam glorioſum feſtum

stum MARIÆ, annis singulis, sextô nonas Julii, devotè, & solenniter celebrent. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc nostræ voluntatis, constitutionis, monitionis, hortationis, & mandati paginam infringere.

Martinus Quintus. 1420.

Dum onus universalis gregis Dominici, supernâ dispensatione nobis injunctum, diligenter attendimus; &, quòd singulis Christianæ Reipublicæ occurrentibus, per nos ipsos, debitum Apostolicæ servitutis exequi non possumus, animô nostrô revolvimus; nonnunquàm viros, fidê ferventes, dignitatê, & scientiâ præditos, & rerum agendarum experientiâ conspicuos, in partem nostrorum, & Ecclesiæ Romanæ negotiorum assumimus; ut, dum tempus postulat, eorum operationibus vices nostras supplentes, ministerium nobis commissum, divinâ assistentê gratiâ, juxtà vires nobis ex altô concessas exequi valeamus. *Epistolâ ad Angelum, Diaconum Cardinalem.*

Eugenius Quartus. 1440.

Ipse Omnipotens DEUS, per operam nostram Armeniorum Oratores, *Invectivâ ad*

Concilium Basileense. res, ex longissimîs Septentrionis partibûs, ad nos, & Apostolicam Sedem, & sacrum hoc Concilium, hîs diebûs cum plenô mandatô pervenire concessit; qui nos, non aliter, quàm B. Petrum intuentes, & venerantes, ipsámque sanctam Sedem, velutî Matrem omnium fidelium, recognoverunt.

Calixtus Tertius. 1455.

Epistolâ ad Fridericum Imp. quæ apud Æneam Sylvium est 371. Nota est omnibus Apostolicæ Sedis auctoritas; manifesta cuiquè primæ Sedis dignitas; vulgata per Orbem Vicarii DEI potestas; cui dictum est â Dominô: *Pasce oves meas*; nec hujus, aut illius Provinciæ, sed universi Orbis Præsulatum in Apostolicæ Sedis speculâ consecuti sumus.

Pius Secundus. 1460.

De Bullâ retractationum omnium, per eum, in minoribûs adhuc agentem, pro Conciliô In minoribûs agentes, nondùm sacrîs Ordinibûs initiati, cùm Basileæ inter eos versaremur, qui se generale Concilium facere, & universalem Ecclesiam repræsentare ajebant, dialogorum quendam libellum ad vos scripsimus; in quô, de auctoritatê Concilii generalis, ac de gestîs Basileensium, & Eugenii Papæ contradictionê, ea probavimus,

mus, & damnavimus; quæ probanda, vel damnanda censuimus. Sed, quis non errat mortalis? Erravimus & nos; nec nobis tantùm erravimus; alios quoquè in præcipitium traximus; &, cæcis ducatum præbentes, cæci cum illîs in foveam cecidimus, &c. Seducti peccavimus, ùt Paulus; & ignoranter persecuti sumus Ecclesiam DEI, & Romanam, primamquè Sedem; propter quod, prostrati antè oculos divinæ pietatis, supplices oramus: *Delicta juventutis meæ, & ignorantias nè memineris!* Pudet erroris; pudet malè fecisse; &, malè dictorum, scriptorúmque vehementer pœnitet! plùs scriptô, quàm factô nocuimus. Hortamur dilectiones vestras, & in Dominô commonemus: nè prioribus illis scriptis inhæreatis; aut fidem ullam præstetis; quæ supremam Apostolicæ Sedis auctoritatem quôvis pactô elidunt; aut aliquid astruunt, quod sacrosancta Romana non amplectitur Ecclesia. Suadete omnibus; ut id solium præ ceterîs omnibûs venerentur; in quô Salvator Dominus suos Vicarios collocavit; &, quod beati Apostoli, Petrus, & Paulus, suô san-

Basileensi ad summum Pontificem scriptorum.

ſanguinê dedicaverunt. Nec putetis, divinam Providentiam, quæ cuncta gubernat, & nihil negligit eorum, quæ creavit, inordinatam reliquiſſe militantem Eccleſiam; quæ, cùm ſit ſponſa Chriſti, profectò â DEô eſt, & ordinem habet, dicentê Apoſtolô: *quæ ſunt, â DEô ordinata eſſe.* Requirit autem ordo; ut inferiora â ſuperioribûs gubernentur; & ad unum tandem perveniatur, tamquàm Principem, & moderatorem cunctorum, quæ infrà ſe ſunt. Sicut grues, unam ſequuntur; & in apibûs, unus eſt Rex; ità, & in Eccleſiâ militantê, unus eſt omnium moderator, & arbiter, JESU Chriſti Vicarius; â quô, tamquàm Capitê, omnis in ſubjecta membra poteſtas, & auctoritas derivatur; quæ â Chriſtô, Dominô DEô noſtrô, ſinè mediô in ipſum influit. Nec profectò in alium, tamquàm ſui exercitûs ducem, ſupremam auctoritatem Chriſtus principaliter derivâſſet; qui in ſuum Vicarium, qui primus fuit Petrus, cui commiſſam novimus Dominici gregis curam, nec duos, pluresvè Petros, Evangeliſtæ commemorant; nec duos, aut plures inſtituit Dominus;

nus; qui ſuum locum, tamquàm Capita tenerent æqualia: ſed unum conſtituit; ùt verticem, ac ducem, & paſtorem univerſi gregis, Simonem Petrum, dicens: *Tu es Petrus, &c.* Petrus igitur, & Succeſſores ejus, Romani Pontifices, primatum in Eccleſiâ tenuerunt; & nos hodiè, quamvìs indigni, ſolâ Domini voluntatê digni, tenemus. Et, quicumquè Romanæ, ſecundùm Canonicas ſanctiones, præficitur Eccleſiæ, quàm primùm electus eſt in ſacrô collegiô, ſupremam â DEô poteſtatem ſinè mediô conſequitur; & per ordinem in omnem diffundit Eccleſiam; cujus peccata divino judicio punienda relinquuntur. Si quid adversùs hanc doctrinam inveneritis, aut in dialogîs, aut in epiſtolîs, aut in aliîs opuſculîs noſtrîs (multa enim ſcripſimus adhuc juvenes) reſpuite, atquè contemnite: ſequimini, quæ nunc dicimus; & ſeni magìs, quàm juveni, credite; nec privatum hominem pluris facite, quàm Pontificem: Æneam rejicite, Pium recipite. Illud gentile nomen parentes indidêre naſcenti; hoc Chriſtianum in Apoſtolatu ſuſcepimus.

Di-

Epistolâ 325. ad Regem Franciæ. Dicis: te obsequentissimum, & obedientem sanctæ Romanæ Sedis filium. Si filius obedientiæ es; cur pragmaticam sanctionem tenes, atquè defendis? Eugenius te hortatus est; ut illam dimitteres, quæ non est secundùm DEUM. Idem petiit Nicolaus; idem rogavit Calixtus; tres Romani Pontifices, sancti, & venerandi Patres, modò nuntiîs, & legatîs, nunc litterîs te rogavêre; ut pragmaticam relinqueres, magni in Ecclesiâ dissidii, ac mali; tamen nunquàm audivisti in hâc partê vocem Ecclesiæ Romanæ. Ubi ergò tua obedientia? ubi religio? Plùs, Regni tui aliquibus Prælatis, quàm Ecclesiæ Romanæ fidei, auscultâsti. Loquitur cum fiduciâ, sinè fellê, sinè arrogantiâ, amor in tê noster; urget loqui. DEUS in terrîs per Filium suum, JESUM crucifixum, Apostolicam Sedem erexit; & primum, ac summum tribunal esse voluit; nulla potestas est, quæ huic æquari possit; hæc de omnibûs hominibûs, ac dignitatibûs judicat; eam solus judicat DEUS. Non est de gregê Dominicô; qui Romanum Pontificem suum esse pastorem negat. Audi,

di, quid dicat Dominus: *Qui non colligit mecum, dispergit.* Certè cum Christô non colligit; qui cum Vicariô ejus non seminat.

Sixtus Quartus. 1480.

Etsi de cunctarum civitatum, temporali dominio Romanæ Ecclesiæ subjectarum, decorê, & venustatê, cogitare nos deceat; ad nostram tamen almam Urbem, Apostolorum Petri, & Pauli, gloriosô Martyriî cruorê Domino nostro JESU Christo consecratam, civitatem Sacerdotalem, & Regiam, ejusquè decorem, tantò accuratiùs aciem nostræ considerationis extendere nos convenit; quantò illa Caput est Orbis; & Altissimus in eâ Sacerdotii principatum, & Christianæ religionis Caput instituit; & sui Vicarii Sedem, ad quam de universîs Mundi partibûs Christi fideles confluunt, in numerô copiosô voluit collocari. *Constit. 11.*

Innocentius Octavus. 1484.

Decet Romanum Pontificem, JESU Christi in terrîs Vicarium, qui militanti Ecclesiæ præest, illius jura tueri, & conservare illæsa. *Constitut. 16.*

Julius Secundus. 1505.

Constitut. 14. Romanus Pontifex, in Apostolicæ sublimitatis speculâ constitutus, ex debitô pastoralis officii, divinâ dispositionê sibi commissi, assiduâ meditationê cordis vigilare, & solicitè intendere debet; ut cuncta, quæ Christianæ Reipublicæ commoditatem, & utilitatem respiciunt, salubriter dirigantur.

Leo Decimus, 1516.

In Conciliô Lateranensi Sess. 11. Solum Romanum Pontificem, pro temporê existentem, tamquàm auctoritatem super omnia Concilia habentem, Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac dissolvendorum, plenum jus, ac potestatem habere, nè dum ex sacræ Scripturæ testimoniô, dictîs sanctorum Patrum, & Conciliorum, ac aliorum Romanorum Pontificum, etiam Prædecessorum nostrorum, sacrorúmque Canonum decretîs, sed etiam propriâ eorundem Conciliorum confessionê manifestè constat, &c.

Adrianus Sextus. 1522.

Ad Fridericum Sa- Lutherus non modò Sacerdotes DEI, sed & Principem Sacerdotum

tum, Petri Successorem, JESU Christi in terrîs Vicarium, tam nefandîs, infamibûsque nominibûs, tam inauditîs contumeliîs, conviciîs, ac blasphemiîs, nusquàm non lacerat, discerpit, & insectatur; ut ea commemorare pudica refugiat lingua, & audire horreant aures castæ: qui Apostolicam Cathedram, in quâ præsidet Caput Apostolorum Petrus; cui præfuerunt tot sancti Pontifices (quam, Ecclesiam principalem, undè sit exorta unitas sacerdotalis, sanctus ille, & gloriosus Martyr, Cyprianus non dubitat asserere) impiô, ac pestilentî orê, Cathedram pestilentiæ, Antichristianam, Diabolicam, & si qua potuit excogitare nefandiora, totiès appellare non cessat. *xoniæ Ducem.*

Paulus Tertius, 1540.

Charissime Fili, salutem, & Apostolicam benedictionem. Ex edictô Majestatis tuæ acta Conventûs tui Spirensis cognovimus; de quibûs, cùm nostram sententiam dissimulare paternus noster ergà te amor non patitur; tùm verò officii, & muneris, â DEô nobis per Christum commendati, ratio, in curâ *Ad Carolum Quintum Imp.*

universſalis Eccleſiæ, ut apertîs verbîs te admoneamus, compellit. Omnia verò, Fili, in eô ſunt: ſi ab unitatê Eccleſiæ te abduci non ſinas; â conſuetudinê majorum tuorum, religioſorum Principum, non recedas; ſed eundem, ùt debes, morem in omnibûs, quæ ad Eccleſiæ diſciplinam, ordinem, & inſtituta pertinent, obſerves; quem multos annos, ſummâ cum pietatis animi tui ſignificationê, edidiſti. Is verò eſt ejuſmodi; ut, quotiès de hîs, quæ ad religionem pertinent, diſceptatur, ad Sedem Apoſtolicam omne judicium ſemper referatur; nihil illâ inconſultâ ſtatuatur, &c. Qui verò hujus Sedis auctoritati reſtitère; â DEO ſic caſtigatos conſtat; ut manifeſtè appareat: quàm grata ſit, ac ſemper fuerit DEO hujus Sedis obedientia. Imprimis eum ex Imperatoribûs, qui in apertam defectionem, & contemptum hujus ſanctæ Sedis erupit, legimus fuiſſe Anaſtaſium primum; quem â Gelaſiô, primô Romanô Pontificê, admonitum, nè Acatii, Epiſcopi Conſtantinopolitani, â Sedê Apoſtolicâ damnati, partes foveret; cùm nec monitis ejus paruiſſet, & Hormiſdæ

dæ, ejusdem Successoris legatos, ad eum eâ de causâ missos, ut â communionê cum hæreticîs desisteret, contemptim primùm auditos, contumeliosiùs dimisisset, divina tandem ira fulminê è vitâ sustulit.

Pius Quartus. 1563.

Cùm ipsa sacrosancta Synodus, pro suâ ergà sanctam Sedem Apostolicam reverentiâ, antiquorum etiam Conciliorum vestigiis inhærens, decretorum suorum omnium, quæ nostrô, & Prædecessorum nostrorum temporê facta sunt, confirmationem â nobîs petierit, decretô eâ de rê in publicâ sessionê factô; nos illa omnia, & singula, auctoritatê Apostolicâ hodiè confirmavimus; & servanda esse decrevimus; sicut harum quoquè litterarum tenorê, ad clariorem omnium notitiam, confirmamus, & suscipi, observaríque decrevimus. Mandamus prætereà universis, & singulis, in virtutê sanctæ obedientiæ, & sub pœnîs â sacrîs Canonibûs constitutîs, aliîsquè gravioribûs, pro arbitriô nostrô infligendîs: ut eadem decreta, & statuta observent, &c. *In Bulla confirmationis Concilii Tridentini.*

Pius Quintus. 1570.

Sententiâ declaratoriâ contra Elisabeth, prætensam Angliæ Reginam, & ei adhærentes hæreticos.

Regnans in excelsîs, cui data eſt omnis, in cœlô, & in terrâ, poteſtas, unam, ſanctam, Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam, extrà quam nulli eſt ſalus, uni ſoli in terrîs, videlicèt Apoſtolorum Principi, Petro, Petríque Succeſſori, Romano Pontifici, in poteſtatis plenitudinê tradidit gubernandam. Hunc unum, ſuper omnes Gentes, & omnia Regna, Principem conſtituit; qui elevet, deſtruat, diſſipet, diſperdat, plantet, & ædificet; ut fidelem populum, mutuæ charitatis nexu, in unitatê Spiritûs contineat, ſalvúmque, & incolumem ſuo exhibeat Salvatori. Quô quidem in munerê obeundô, nos, ad prædictæ Eccleſiæ gubernacula DEI benignitatê vocati, nullum laborem intermittimus, omnî operâ cotendentes; ut ipſa Unitas, & Catholica religio integra conſervetur.

Gregorius Decimus tertius. 1575.

In indictionê ſanct. Jubilæi, quæ

Chriſtus beato Petro, Apoſtolorum Principi, ejuſquè deinceps Succeſſoribus, ſuis in terrîs Vicariis, ſanctæ Catholicæ Romanæ Eccle-

clesiæ (quæ ceterarum omnium *ist constitutio 22.* Caput, mater, & magistra est) potestatem dimittendi peccata plenissimam reliquit; ac thesaurô prætereà immensô ejusdem Passionis idcircò ditavit Ecclesiam, sponsam suam; eúmque prædictis, B. Petro, & Successoribus, dispensandum commisit; ut eô ceteri fideles pro temporalibûs pœnîs, ex remissîs culpîs sæpiùs remanentibûs, ad satisfaciendum adjuti, ad percipiendos cœlestis gratiæ fructus expeditiores redderentur, &c.

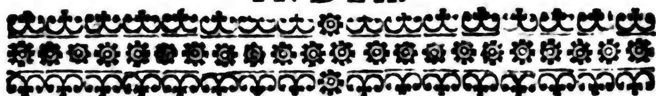
Sixtus Quintus. 1587.

Pastoralis Romani Pontificis vigilantia, & solicitudo, cùm in omnî *Constitutione 54.* Reipublicæ Christianæ pacê, & tranquillitatê procurandâ, pro sui muneris officiô assiduè versatur; tùm potissimùm in Catholicæ fidei, sinè quâ impossibile est placere DEO, unitatê, atquè integritatê retinendâ, & conservandâ, maximè elucet; nimirùm: ut fideles Christi non sint *parvuli fluctuantes*; *nequè* *Eph. 4.* *circumferantur omni ventô doctrinæ, in nequitiâ hominum, ad circumventionem erroris; sed omnes occurrant in unitatem fidei, & agnitionis Filii DEI*

DEI, in virum perfectum; nequè se in hujus vitæ societatê, & communionê lædant; sed potiùs, in vinculô charitatis conjuncti, tamquàm unius corporis membra, sub Christô Capitê, ejusquè in terrîs Vicariô, Romanô Pontificê, beatissimi Petri Successorê, â quô totius Ecclesiæ Unitas dimanat, augeantur in ædificationem; atquè ità, divinâ gratiâ adjutricê, sic præsentî quietê gaudeant; ut futurâ quoquè beatitudinê perfruantur. Ob quas causas Romani Pontifices, Prædecessores nostri, hodiernâ diê, quæ anniversariâ Dominicæ cœnæ commemorationê solennis est, spiritualem Ecclesiasticæ disciplinæ gladium, & salutaria justitiæ arma, per ministerium summi Apostolatûs, ad Dei gloriam, & animarum salutem, solenniter exercere consueverunt, &c.

IN-

INDEX TITULORUM, SEU GEMMARUM;

Quibûs Tiara Pontificia refulget.

Gemma I.

Gemma. II.

Gemma III.

Gemma IV.

Gemma V.

Gemma VI.

Gemma VII.

Be-

Benevole Lector.

Ubi poſitus in marginê videbitur aſteriſcus *; intellige ſignum erroris in annô Patris, ibidem citati; qui, prout hìc ſubjicitur, accipiendus: nimirum:

Fol. 26.	pro 900.	An. 1071.
Fol. 29.	pro 970.	An. 850.
Ibid.	pro 1080.	An. 1118.
Fol. 36.	pro 400.	An. 420.
Fol. 57.	pro 1244.	An. 1240.
Fol. 73.	pro 1186.	An. 1118.
Fol. 127.	pro 360.	An. 460.
Fol. 209.	pro 160.	An. 100.

FINIS.

